

La representació semàntica de les construccions de suport des d'una perspectiva multilingual

per

Carme Colominas Ventura

Tesi dipositada al Departament de Traducció i Interpretació
de la Universitat Autònoma de Barcelona
maig 2001

Director: Dr. TONI BADIA I CARDÚS

Tutora: Dra. ALLISON BEEBY

Agraïments

Poder manifestar aquí el meu reconeixement a totes aquelles persones que d'una forma o d'una altra han contribuït a la realització d'aquest treball és, a més d'un goig, un veritable repte. Amb això vull dir que han estat tants els qui hi han contribuït i d'una forma tan generosa, que pràcticament em sento incapaç de poder correspondre-hi aquí amb quatre ratlles.

Abans que res, naturalment, vull fer palès el meu agraïment més sincer al Dr. Toni Badia qui fa un grapat d'anys, en acceptar dirigir aquest treball, s'avenia de fet a introduir i formar algú completament neòfit en els camps de la lingüística formal i computacional. La seva contribució en la realització d'aquesta tesi excedeix, per tant, amb escreix la tasca que en el més ideal dels casos correspondria a un director de tesi. A ell li dec, més enllà d'un excel·lent treball de direcció i assessorament, pràcticament tots els coneixements de lingüística computacional que he anat adquirint durant els darrers anys; per una altra banda, el seu encoratjament constant i la seva confiança han estat per a mí els estímuls més importants.

En segon lloc vull expressar el meu agraïment a tots els companys de la Facultat de Traducció i Interpretació i especialment als companys del seminari de Lingüística Computacional amb els quals he estat treballant aquests darrers anys: a Àlex Alsina, Gemma Boleda, Àngels Egea, Josep M. Fontana, Enric Vallduví pels seus valuosos comentaris, a Pere Montalat per facilitar-me les cerques al DIEC, a Roser Saurí i Ariadna Font, que fins i tot en la distància no han deixat d'ajudar-me amb referències i suggeriments, i molt especialment a Louise McNally per la seva pacient lectura del treball i per la seva empenta final. Molts dels encerts que figuren en aquesta tesi són fruit de la contribució de tots aquests companys, i en canvi, els errors que hi puguin romandre recauen completament sota la meva responsabilitat.

Finalment, vull agrair també la paciència de tots aquells que han seguit de la vora la realització d'aquest treball i que d'una forma o una altra també hi han contribuït: gràcies a la Meritxell pels punts i les comes i els, per les capsetes i pels ànims, gràcies als amics pel seu suport i el seu interès i gràcies a la meva família pel seu encoratjament incansable al llarg d'aquests anys.

Gràcies a tots ells i a tots aquells que no he arribat a esmentar però que són en el meu record. Sense la seva contribució, de ben segur que no hauria estat capaç de concloure aquest treball.

Capítol 1

Aspectes introductoris

1.1 Presentació del problema

Aquesta tesi versa sobre un tipus de construccions, que anomenarem *construccions de suport*,¹ formades per un verb i un grup nominal amb un nom predicatiu que constitueixen semànticament un predicat complex; vegem-ne alguns exemples:

- (1) a. fer una caminada
 b. donar un consell (a algú)
 c. tenir confiança (en algú/alguna cosa)

Si comparem els exemples de (1) amb altres sintagmes verbals possibles amb els mateixos verbs, però amb noms concrets, com ara

- (2) a. fer un castell de sorra
 b. donar els llibres (a algú)
 c. tenir mel (en algun lloc)

veurem que des d'un punt de vista morfosintàctic (1) i (2) són exactament iguals. En tots dos casos, sintàcticament el verb constitueix el nucli del sintagma verbal i subcategoritza per uns mateixos complements determinats. La diferència entre (1) i (2) és bàsicament de naturalesa semàntica. A (2) el verb té el seu significat ple i constitueix el predicat sintàctic i també el semàntic de la possible oració de què formi part: *fer un castell de sorra* denota un acte de *fer* i *donar uns llibres* denota un acte de *donar*.

En contraposició, als exemples de (1) el verb, si bé constitueix sintàcticament el predicat, diríem que ha perdut part o la totalitat del seu significat habitual com a verb

¹ Les denominacions més usuals en la bibliografia són *Funktionsverbgefüge* en alemany, *light verb constructions* en anglès i *construccions de suport* en francès, que és la que hem adoptat en el marc d'aquesta tesi.

ple i que l'esdeveniment denotat és expressat més aviat per tot el sintagma verbal. Observem a més, que existeix una relació evident entre els exemples de (1) i els corresponents de (3) amb un verb simple:

- (3) a. caminar
 b. aconsellar (alguna cosa) (a algú)
 c. confiar (en algú/alguna cosa)

Poden existir algunes diferències d'èmfasi, però és obvi que les expressions perifràstiques de (1) denoten un esdeveniment molt similar al denotat pels verbs corresponents de (3). Efectivament, en molts casos la llengua ja disposa d'un verb simple per a denotar aproximadament el mateix esdeveniment que sol ser el verb del qual s'ha derivat el nom que apareix en la construcció de suport.

Aquestes dades sobre la possible equivalència d'una construcció de suport i el verb de base corresponent pretenen contribuir simplement a il·lustrar d'una forma intuïtiva la nostra primera caracterització de construcció de verb suport com a predicat complex, és a dir, com a predicat format per més d'un element. No poden constituir, però, un criteri per a identificar una construcció de suport, ja que hem de tenir en compte que aquesta equivalència entre una construcció de suport i un verb simple no es dóna en tots els casos com es fa palès en els exemples de (4) que no tindrien cap equivalent en un verb simple:

- (4) a. donar suport
 b. posar a l'abast

Observem al mateix temps que una bona part del contingut semàntic dels verbs de (3) era aportat a (1) pels noms predicatius corresponents, de manera que el verb que els acompanya sembla ser semànticament molt pobre. Aquesta aparent pobresa semàntica del verb es fa encara més palesa quan observem com es determina la selecció del subjecte en aquests casos:

- (5) a. En Joan ha fet una caminada de dues hores
 a'. * L'oreneta ha fet una caminada de dues hores
- b. En Joan ha donat un bon consell a la Maria en aquest afer
 b'. * L'oreneta ha donat un bon consell a la Maria en aquest afer
- c. En Joan ha tingut la seva proposta en consideració
 c'. *L'oreneta ha tingut la seva proposta en consideració

L'anomalia semàntica dels segons exemples no pot ser explicada (com ho seria en una construcció lliure del tipus de (2)) pel fet que el subjecte no satisfà les restriccions semàntiques imposades pel verb. En aquests casos no podem dir que els subjectes dels verbs *fer*, *donar*, *tenir* hagin de ser humans, ja que en d'altres circumstàncies aquests verbs poden seleccionar un subjecte no humà:

- (6) a. Les orenetes han fet un niu a la teulada
 b. Les orenetes han donat menjar a les seves cries
 c. Les orenetes tenen el pit blanquinós

És evident, per tant, que les restriccions sobre el subjecte a (5) no venen imposades pel verb sinó pels noms predicatius *caminada*, *consell*, *proposta*. Observem el paral·lelisme existent també en aquest sentit amb els verbs corresponents:

- (7) a. En Joan ha caminat durant dues hores
 a'. *Les orenetes han caminat durant dues hores
- b. En Joan ha aconsellat bé la Maria en aquest afer
 b'. * Les orenetes han aconsellat bé la Maria en aquest afer
- c. En Joan ha considerat la seva proposta
 c'. * Les orenetes han considerat la seva proposta

A més, la contribució del nom en les propietats argumentals de l'estructura resultant no es posa de manifest només en la selecció de l'argument en posició de subjecte, sinó també en d'altres arguments que el verb per sí sol no tindria:

(8) En Joan ha fet una donació de llibres a la biblioteca

En aquest cas tenim un argument destinatari que ha de ser necessàriament aportat pel nom, ja que el verb per sí sol no tindria un argument d'aquest tipus.

Hem vist, per tant, que en construccions de suport com les de (1), d'una banda el contingut semàntic intrínsec del predicat és aportat bàsicament pel nom, i que en molts casos tenim una expressió paral·lela amb el verb de base amb un significat molt similar. De l'altra, hem comprovat que el nom predicatiu té també una contribució important en la semàntica relacional i que les propietats argumentals del predicat no venen determinades (o almenys no únicament) pel verb, com passa a (2). Aquestes dades evidencien que a (1) el verb i el nom formen un predicat complex. És bàsicament en aquest sentit que les construccions de suport plantegen un problema d'anàlisi per sí mateixes. Una anàlisi correcta a nivell d'oració requereix la detecció d'una construcció de suport com a unitat en la interfície sintàctico-semàntica i la seva anàlisi com a tal.

1.2 Aspectes contrastius

Alguns dels aspectes observats a 1.1 fan que, des d'un punt de vista contrastiu, les construccions de suport presentin divergències d'una llengua a una altra que no permeten una traducció composicional mot a mot. Una part d'aquestes divergències són de tipus lèxic, com les que es manifesten en els exemples de (9), en què per a un mateix nom cada llengua selecciona un verb de suport diferent:

- (9) a. (cat.) fer una passejada (ang.) take a walk (cast.) dar un paseo
 b. (cat.) prendre una decisió (al.) eine Entscheidung treffen (ang.) take/make
 a decision

Aquest tipus de divergència lèxica té una presència major o menor, segons les llengües que comparem. Entre l'alemany i una llengua romànica, per exemple, són molt més freqüents que entre llengües romàniques, com es fa palès a (10):

(10)

Noms	verb de suport		
	cat.	cast.	al.
modificació	<u>fer</u>	<u>hacer</u>	<u>vornehmen</u> ('realitzar')
valor	<u>tenir</u>	<u>tener</u>	<u>besitzen</u> ('posseir')
encàrrec	<u>donar</u>	<u>dar</u>	<u>erteilen</u> ('assignar')

Cal tenir en compte, però, que els verbs corresponents alemanys en molts casos són variants lèxiques (més específiques) del verb utilitzat en castellà o català. Des d'aquest punt de vista, els verbs alemanys no són pròpiament traducció dels verbs en català o castellà, però poden ser considerats sinònims més específics. Observem que aquest tipus de variants lèxiques respecte a un verb de suport les podem trobar també dintre d'una mateixa llengua per reflectir una diferència de registre:

- (11) a. fer una sol·licitud *versus* presentar una sol·licitud
 b. donar una beca *versus* atorgar una beca
 c. posar/fer una recurs *versus* interposar un recurs

Els verbs *presentar*, *atorgar*, *interposar* són propis del llenguatge administratiu i serien usats en un registre més formal que els equivalents del llenguatge general *fer*, *donar*, *posar*. Observem, tanmateix que, com a (10), les variants lèxiques tenen entre sí propietats semàntiques molt similars.

És evident que en l'àmbit de la traducció humana aquestes divergències lèxiques no representen un problema rellevant. Per a un traductor humà resulta obvi que el pes semàntic de la construcció recau en el nom i que, davant d'una divergència lèxica, cal trobar el verb corresponent en l'altra llengua. És més, aquest procés pot ser fins i tot inconscient.

En el marc de la traducció automàtica, en canvi, qualsevol alternativa al simple llistat d'expressions² com a entrades lèxiques, requereix una anàlisi en la interfície sintàctico-semàntica. El fet que, com diem, en la traducció humana les divergències lèxiques no constitueixin una dificultat rellevant no vol dir, tanmateix, que la traducció d'aquestes construccions sigui sempre pertinent. Precisament el fet que els verbs siguin des d'un punt de vista semàntic poc significatius pot induir fàcilment a un calc com els de (12), especialment freqüents entre llengües que conviuen en un mateix àmbit geogràfic com són el català i el castellà:

- (12) a. dar un paseo # donar un volt fer un volt
 b. dar un beso # donar un petó fer un petó

Com sabem, els exemples marcats amb # no són normatius en català estàndard, però el seu ús, en canvi, està força estès per influència del castellà. Per una altra banda, la presència de divergències lèxiques tant entre llengües (10) com intralingualment (11) no ens hauria d'estranyar tenint en compte que, com dèiem en l'apartat anterior, el verb de suport és semànticament molt pobre. Això mateix fa que aquests verbs siguin especialment vulnerables en situacions en què estan exposats a la competència amb altres formes, com és en un context de bilingüisme. Un altre exemple comparable probablement al de (12) és el que ha portat en l'anglès a la convivència de formes diferents per a un mateix nom:

- (13) a. have a shower / take a shower
 b. have a look / take a look
 c. take a decision / make a decision

Les formes amb *have* són més comuns en l'anglès britànic, mentre que les formes amb *take* són especialment usals en l'anglès americà³ i aquesta divergència s'explica

² Llistar les construccions de suport més freqüents amb els seus respectius equivalents és evidentment el mètode més senzill i bàsicament l'únic utilitzat en la majoria de sistemes comercials (p.e. SYSTRAN). Aquest mètode, a part de les limitacions òbvies relacionades amb el fet que el sistema només reconeixerà les construccions llistades, té el desavantatge de carregar el lèxic amb una gran quantitat d'informació.

³ Vegeu, per exemple, Collins Cobuild English Grammar: p. 151.

habitualment per la influència de les llengües romàniques (especialment castellà i italià) en aquest darrer. Les dades de (9)-(13) posen en evidència, per tant, que en molts casos les divergències lèxiques poden tenir el seu origen més aviat en factors sociolingüístics, històrics i possiblement també culturals.

Un altre factor que pot contribuir a la presència de divergències lèxiques és una diferència d'extensió de significat d'un mateix verb de suport entre una llengua i una altra. Un exemple paradigmàtic és l'ús del verb *dar* en castellà oposat a l'ús del verb corresponent en altres llengües romàniques:

- (14) a. dar una vuelta/ un paso /un salto
 b. fer un volt / una passa /un salt
 c. faire une promenade / un pas/ un saut

Les motivacions de naturalesa extralingüística o històrica que determinen moltes de les divergències lèxiques entre llengües, trobarien probablement una explicació adequada des d'un enfocament sociolingüístic o diacrònic del fenomen de les construccions de suport.⁴

A més de les divergències lèxiques a què ens acabem de referir, la traducció de construccions de suport pot comportar divergències de tipus categorial com les que il·lustren els següents exemples:

- (15) a. (cat.) fer un badall (al.) gähnen
 b. (cat.) expressar (al.) zum Ausdruck bringen
 c. (al.) in Unruhe geraten (cat.) intranquil·litzar-se
 d. (an.) to commit suicide (cat.) suïcidar-se

⁴ Donat que aquest no és el tipus d'aproximació que adoptem en aquest treball, quedarà fora dels objectius d'aquesta tesi explicar els orígens d'aquest tipus de divergències. Per contra, el nostre interès se centrarà més en revelar unes tendències generals que ens permetin establir generalitzacions sobre el fenomen que és objecte d'estudi més enllà de les realitzacions concretes en una llengua determinada.

Dit de forma molt general, i entenent la traducció com una relació d'equivalència de significat,⁵ la traducció de construccions com les de (15) pressuposa el que a Baker (1998) s'anomenen *shifts of translation*, és a dir, canvis formals (transformacions). En aquest sentit les construccions de suport són un exemple més del fet que les estructures de significat poden diferir d'una llengua a una altra fent de la traducció una relació complexa i no pas de un a un. En general, les divergències entre la llengua de partida i la d'arribada respecte a un mateix denominador comú es poden “compensar” mitjançant canvis lèxics o gramaticals. A (15), el resultat d'aquesta “compensació” es reflecteix en la manera com es distribueixen els components de significat en el material lèxic.

En el marc d'una tipologia de divergències de traducció com la de Dorr (1990, 1994) les construccions de suport de (15) constituïrien un exemple de divergències categorials (*Categorical Divergences*)⁶, que com el seu nom indica, impliquen un canvi de categoria gramatical d'una llengua a l'altra, com les que s'exemplifiquen a (16):

- (16) a. (an.) John is hungry (cat.) En John té gana
 b. (al.) Sie wandern gern (cat.) Els agrada fer excursions

A (16 a) trobem una divergència entre nom i adjectiu, i a (16b) entre adverbi i verb. Efectivament, la majoria dels exemples que Dorr classifica com divergències categorials vénen determinats per la presència, en una de les dues llengües, de col·locacions i especialment de construccions de suport. Com veïem a (16), es tracta d'aquells casos en

⁵ Les aproximacions al concepte d'*equivalència* en teoria de la traducció poden ser força diferents; en el marc d'aquest treball, però, ens adherim a aquells teòrics que defineixen la traducció en termes de relacions d'equivalència (Catford, 1965; Nida i Taber, 1969; Koller, 1995).

⁶ Recordem que a banda de les divergències categorials, a Dorr (1994) es distingeixen els següents tipus de divergències:

- Divergències temàtiques (Thematic Divergences), en què la relació entre l'estructura argumental i l'estructura de subcategorització és diferent en una llengua i l'altra.
 - (a) (ang.) John likes wine <—> (cat.) A en Joan li agrada la cervesa
- Divergències de nucli sintàctic (Demotional/Promotional Divergences), motivades pel fet que un aspecte determinat és expressat en una llengua pel nucli sintàctic mentre que en l'altra s'expressa mitjançant un modificador.
 - (b) (al.) Es regnet unaufhörlich <—> (cat.) No para de ploure
- Divergències de combinació (Conflational Divergences), motivades pel fet que una determinada relació en una llengua s'expressa mitjançant un sol lexema que incorpora en el seu significat arguments que en l'altra llengua cal especificar.
 - (c) (al.) Martin geigt jeden Tag <—> (cat.) El Martin toca el violí cada dia
 - (d) (an.) She has miscounted <—> (cat.) Ella ha comptat malament

què una construcció de suport no té com a equivalent en l'altra llengua una construcció del mateix tipus. El possible equivalent pot ser un verb ple o una construcció de còpula i adjectiu. Tenint en compte, per tant, que l'element predicatiu pot ser un nom, un verb ple o un adjectiu, els canvis de categoria possibles en tots dos sentits són els següents:

- (17) a. V suport + Npred Verb ple
 b. V suport + Npred Verb copulatiu + Adj

Des d'un punt de vista contrastiu, tant les divergències lèxiques com les categorials justifiquen la necessitat de reconèixer i analitzar el grup de verb suport + nom predicatiu com a unitat des d'un punt de vista semàntic. A més, però, hem de tenir en compte que la dificultat de traducció ocasionada per una divergència categorial es pot veure agreujada per altres factors. Considerem, en primer lloc, el cas de construccions de suport en què el subjecte del verb no és correferencial amb l'argument extern del nom (el subjecte lògic) sinó amb un altre argument:

- (18) a. (al.) Dieses Gesetz findet dort keine Anwendung
 b. (al.) Das kommt morgen zur Sprache

En aquests casos, a més d'una divergència categorial tenim una divergència temàtica; la construcció de suport equival a una estructura de passiva que en català, generalment, trobaria un equivalent adequat en una oració impersonal:

- (19) a. Aquesta llei no s'aplicarà en aquell cas
 b. Això es debatrà/es discutirà demà

Per una altra banda, les divergències categorials poden confluïr a més amb la presència d'un modificador del nom predicatiu (20) o amb una pronominalització del nom predicatiu (21):

- (20) a.(al.) Das Theaterstück fand **breite** Anerkennung beim Publikum
 b.(al.) Das Theaterstück fand beim Publikum eine Anerkennung, **die unerwartet war**
- (21) (al.) Die Anerkennung des Theaterstücks beim Publikum war breiter als **die** bei den Kritikern

La traducció d'aquests casos no resultaria trivial ni tan sols per a un traductor humà, ja que la seva reconstrucció en la llengua d'arribada pressuposa una reducció del significat a un nivell conceptual més abstracte. Considerem els canvis formals necessaris en una possible traducció de (20) i (21) al català:

- (20') a. El públic va elogiar molt aquesta obra de teatre
 b. Aquesta obra de teatre ha obtingut un èxit inesperat entre el públic
- (21') Aquesta obra de teatre ha estat més elogiada pel públic que no pas per la crítica

Observem d'entrada que, depenent del context, hem traduït la construcció de suport per una construcció de suport equivalent (20b) o bé per un verb ple (20a). Quan hem optat per un canvi de categoria gramatical, el fet que el nom estigui modificat per un adjectiu o una relativa ens obliga a canviar notablement l'estructura de la frase: a (20a), per exemple, el significat aportat per l'adjectiu (*breite*) s'ha de reconstruir a (20a') mitjançant un adverbi.

Des de la perspectiva de la traducció automàtica, seria poc realista pretendre obtenir una traducció adequada en tots aquests casos, ja que sovint la reconstrucció en la llengua d'arribada depèn de factors contextuals difícilment formalitzables. Sí que podem aspirar, però, a obtenir una traducció correcta en els casos en què hi hagi una divergència en la selecció lèxica del verb de suport (9) o en què sigui necessari un canvi de categoria gramatical (14).

1.2.1 Tipus d'estratègies en la traducció automàtica

Una solució ad-hoc al problema de traducció que presenten les construccions de suport consistiria evidentment a llistar aquestes construccions en el lexicó bilingüe com faríem possiblement amb les construccions plenament idiomàtiques. Aquesta possibilitat seria clarament inadequada, en primer lloc, perquè suposaria tenir un lexicó enormement extens, i en segon lloc, perquè seria una descripció necessàriament lligada a un parell de llengües i a un conjunt tancat d'expressions, que per tant no podria tenir en compte la productivitat d'aquestes construccions. A més de la inadequació lingüística, la ineficàcia d'aquest tipus de sistemes des del punt de vista de la traducció és prou coneguda a través dels sistemes comercials de petit format.

En el pol oposat, i pel que fa a l'estratègia adoptada en el sistema de traducció, tindríem un tipus de sistema que produiria representacions abstractes universals, és a dir, vàlides per a qualsevol llengua i a partir de les quals es podria generar una cadena superficial en qualsevol altra llengua. En aquest cas estaríem adoptant la perspectiva pròpia dels sistemes anomenats d'*interlingua* (fent referència en aquest nivell de representació abstracta comú a les llengües tractades). Evidentment, el grau de profunditat de l'anàlisi determina el grup (més o menys extens) de llengües amb les quals es podrà aplicar el sistema. És per això que en un sistema d'*interlingua* caldria pensar en una representació extremadament abstracta. És fàcil d'imaginar que si bé la primera opció resulta inadequada per ineficient, la segona és molt poc realista.

Entre aquestes dues opcions, però, des de l'extrem de tenir una sola representació per a moltes llengües diferents, fins al de no tenir-ne cap, podem pensar en l'opció de tenir diferents nivells d'abstracció com a punt de contacte entre les llengües. En aquest cas el sistema realitza la traducció a partir de representacions més o menys abstractes (d'estructures de constituents, funcionals o semàntiques) i d'una representació en la llengua de partida es passa a una altra d'adequada en la llengua d'arribada. Aquest tipus de sistemes s'anomenen de transferència i en tots ells podem distingir tres fases: l'anàlisi del text de partida que produeix com a resultat una representació abstracta d'aquest text, la transformació (transferència) d'aquesta

representació a una altra d'adequada en la llengua d'arribada i finalment la generació del text d'arribada a partir d'aquesta representació.

Un dels avantatges més importants dels sistemes que tenen aquesta estructura és el de garantir un alt grau de modularitat en tant que es preserva la independència dels tres processos: anàlisi, transferència i generació. D'aquesta manera tots tres mòduls poden ser usats igualment i de forma independent en altres aplicacions. En l'operació de la transferència hi pot intervenir només un tipus d'informació lingüística o bé podem partir de representacions abstractes en les quals hi conviu informació lingüística de diferents nivells (morfològica, sintàctica, funcional i semàntica) convenientment estructurada. Aquesta darrera opció és òbviament l'adequada en el cas de les construccions de suport en tant que el fenomen a tractar té lloc bàsicament en la interfície entre sintaxi i semàntica: cal aclarir com es projecten els elements subcategoritzats sintàcticament en els arguments de les relacions semàntiques subjacents.

Donat que no és l'objectiu d'aquest treball oferir una implementació computacional sinó només una proposta d'anàlisi adequada, no entrarem aquí en més detalls sobre els tipus de sistemes i ens limitarem a dir que, si bé ens decantaríem per un sistema de transferència, la nostra proposta podria ser implementable tant en un sistema d'interlingua com en un de transferència. El resultat de la nostra proposta d'anàlisi volem que sigui una representació semàntica a partir de la qual tindriem totes dues opcions:

- (a) Especificar una relació de transferència que estableixi un nexa entre les especificacions semàntiques de totes dues llengües
- (b) Arribar a una composició de la semàntica oracional en una forma d' *interlingua*

Per a això ens cal bàsicament, en primer lloc, una detecció correcta de les construccions de suport. Donat que les construccions de suport no es diferencien sintàcticament dels sintagmes verbals lliures, la seva detecció haurà d'operar especialment en el nivell semàntic, i concretament en la semàntica dels seus formants. En segon lloc, ens cal una anàlisi en la interfície sintàctico-semàntica prou abstracta com per poder-ne permetre la reformulació en l'altra llengua amb el verb de suport corresponent o amb una categoria gramatical diferent.

Amb altres paraules, per poder fer una transferència adequada en tots els casos, l'anàlisi d'una construcció de suport hauria de resultar en una representació semàntica prou independent de la seva forma superficial com per permetre, a partir d'aquesta representació, la generació en una altra llengua del mateix significat mitjançant una altra forma morfològica.

1.3 Acotació de l'objecte d'estudi

Com podem deduir de la caracterització que hem fet a 1.1, les construccions de suport tenen una sèrie d'aspectes, tant semàntics com formals, comuns amb altres construccions. Des del punt de vista semàntic, són comparables a altres predicats complexos, és a dir, predicats formats sintàcticament per més d'un element. Per una altra banda, des del punt de vista formal, una construcció de suport és idèntica a qualsevol altre sintagma verbal lliure o idiomàtic. La consideració de les construccions de suport en relació a altres predicats complexos ens permetrà tenir una visió del problema des d'una perspectiva més àmplia. Al mateix temps, aquesta comparació pot servir per valorar la possibilitat d'adoptar tractaments proposats per a fenòmens similars en el marc de la llengua. Per una altra banda, la consideració de les construccions objecte d'estudi en relació amb altres construccions formalment similars ha de servir sobretot per delimitar clarament el nostre objecte d'estudi.

1.3.1 Les construccions de suport com a predicats complexos

El concepte de predicat en un sentit ampli s'usa, com és sabut, bàsicament amb dos significats lleugerament diferents segons la tradició en què ens situem. Tal i com s'entén en la tradició lògica que deriva de la divisió aristotèlica bipartita de les proposicions en subjecte i predicat, el predicat és aquella propietat o aquelles propietats que es prediquen del subjecte. Aquesta caracterització es feia pensant especialment en construccions predicatives, com la de (22), que expressen bàsicament el fet que un o més individus comparteixen una o més qualitats.

(22) Tots els homes són mortals

A (22), segons la tradició aristotèlica, s'entén per predicat la propietat de *ser mortal* que és el que es predica del subjecte (en aquest cas de *tots els homes*). Aquesta és la visió adoptada també en lingüística tradicional, és a dir, la que podem trobar en les gramàtiques tradicionals.

En la teoria lingüística més formal, en canvi, i seguint els canons de la lògica formal, el predicat generalment s'equipara a certes categories gramaticals, i concretament en el marc oracional a la categoria verbal, és a dir, al verb, que és la categoria predicativa per excel·lència.

La diferència entre ambdues tradicions rau, per tant, bàsicament en el fet d'entendre el predicat com a predicat saturat o no saturat. En lingüística formal, el predicat generalment es refereix a l'element (o elements) no saturat, és a dir, que encara no ha combinat amb cap argument i que determina totes les restriccions sobre els complements que domina sintàcticament. Des d'aquest punt de vista, el predicat es caracteritzaria per ser l'element (generalment associat a un verb) que determina i projecta determinades propietats oracionals com ara la subcategorització, els rols semàntics dels arguments, les funcions gramaticals associades amb els arguments, així com informació morfosintàctica (el temps, el mode, l'aspecte etc.).

Des d'un punt de vista històric, però, i dintre de la tradició de la lingüística formal, la noció de predicat ha passat de ser una noció categorial a una funcional. En les primeres versions de la teories generativistes, l'element anomenat predicat s'associava amb una determinada categoria gramatical (única). Aquest postulat va topiar ben aviat necessàriament amb no poques dificultats davant construccions idiomàtiques com *take for granted* o de verbs amb partícules com *bring in/out*. D'un costat, aquestes construccions evidenciaven que un predicat no s'havia de correspondre necessàriament amb una única categoria lèxica, i de l'altre, donat que en algunes d'aquestes construccions els elements apareixen separats en l'estructura superficial, es necessitaven transformacions especials per explicar la seva distribució. El que s'estava plantejant era la necessitat de postular una noció de predicat que es pogués interpretar com una entitat des d'un punt de vista semàntic però que es pogués expressar sintàcticament mitjançant un o més elements independents. Des d'un punt de vista funcional o semàntic, el

predicat no es podia reduir a una noció categorial. Aquest reconeixement s'inseria dins una tendència a diferenciar entre categories i nocions funcionals que cristal·litzà en els treballs de Perlmutter (1979) i altres lingüistes que s'inscriurien en la tradició de la Gramàtica Relacional. Hereva d'aquesta tradició, però amb una major influència en el desenvolupament de la lingüística teòrica, ha estat la proposta de la Gramàtica Lèxico-Funcional (Bresnan 1982).⁷

És obvi que no només les construccions de verb suport justifiquen la necessitat d'una noció funcional de predicat independentment de la seva forma superficial, sinó que aquest és un postulat necessari en l'anàlisi de qualsevol altre tipus de predicat complex, com per exemple, en les construccions causatives (23a), en els verbs separables de l'alemany (23b) o en les construccions resultatatives de l'anglès (23c):

- (23) a. Fes regar les plantes als nois
 b. Die Wanne läuft gleich über
 c. The river froze solid

En tots aquests casos, el nucli semàntic està format per més d'un element.⁸ Les construccions de suport compartirien, per tant, amb tots aquests altres tipus de construccions el fet de ser predicats formats per més d'un element. Hi ha, però, un tret comú als predicats complexos de (23) que no és aplicable al conjunt de les construccions que tractem en aquest treball. Ens referim al fet que, en general, un tipus de predicat complex denota un tipus de relació semàntica determinada. Pensem, per exemple, en les construccions resultatatives de (23c). Aquestes construccions comparteixen tota una sèrie de propietats semàntiques, o dit amb altres paraules, codifiquen un paradigma concret de relació semàntica.⁹ De les construccions que són

⁷ Des dels seus inicis la Gramàtica Lèxico-Funcional ha distingit entre informació estructural (estructura **c**, és a dir, de constituents) i funcional (estructura **f**) associada als elements lingüístics, i ha defensat concretament la necessitat de distingir entre nucli categorial i funcional per a tractar la composició de predicats.

⁸ Quan el predicat està format per més d'un element se sol parlar de construccions perifràstiques (Alsina 1992), analítiques (Ackerman & Webelhuth 1998), de predicats complexos (Grimshaw 1988) o bé de construccions sintàctiques (versus morfològiques) (Pustejovsky 1995).

⁹ A Sadler & Markantonatou (1996), per exemple, la propietat semàntica més definitòria d'una construcció resultatativa es descriu en aquests termes: *A resultative attribute describes the STATE of an argument resulting from the action denoted by the verb.*

objecte d'aquest treball, en canvi, només en alguns casos podem constatar la codificació d'un paradigma de relació semàntica. Si reprenem els exemples (1), que reproduïm a (24) per a més comoditat del lector, i els comparem amb (25), veurem que si bé a (25) és possible determinar una mateixa relació semàntica, a (24) això és del tot impossible:

- (24) a. fer una caminada
 b. donar un consell (a algú)
 c. tenir confiança (en algú/alguna cosa)

- (25) a. començar la traducció
 b. entrar en acció
 c. agafar por

Els exemples de (25) codifiquen una mateixa relació semàntica que podríem parafrasejar en aquests termes:

El verb descriu l'inici del procés o l'estat denotat pel nom

A (24), en canvi, no és possible determinar una relació semàntica comú més enllà del fet que les propietats semàntiques del predicat, tant intrínseques com relacionals, es deriven bàsicament de la nominalització.

Com veurem en la revisió de treballs anteriors, aquesta dicotomia ha estat recollida en la bibliografia de caràcter descriptiu en termes de construccions de suport aspectualment no marcades (24) *versus* construccions aspectualment marcades (25). Fixem-nos, però, que aquesta diferència es pot llegir també en termes de quina és la contribució del verb al significat global. A (23) o (25) el significat del predicat es deriva composicionalment a partir del significat dels dos elements de què està constituït. A (24), en canvi, el significat, es deriva bàsicament del nom, mentre que el verb es limita a aportar informació gramatical, és a dir, que la seva funció és molt similar a la d'un verb auxiliar.

Les diferències que hem constatat entre (24) i (25) a través de la seva comparació amb predicats complexos del tipus de (23) constitueixen un primer indici que aquestes construccions hauran de rebre un tipus d'anàlisi diferent. Aquesta intuïció

es veurà reforçada per les dades aportades en el capítol 3 quan fem la descripció sintàctica i semàntica dels verbs i les nominalitzacions que intervenen en tots dos tipus de construccions. Ara per ara, però, i en vista de la manca de consens en la bibliografia sobre la inclusió o no de tots dos tipus de construccions sota la denominació de construccions de suport, en principi, en el marc d'aquesta tesi seran objecte de descripció i d'anàlisi tant les construccions del tipus de (24) com les de (25).

1.3.2 Delimitació respecte a construccions formalment similars

Un aspecte característic de les construccions de suport enfront de les construccions lliures, al qual no ens hem referit fins ara, és el de la restringida commutabilitat dels seus elements. Amb altres paraules, en una construcció de suport el verb selecciona determinades classes de noms, de manera que la construcció té un caràcter semi-fixat:

- (26) a. fer una declaració/discurs/ *fer una opinió
 b. fer/tenir/*prendre una difusió
 c. to make an offer/ * do an offer

Des d'aquest punt de vista, podem considerar que les construccions de suport constitueixen un tipus de col·locació.¹⁰

Recordem que enfront de les construccions lliures, en què cadascun dels mots són fàcilment substituïbles, i en què per tant el nombre de combinacions és il·limitat, una col·locació es defineix com un conjunt de mots que apareixen junts d'una forma recurrent.¹¹ Es consideren col·locacions, per exemple:

- (27) a. posar-se la jaqueta
 b. fumar una cigarreta
 c. beure una cervesa

¹⁰ Terme introduït per Firth (1957) per designar els fenòmens de coocurrència d'elements lèxics.

¹¹ En la classificació de col·locacions que proposa Benson (1985), per exemple, les construccions de suport constitueixen un subgrup dintre de les col·locacions de tipus lèxic (formades per dos elements semànticament plens al mateix nivell) que es defineix per la seva forma morfològica (verb + nom) i pel fet d'equivaler a un sol predicat.

És a dir, que una col·locació difereix d'una construcció lliure, simplement per una major probabilitat de coocurrència dels seus components.

En la mateixa línia i regint-nos igualment pel barem de la commutabilitat, ens trobem amb expressions completament travades. Es tracta del que es coneix com a locucions o expressions idiomàtiques que es caracteritzen pel fet que generalment els seus elements no admeten cap tipus de substitució ni de variació:¹²

- (28) a. fer els ulls grossos
 b. # fer les orelles grosses
 c. # fer l'ull gros
 d. # fer l'ull petit

Les expressions idiomàtiques es distingeixen, a més de pel seu caràcter fix, pel fet de no ser transparents quant al significat. Des d'un punt de vista diacrònic, moltes d'aquestes expressions es poden explicar com a derivacions metafòriques, el seu significat, però ha de ser llistat en el diccionari. En una col·locació, en canvi, el significat és derivable composicionalment, com en qualsevol construcció lliure, a partir del significat dels seus constituents. Tanmateix, com s'observa a Wood (1986), els criteris de la selecció lèxica i la composicionalitat no permeten classificar els tres diferents grups de combinacions — sintagmes lliures, col·locacions i expressions idiomàtiques — en tres àmbits separats i ben diferenciats. En lloc d'una delimitació estricta, sembla més adequat pensar en una mena de gradació en què hi poden haver casos que se situen en un punt d'intersecció entre dos grups.

Des d'aquest punt de vista, les construccions de suport es revelen com a exemple paradigmàtic d'un tipus de construcció que troba la seva ubicació natural en un continu entre les construccions lliures i les fixades. Aquesta ubicació a mig camí es manifesta en la superfície en un comportament heterogeni quant a possibles variacions de la seva forma morfològica. Algunes construccions de suport, per exemple, admeten la inserció d'un modificador, mentre que d'altres no l'admeten:

¹² El signe # indica que l'expressió no té una lectura idiomàtica.

- (29) a. fer una proposta /fer una bona proposta
 b. tenir por /tenir una por immensa
 c. estar a l'aguait/ *estar al bon aguait
 d. posar en dubte/*posar en gran dubte

Algunes admeten la substitució del nom per un pronom, mentre que d'altres no l'admeten:

- (30) a. ha fet una bona proposta/ l'ha feta/ què ha fet?
 b. ha fet feina/ n'ha fet/què ha fet?
 c. ha estat a l'aguait/? hi ha estat/ *on ha estat?
 d. ho ha posat en dubte/*l'hi ha posat/*com/on ho ha posat?

Aquest tipus de qüestions relatives a la seva delimitació respecte construccions formalment similars, han estat força discutides en els treballs precedents, com veurem amb més detall al capítol següent. Ara per ara, però, els criteris bàsics sobre els quals fonamentem la delimitació del nostre objecte d'estudi respecte d'altres construccions formalment similars es concreten en les següents restriccions:

- (31) (a) en una construcció de suport (a diferència d'una construcció lliure) el verb i el grup nominal formen un predicat complex i per tant, les propietats argumentals del predicat vénen determinades conjuntament pel verb i el nom predicatiu
 (b) en una construcció de suport (a diferència d'una construcció idiomàtica) el significat és derivable composicionalment a partir de les seves parts i la morfologia és relativament variable.¹³

¹³ Fixem-nos que les restriccions de (31) deixen fora del nostre objecte d'estudi expressions aparentment molt similars com les de (i) i (ii):

- (i) a. fer un cafè/ un mos
 b. fer els vidres/ els plats
 (ii) a. fer colzera

1. 4 Objectius i metodologia

La presentació i l'acotació de l'objecte d'estudi resumides en els apartats anteriors, ens ha permès veure que les construccions de suport generen bàsicament tres tipus de problemes. En primer lloc, la no correspondència entre el nucli sintàctic i el nucli semàntic planteja un problema d'anàlisi que va lligat a la prèvia detecció d'una construcció de suport per tal d'arribar a una interpretació correcta a nivell de l'oració.

Per una altra banda, la seva possible substitució per una forma lèxica (verb o còpula + adjectiu) genera, des del punt de vista contrastiu, diferències estructurals entre llengües que suposen un problema per a la traducció.

I finalment, la restringida commutabilitat dels seus elements fa necessària algun tipus de generalització sobre les restriccions de selecció lèxica especialment des del punt de vista de la generació.

L'objectiu bàsic d'aquesta tesi és el d'oferir una representació interlingual que permeti donar compte dels tres tipus de problemes plantejats. Vegem a continuació com es concreta aquest objectiu general en relació amb les dades de què partim i amb el marc teòric que adoptem. Quant a les dades, donat que el nostre enfocament és multilingual, ens basarem en dades en les diferents llengües occidentals més importants. Tanmateix, el català i l'alemany tindran un protagonisme especial en el marc d'aquest treball; la primera, per ser la nostra llengua de treball, i la segona, per ser una de les llengües en què les construccions objecte d'estudi són més productives. Les dades que s'analitzaran en aquesta tesi no estan restringides per cap corpus predeterminat. Això es deu bàsicament al fet que ara per ara, com veurem amb més detall al capítol 3, l'extracció de construccions de suport d'un corpus només pot ser aproximativa, precisament, perquè

b. donar peixet

En construccions com les de (i) el verb corresponent en cada cas (*beure, menjar, netejar*) ha estat substituït per un de més general. En alguns casos aquesta substitució deriva en un significat metafòric que conviu amb el significat literal (a). Fixem-nos, però, que els noms de (i) no són predicatius, i que en aquest cas no podem parlar d'un predicat complex ja que el nucli tant sintàctic com semàntic del sintagma està format només pel verb.

Per una altra banda, les construccions de (ii) queden excloses del nostre objecte d'estudi en la mesura que constitueixen expressions idiomàtiques en què el significat global no és derivable a partir del significat de les seves parts.

la majoria de corpora no contenen informació semàntica. Alternativament, i tenint en compte que el conjunt dels verbs que poden exercir una funció de suport no és un conjunt tancat, vam decidir limitar les nostres dades als verbs de suport més productius: *fer, tenir, donar, prendre*. Les nostres dades es basen, per tant, en aquests verbs en combinació amb noms predicatius.

La proposta d'anàlisi que presentem ha de donar compte bàsicament dels dos tipus de construccions que hem constatat a 1.2. Concretament ens interessarà veure en tots dos casos com es determinen i projecten les propietats oracionals (la subcategorització, els rols semàntics dels arguments, les funcions gramaticals associades amb els arguments, la informació morfosintàctica: el temps, el mode, l'aspecte etc.) a partir dels dos components verb i nom. Donat que un i altre constitueixen respectivament el nucli sintàctic i semàntic del predicat, caldrà explicar quines repercussions té aquest fet en cada cas en la interfície entre la sintaxi i la semàntica. D'una banda, evidentment és la sintaxi, i més concretament les propietats de subcategorització les que determinen la selecció, per part del verb, d'un tipus de complement concret. De l'altra, però, la semàntica del predicat, tant intrínseca com relacional, ve determinada pràcticament pel nom, és a dir que el lligam entre elements subcategoritzats i arguments semàntics en aquests casos no és de un a un, sinó que es regeix per uns principis propis que són els que ens proposem explicar.

Aquests condicionants fan que ens decanem per un model de descripció lingüística com *Head-Driven Phrase Structure Grammar* (Pollard i Sag, 1994) (HPSG), en què les diferents propietats del signe lingüístic es contempen en paral·lel i són descrites amb el mateix aparell conceptual. Des d'un punt de vista formal, HPSG es caracteritza per l'austeritat d'eines expressives, és a dir per la simplicitat, i per la declarativitat. Tant un aspecte com l'altre són requisits indispensables de qualsevol llenguatge informàtic preparat per a codificar la informació lingüística. A més, HPSG s'adequa perfectament a una possible aplicació en un sistema computacional, en tant que utilitza eines i mecanismes de representació estàndard en els camps de la representació del coneixement o de la informàtica. Per una altra banda, el nostre objectiu es concreta també en una representació que, alternativament a les solucions proposades fins ara, permeti donar compte, si més no parcialment, de les restriccions de selecció lèxica. Si considerem construccions com les següents:

- (32) a. fer una passa, un salt, un badall, un sospir, un xiscle, una rialla
 b. tenir una idea, paciència, por, alegria, esperança, sospites

sembla evident que les restriccions de selecció obeeixen a algun tipus de motivació semàntica.¹⁴ La possibilitat d'establir generalitzacions sobre aquestes restriccions suposaria una representació lingüísticament més adequada i computacionalment menys costosa. Des d'aquest mateix punt de vista, voldríem que la nostra representació permetés establir un lligam entre la descripció dels verbs en la seva funció de suport i la seva lectura com a verbs plens. Des d'un punt de vista lingüístic això seria adequat en tant que sembla evident que es tracta de dues realitzacions diferents d'un mateix verb, i a més, comportaria l'avantatge de no haver de duplicar entrades.

Amb vista als objectius que acabem de descriure ens interessarà adoptar un sistema de representació lèxica que ens permeti fer distincions semàntiques entre predicats, més enllà de l'estructura argumental i que ens permeti capturar la polisèmia. En aquest sentit, la nostra proposta incorpora a la representació bàsica del signe de HPSG, la proposta de tractament de la informació semàntica de *The Generative Lexicon* (GL) de Pustejovsky (1991, 1995), en tant que el seu aparell de descripció de la semàntica lèxica ens permet una representació molt més refinada i completa de la semàntica dels mots. Per una altra banda, aquesta adaptació resulta especialment avantatjosa en la mesura que GL adopta, com HPSG, un enfocament basat en estructures de trets per a representar els objectes semàntics i es serveix del mecanisme de la unificació per a relacionar informació lingüística.

1.5 Estructura de la resta del treball

Els objectius apuntats a la secció anterior s'abordan en la resta del treball en el següent ordre. El capítol 2 està dedicat als aspectes descriptius de les construccions de

¹⁴ Els noms amb *fer* denoten algun tipus d'acte, mentre que els noms amb *tenir* denoten algun tipus d'estat mental.

suport i especialment en aquells que contribueixen a la seva delimitació respecte d'altres construccions formalment similars. Donat que aquests són els aspectes més debatuts en la bibliografia de caràcter més tradicional, la nostra presentació anirà lligada a una revisió de la bibliografia dedicada en aquest tema especialment d'arrel francesa i alemanya.

En els capítols 3 i 4 s'estudien respectivament els components bàsics d'una construcció de suport, és a dir, els verbs de suport i les nominalitzacions eventives. Tant els verbs com els noms són descrits des dels diferents nivells de descripció lingüística (aspectes morfològics, sintàctics, semàntics) amb vista especialment a explicar les possibles motivacions subjacents a la selecció lèxica de determinades classes de noms per part dels verbs de suport.

El capítol 5 està dedicat a la revisió de propostes d'anàlisi precedents que constituïran el punt de partida de la representació sintàctico-semàntica que es presenta en aquesta tesi. Així doncs, es posarà un èmfasi especial en les propostes més importants realitzades fins ara en el marc de HPSG, destacant-ne en cada cas els aspectes més rellevants així com les possibles limitacions.

Com ja hem esmentat més amunt, la nostra anàlisi incorpora a la representació bàsica del signe de HPSG, la proposta de tractament de la informació semàntica de *The Generative Lexicon* (GL) de Pustejovsky (1991, 1995) que serà presentada en el capítol 6. La revisió dels diferents components i mecanismes de GL clourà amb la presentació d'una estructura de representació bàsica que incorpora algunes modificacions respecte de l'estructura original que es proposa a Pustejovsky (1995). Aquestes modificacions es concreten especialment en la representació de l'estructura eventiva i en la noció de prominència de quàlies.

Les dades considerades en aquest capítol introductorí han permès posar en evidència que la representació semàntica de les nominalitzacions eventives constitueix un dels temes centrals en qualsevol anàlisi de les construccions de suport que pretengui donar compte de les motivacions semàntiques subjacents en la selecció lèxica per part dels verbs de suport. La semàntica de les nominalitzacions predicatives és abordada al capítol 7 amb la voluntat d'oferir una descripció de les diferents classes de noms eventius que sigui adequada i vàlida d'una forma general i independentment de la seva presència en una construcció de suport.

Finalment, en el capítol 8 es presenta la representació formal de l'anàlisi al fil d'una exemplificació dels verbs de suport que hem delimitat com a prototipus, així com d'algunes construccions de suport paradigmàtiques.

Capítol 2

La descripció de les construccions de suport

2.1 Introducció

El concepte de construcció de suport ha estat abordat en la bibliografia precedent des de perspectives molt diferents. Si adoptem una visió molt general, els treballs existents es poden dividir bàsicament en dos grups. D'una banda hi ha les aproximacions de tipus formal que tenen com a objectiu l'anàlisi automàtica de les construccions de suport, de les quals ens ocuparem en el capítol 5. I de l'altra, tenim els treballs de tipus descriptiu, alguns dels quals seran objecte de discussió en la primera part d'aquest capítol (2.2). Entre el que anomenem bibliografia descriptiva podem trobar bàsicament dos tipus de treballs:

- descripcions generals,¹ en les quals es plantegen qüestions que tenen a veure amb la descripció de les construccions de suport com ara la definició, la delimitació (respecte altres construccions formalment similars), el nombre, els tipus morfològics, les classificacions etc.;
- treballs més específics com ara algunes descripcions sintàctiques i semàntiques dels verbs de suport i de les construccions de suport a partir de la teoria de valències o de la gramàtica generativa;² o bé treballs que aborden les construccions de suport des d'un aspecte concret, com ara els estudis que adopten una perspectiva diacrònica,³ contrastiva,⁴ o que tracten només un tipus determinat de construcció de suport o un aspecte concret d'aquestes construccions.⁵

¹ Vegeu per a l'alemany, per exemple, von Polenz (1963), Engelen (1968), Götze (1973), Bahr (1977), Helbig (1979 i 1984), Yuan Jie (1986).

² Vegeu els treballs de Heringer (1968), que combina la teoria de valències i la Aktionsart; Herrlitz (1973), que parteix d'una gramàtica de transformacions i una semàntica generativa, i Persson (1975 i 1981), que aplica la teoria de casos de Fillmore juntament amb una semàntica generativa.

³ Vegeu Heringer (1968: 118-120).

⁴ Vegeu Bausch (1964), Yuan Jie (1983).

⁵ Aquest grup inclou treballs sobre un verb de suport determinat com ara Persson (1981) sobre el verb alemany *finden*, o sobre una tipus de construcció de suport com el treball del mateix autor (1984) dedicat a les construccions causatives.

Donat l'enfocament globalitzador que volem donar al nostre treball, el nostre interès es centrarà en veure com s'ha abordat el concepte de construcció de suport en les descripcions de tipus general, que trobem en part en les gramàtiques, i especialment pel que fa a la seva delimitació.

A més a més, des d'una vessant més aplicada, les construccions de suport han estat abordades necessàriament en els treballs lexicogràfics. Tanmateix, com sol passar amb altres fenòmens, també en aquest cas es pot constatar un buit entre els resultats a què s'ha arribat en la recerca i la informació que trobem consignada en els diccionaris. En aquest sentit han estat rellevants els estudis sobre la detecció de construccions de suport a partir de corpus (Heid (1994, 1998)), així com aquells que intenten establir un pont entre recerca i pràctica lexicogràfica proposant un model de descripció lexicogràfica a partir de conceptes més generals (Mel'cuk (1996)). Aquest tipus de treballs seran discutits en la segona part d'aquest capítol (2.3).

2.2 La delimitació de les construccions de verb suport

El fenomen de les construccions de suport va generar a partir dels anys 60 una bibliografia relativament extensa de tipus descriptiu dedicada especialment a l'alemany i al francès.

En alemany, els primers treballs descriptius sobre les construccions de verb suport provenen de Polenz (1963), que encunyà per a aquest tipus de construcció el terme *Funktionsverbgefüge*. Tot i que aquest terme ha prevalgut en la bibliografia de tradició alemanya, en treballs posteriors (Herrlitz (1973), Günther/Pape (1976), Sommerfeldt (1980), Helbig (1984), Starke (1989)) trobem altres denominacions com ara *Streckform*, *analytische Verbalverbindung*, *Funktionsverbfügung*, *feste Verbalverbindung*. Totes aquestes denominacions, a més de donar a entendre que es tracta d'una construcció formada per més d'un element, fan palesa la prevalença que en aquests treballs té el verb i concretament la seva funció de suport com a verb semànticament buit.

En canvi, en les denominacions franceses, que trobem principalment en els treballs realitzats al Laboratoire d'Automatique Documentaire et Linguistique (LADL),⁶

⁶ Vegeu especialment Mesli (1991), Danlos (1992), Namer (1995), Gross, M. (1996).

l'èmfasi recau més aviat en la propietat del grup nominal: *construction ou phrase à prédicat nominal, construction nominale prédicative, construction nominale à verbe support...*

Per bé que aquestes dues tradicions es distingeixen per posar l'èmfasi en una o l'altra part de la construcció, i que han recorregut camins paral·lels però sense interacció, en els treballs desenvolupats en totes dues tradicions s'intenta arribar a una caracterització de les construccions de suport a partir de les seves propietats lingüístiques més superficials.

Com hem vist al capítol 1 en comparar (1) i (2), des d'un punt de vista morfosintàctic, una construcció de suport no es distingeix d'una construcció lliure. Aquest fet motivà que en els primers treballs sobre aquest fenomen, tant en els de tradició francesa, hereus de les idees de Gross (1976), com en els de tradició alemanya, a partir especialment de Helbig (1984), l'objectiu principal fos la delimitació de les construccions de suport respecte a altres construccions formalment similars. Concretament es tractava de trobar criteris per a distingir-les de les construccions lliures, d'una banda, i de les expressions idiomàtiques de l'altra. Amb aquest objectiu, en els treballs d'ambdues tradicions s'han utilitzat bateries de tests, que, si bé obeeixen a pressupòsits teòrics diferents, tenen en comú el fet d'aplicar-se en el nivell morfosintàctic i d'intentar una caracterització a partir de trets que es reflecteixen en aquest nivell.

En la bibliografia de tradició francesa es posa l'èmfasi en la distinció respecte a les construccions idiomàtiques en base a una relació entre l'oració i el grup nominal. Això respon, com veurem, a la hipòtesi de base que les construccions de suport són derivades de la construcció nominal.

En els treballs alemanys, en canvi, s'han destacat els fenòmens relacionats amb la variació (relativa) de la forma morfològica dels seus formants, a partir de l'observació que fenòmens com la modificació del nom, o la seva pronominalització, són característics d'un nom en posició d'objecte en una construcció lliure, i en canvi no són possibles en una expressió idiomàtica.

Donat que, com hem dit, aquestes dues aproximacions parteixen de pressupòsits teòrics diferents i no ha existit entre elles cap mena d'interacció, ambdues seran discutides per separat en les dues subseccions següents.

2.2.1 El problema de la delimitació en la tradició francesa

La distinció entre sintagmes lliures, col·locacions i expressions idiomàtiques, com és sabut, resulta sempre difícil de caracteritzar donat que els límits entre els tres tipus de construccions no solen ser clars i definits. En general, entenem que en una col·locació, a diferència d'una expressió idiomàtica, el significat és derivable composicionalment a partir del significat dels seus constituents com en qualsevol construcció lliure. És a dir que el que distingeix una col·locació d'una construcció lliure, és simplement la major probabilitat de coocurrència dels seus elements:

- (1) a. La Maria fuma un cigarret
 b. La Maria beu una cervesa
 c. La Maria para la taula

Els sintagmes verbals de les oracions (1) tenen un comportament sintàctic i semàntic completament regular, però podríem dir que els seus nuclis requereixen d'una forma més o menys exclusiva, la presència de certes peces lèxiques. Aquesta major probabilitat de coocurrència pròpia de les col·locacions ens permet reconstruir el verb corresponent a partir del sintagma nominal d'una forma més immediata a com ho faríem en el cas d'una construcció lliure. A (2) i (3), per exemple, a partir dels sintagmes de (a) pressuposaríem probablement les oracions de (b) :

- (2) a. El cigarret de la Maria molestava tothom
 b. El cigarret que fumava la Maria molestava tothom
- (3) a. El llibre de l'Antoni sobre la postguerra ha quedat finalista
 b. El llibre que l'Antoni ha escrit sobre la postguerra ha quedat finalista

El nom *cigarret* pot ser complement directe d'un grup relativament ampli de verbs, però d'entre aquests té una major probabilitat de coocórrer amb el verb *fumar*. És per això que si diem (2a) hi ha una probabilitat considerable que estem pressuposant (2b), i el mateix passa amb (3a) i (3b). La relació entre (2a) i (2b) o entre (3a) i (3b)

respectivament s'explica, per tant, per una forta restricció de selecció semàntica entre el verb i el complement.

De fet, aquesta alta probabilitat de coocurrència pròpia de les col·locacions és també un tret característic de les construccions de suport, i des d'aquest punt de vista, les construccions de suport constitueixen un tipus de fenomen col·locacional, ja que una nominalització sol coocórrer amb un verb determinat, o com a màxim amb un subconjunt restringit de verbs, que en molts casos són variants lèxiques (4a) o aspectuals (4b) del verb més comú:

- (4) a. fer/cometre un error
b. estar/entrar en acció

Aquest tipus d'observacions motivaren entre els autors de tradició francesa una noció de construcció de suport íntimament lligada a la de sintagma nominal, que fou introduïda originalment per Harris (1964). Com és sabut, la gramàtica generativa va atorgar un estatus sintàctic a la nominalització pressuposant que es tractava d'una transformació d'una frase en un sintagma nominal.⁷ La noció de transformació, per tant, s'utilitzava també per a explicar processos de derivació morfològica. Harris (1964) es distingeix de les teories precedents sobre la nominalització pel fet que en ell la transformació no s'entén com una relació orientada de la frase al sintagma nominal, sinó que és entesa com una relació no orientada, és a dir, com una relació d'equivalència. Segons Harris, la frase i el sintagma nominal estan units per una relació morfològica (entre un verb i un substantiu derivat), però també per una de semàntica que es concreta en una relació de sinonímia. Així, per exemple,

- (5) La Maria ha pres la decisió de canviar de feina

seria equivalent, en termes de Harris, a un sintagma nominal que té el nom predicatiu de la construcció com a nucli:

⁷ De fet, a Chomsky (1964) només es consideren noms predicatius aquells que tenen un equivalent verbal.

Un segon criteri utilitzat en la bibliografia francesa que es deriva igualment de la hipòtesi inicial, és el que dóna nom a l'article de M.Gross (1976), és a dir, el de la *doble anàlisi* o *extracció múltiple*. Segons aquest criteri, en una construcció de suport amb un nom predicatiu que tingui com a mínim un argument intern, aquest argument té diverses possibilitats d'extracció, és a dir, que pot ser analitzat de maneres diferents:

(14) El professorat donarà el seu suport al nou equip directiu

- extracció de tot el sintagma nominal

(15) És **el seu suport al nou equip directiu** el que donarà el professorat

- extracció del nucli del sintagma nominal

(16) És **el seu suport** el que el professorat donarà **al nou equip directiu**

- extracció de l'argument intern del nom

(17) És **al nou equip directiu** a qui el professorat donarà **el seu suport**

La hipòtesi sostinguda per M.Gross (1976) és que la propietat de la doble anàlisi és exclusiva de les construccions de suport i que, per tant, pot ser utilitzada com a criteri per a distingir aquest tipus de construccions d'una construcció lliure o d'una construcció idiomàtica. No obstant això, observi's que podem trobar no pocs exemples tant de construccions idiomàtiques (18) com de construccions lliures (19) en què són possibles totes tres extraccions:

- (18)
- a. En Joan té nas per als negocis
 - b. És nas per als negocis el que té en Joan
 - c. És nas el que té en Joan per als negocis
 - d. És per als negocis que en Joan té nas

- (19)
- a. L'Antoni ha escrit una novel·la sobre la postguerra
 - b. És una novel·la sobre la postguerra el que ha escrit l'Antoni
 - c. És una novel·la el que l'Antoni ha escrit sobre la postguerra
 - d. És sobre la postguerra que l'Antoni ha escrit una novel·la

A més a més, hem de tenir en compte que aquesta propietat només seria aplicable com a test amb un tipus determinat de construccions de suport, o sigui amb aquelles en què efectivament hi hagi un grup nominal complex, i això evidentment no és sempre el cas.

Finalment, el tercer criteri tradicionalment adduït en els treballs de tradició francesa per a caracteritzar les construccions de suport és, en realitat, una formulació diferent del criteri d'equivalència semàntica entre l'element subjecte del verb i l'argument extern del nom a què hem fet referència a 1.1.

L'existència d'una relació coreferencial entre la denotació del subjecte gramatical de la construcció i la denotació d'un argument del nom prova que aquest darrer és, des del punt de vista semàntic, nucli predicatiu de la construcció. Al capítol anterior hem vist com aquesta propietat es verifica en les restriccions semàntiques sobre l'element coreferencial. Una conseqüència lògica d'aquesta coreferencialitat, adduïda tradicionalment en la bibliografia francesa, és el fet que la posició argumental corresponent a l'agent del nom predicatiu ha de ser buida:

- (20) a. *El Jordi ha donat l'empenta de la Marta a la Maria
b. *El Jordi ha pres la decisió del Joan de deixar la feina

L'agramaticalitat de les construccions de (20) és deguda al fet que el predicat semàntic només té una posició argumental per a un agent. Observi's que, efectivament, quan el verb no és de suport i per tant no forma un predicat amb el nom en posició d'objecte, aquestes construccions sempre són gramaticals:

- (21) a. El Jordi ha vist l'empenta de la Marta a la Maria
b. El Jordi ha criticat la decisió del Joan de deixar la feina

L'agramaticalitat de (20), per tant, sí que permetria ser utilitzada com a criteri per a distingir una construcció de suport d'una construcció lliure. Cal tenir en compte, però, com dèiem amb anterioritat, que les dades de (20) no són més que una manifestació (i no l'única) d'un fenomen de naturalesa sintàctico-semàntica, que caldria explicar en aquest nivell.

Resumint, hem vist que tant el criteri de l'equivalència semàntica entre una oració i un sintagma nominal com el de l'extracció múltiple són característiques recurrents en les construccions de suport tot i que no poden ser considerats criteris operatius per a caracteritzar una construcció de suport.

2.2.2 El problema de la delimitació en els treballs de tradició alemanya

Dintre de la tradició alemanya, la qüestió de la delimitació de les construccions de suport respecte a altres tipus de construccions predicatives ha estat plantejada des d'una perspectiva merament descriptiva en nombrosos treballs.¹⁰

De fet, però, el primer a establir un llistat de criteris concrets per caracteritzar una construcció de suport a partir de determinades restriccions en la variació de la forma morfològica fou Helbig (1979 i 1984). A més dels criteris bàsics a què hem fet referència al capítol 1,¹¹ Helbig observa que, a diferència del que succeeix en les construccions lliures, en les construccions de suport és possible constatar restriccions en relació amb l'ús de l'article, la possibilitat d'usar el nom en plural o les possibilitat de modificació del nom. Tot i que aquestes restriccions es formulen en forma de criteris, l'autor matisa la seva aplicabilitat en repetides ocasions a la llum de possibles excepcions, que en alguns casos són efectivament nombroses.

Quant a l'ús del determinant, a Helbig (1984) s'observa concretament que, en la majoria dels casos, en una construcció de suport l'ús del determinant està completament fixat i es concreta o bé en l'article nul o bé en l'article determinat. Tanmateix, les dades de (22)-(23) ratifiquen només parcialment l'afirmació de Helbig en el sentit que, efectivament, en aquests casos la presència del determinant està força fixada, però com podem observar a (22) el determinant pot ser tant determinat com indeterminat:

(22) + **determinant**

a. fer la/una proposta	*fer proposta	fer propostes
b. den/einen Vorschlag machen	*Vorschlag machen	Vorschläge machen

¹⁰ Per a un resum dels més rellevants, vegeu Yuan Jie (1986: 34-48).

¹¹ Per a més claredat resumim aquí aquests criteris en forma de punts:

- (a) nom predicatiu
- (b) possible substitució de la construcció per una forma verbal simple
- (c) semàntica derivable bàsicament a partir del nom

(23) – **determinant**

a. *tenir en la/una consideració	tenir en consideració	*tenir en consideracions
b. *posar en un moviment	posar en moviment	*posar en moviments
c. *in eine Frage kommen	in Frage kommen	*in Fragen kommen

Per una altra banda, com podem observar, aquesta tendència sembla anar lligada a una correlació amb la forma morfosintàctica de la construcció de suport. Observi's que les construccions de (22) estan formades per un verb i un sintagma nominal, mentre que les de (23) estan formades per un verb i un sintagma preposicional, la qual cosa indueix a pensar que aquestes darreres construccions estan més fortament lexicalitzades. Tanmateix, aquesta correlació tampoc no està exempta d'excepcions, com es pot veure en els següents exemples:

(24) **V + SN**

a. * posar el/un esment	posar esment	*posar esments
b. *posar la/una pau	posar pau	*posar paus
d. *eine Anwendung finden	Anwendung finden	*Anwendungen finden

(25) **V + SP**

a. estar a l'aguait	*estar a aguait	*estar a aguait
b. arribar al poder	*arribar a poder	*arribar a poders
c. zur Sprache bringen	*zu Sprache bringen	*zu Sprachen bringen

En aquest sentit, són especialment interessants els casos que admeten la presència de totes dues possibilitats, però en una i l'altra reben interpretacions diferents:

(26)

a. in die Arbeit gehen	in Arbeit gehen
b. posar en un dubte	posar en dubte

Observi's que a (26a) l'estructura argumental del predicat seria diferent en cada cas: el sintagma lliure *in die Arbeit gehen* requereix un AGENT en posició de subjecte, mentre que en la construcció de suport *in Arbeit gehen* el subjecte estaria lligat al rol semàntic de TEMA.

L'exemple de (26b) és encara més complex, ja que en tots dos casos es tracta d'una construcció de suport, però la presència del determinant força una lectura causativa (*posar en un dubte*), mentre que la seva absència en determina una de no causativa (*posar en dubte*) amb les corresponents propietats argumentals en cada cas. També en construccions de suport amb un sintagma nominal podem trobar casos similars, en què la presència o no de l'article determina un significat lleugerament diferent:

- (27) a. fer feina /fer una feina (concreta)
 b. donar informació/donar una informació (concreta)

Observem, per una altra banda, que la presència és independent del verb de suport, ja que hi ha verbs de suport que admeten complements de tots dos tipus, amb o sense determinant:

- (28) a. **tenir** por /una por indeterminada/ en compte/ a l'abast
 b. **posar** confiança/una gran confiança/ a l'abast /en moviment

Tot i les excepcions que acabem d'esmentar, la correlació que hem observat a (24)-(25) podria explicar-se per una diferència entre les propietats semàntiques dels noms que predominantment entren en un i l'altre grup. Aquesta hipòtesi, que veurem corroborada en analitzar les propietats semàntiques dels noms predicatius en general (capítol 4), es fonamenta en el fet que entre els noms concrets en construccions lliures podem observar unes dades molt similars:

- (29) a. tenir bestiar/un bestiar de molta qualitat/*un bestiar
 b. tenir *llibre/ llibres/ un llibre/

El comportament diferent dels noms de (a) i (b) respecte a la presència del determinant s'expliquen clarament per la possibilitat del nom de tenir una lectura comptable o no. Una distinció anàloga entre els noms abstractes ens permetrà explicar el comportament diferent dels noms de (24) i (25) no només en relació a la presència del determinant, sinó també en relació a les possibilitats de modificació (30) o a la capacitat referencial del nom que es manifesta en la possibilitat de ser pronominalitzat (31):

- (30) a. fer una bona proposta
 b. tenir una gran por
 c. *estar al bon aguait
 d. *posar en gran dubte / tenir en bona consideració
- (31) a. ha fet una bona proposta/ l'ha feta/ què ha fet?
 b. ha fet feina/ n'ha fet/què ha fet?
 c. ha estat a l'aguait/? hi ha estat/ *on ha estat?
 d. ho ha posat en dubte/*l'hi ha posat/*com/on ho ha posat?

Les diferències de comportament que podem observar a (30)-(31) estan relacionades sens dubte amb la possibilitat del nom de tenir o no una lectura referencial. Des d'aquest punt de vista no és d'estranyar que molts dels criteris adduïts per Helbig siguin aplicables en més gran nombre a les construccions de suport formades per un sintagma preposicional. Efectivament, com observem a (30c-d)-(31c-d), en general els noms que apareixen en aquest tipus de construccions de suport no admeten ser modificats ni pronominalitzats. Això mateix fa que aquestes construccions es considerin més properes a les expressions idiomàtiques que, com hem dit anteriorment, es caracteritzen pel fet de ser morfològicament invariables i que per aquest motiu no constituïran l'objecte primer d'estudi d'aquest treball. La nostra atenció es centrarà, en canvi, en les construccions amb un sintagma nominal (30a-b)-(31a-b) que manifesten una flexibilitat en la seva forma morfològica comparable a la de les formes lliures.

2.2.3 Conclusions

Com hem pogut observar al llarg dels dos darrers subapartats, en els treballs desenvolupats dintre de la tradició francesa i l'alemanya s'intenta arribar per camins diferents a una caracterització de les construccions de suport a partir de les seves propietats lingüístiques més superficials.

En els treballs hereus de les idees de M.Gross (1976), es posa l'èmfasi en la distinció respecte a les construccions idiomàtiques en base a una relació entre l'oració i el grup nominal. A partir d'aquí es formulen una sèrie de criteris com el de l'equivalència semàntica entre una oració i un sintagma nominal o el de l'extracció múltiple. Com hem vist, però, aquests criteris poden ser considerats característiques recurrents en les construccions de suport tot i que no poden ser considerats criteris operatius per a caracteritzar una construcció de suport.

En els treballs alemanys, en canvi, amb el mateix objectiu de caracteritzar les construccions de suport enfront de les lliures s'han destacat els fenòmens relacionats amb la relativa variació de la forma morfològica dels seus formants, a partir de l'observació que fenòmens com la modificació del nom, o la seva pronominalització, són característics d'un nom en posició d'objecte en una construcció lliure, i en canvi no són possibles en una expressió idiomàtica.

Com en el cas dels criteris adduïts en la tradició francesa, hem comprovat que els tests que s'apliquen exclusivament en el nivell morfosintàctic poden servir-nos com a criteris orientatius, però no ens permeten una delimitació clara respecte a altres construccions formalment similars.

En segon lloc, i des d'una perspectiva més general hem constatat que des del punt de vista de la variació en la forma morfològica, hi ha una diferència entre les construccions amb sintagma nominal i les construccions amb sintagma preposicional, en el sentit que en aquestes darreres es manifesten d'una forma més clara les propietats que se solen atribuir a les expressions fixades, i que per tant, no seran tractades en aquest treball pròpiament com a construccions de suport. Finalment, també hem comprovat que les propietats internes del grup nominal són completament independents del verb de suport i, segons la nostra hipòtesi, han de ser explicades a partir de les propietats semàntiques dels noms que predominantment formen part d'un tipus de construccions o de l'altre.

2.3 Les construccions des del punt de vista lexicogràfic

2.3.1 Introducció

Les construccions de suport, així com les col·locacions en general, constitueixen una informació essencial en qualsevol aplicació lexicogràfica. Per aquest motiu, si bé aquesta tesi se centra en la representació de les construccions de suport en un lèxic computacional, creiem que l'interès i les qüestions que ha suscitat la seva descripció en la lexicografia tradicional constitueixen una referència obligada en el marc d'aquest treball. Donades les divergències entre llengües de què hem parlat al capítol 1, aquestes construccions solen tenir un paper rellevant en els diccionaris bilingües, però naturalment també constitueixen una informació clau en els diccionaris monolingües descriptius; recordem que és precisament la informació contextual la que l'usuari sol buscar en un diccionari d'aquest tipus. Aquesta necessitat es reflecteix en l'existència, per a algunes llengües, de diccionaris especialitzats de col·locacions com ara el BBI ¹² (1986) per a l'anglès o el diccionari de francès com a segona llengua de Ilgenfritz et al. (1989).

D'una banda, pel fet de no constituir un conjunt delimitable, i de l'altra, pel fet d'establir relacions entre entrades lèxiques no relacionades entre sí, les construccions de suport suposen un repte a la concepció estàtica del lèxic subjacent en els diccionaris tradicionals.

Aquest repte es tradueix bàsicament en dues qüestions. La primera estaria relacionada amb com cal codificar les combinacions de verb i nom, així com altra informació addicional sobre determinants i modificadors. En aquest sentit, han estat rellevants propostes com la de Mel'cuk (1996) (vegeu 2.3.3), que pretenen explicar d'una forma sistemàtica el conjunt de les possibles relacions lèxiques a partir d'un conjunt d'eines formals. La segona té a veure més amb quines construccions de suport cal consignar en el diccionari, és a dir, amb com saber quines construccions són realment més rellevants. Des d'aquest punt de vista, els mètodes de detecció i extracció de construccions a partir de corpora, que comentarem en l'apartat 2.3.4, ens poden

subministrar un bon material de partida quant a freqüències d'aparició i quant a les propietats internes del grup nominal. Aquestes dades ens poden ajudar a decidir quina és la informació mínima que caldria consignar (categoria, propietats relacionals del verb i el nom, propietats de determinació i modificació del nom, freqüència etc.).

Per tal de poder valorar amb més coneixement de causa aquestes aportacions, convé tanmateix que fem prèviament una revisió de l'estat de la qüestió pel que fa a la descripció de les construccions de suport en els diccionaris generals monolingües.

2.3.2 Descripció en diccionaris tradicionals

La nostra revisió dels diferents tipus d'informació que es consigna en els diccionaris en relació amb les construccions de suport, pretén ser purament orientativa. Amb aquest objectiu, hem seleccionat un diccionari monolingüe general de cada una de les llengües que considerem en aquest treball. Els diccionaris que hem seleccionat¹³ són els següents:

- *Diccionari de la Llengua Catalana* (1993), Enciclopèdia Catalana
- *Diccionario de la Lengua Española*, Real Academia Española, (1995), Espasa Calpe
- *DUDEN Deutsches Universal Wörterbuch*, (1993-97), Langenscheidt KG
- *Dictionary of contemporary English* (1987), Longman Group

Per tal de poder derivar algun tipus de valoració des d'un punt de vista contrastiu, hem considerat respectivament en tots ells l'entrada corresponent al verb *prendre* en les diferents llengües.

-- *Diccionari de la Llengua Catalana (1993)*

En aquest diccionari, el concepte de construcció de suport, es contempla, en tot cas, d'una forma merament intuïtiva. Això es reflecteix bàsicament en dos fets. D'una

¹² *The BBI combinatory dictionary of English a guide to word combinations* de M. Benson, E. Benson i R. Ilson.

¹³ Per tal de poder fer algun tipus de valoració contrastiva hem procurat que els diccionaris seleccionats fossin comparables quant a l'extensió, el tipus d'usuari al qual van dirigits etc. Un segon factor, però, que ha determinat la nostra selecció ha estat el fet de poder disposar del diccionari en format electrònic, ja que en alguns casos això ens oferia la possibilitat de fer cerques més informatives.

banda, podem comprovar que el diccionari no inclou cap marca ni cap tipus de definició general per a aquestes construccions. I de l'altra, que els exemples d'allò que considerem construccions de suport es troben consignats en accepcions diferents al llarg d'una mateixa entrada. Concretament en l'entrada de *prendre*, que té 13 accepcions, trobem alguns exemples agrupats sota l'accepció 3 encapçalada per la següent definició:

3 Posar en obra, executar, adoptar. *Prendre possessió. Prendre l'hàbit religiós. Prendre acords. Prendre precaucions. Prendre el bon camí. Prendre el vol.*

Tanmateix, més endavant, i sota accepcions diferents trobem exemples com *prendre mides, prendre una dutxa, prendre un bany*, que òbviament, haurien d'estar relacionades amb les expressions de 3.¹⁴

-- *Diccionario de la Lengua Española, Real Academia Española (1995)*

Aquest diccionari es caracteritza per descriure els diferents vessants del significat a través d'un gran nombre d'accepcions. Concretament per a l'entrada corresponent al verb *tomar* es distingeixen 37 accepcions. De totes elles, l'accepció 26 és la que millor sintetitza el significat del verb com a suport:

Construido con ciertos nombres verbales, significa lo mismo que los verbos de donde tales nombres se derivan: tomar resolución, resolver; tomar aborrecimiento, aborrecer.

Com es desprèn d'aquesta definició, el concepte verb de suport és un concepte utilitzat de forma conscient en la descripció lexicogràfica en aquest diccionari. Aquesta constatació contrasta amb el fet que en tot el diccionari no tornem a trobar una definició com la de 26, que evidentment seria aplicable directament a tots els verbs de suport que no aporten cap informació aspectual. Les definicions que podríem considerar equivalents per a altres verbs de suport, són en cada cas diferents.¹⁵

¹⁴ La manca de generalització subjacent en relació amb aquestes construccions es fa encara més palesa en l'entrada del verb *fer* en la qual expressions com *fer una ximpleria, fer una caminada, fer una rialla*, constitueixen respectivament exemples d'accepcions diferents.

¹⁵ En l'entrada del verb *dar*, per exemple, la definició equivalent es formula a través de les dues accepcions següents:

Per una altra banda, també resulta sorprenent que altres exemples del mateix tipus com *tomar precauciones*, *tomar un vicio*, es consignin sota accepcions diferents quan de fet es podrien incloure sota el significat general de 26:

adoptar, emplear, poner por obra. *TOMAR precauciones*.

contraer, adquirir. *TOMAR un vicio*.

Resumint, sembla que el concepte de verb de suport es té en compte en el diccionari, tot i que d'una forma poc coherent.

-- *DUDEN Deutsches Universal Wörterbuch (1993-97)*

En comparació amb els diccionaris que hem comentat fins ara, en aquest diccionari es fa palesa la consideració del concepte de construcció de suport d'una forma evident. D'una banda els termes *Funktionsverb* i *Funktionsverbgefüge* constitueixen entrades del diccionari i es descriuen respectivament de la següent manera:

Funk|ti|ons|verb, das (Sprachw.): *Verb, das in einem Funktionsverbgefüge gebraucht wird, wobei der Verbinhalt verblasst ist u. das Substantiv den Inhalt der Wortverbindung bestimmt;*

Funk|ti|ons|verb|gefüge, das (Sprachw.): *aus der festen Verbindung von Substantiv u. Funktionsverb bestehendes Syntagma (z. B. in Verbindung treten);*

Paral·lelament, el terme *Funktionsverb* constitueix una marca del diccionari en les entrades d'alguns verbs. Tanmateix, es pot observar que en la descripció dels verbs que satisfan les condicions d'allò que es defineix com a *Funktionsverb*, aquest terme s'alterna amb la marca de *verblasst*. Una cerca del terme *Funktionsverb* sobre tot el text del diccionari ens permet comprovar que aquest terme s'aplica només als següents verbs:

abstatten, erbringen, erstatten, finden, gelangen, leiden, leisten, treffen, tun

- (21) *Junto con algunos sustantivos, hacer, practicar, ejecutar la acción que estos significan.*

Aquest resultat és realment sorprenent si tenim en compte que només els verbs que hem marcat en negreta coincideixen amb alguns dels verbs que en les gramàtiques alemanyes es llisten entre els *Funktionsverbs* més representatius.¹⁶ Per una altra banda, verbs com:

bringen, führen, geben, geraten, haben, kommen, leisten, machen, nehmen

que es reprenen en la bibliografia com a exemples de verbs de suport més freqüents, es marquen simplement com *verblasst*; observem, per exemple, en aquest sentit la darrera accepció del verb *nehmen*:

24. (verblasst) den, seinen Abschied n. (geh.; *entlassen werden, aus dem Amt scheiden*); etw. in Arbeit n. (*beginnen, an etw. zu arbeiten*); einen steilen Aufschwung n. (bes. Wirtsch.; *sich lebhaft fortentwickeln*); etw. in Betrieb, in Dienst n. (*beginnen, etw. zu benutzen, einzusetzen*); in etw. Einsicht, Einblick n. (*etw. einsehen*); auf jmdn., etw. Einfluss n. (*jmdn., etw. beeinflussen*); eine beachtliche Entwicklung n. (*sich beachtlich entwickeln*); jmdn. ins Verhör n. (*verhören*); Wohnung n. (geh.; *sich einmieten*);

A través de l'accepció de *nehmen* com a verb de suport podem comprovar que el diccionari Duden destaca pel gran nombre d'exemples de construccions de suport que recull. Com podem observar, la descripció, en aquest cas és força casuística i contrasta amb el grau de generalització que trobem, per exemple, a l'entrada del verb *machen*:

9. *verblasst in festen Wendungen mit Verbalsubstantiven zur Umschreibung des Vollverbs*

En termes molt generals aquest diccionari es distingeix pel gran nombre d'exemples que aporta i pel fet de considerar el concepte de construcció de suport des d'un punt de vista teòric, tot i que en la pràctica lexicogràfica el seu tractament és força irregular.

- (22) *Con voces expresivas de golpes o de daño causado en alguna parte del cuerpo o con instrumentos o armas de cualquier clase, ejecutar la acción significada por estas voces.*

-- *Longman Dictionary of contemporary English*

Aquest diccionari destaca per una tendència a agrupar les accepcions dependents del context sota significats molt generals. L'entrada corresponent al verb *take* revela un esforç de generalització subjacent important. Les diferents accepcions estan agrupades en sis blocs que són introduïts per un significat de caràcter general. D'aquesta manera, tot i que en aquest cas no faci ús d'una terminologia concreta, els usos de *take* com a suport queden agrupats sota la següent definició general:

Used without strong meaning with certain nouns, to show an action or feeling

Entre els exemples que s'hi consignen trobem construccions de suport com *take a walk, a bath, a break, risks, offence* etc.

Aquesta breu revisió del tractament de les construccions de suport en diversos diccionaris monolingües generals ens ha permès constatar que, en termes generals, existeix efectivament un buit entre els resultats obtinguts en la recerca sobre aquest fenomen i la seva aplicació en la pràctica lexicogràfica.

Des d'un punt de vista contrastiu existeixen també diferències realment importants. En comparació amb els diccionaris Duden i Longman, en els diccionaris de català i castellà la informació no sembla respondre a un concepte general subjacent, la qual cosa comporta una manca de generalització en les definicions, és a dir, que la informació està molt dispersada. Aquest fet s'explica naturalment també pel fet que tant en castellà com en català el fenomen de les construccions de suport ha estat molt menys estudiat que en d'altres llengües.¹⁷

Quant al grau de generalització, el diccionari Longman representa un prototipus model, en el sentit que tendeix a agrupar les accepcions sota significats molt generals. Pel que fa al tipus de codificació hem pogut comprovar que, tal i com s'observa a Bergenholz & Tarp (1994: 386), no existeix una teoria àmpliament acceptada que serveixi de base per a la pràctica lexicogràfica.

¹⁶ Vegeu Helbig & Buscha (1987: 81-93).

¹⁷ Per al castellà vegeu Alonso Ramos (1997).

Des d'un punt de vista formal, és d'esperar que en aquest sentit la introducció dels diccionaris electrònics contribueixi també a assolir una major sistematització i coherència tant en la informació consignada com en la manera de consignar-la.

2.3.3 La teoria de I. A. Mel'cuk (1996)

La necessitat de generalitzar i de trobar una descripció lexicogràfica que doni compte de les relacions lèxiques que es manifesten en les col·locacions, ha cristal·litzat en alguns treballs que intenten respondre en aquest tipus de qüestions.¹⁸ Entre aquestes propostes, la teoria de Mel'cuk (Meaning Text Theory (MTT)) destaca per ser una de les més ambiciosos en el sentit de proposar un conjunt d'eines formals amb què es pretén explicar d'una forma totalment sistemàtica el conjunt de les possibles relacions lèxiques.¹⁹

Segons Mel'cuk, el parlant genera una representació sintàctica profunda que respon a una representació semàntica mental. La representació sintàctica pot obeir a una tria lèxica condicionada semànticament o lèxicament. En aquest darrer cas, la tria lèxica es fa en relació a una altra unitat lèxica. Aquest tipus de tries lèxiques s'efectuen en l'eix paradigmàtic o bé en l'eix sintagmàtic. Les tries efectuades en l'eix sintagmàtic són el que coneixem com a col·locacions, entre les quals s'inscriuen les construccions de suport.

En la proposta de Mel'cuk, totes les relacions lèxiques, i per tant també les construccions de suport, poden expressar-se mitjançant una funció matemàtica clàssica del tipus $f(L) = \{L_i\}$. Aquesta funció s'anomena lèxica pel fet que només accepta una unitat lèxica (L) com a argument i el seu valor és un conjunt d'expressions lèxiques $\{L_i\}$, cadascuna de les quals, en associar-se amb L expressa un significat específic. L'element L és anomenat "keyword" *mot clau* i es correspon amb el que en altres aproximacions²⁰ s'anomena la *base*, mentre que cada L_i és l'element anomenat "value" *valor* i equival al que altrament s'anomena "collocatif". El sentit associat a una funció

¹⁸ Donat que el tipus de qüestions que susciten les construccions de suport des del punt de vista lexicogràfic són comuns a altres fenòmens col·locacionals, les propostes en aquest tipus de treballs tenen per objecte les col·locacions en general.

¹⁹ Vegeu també Hausmann (1989), Benson (1986), Sinclair (1991).

²⁰ Vegeu, per exemple, Hausmann (1989).

lèxica és de caràcter general i abstracte (*intensificació, instrumental, sinònim, etc.*), de manera que el conjunt de funcions lèxiques vol ser una classificació de les col·locacions de base semàntica.

Considerem, a títol d'exemple, algunes de les funcions lèxiques sintagmàtiques proposades per Mel'cuk (1996: 56-72). L'autor distingeix fins a trenta-sis funcions lèxiques sintagmàtiques diferents que agrupa segons la categoria del L_i , i de les quals dotze serveixen per descriure la funció dels verbs de suport.

Les tres funcions bàsiques que representen la noció de verb de suport són **Oper**, **Func** i **Labor** segons la funció sintàctica (complement directe, subjecte o complement indirecte) que ocupi el *mot clau*. Vegem alguns exemples extrets de Me'lcuk (1996):

- (32) **Oper** (*ordre*) = *recevoir un ORDRE*
Func (*danger*) = *menacer DANGER*
Labor (*soumettre*) = *soumettre... à une ANALYSE*

Segons Mel'cuk, aquestes funcions, així com els seus valors, són semànticament buits.²¹ Paral·lelament, però, l'autor proposa un altre grup de tres funcions (**Real**, **Fact**, **Labreal**) que es correspondrien respectivament amb les de (32), però que són semànticament plenes i expressarien l'objectiu inherent de la cosa. L'equivalent de la funció **Oper**, per exemple, seria **Real**, que aplicada al mateix nom (*ordre*), donaria com a valor el verb *exécuter*:

- (33) **Real** (*ordre*) = *exécuter un ORDRE*

Un tercer grup de funcions (**Incep**, **Fin**, **Cont**) serveix per a expressar les diferents fases d'un estat o un esdeveniment; aquestes funcions es corresponen aproximadament amb l'aspecte incoatiu, terminatiu i duratiu, i per tant, són semànticament plenes, però en no tenir estructura argumental han de ser utilitzades en combinació amb les funcions lèxiques de (32):

(34) **FinOper** (*supr matie*) = *perdre la supr matie*

Finalment, el quart triplet de funcions per a la descripció de construccions de suport està format per les funcions **Caus Liqu** i **Perm**, que expressen tres tipus possibles de causa d'un estat o un esdeveniment:

(35) **Caus** (P) = "causer que P"

Liqu (P) = "causer que non P"

Perm (P) = "ne pas causer que non P"

L'aportació més important de la teoria de Me'luc respecte a les descripcions lexicogràfiques tradicionals rau en el fet d'oferir un metallenguatge m s abstracte que pretén contribuir a una major sistematització i consistència en les descripcions. Des d'aquest punt de vista, representa, sens dubte, un pas endavant cap a la formalització. En contrapartida, des d'una perspectiva pràctica, la lectura d'un diccionari confeccionat a partir d'aquest metallenguatge²² requereix un esforç molt considerable per part de l'usuari si tenim en compte, per exemple, que un mot com *opinió* es descriu en la seva primera accepció mitjançant m s de quaranta funcions lèxiques. A més, des d'un punt de vista teòric, el fet que no hi hagi uns mecanismes de control sobre l'aplicació de les funcions fa que en molts casos difícilment puguem valorar la seva adequació. Si retornem a l'exemple d'*opinió*, resulta sorprenent, per exemple, que del conjunt de les funcions utilitzades per a descriure les relacions lèxiques, més d'una desena siguin funcions complexes a partir de funcions que, segons l'autor, descriuen la noció de suport.  s evident que la noció de suport, per tant, queda diluïda en una molt més general de col·locació. En qualsevol cas, però, seria desitjable disposar d'un fonament teòric que ens permetés explicar per què un mot concret es descriu mitjançant quines funcions. En els mateixos termes de Me'luc, i pel que fa a les construccions de suport, restaria per explicar quin tipus de nominalitzacions són susceptibles de ser arguments de determinades funcions, així com, quins tipus de verbs de suport actualitzen aquestes

²¹ Evidentment faltaria algun tipus d'argumentació que justificués aquesta afirmació, ja que des del nostre punt de vista, si aquests tres operadors són efectivament semànticament buits, sembla tant justificat que el valor de Oper (*ordre*) sigui *recevoir* com *donner*.

²² Vegeu Mel'cuk (1984).

funcions determinades. Evidentment, això implicaria una anàlisi de base semàntica que ens permetés extreure generalitzacions sobre els tipus de verbs i de noms que intervenen en construccions de suport i sobre el seu comportament.

2.3.4 Detecció i extracció de construccions de suport

Un dels objectius recurrents en els treballs sobre verbs de suport és el de la seva detecció, és a dir, el de trobar un mètode per poder-ne detectar la seva presència en un text. Donat que els verbs de suport no representen un concepte independent, com els verbs plens, la detecció d'aquests verbs és especialment important en totes aquelles aplicacions en què el text ha de ser traduït a una altra forma, ja sigui igualment lingüística (traducció a una altra llengua), o ja sigui a una representació conceptual (representació del coneixement). La seva detecció pot tenir, però, altres aplicacions independents. Un sistema que permeti detectar construccions de suport pot ser integrat en un corrector estilístic,²³ pot constituir una eina d'ajut en la confecció de treballs lexicogràfics o pot servir simplement per contrastar o legitimar la informació col·locacional consignada en un diccionari.

Les tècniques de caracterització i identificació de verbs suport han utilitzat bàsicament dos tipus de mètodes: els estadístics²⁴ i els de base més lingüística (generalment, a partir d'una anàlisi sintàctica superficial).

Els primers treballs de tipus estadístic²⁵ es basaven en la coocurrència de paraules a una certa distància, però no incloïen cap mena d'informació morfològica o sintàctica.²⁶ El mètode més utilitzat per a detectar dos mots que apareixen junts amb certa freqüència és el de la informació mútua (Mutual Information). El valor d'informació mútua es calcula concretament comparant la freqüència relativa d'una combinació de dos mots amb les freqüències relatives individuals de cada un dels mots per separat. D'aquesta forma, per exemple, el verb de suport candidat d'un nom com

²³ Recordem que en llenguatges controlats, generalment es recomana evitar l'ús de construccions de suport per motius de claredat.

²⁴ En aquest context una anàlisi estadística sembla força plausible tenint en compte la relació que s'ha pogut constatar en general entre la freqüència d'aparició d'un mot i la seva manca de contingut semàntic (Halliday, 1985).

²⁵ Vegeu Church & Hanks (1990).

²⁶ Smadja (1991, 1993) fou el primer a combinar tècniques estadístiques amb informació morfosintàctica.

demand, serà el que tingui una freqüència de coocurrència major amb aquest nom.²⁷ Evidentment, per poder obtenir uns resultats fiables, aquest tipus de càlcul s'ha d'aplicar sobre un corpus que sigui realment representatiu.²⁸

Enfront d'aquest tipus d'aproximacions purament estadístiques, en els treballs de Heid (1994, 1996, 1998), que el mateix autor qualifica d'aproximacions simbòliques, es parteix de corpora etiquetats morfosintàcticament i lematitzats. Per a la detecció de verbs de suport potencials per a un nom determinat es parteix d'un subcorpus que conté totes (i només) aquelles oracions que contenen aquest nom. Sobre aquest subcorpus es realitzen un conjunt de cerques prototípiques per localitzar l'element verbal en cada cas, tenint en compte les diferents posicions que aquest pot ocupar dintre de l'oració.²⁹ La llista de verbs que s'obté com a resultat de les cerques és lematitzat i ordenat per freqüències. D'aquesta manera és possible detectar els verbs que coocorren amb més freqüència per a cada nom. A més de les dades sobre la freqüència, les oracions extretes per a cada combinació de verb-nom poden servir de material a partir del qual és possible obtenir informació addicional sobre les propietats internes del grup nominal (determinació, modificació, etc.) en cada cas.

Evidentment, no tot el material extret a partir d'un procediment d'aquest tipus és rellevant com a exemple d'una construcció de suport. Generalment, la qualitat de l'extracció d'informació es determina en funció del "soroll" i del "silenci". El "soroll" és tot aquell material extret en el qual no estem interessats, mentre que el "silenci" fa referència al material rellevant que no ha estat capturat a través de la cerca. En el tipus de cerques que hem descrit més amunt, el soroll pot consistir en combinacions lliures o en combinacions idiomàtiques que no són construccions de suport, això fa que l'extracció automàtica hagi d'anar necessàriament seguida d'una criva manual. Suposant que malgrat el soroll, els resultats són representatius, les dades poden ser útils, entre d'altres, per a la confecció de diccionaris, tant per a l'usuari humà com per a un sistema computacional.

²⁷ Vegeu Grefenstette & Teufel (1995).

²⁸ Sobre els criteris per a valorar el concepte de representativitat d'un corpus, vegeu Sinclair (1992).

²⁹ Recordem que en alemany, que és la llengua objecte d'estudi en els treballs de Heid, el verb pot ocupar la primera, la segona o la última posició, segons si es tracta d'una oració interrogativa/d'imperatiu, principal o subordinada.

En aquesta línia, a Heid (1996) es comparen, per exemple, els resultats extrets d'un corpus de premsa alemanya³⁰ amb les dades consignades en diversos diccionaris monolingües de l'alemany.³¹ Aquesta comparació permet veure que en general la informació dels diccionaris és incompleta i que els exemples consignats no sempre són els més freqüents. Una estratègia que pot contribuir a minimitzar el “soroll” de la cerca és la de poder accedir a un diccionari electrònic de noms predicatius.³² El fet de poder restringir el conjunt dels noms sobre els quals s'aplica la cerca en aquells noms que apareixen en un diccionari d'aquest tipus fa disminuir el “soroll” d'una forma molt important.³³

2.3.5 Conclusions

Les construccions de suport, pel fet de no constituir un conjunt delimitable i d'establir relacions entre entrades lèxiques separades entre sí, suposen un repte a la concepció estàtica del lexicó subjacent en els diccionaris tradicionals. Com hem vist, en alguns casos, el concepte de verb suport és utilitzat en la descripció lexicogràfica com a verb que construït amb certs noms deverbals adquireix bàsicament el significat d'aquests

³⁰ El corpus està compost bàsicament per les edicions dels rotatius *Stuttgarter Zeitung, die tageszeitung* i *Frankfurter Rundschau* corresponents als anys 1992/3, 1987-9 i 1992/3 respectivament.

³¹ Es tracta dels diccionaris *dtv Wahrig, Langenscheidt's Wörterbuch Deutsch als Fremdsprache* i *Duden Stilwörterbuch*.

³² Per al recull de dades que mostrem en aquest apartat vàrem poder accedir a la versió electrònica del diccionari de noms predicatius *Wörterbuch zur Valenz und Distribution der Substantive* (1983) de Karl-Ernst Sommerfeldt.

³³ Vegem, a títol d'exemple, les 10 primeres ocurrències amb el verb *finden* ordenats per freqüència, havent restringit prèviament el conjunt de noms en aquells que apareixen en un diccionari de noms predicatius:

Nom	N+V	V+N	Total
Zustimmung	115	117	232
Unterstützung	103	65	168
Anklang	70	56	126
Beachtung	75	31	106
Anerkennung	59	24	83
Verwendung	56	24	80
Beifall	43	33	76
Anerkennung	59	24	83
Verwendung	56	24	80
Beifall	43	33	76

Observem que es tracta en tots els casos de construccions de suport.

noms; en la majoria d'aquests casos, però, el tractament que reben els verbs de suport en els diccionaris és força irregular i no respon a un concepte subjacent d'ordre general.

Des d'aquest punt de vista, els treballs de Mel'cuk (1996) volen ser una resposta en aquesta manca de generalització intentant explicar d'una forma sistemàtica el conjunt de les possibles relacions lèxiques a partir d'un conjunt d'eines formals. La seva aportació més destacable respecte de les descripcions lexicogràfiques tradicionals rau en el fet d'oferir un metallenguatge formal que contribueix a una major sistematització i consistència. Tanmateix, la manca de mecanismes de control sobre l'aplicació de les funcions que s'hi proposen fan palesa un cop més, la necessitat d'una anàlisi de base semàntica que ens permeti extreure generalitzacions sobre la combinatòria entre nominalitzacions i verbs de suport. Quant a les dades que poden servir de base per a aquesta anàlisi, com hem vist, els mètodes de detecció i extracció de construccions a partir de corpora, ens poden subministrar un bon material de partida quant a freqüències d'aparició i quant a les propietats internes del grup nominal. Aquestes dades ens poden ajudar a decidir quina és la informació mínima que caldria consignar (categoria, propietats relacionals del verb i el nom, propietats de determinació i modificació del nom, freqüència etc.) en un diccionari.

Capítol 3

Verbs de suport: propietats sintàctiques i semàntiques

3.1. Introducció

Generalment, quan es parla de verbs de suport es fa referència a verbs amb un significat molt poc específic com *fer* o *tenir*, als quals, com a suports, s'atribueix un empobriment semàntic pràcticament total, de manera que la seva funció queda reduïda a aportar informació de persona i nombre, així com informació temporal i aspectual. És per això que en aquests casos el verb és anomenat *de suport*, *light* o *Funktions(verb)*, en francès, anglès i alemany respectivament. La caracterització sintàctico-semàntica d'aquests verbs que presentarem al llarg de les següents seccions, pretén, d'una banda, oferir criteris per delimitar el conjunt de verbs susceptibles d'exercir una funció de suport, i de l'altra, valorar la seva funció i la intensitat d'aquest empobriment semàntic, a què fem referència al començament.

Concretament, a l'apartat (3.2) s'abordaran les propietats relacionals dels verbs de suport des d'un punt de vista tant sintàctic (subcategorització) com semàntic (estructura argumental), mentre que a (3.4) es tractaran les seves propietats semàntiques intrínseques i molt especialment les propietats constitutives dels predicats (tipus d'acció i aspecte).

3.2 Verbs de suport: propietats relacionals

Una de les qüestions recurrents en relació amb les construccions de suport, és la de trobar criteris que ens ajudin a delimitar el conjunt de verbs que considerem de suport. Per a una llengua com l'alemany, especialment rica en el tipus de construccions que són objecte d'estudi, s'arriben a consignar fins a més de trenta verbs de suport (Helbig & Buscha 1987: 81). Observem, tanmateix, que en molts casos es tracta de variants lèxiques d'un mateix verb, és a dir, de quasi-sinònims :

Variants lèxiques de *machen*: *ausüben, leisten, üben, vornehmen, anstellen, unternehmen*

Variants lèxiques de *sein*: *sich befinden, bleiben, stehen*

Naturalment, l'ús de variants lèxiques d'un determinat verb de suport no és exclusiu de l'alemany, sinó que es dóna també en altres llengües:

- (1) a. fer un error
b. cometre un error
- (2) a. fer una pregunta
b. formular una pregunta

La presència i productivitat de variants lèxiques i estilístiques és un dels factors que no permeten parlar del conjunt de verbs suport com d'un conjunt tancat en sentit estricte. Per una altra banda, no podem excloure la possibilitat que es generin nous verbs de suport. Aquesta productivitat és certament molt limitada, però existeix potencialment, com podem observar, per exemple, en neologismes provinents del camp de la informàtica:

- (3) lanzar una impresión

Tanmateix, si deixem de banda les variants de registre i les noves formacions potencials, podem dir que els verbs de suport més comuns o els seus equivalents en les diverses llengües considerades en aquest treball són els següents:

- (4) fer, tenir, donar, rebre, prendre, començar, entrar, estar, portar, posar,

Tots aquests verbs poden ser usats com a verbs de suport o com a verbs plens i, com veurem, amb un comportament sintàctic molt similar. Des d'un punt de vista sintàctic, quant al nombre de complements que requereixen, és obvi que no es tracta d'un grup homogeni. Lògicament, no hi ha verbs intransitius estrictes, però sí que trobem verbs tant diàdics (*fer, prendre, tenir*) com triàdics (*donar, rebre, portar*).

Si paral·lelament tenim en compte els diferents tipus de complements que tant uns com altres poden tenir, arribem a la següent classificació:

- (5) a. V + SN : *fer, prendre, tenir*
 b. V + SN (+SP): *donar*
 c. V + SP: *arribar, estar, entrar*
 d. V + SN + SP: *portar, posar*

Per bé que sintàcticament els verbs de (5b) i (5d) són similars, semànticament, en el seu ús ple es distingeixen pel fet que expressen tipus de relacions del tot diferents; a (5b) el complement que es realitza com un sintagma preposicional és un destinatari (6a), mentre que a (5d), seria una predicació secundària (6b):

- (6) a. Christian ha donat l'informe a la Marta
 b. Christian ha posat l'informe sobre la taula

En el seu ús de suport, la inclusió d'aquests verbs en dos grups està del tot justificada, ja que si bé a (5b) el verb forma una construcció de suport amb el seu complement directe (7a), a (5d) la construcció de suport es forma amb el complement preposicional (7b):

- (7) a. Christian ha donat un consell a la Marta
 b. Christian ha posat la màquina en moviment

Per tant, si prenem com a criteri el tipus de complement amb el qual es forma la construcció arribem a una classificació dels verbs, o millor encara, de les construccions de suport, en dos grans grups: les formades per un verb més un sintagma nominal en

posició d'objecte directe, i les formades per un verb més un sintagma preposicional.¹ Observem que els verbs de suport que hem consignat a (4), exceptuant *prendre* i *tenir*,² formen construccions de suport exclusivament d'un tipus o de l'altre³ i generalment combinen amb més d'un nom predicatiu:

- (8) a. fer una caminada / feina / una volta / ganyotes / un petó
b. estar a l'aguait / en moviment / a l'abast

Com podem comprovar a (9), tots aquests verbs poden ser usats independentment com a verbs plens o com a verbs de suport i per regla general, mantenen en tots dos usos les mateixes propietats de subcategorització:

- (9) a. fer un pastís / fer una caminada
b. donar un llibre a algú / donar una empenta a algú
c. arribar (algú) a Calella / arribar (algú) al poder

Aquesta tendència general no exclou, tanmateix, algunes excepcions; observem com a (10) el verb admet un complement destinatari introduït per la preposició *a* que difícilment admetria en un ús ple:

¹ Generalment, com hem dit fins ara, el grup nominal ocupa la posició d'objecte directe. Som conscients, però, que amb aquesta restricció deixem fora de l'anàlisi alguns casos aïllats, especialment en alemany, en què el grup nominal està en algun altre cas que no és l'acusatiu:

- (i) a. es besteht die Gefahr (nom en nominatiu)
b. der Meinung sein (nom en genitiu) (exemple de Helbig & Buscha)

² Com podem veure a través dels següents exemples aquests verbs poden formar construccions de suport tant amb sintagmes nominals com preposicionals:

- a. prendre precaucions / prendre en consideració
b. tenir paciència / tenir a l'abast

³ En general, en la bibliografia, amb el terme de construccions de suport es fa referència a tots dos tipus de construccions (amb sintagma nominal o amb sintagma preposicional). Tanmateix, en alguns treballs de la bibliografia alemanya (von Polenz (1963), Heringer (1968), Bussmann (1983)), es consideren exclusivament les construccions amb un sintagma preposicional, possiblement degut al fet que, com veurem, constitueixen un grup més homogeni quant a les propietats semàntiques del grup nominal. Pel contrari, en d'altres treballs (vegeu, per exemple, Cattell (1984)) el fenomen s'exemplifica només a partir de construccions amb sintagma nominal. En el marc d'aquest treball, en principi, considerarem tots dos tipus de construccions, especialment amb vista a comprovar si en els diferents nivells de descripció, tant de la construcció com dels seus components, aquests dos grups es comporten de la mateixa manera i són susceptibles de rebre el mateix tipus d'anàlisi.

- (10) a. La Txell ha fet una donació de llibres a la biblioteca
 b. ??La Txell ha fet un quadre a la Maria

Observem, però, que aquestes diferències venen determinades per la presència del complement predicatiu. A (10a) és evident que el complement (*a la biblioteca*) no depèn del verb, sinó que és introduït pel nom (*donació*), ja que generalment, amb altres noms que no tenen un argument d'aquest tipus, la construcció amb el mateix verb no admetria un complement destinatari:

- (11) ?La Txell ha fet una caminada a la Maria

Aquesta contribució conjunta — de verb i nom — en les restriccions sobre el marc de complementació es posa especialment de relleu en les restriccions de tipus semàntic. Considerem per exemple, alguns verbs amb un complement preposicional com *arribar*, *posar*, *portar*. Tots ells requereixen independentment del seu ús, un (primer o segon) complement preposicional. Tanmateix, les restriccions semàntiques que el verb imposa en aquest complement són diferents en un ús de suport o en un ús ple. En el seu significat ple aquest complement és de tipus locatiu,

- (12) a. arribar a Calella
 b. posar a sobre la taula
 c. portar a la butxaca

mentre que en la seva funció de suport, en canvi, es tracta d'un complement que denota una eventualitat (estat o procés):

- (13) a. arribar al poder
 b. posar en moviment
 c. portar a la ruïna

Més que les possibles divergències quant al marc de subcategorització, per tant, el que sembla decisiu en la distinció entre un ús de suport i un ús ordinari d'un verb és el fet

que en el primer cas, el verb selecciona un complement amb un nom predicatiu, o per ser més exactes, un nom en funció predicativa, ja que com sabem, una bona part del que considerem noms predicatius poden tenir també una lectura referencial o no predicativa. Considerem, en aquest sentit, els següents exemples:

- (14) a. En Joan està fent una traducció d'una novel·la de Thomas Mann
 b. En Joan encara no ens ha donat la traducció de Thomas Mann

A (14 a) el nom *traducció* tindria una interpretació eventiva i constituiria amb el verb *fer* una construcció de suport, mentre que a (14 b) el nom tindria una interpretació referencial i en aquest cas, per tant, no es tractaria d'una construcció de suport,⁴ ja que el verb i el nom tenen dues denotacions diferents i no formen un predicat complex.

Resumint, hem vist que des d'un punt de vista estrictament sintàctic, els verbs de suport no presenten característiques comuns que ens permetin identificar-los com a grup natural i que en molts casos tenen les mateixes propietats de subcategorització que en el seu ús ple. Pel que fa a les propietats relacionals del verb, per tant, el que distingeix fonamentalment un ús de suport d'un ús ple ha de ser capturat en el nivell semàntic, i concretament en el fet que en un ús de suport el verb selecciona un nom amb una lectura predicativa que és el que al seu torn assumeix la capacitat de restringir semànticament la resta dels complements.

3.3 Verbs de suport: semàntica lèxica

És evident que des del punt de vista del seu contingut semàntic, els verbs que hem destacat com a suports prototípics s'inscriuen en classes semàntiques ben diferents. En una classificació sintàctico-semàntica dels verbs anglesos com la que proposa Levin (1993), per exemple, pràcticament cadascun d'aquests verbs s'inscriu en un domini semàntic diferent: *make* és un verb de creació, *give* és de canvi de possessió, *enter* és de moviment, *bring* és del grup de verbs de tramesa, etc. És a dir que, aparentment, tampoc des del punt de vista dels seu significat presenten trets que ens permetin identificar-los

⁴ Sobre les diferents lectures d'algunes nominalitzacions i el seu tractament en un formalisme de trets vegeu Badia & Carulla & Colominas (1993).

com a grup natural. Sí que és comú, però, a tots ells, el fet de ser verbs molt polisèmics i amb una alta freqüència d'ús. Per al verb *fer*, per exemple, per a l'anglès, a la base de dades lèxica de Wordnet (Miller 1990)⁵ es consignen 48 significats diferents i per al català, al Diccionari de la Llengua (1995) es distingeixen 37 acepcions en l'entrada d'aquest verb. Aquest elevat nombre d'accepcions ve determinat pel fet de ser un verb polisèmic, però i especialment per un alt grau de vaguetat. La distinció entre vaguetat i polisèmia radica en si les diferents acepcions són resultat d'una especificació contextual (vaguetat) o si en totes elles hi ha una determinada peça d'informació semàntica que forma part de l'estructura semàntica subjacent de la unitat lèxica (polisèmia). En el cas d'un verb com *fer* trobem totes dues possibilitats. Per una banda podem observar que algunes de les acepcions són elaboracions diferents d'un o dos components centrals que són comuns en els diferents sentits.

Considerem, per exemple les següents definicions:

- (15) a. realitzar, efectuar
 b. realitzar una acció
 c. efectuar un moviment
- (16) a. causar un efecte
 b. ocasionar
 c. causar que algú o alguna cosa esdevingui això o allò

Tant les definicions de (15) com de (16) estan en una relació de més a menys específic i es podrien agrupar sota una definició més general, com ho demostra el fet que en tots dos casos (c) pressuposa (b), i (b) pressuposa (a). Per una altra banda, un gran nombre

⁵ La base de dades lèxica Wordnet (Miller, 1990) és una implementació estàndard en el marc de les aproximacions relacionals a la semàntica verbal que destaca per la seva àmplia cobertura. La jerarquia ontològica subjacent d'aquesta aplicació està basada, en el cas dels verbs, en el principi d'implicació lèxica. A Wordnet es distingeixen per als verbs 15 classes semàntiques: verbs que expressen funcions corporals, canvi, creació, emocions, moviment, percepció, possessió, interacció social i verbs meteorològics. Es pressuposa que els verbs d'aquestes classes expressen tots ells esdeveniments o accions. Per una altra banda es considera un últim grup de verbs que denoten estats com ara *pertànyer* o *patir* que de fet no constitueixen una classe semàntica com les que hem esmentat més amunt ja que no comparteixen més propietats semàntiques a part de la de referir-se a estats.

del que es consignen com accepcions diferents són resultat d'una determinada especificació contextual:

- (17) a. fer una sopa (cuinar)
 b. fer un ou (pondre)
 c. fer clavells (plantar)

Efectivament, l'extrema versatilitat semàntica pròpia dels verbs que poden estar en funció de suport es deriva més aviat, com assenyala Pustejovsky (1995), de l'alt grau de dependència que el verb té de la denotació de l'argument intern per arribar a una interpretació adequada en un context determinat, i això no només en el seu ús de suport, sinó en general. Per entendre millor el que acabem de dir considerem altres exemples del verb *fer* amb un nom concret:

- (18) a. La Meritxell ha fet un pastís
 b. Els nens van fer un poema
 c. La gallina ha fet un ou

Els exemples de (18) fan palès que la interpretació concreta del verb en context depèn en gran mesura de la denotació del complement. Des d'una perspectiva general, en tots tres casos tenim un acte de *creació* i un resultat que és fruit d'aquest acte:

- (19) a. La Meritxell ha fet un pastís i per tant ha creat alguna cosa
 b. Els nens van fer un poema i per tant han creat alguna cosa
 c. La gallina ha fet un ou i per tant ha creat alguna cosa

Tanmateix, la interpretació concreta i adequada en cada cas, és a dir, que es tracta d'un acte de *cuinar*, d'*escriure* i de *pondre* respectivament, ve determinada per la denotació del complement directe.

Observem, per una altra banda, que tots aquests actes (de *cuinar*, d'*escriure* i de *pondre*) poden ser considerats especificacions més concretes d'un acte més general de *creació*: quan es *cuina*, s'*escriu* o *es pon*, es crea alguna cosa nova. Des d'aquest punt

de vista diríem, per tant, que el verb *fer* té un significat molt general de *creació* que s'especifica en cada cas en un tipus de *creació* més concret. Probablement, en una jerarquia ontològica que posés en relació verbs amb noms (malauradament aquest no és el cas a Wordnet), seria possible observar que molts dels noms concrets complements d'aquest verb, en alguna vessant del seu significat, són subtipus del mateix node original que el verb, és a dir, objectes resultants d'un acte de creació.

Fixem-nos que la possibilitat de generalitzar sobre el fet que el verb *fer* té un significat molt general de *creació*, que s'especifica en cada cas en un tipus de *creació* més concret, ja comportaria una reducció considerable del nombre d'accepcions; els exemples de (17) passarien de ser consignats en tres accepcions diferents, com passa a Wordnet (*cook, create by artistic means, come into existence*), a ser recollits en una de sola.⁶

Passem ara a considerar, a la llum de tot el que acabem de dir, el comportament del verb *fer* en funció de suport a partir dels següents exemples:

- (20) a. fer una estimació / una afirmació
 b. fer una trucada / un moviment
 c. fer un esforç / companyia

D'acord amb les caracteritzacions tradicionals, en funció de suport, el verb perd completament el seu contingut semàntic.⁷ En el cas del verb *fer*, això equivaldria a dir que a (20) el verb no conserva en cap cas el seu significat original d' *acte de creació* que li hem atribuït com a verb ple. Això sembla acomplir-se fins a un cert punt a (20b) i

⁶ És evident que no totes les accepcions consignades, per exemple, al Diccionari de la Llengua, deriven d'una interpretació de *creació*, sinó que *fer* com a verb ple pot derivar també en altres interpretacions diferents:

- (i) a. fer el llit/els plats
 b. fer un cafè (en un local)
 c. fer el buit

A (a) i (b) el canvi de significat del verb ve condicionat per una lectura del nom argument que no és la d'artefacte sinó la d'algun aspecte específic relacionat amb el significat bàsic. A (c), en canvi, la interpretació correcta ve determinada per la presència d'una determinada peça lèxica que amb el verb constitueix una expressió pràcticament fixada o idiomàtica.

⁷ Vegeu, per exemple, Duden (1984: 539), Helbig & Buscha (1987: 79-80). En aquests treballs, els verbs de suport són equiparats als verbs auxiliars pel fet de no poder constituir un predicat per sí mateixos, sinó només en la mesura que combinen amb altres elements lingüístics. Des d'aquest punt de vista, se'n destaca el fet que aporten tots els trets d'una forma finita (temps, mode, persona, nombre) però han perdut el seu significat lèxic.

(20c), però no, en canvi, a (20a), ja que en aquest cas obtenim una proposició resultant d'un acte mental o de parla que en una ontologia de predicats podríem considerar un tipus d'*acte de creació*:

(21) He fet una anàlisi/una deducció i per tant he creat alguna cosa

A (21) es fa palès, per tant, que no és possible afirmar d'una forma absoluta que en un ús de suport el verb perd completament el seu contingut semàntic. La pèrdua de contingut semàntic sembla estar en funció més aviat del grau de dependència que el verb té de la denotació del nom, i que ja hem constatat en un ús ple. En un ús de suport, aquest grau de dependència és encara més alt per tal com el mateix nom, en ser predicatiu, aporta una bona part del pes semàntic del predicat, i això és el que pot provocar una dissolució més o menys forta del significat del verb a favor del nom.

En els exemples de (20) el significat general del verb efectivament s'ha "forçat" a favor del significat del nom en cada cas, resultant respectivament en relacions equivalents als predicats *estimar*, *afirmar*, *trucar*, etc.

Tanmateix, observem que si bé, com hem dit, no sempre es tracta d'un acte de *creació*, sí que es tracta en tots els casos d'un tipus d'acte, és a dir, d'una eventualitat dinàmica —per oposició a una eventualitat estativa—.

En tots els casos podem dir:

(22) He fet una afirmació/una trucada/un esforç ... i per tant he fet alguna cosa

mentre que això evidentment no seria possible amb un verb de suport estatiu com *tenir*:

(23) He tingut confiança/enyorança/esperança... i per tant he fet alguna cosa

Aquest tipus de contrast fa palès que, per bé que en alguns casos el verb, en compondre-se amb el nom, perd el seu significat més general, sempre conserva determinades propietats semàntiques relacionades amb el tipus de la seva constitució interna.

Resumint, els verbs de suport es caracteritzen per tenir un significat poc definit, de manera que per arribar a una interpretació adequada en un context determinat, el verb

depèn en alt grau de la denotació de l'argument intern. Si bé la nostra anàlisi s'ha centrat en un dels verbs (*fer*) que exhibeix d'una forma prototípica aquesta propietat, considerem que aquest tret és aplicable en general als verbs de suport, tot i que, com veurem en el següent apartat caldrà fer altres distincions entre aquests verbs pel que fa a la seva contribució a la semàntica global de la construcció. A partir de les dades observades, es fa palès que cal relativitzar la dicotomia ús de suport / ús ple tal i com es planteja tradicionalment: no només en un ús de suport, sinó també en un ús ple aquests verbs demostren ser semànticament molt dependents del context; i per una altra banda, en un ús de suport el verb no perd completament el significat general que té en un ús ordinari, sinó que conserva propietats de la seva semàntica nuclear relacionades amb la seva estructura eventiva.

3.4 Verbs de suport: informació aspectual

3.4.1 Introducció

La productivitat de construccions de suport, i especialment la d'aquelles que conviuen amb formes verbals simples,⁸ se sol explicar pel fet d'acomplir unes funcions comunicatives específiques que no serien expressables a partir dels verbs equivalents. A més de permetre una variació estilística, s'ha observat que en un subconjunt de construccions, els verbs que apareixen com a suports compleixen la funció de caracteritzar d'una forma més específica la relació denotada pel substantiu que acompanyen.⁹ Sovint, aquesta especificació consisteix a emfatitzar una part del decurs de l'eventualitat denotada pel nom. Aquest tipus de modificació o especificació de la relació predicativa és el que en les gramàtiques alemanyes se sol denominar amb el concepte de tipus d'acció (*Aktionsart*) i en els treballs que s'inscriuen en la tradició de la semàntica formal, en canvi, es descriu més aviat amb el concepte d' *aspecte*.

⁸ En la bibliografia alemanya, aquesta productivitat ha estat considerada per alguns autors des d'un punt de vista diacrònic i prescriptiu, com una tendència de la llengua alemanya a la nominalització que caldria evitar (Daniels (1963), von Polenz (1963)).

⁹ Vegeu, per exemple, Duden (1984: 539), Helbig & Buscha (1987: 103), Heringer (1986).

Per tal de valorar d'una forma més concreta el que es considera una de les funcions més importants d'aquestes construccions des d'un punt de vista semàntic, en primer lloc (3.4.2) ens caldrà clarificar alguns dels conceptes bàsics, ja que aquests s'usen en els treballs dedicats en aquest tema amb significats lleugerament diferents. A continuació (3.4.3) veurem com podem classificar les construccions de suport a partir dels conceptes de tipus d'acció i d'aspecte.

3.4.2 El concepte de *Aktionsart* i altres conceptes afins

El concepte de tipus d'acció o *Aktionsart* es desenvolupa en els treballs de gramàtica alemanya¹⁰ per fer referència a una categoria del verb mitjançant la qual és possible caracteritzar les eventualitats segons determinats aspectes temporals o també de contingut.

Des d'aquest punt de vista, es considera que el tipus d'acció és una propietat lèxica del verb que especifica, per exemple, el principi o el final de l'acció, la repetició, la freqüència o el grau d'intensitat.¹¹ En aquesta mateixa tradició, el concepte d'*aspecte* s'oposa al de tipus d'acció pel fet de definir-se com una categoria subjectiva. L'*aspecte* fa referència a la relació individual del parlant respecte a l'eventualitat denotada pel verb.¹²

En la tradició de semàntica formal, aquests dos conceptes han estat repesos, originalment a través de Kenny (1963) i Vendler (1967), amb un significat lleugerament diferent. En el marc d'aquesta tradició, amb el concepte de *tipus d'acció* es fa referència

¹⁰ Vegeu Steinitz (1977, 1981).

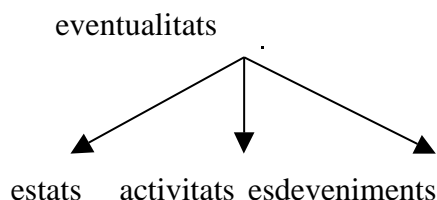
¹¹ En aquest sentit sembla haver-hi una certa contradicció, ja que si bé es defineix com a propietat lèxica, per exemplificar els diferents tipus d'acció, a més de formes verbals simples, prefixades o compostes, es fa referència a formes analítiques com construccions de suport o fraseologismes (vegeu Bussmann (1983)).

¹² Des d'aquesta perspectiva, generalment s'obté una oposició binària entre eventualitats perfectives o imperfectives, que en les llengües eslaves es correspon amb un sistema morfològic completament estructurat en tots els temps verbals, mentre que en les llengües romàniques només es reflecteix en els temps del passat, i en alemany, que no disposa d'un paradigma morfològic per fer aquesta distinció, ha de ser expressat mitjançant altres recursos com ara la composició o la presència de certs adverbis. El fet que les categories de *tipus d'acció* i *aspecte* es manifestin de formes diferents d'una llengua a una altra i fins i tot se superposin, ha fet que aquests dos conceptes no sempre es distingeixen segons els mateixos criteris i que en molts casos s'utilitzin com a sinònims (especialment en anglès i francès).

al tipus de constitució interna dels predicats, és a dir, als tipus d'eventualitats,¹³ mentre que amb el terme *aspecte*, generalment, es fa referència a les fases d'una eventualitat en el temps. L'aspecte es considera un fenomen gramaticalitzat que es posa de manifest a nivell morfològic o sintàctic, mentre que el tipus d'acció, si bé en un principi es definia com un fenomen lèxic,¹⁴ constitueix una classificació complexa de les predicacions que s'insereix en el camp de la semàntica formal.

La distinció entre tipus d'acció, motivada per l'interès de conèixer les categories ontològiques bàsiques, ha generat diferents classificacions que bàsicament parteixen o bé de la trilogia ontològica de Kenny, que només distingeix tres categories: estats, activitats i esdeveniments,

(24)

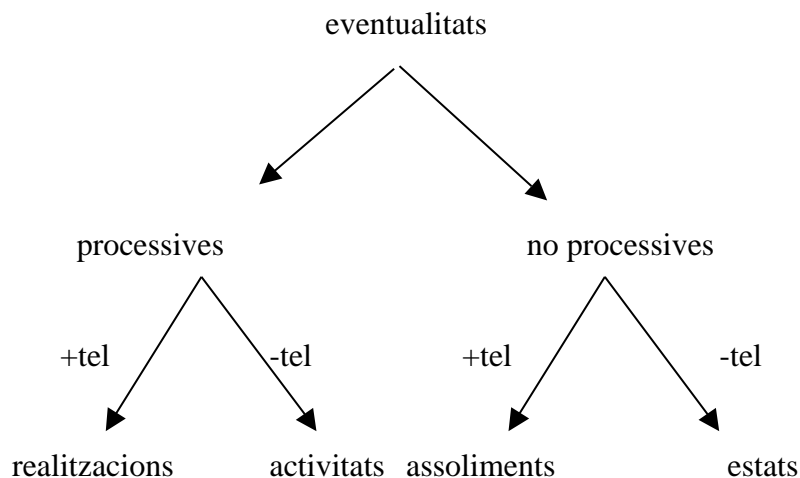

o de la quatrimpartició de Vendler, que subdivideix els esdeveniments en assoliments (*achievements*) i realitzacions (*accomplishments*):

¹³ D'ara endavant usarem aquest terme com a traducció del terme anglès *event*, és a dir, per fer referència a qualsevol predicació (per oposició bàsicament als individus).

¹⁴ En un principi, les primeres classificacions en *tipus d'acció* (Kenny 1963; Vendler 1967) eren presumiblement classificacions de verbs, o sigui que el *tipus d'acció* es considerava una propietat lèxica. Tanmateix, en els exemples proposats per aquests mateixos autors ja es pot veure que no es tracta d'una propietat del verb tot sol sinó més aviat de tot el sintagma verbal, tal i com s'ha subratllat en treballs posteriors (Dowty 1979; Mourelatos 1978; Verkuyl 1989) i com veurem a (3.4.3).

(25)

Observem que la subclassificació de Vendler es basa en una oposició binària entre situacions processives i no processives. Les situacions processives es componen de diverses fases que se succeeixen en el temps, mentre que les no processives són aquelles que no poden dividir-se en fases. Cada grup, al seu torn, es divideix en dues classes diferents en funció de si tenen un punt final inherent, o no; les processives es divideixen en realitzacions (tèliques) i activitats (atèliques), i les no processives en assoliments (tèlics) i estats (atèlics).

L'assumpció bàsica en totes aquestes classificacions és que qualsevol predicat lingüístic denota per defecte un tipus particular d'eventualitat. Per a la classificació dels predicats en tipus d'acció, s'usen tradicionalment una sèrie de proves relacionades amb la combinabilitat dels predicats amb modificadors temporals duratius o de límit.¹⁵

Els **processos** són duratius i no tenen un punt final, mentre que els **esdeveniments** expressen accions en les quals hi ha un punt final.¹⁶ Aquestes característiques es reflecteixen concretament en el fet que els processos admeten modificadors duratius, mentre que els esdeveniments admeten modificadors de límit:

¹⁵ Segons Verkuyl (1995), aquests tests, atribuïts generalment a Vendler (1957), ja els podem trobar a Brugmann (1904), Streitberg (1889) i altres "Junggrammatiker".

¹⁶ Verkuyl (1989) fou el primer a subratllar la similitud existent en aquest sentit amb la dicotomia entre noms comptables i noms de massa. Els esdeveniments comparteixen amb els noms comptables la propietat de ser quantificables, mentre que els processos i els estats, al igual que els noms de massa, no poden ser quantificats. Aquesta distinció es basa, com se sap, en l'aplicació d'unes mateixes propietats referencials a tots dos tipus d'entitats que són l'additivitat i l'homogeneïtat.

- (26) a. Els nens han fet deures **durant tota la tarda** (*procés*)
 b. Els nen han fet un castell de sorra **en una hora** (*realització*)

Quant a la distinció entre dos tipus d'esdeveniments, són exemples típics de **realitzacions**¹⁷ els verbs que expressen un acte de creació com *fer*, *construir*, *cuinar* etc., que comporten un nou estat com a resultat de l'acció. A (26b), per exemple, l'existència del *castell de sorra* és la culminació de l'acte dels *nens*.

Per la seva banda, els **assoliments**, també resulten en un canvi d'algun tipus, com les realitzacions, però en lloc d'un canvi gradual es tracta d'un canvi instantani. Aquesta característica es manifesta en el fet que els assoliments admeten adverbis de caràcter puntual del tipus *a tal hora*:

- (27) En Joan ha arribat **a les nou** (*assoliment*)

Els **estats**, al seu torn, es distingeixen tant dels processos com dels esdeveniments per ser no dinàmics, la qual cosa fa que no admetin més que adverbis duratius sense límit.¹⁸ Un tret característic dels estats és el de ser incompatibles amb la idea d'agentivitat,¹⁹ per la qual cosa en general no admeten adverbis que indiquin l'actitud del subjecte, ni imperatius:

- (28) *Tingues por!

Exemples típics d'estats són els verbs que denoten propietats, possessió, localització, creences, estats mentals, etc. com ara *tenir*, *estar* o *creure*. D'acord amb aquesta caracterització, els verbs que hem consignat com a verbs suports prototípics s'inscriurien lèxicament en els següents tipus d'acció:

estats: tenir, estar

realitzacions: fer, portar, posar, donar, prendre

¹⁷ Els esdeveniments que admeten modificadors del tipus *en una hora* són realitzacions.

¹⁸ Vegeu Smith (1991).

assoliments: arribar, perdre, començar

Tanmateix, la determinació del tipus d'acció a nivell lèxic sembla estar sotmesa a altres restriccions. Com podem veure a (29), un mateix verb (*fer*), que hem classificat lèxicament com una realització, es pot realitzar, en un context determinat, com un procés. Si comparem (29a) amb (29b) veurem que a més del significat inherent del verb, en la determinació de tipus d'acció hi intervenen altres factors com ara la presència de determinats modificadors adverbials i especialment la naturalesa dels arguments verbals.²⁰

- (29) a. Els nens ja han fet els deures (realització)
 b. Els nens han fet castells de sorra durant tota la tarda (procés)

Aquest tipus d'observacions han fet que en autors posteriors (Dowty 1979; Mourelatos 1978; Verkuyl 1989) la noció de tipus d'acció es fonamenti en el sintagma verbal més que no pas en el verb aïlladament; d'aquesta manera és possible explicar que un tipus de predicació determinada a nivell lèxic, pugui ser usada en un context en què denoti un altre tipus de predicació.

3.4.3 El tipus d'acció en les construccions de suport

Les transicions d'un tipus d'acció a un altre,²¹ que hem observat en la secció anterior, venen determinades, com ja hem dit, entre d'altres factors, per l'estructura del sintagma nominal en posició d'argument i concretament per les seves propietats quantificacionals. En una construcció de suport, el grup nominal, a més d'aquestes propietats, aporta també un tipus d'acció determinat. Això fa que en aquests casos sigui encara més justificada una noció de tipus d'acció fonamentada en tot el sintagma verbal. Com podem observar a través dels següents exemples, també en sintagmes verbals que

¹⁹ Sanfilippo (1991) caracteritza els predicats estatus pel fet que els seus subjectes no estan lligats al rol semàntic d'agent, sinó que constitueixen el tema de la predicació.

²⁰ Això no vol dir, evidentment, que tots els verbs puguin expressar potencialment diferents tipus d'acció; hi ha verbs que lèxicament denoten un tipus d'acció que no és susceptible a la presència o no de certs arguments o modificadors: els verbs *morir* i *estimar*, per exemple, denoten respectivament un esdeveniment i un estat i no poden ser usats en un context on tinguin una altra denotació.

²¹ Coneguts com a fenòmens de *type-shifting* (Bach 1986).

formen construccions de suport podem observar transicions d'un tipus d'acció a un altre:

- (30) a. En Joan va **fer** una caminada de / *durant dues hores (*realització*)
 a'. En Joan ha **fet** caminades*en / durant tota la setmana (*procés*)
 b. En Joan va **donar** la seva resposta al final de la sessió / *durant dos minuts (*assoliment*)
 b'. En Joan va **donar** suport a la nostra proposta *en / durant tota la sessió (*procés*)
 c. L'avi **ha tingut** molta paciència amb els seus fills (*estat*)
 c'. L'avi **ha tingut** una mort plàcida (*assoliment*)

Les transicions de (30) posen en evidència que les propietats eventives del predicat es deriven a partir de les propietats dels dos elements formants. Des d'aquest punt de vista, el que ens interessa veure sobretot és de quina manera ambdues parts (verb i nom) contribueixen en la determinació del tipus d'acció resultant. En aquest sentit, si comparem les oracions de (30) amb els sintagmes nominals corresponents de (31) sembla que en aquests casos el tipus d'acció resultant està determinat bàsicament pel tipus d'acció del nom:

- (31) a. una caminada de/ *durant dues hores (*realització*)
 a'. les caminades d'en Joan*en/ durant tota la setmana (*procés*)
 b. la resposta d'en Joan al final de la sessió/ *durant dos minuts (*assoliment*)
 b'. el suport d'en Joan a la nostra proposta *en/ durant tota la sessió (*procés*)
 c. la paciència de l'avi amb els seus fills (*estat*)
 c'. la mort plàcida de l'avi (*assoliment*)

A la llum d'aquestes dades hauríem de concloure, per tant, que en construccions com les de (30) el verb efectivament és semànticament buit i es limita a aportar els trets d'una forma finita. Des d'aquest punt de vista caldrà explicar l'aportació diferencial d'aquest tipus de construccions respecte a les construccions equivalents amb un verb simple a

partir del nom i de les seves possibilitats quantificacionals. Si comparem els exemples de (30) amb les oracions equivalents amb un verb simple:

- (32) a. En Joan va caminar dues hores
a'. ?En Joan ha caminat durant tota la setmana

comprovem, per exemple, que (32a') no equival necessàriament a (30a'). El sistema verbal no ens permet expressar la iteració d'una eventualitat delimitada un nombre indefinit de cops durant un període de temps. En la construcció de suport, el fet que el predicat de base sigui morfològicament nominal fa que pugui ser individualitzat. Aquesta possibilitat d'individualitzar el predicat fa que ens hi puguem referir i que, per tant, el puguem quantificar o modificar d'una forma que difícilment podríem expressar a través de la forma verbal simple:

- (33) a. En Joan ha fet dues caminades
b. En Joan ha pres una bona decisió

- (34) a. ? En Joan ha caminat dos cops
b. ? En Joan ha decidit encertadament

Aquestes dades fan palès que en el tipus de construccions de suport que hem considerat a (30) el verb efectivament no aporta cap informació semàntica per ell mateix, però, en canvi, permet la inserció en el temps de predicats amb unes possibilitats d'individuació que les formes verbals simples no admeten, i que en això rau precisament la seva funció diferencial.

Tanmateix, la comparació de les dades de (30) amb les que veurem a continuació ens permetrà comprovar que la contribució del verb al tipus d'acció resultant no és igualment irrellevant amb tots els verbs considerats tradicionalment de suport.

Fixem-nos ara en els següents exemples i considerem l'elisió del verb en aquests casos:

- (35) a. Els liberals han arribat al poder (assoliment)
 b. Els nois han agafat gana (assoliment)
 c. Els liberals han perdut la por (assoliment)
 d. Els nois han començat la caminada (assoliment)
- (36) a. el poder dels liberals (estat)
 b. la gana dels nois (estat)
 c. la por dels liberals (estat)
 d. la caminada dels nois (procés)

A diferència del que vèiem a (30), a (35) el tipus d'acció del verb sembla ser determinant en el tipus d'acció resultant, com ho demostra el fet que els sintagmes nominals de (36) no són equivalents a les oracions de base quant al seu tipus d'acció. L'elisió del verb ha comportat la pèrdua d'una informació semàntica: la informació relativa al fet que es tracta del principi (a-b) o el final (c) d'un estat o un procés (d).

Si com havíem pressuposat, el tipus d'acció d'una construcció de suport ve determinada bàsicament pel nom, les dades de (35) han de ser explicades per una funció del verb en aquests casos equivalent a la que exerceixen el que se solen anomenar operadors aspectuals.²² Dit amb altres paraules, l'aspecte, és a dir, el punt de vista des del qual es contempla l'interval temporal en el qual té lloc l'acció o l'estat, pot canviar el tipus d'acció.²³ I aquesta és la funció que exerceix precisament el verb en exemples com els de (35), la d'especificar una fase determinada de l'eventualitat denotada pel nom.²⁴ Recordem que les llengües generalment disposen dels punts de vista perfectiu, imperfectiu i neutre i que si l'aspecte és imperfectiu, és a dir, si l'acció es presenta com inacabada (propietat intrínseca dels processos i els estats) és possible destacar l'inici de l'acció (incoatiu), un punt interior de l'acció (duratiu) o el final de l'acció (terminatiu). Fixem-nos que en les construccions de (35) i en d'altres similars, el verb, efectivament,

²² Els operadors aspectuals poden estar representats, per exemple, per alguns modificadors temporals o pels auxiliars:

- (i) a. En Joan ha escrit un poema (realització)
 b. En Joan estava escrivint un poema (procés)

²³ Per a una proposta formal de les transicions provocades per la interacció entre operadors aspectuals i tipus d'acció vegeu Moens (1988).

²⁴ Per aquest motiu, a partir d'ara i en el marc d'aquest treball els denominarem verbs de suport aspectuals per distingir-los dels verbs que no modifiquen el tipus d'acció del nom.

posa l'èmfasi en una d'aquestes fases del desenvolupament de l'estat o el procés en el temps:

- **incoatiu o ingressiu:** el verb expressa l'entrada en l'estat o el principi del procés
agafar gana, arribar al poder
entrar en moviment / en contacte / en perill
- **egressiu o resultatiu:** el verb expressa la sortida de l'estat o el final del procés
perdre la por
sortir de perill / de dubtes
- **duratiu :** el verb expressa l'estat o el procés en el seu aspecte duratiu
estar en moviment / en contacte / en perill / a l'abast

o bé denota una relació de causativitat²⁵ d'entrada en el procés o l'estat:

- **causatiu:** el verb expressa un canvi d'estat provocat per un argument agentiu introduït pel verb
posar en moviment / en contacte / en perill / a l'abast²⁶

Fixem-nos també que la diferència que hem constatat entre les construccions de (30) i de (35) està correlacionada tant amb el tipus de verb com amb el tipus de noms que formen part d'un grup i de l'altre. Per una banda, quant als verbs, a (35) es tracta majoritàriament de verbs que hem classificat com a assoliments i que en el seu ús ple expressen una relació en l'espai. Aquesta relació sembla traslladar-se, en el seu ús de suport, a l'eix del temps; és a dir que en aquests casos podem parlar d'un ús metafòric.

²⁵ Alguns lingüistes alemanys (Helbig (1979); Helbig & Buscha (1980); Bergmann & Pauly (1983); Yuan (1986)) consideren la causativitat com un tipus d'*Aktionsart*. Tanmateix la causativitat no és una noció semàntica de la mateixa naturalesa que l'*Aktionsart*, sinó més aviat una relació sintàctico-semàntica que fa augmentar en una unitat el nombre d'arguments de la frase original (v. Alsina (1992)).

²⁶ Per a una descripció detallada de les construccions de suport causatives en alemany vegeu Persson (1975). Per a una justificació d'aquestes construccions des d'un punt de vista històric vegeu Kolb (1962).

La contribució aspectual del verb en aquestes construccions justifica plenament la seva existència al costat dels predicats simples de base.²⁷

Per una altra banda, si comparem els noms de (30) amb els de (35), veurem que en el primer cas es tractava majoritàriament de nominalitzacions dinàmiques, mentre que en el segon dominaven les nominalitzacions estatives. Caldrà, per tant, estudiar amb detall les propietats semàntiques de les nominalitzacions que apareixen en construccions de suport per tal de determinar amb més precisió la correlació que es perfila entre les propietats semàntiques dels elements que les formen.

3.4.4 Conclusions

Al llarg d'aquest capítol hem vist que els verbs de suport no constitueixen una llista tancada, i són verbs amb un significat molt vague, en el sentit que són molt dependents de la denotació del seu argument intern.

Des d'un punt de vista semàntic, hem comprovat que la pèrdua del contingut lèxic original que generalment se'ls atribueix no és tan absolut ni generalitzable a tots per igual. Quant a la seva contribució a la semàntica global de la construcció s'ha fet palès que és possible perfilar dos grups de verbs. En el primer grup considerat (*fer, tenir, donar*), hem observat que el verb en alguns casos conserva part de la seva semàntica lèxica original i en d'altres la perd del tot a favor de la del nom. La funció bàsica d'aquests verbs, que no aporten bàsicament cap informació semàntica a la

²⁷ En alguns casos també existeix un verb simple que correspon a alguna de les variants aspectuals que podem expressar mitjançant la construcció de suport (v. *moure/moure's* vs. *posar en moviment/estar en moviment*), tanmateix semblen haver-hi algunes diferències en el grau de transparència. A Esau (1976), per exemple es comparen en aquest sentit les oracions següents:

- (i) Er erzürnte den Minister
- (ii) Er brachte den Minister in Zorn

i es comprova que la construcció de suport (B) és més transparent que el verb simple i que a més la seva estructura semàntica subjacent CAUSE (x, BECOME (STATE (y))) és més complexa. Essau interpreta la combinació de CAUSE i BECOME, lexicalitzada en el verb 'bringen', de la següent forma: "Since German has unit lexicalizations incorporating both the notions CAUSATION and TRANSFORMATION [que correspon a BECOME C.C], as exemplified in 'bringen', it can split the complex proposition into a combination of the predicates of Prop1 and Prop2, setting these up against the stative nominal of Prop3, as follows:

Prop1	Prop2	Prop3
CAUSATION	TRANSFORMATION	STATE
bringen		in Zorn

construcció resultant, és la de permetre inserir en el temps predicats amb unes possibilitats d'individuació que les formes verbals simples no admeten.

En el segon grup de verbs (*agafar, començar, entrar, perdre*), en canvi, hem constatat que no hi ha una pèrdua de significat comparable, sinó més aviat un “trasllat” del seu significat original de l'eix de l'espai a l'eix del temps. En aquestes construccions el verb exerceix la funció d'un operador aspectual en tant que modifica el tipus d'acció del nom. L'existència paral·lela d'aquestes construccions i formes verbals simples està plenament justificada, en tant que permeten contemplar l'interval temporal en el qual té lloc l'acció, des d'un punt de vista que el verb simple no permetria. A la llum de les diferències observades entre aquests dos grups de verbs de suport en el nivell aspectual, es fa palesa la necessitat de distingir entre dos grups de construccions que han de ser analitzats de forma diferent, com es veurà al capítol 8.

Capítol 4

Nominalitzacions: propietats sintàctiques i semàntiques

4.1 Introducció

Si bé, com hem vist en el capítol anterior, el conjunt de verbs de suport és més o menys delimitable, el conjunt de les nominalitzacions que poden aparèixer en aquestes construccions resulta més difícil de delimitar. La gran productivitat de les construccions de suport prové precisament de la part nominal; pensem, per exemple, en construccions de suport com les següents:

- (1) a. fer zapping
- b. fer un intro
- c. fer una crida¹
- d. posar en xarxa

Les construccions de (1) han estat generades a partir de noms de nova formació com *zapping* o *intro*, o de noms ja existents (c-d) que adquireixen un nou significat en el marc d'un nou camp de coneixement (en aquest cas, el camp de la informàtica). En el cas dels noms, per tant, fora impossible establir cap tipus de llistat, ja que aquest és constantment ampliable. Tanmateix, una caracterització general d'aquestes nominalitzacions des dels diferents nivells de descripció, ens pot ajudar a predir el tipus de noms que poden entrar en construccions de suport, i el que és més interessant, a explicar o fonamentar la combinatòria entre verbs i noms.

Amb vista a aquest objectiu, al llarg dels següents apartats presentarem una anàlisi d'aquestes nominalitzacions centrant-nos respectivament en els aspectes morfològics (4.2), d'estructura argumental (4.3) i de semàntica lèxica (4.4).

¹ Segons el Diccionari d'Informàtica (1986) de Castellanos i Ferràndiz: Suspensió deliberada de l'execució d'un programa perquè s'executi immediatament una subrutina o un altre programa.

4.2 Aspectes morfològics

Des del punt de vista morfològic, els noms que apareixen en construccions de suport són majoritàriament derivats de verbs o adjectius:

- (2) a. caminada < caminar (*verb*)
- b. decisió < decidir (*verb*)
- c. malaltia < malalt (*adjectiu*)
- d. capacitat < capaç (*adjectiu*)

Entre els noms deverbals, els casos més paradigmàtics són els infinitius nominalitzats de l'anglès o l'alemany:

- (3) a. make an offer
- b. etwas kommt/gerät ins Rutschen ('alguna cosa comença a patinar')

En ser derivades de verbs, aquestes nominalitzacions solen mantenir l'estructura argumental del verb del qual deriven. Tanmateix, també podem trobar noms no derivats com ara *petó*, *excursió* en català, o *Wort*, *Macht* en alemany, formant part de construccions de suport:²

- (4) a. fer un petó
- b. fer una excursió
- c. das Wort ergreifen ('prendre la paraula')
- d. die Macht besitzen ('tenir el poder')

Observem que els noms de (4), si bé no són morfològicament derivats de cap verb, tenen en comú amb els de (1) el fet de denotar una eventualitat. Per una altra banda, tot i

² De fet, aquests noms no constitueixen una excepció en les construccions de suport en particular, sinó en el conjunt dels noms eventius en general; els noms de (4) denoten relacions i tenen arguments però no deriven de cap verb ni de cap adjectiu.

no ser deverbals, podríem considerar que estan relacionats amb algun altre verb existent en la llengua amb un significat similar (*petó–besar; excursió–caminar*).³

Finalment, també podem trobar alguns (pocs) noms concrets que en una construcció de suport tenen excepcionalment una lectura eventiva:

- (5) a. *sich auf den Weg machen* ('emprendre el camí')
 b. *Platz nehmen* ('asseure's en un lloc')
 c. posar en escena

Aquests casos s'explicarien per un procés de metonímia, ja que el significat habitual del nom ha estat substituït per una denotació eventiva; el nom *Weg* ('camí'), per exemple a (5a) fa referència al "moviment" i no – com en el seu ús habitual – al rerafons concret en el qual es realitza aquest moviment. Aquest grup de noms és el que està més allunyat de la naturalesa verbal dels noms predicatius, ja que en general tenen una denotació concreta i no estan morfològicament relacionats amb cap verb. Tanmateix, com hem vist a (5), poden tenir una funció predicativa igual que els noms deverbals.

Hem vist, per tant, que morfològicament els noms que apareixen en construccions de suport majoritàriament són derivats de verbs o adjectius en posició predicativa.

4.3 Aspectes relacionals

Donada la naturalesa opcional dels complements dels noms, en moltes ocasions, com és sabut, resulta difícil determinar si un nom té arguments, i en aquest cas, quants i quins. En general, però, en els noms deverbals existeix una correlació entre l'estructura argumental del verb de base i la del nom predicatiu corresponent, de manera que el nom hereta l'estructura argumental del verb del qual deriva. Aquesta correlació ens permet determinar més fàcilment l'estructura argumental dels noms predicatius derivats:

³ Com s'apunta a Badia (1994), alguns d'aquests "desaparellaments" troben una explicació des d'un punt de vista diacrònic, és a dir, que són noms originalment relacionats etimològicament amb algun verb que

(6) (monàdics)

- a. En Joan ha caminat tot sol
- a'. La caminada d'en Joan tot sol

(diàdics)

- b. En Joan ha decidit deixar l'empresa
- b'. La decisió d'en Joan de deixar l'empresa

(triàdics)

- c. En Joan ha donat aquests llibres a la biblioteca
- c'. La donació d'en Joan d'aquests llibres a la biblioteca

Pel que fa a la realització sintàctica dels arguments, en les llengües romàniques, generalment, l'element que en la forma activa del verb ocupa la posició de subjecte és l'argument extern de la nominalització introduït majoritàriament per les preposicions *de* o *per*; i el cas acusatiu de l'objecte directe es converteix en un règim preposicional també amb *de*.⁴

En les llengües anglosaxones, en canvi, aquest element porta una marca de cas genitiu. Vegem alguns equivalents en alemany i anglès dels exemples de (7):

(7) *al.*

- a. Johannes Spaziergang ganz allein
'la passejada de Johannes tot sol'
- b. Johannes Entscheidung den Betrieb zu verlassen
'la decisió de Johannes de deixar l'empresa'

an.

- a. John's walk
- b. John's decision

ha caigut en desús en l'estat actual de la llengua, com és el cas del nom *amor*, que si bé està relacionat etimològicament amb el verb *amar*, en l'estat actual de la llengua "s'aparella" amb el verb *estimar*.

⁴ Vegeu Badia (1994).

Tenint en compte un cop més que en una construcció de suport les propietats relacionals del nom i del verb han de confluïr, sembla natural pensar que existeix algun tipus de correlació entre l'estructura argumental del verb de base del qual s'ha derivat la nominalització i el verb de suport. Concretament sembla raonable predir que el verb de suport ha de tenir el mateix nombre (x) de posicions argumentals que el verb de base o bé una més ($x + 1$), si tenim en compte que el nom ja ocupa, sintàcticament, la posició d'objecte directe. De la mateixa manera, també sembla natural predir que les propietats temàtiques dels arguments del nom i el verb han de ser compatibles.

A continuació volem considerar aquestes hipòtesis a partir d'una revisió dels diferents grups de nominalitzacions segons les seves propietats argumentals.

4.3.1 Noms monàdics

Exemples: (cat) *caminada*, *aparició*, (al.) *Krankheit* ('malaltia'), (an.) *walk*, (cast.) *vuelta*

- (9)
- a. En Joan ha fet una caminada
 - b. En Joan ha fet la seva aparició a mitja cerimònia
 - c. Johannes hat eine schwere Krankheit ('Johannes té una greu malaltia')
 - d. John took a walk
 - e. Juan ha dado una vuelta

Molts d'aquests noms són derivats de verbs intransitius (tant inergatius (9a),(9d) com inacusatius (9b)) o bé d'adjectius monovalents (9c). L'argument únic d'aquests noms, quan són derivats de verbs, és l'element que ocupava la posició de subjecte en la construcció verbal i que torna a ocupar aquesta posició en la construcció de suport. Fixem-nos que, tret de (9d),⁵ majoritàriament aquest grup de noms combina en les

⁵ El verb *dar* en castellà, que en el seu ús ple és un verb triàdic, sembla comportar-se en tota una sèrie de construccions de suport (*dar un paseo*, *dar saltos*, *dar una vuelta*) com un verb diàdic. En combinació amb noms predicatius monàdics com *vuelta*, *paseo*, *salto*... aquest verb sembla haver perdut completament el seu significat de transició, per la qual cosa no requereix un argument destinatari en posició de complement indirecte.

diferents llengües amb verbs diàdics, de manera que el nom predicatiu ocupa la posició de complement directe i l'argument únic de la nominalització ocupa la posició de subjecte.

Quant a les propietats temàtiques, aquest argument únic del nom pot tenir el rol temàtic d'agent, quan deriva d'un verb inergatiu (9a), o bé el d'un tema, quan el verb de base és inacusatiu (9b). A (9), es fa palès que, en termes generals, existeix una correlació entre les propietats temàtiques de l'argument extern del verb de suport i les de l'argument del nom, que tanmateix no està exempta d'excepcions (9b). Les excepcions d'aquest tipus, en què, per exemple, un nom derivat de verb inacusatiu es fusiona amb un verb transitiu agentiu, posen en evidència que, en cas que hi hagi una divergència entre les propietats del nom i del verb, les propietats temàtiques del nom poden sobreesciure les del verb.

4.3.2 Noms diàdics

Exemples: (cat.) *petó, por*, (al.) *Kuss* ('petó'), (an.) *look*, (cast.) *duda*

- (10) a. John gave Sue a look/ John had a look at Sue
 b. Juan tiene muchas dudas sobre su trabajo
 c. En Joan ha fet un petó a la Maria
 d. Johannes hat Maria einen Kuss gegeben
 'Johannes ha donat un petó a la Maria'

La majoria dels noms diàdics deverbals deriven de verbs transitius (10a)-(10b). Com podem observar a partir de (10), els noms d'aquest grup formen construccions de suport tant amb verbs diàdics (10b) com triàdics (10a); un mateix nom pot ser seleccionat per un verb de suport diàdic en una llengua (10c) i triàdic en una altra (10d), i fins i tot dintre d'una mateixa llengua i per a un mateix nom poden existir totes dues opcions (10a). Quan el verb és diàdic, el segon argument del nom s'afegeix opcionalment al predicat complex a través del nom (10c); quan el verb és triàdic, el segon argument del nom passa a ocupar la posició argumental que el verb deixa vacant (10d).

4.3.3 Noms triàdics

Exemples: *consell*, (al.) *Antwort* ('resposta'), (an.) *promise*, (cast.) *donación*

- (11) a. En Joan ha donat un bon consell a la Maria en aquest afer
 b. Johannes hat dem Publikum eine unerwartete Antwort zu dieser Frage gegeben
 ('Johannes va donar al públic una resposta inesperada en aquesta pregunta')
 c. John made his brother a promise of financial help
 d. Juan ha hecho donación de todos sus libros (a la biblioteca municipal)

Els noms triàdics són tots derivats de verbs triàdics i, com podem observar, tendeixen a ser seleccionats per verbs d'aquest mateix tipus (11a-b), però també per verbs diàdics (11c-d). D'una forma paral·lela al que succeïa amb els noms diàdics, quan el verb és diàdic, el tercer argument del nom és opcional i s'afegeix al predicat complex a través del nom. Quan el verb és triàdic, l'argument destinatari del nom s'integra a l'estructura argumental del predicat complex ocupant la tercera posició argumental del verb.

Resumint, hem observat que, pel que fa a les propietats argumentals de les nominalitzacions, es donen les següents possibilitats de combinació entre verb i nom:

- (12) a) nom monàdic + verb diàdic
 b) nom diàdic + verb diàdic / (triàdic)
 c) nom triàdic + verb triàdic / (diàdic)

Aquestes dades confirmen parcialment la nostra hipòtesi inicial en tant que demostren que hi ha unes tendències generals en la combinatòria de verb i nom relacionades amb el nombre de posicions argumentals en el sentit que, en general, nominalitzacions amb un nombre de posicions argumentals (x), són seleccionades per verbs amb un nombre d'arguments (x) o (x+1). Aquestes tendències generals, com hem vist, estan sotmeses a algunes excepcions degudes en gran part al caràcter opcional dels arguments nominals.

En general, per tant, es fa palès que la combinatòria de nominalitzacions i verbs de suport es regeix parcialment per uns criteris de compatibilitat en el nivell de

l'estructura argumental, que tanmateix no poden ser considerats aïlladament sinó que hauran de ser tinguts en compte conjuntament amb altres aspectes de naturalesa més pròpiament semàntica.

4.4 Semàntica de les nominalitzacions

A 4.2 hem caracteritzat les nominalitzacions que formen part d'una construcció de suport pel fet de ser noms que tenen una lectura predicativa, o dit amb altres paraules, pel fet de ser eventius (de denotar una eventualitat). Donat que, com hem vist, aquesta característica no està necessàriament correlacionada amb el fet de ser noms deverbals, entendrem que un nom eventiu es distingeix d'un nom concret pel fet de denotar una eventualitat i de tenir una estructura argumental.⁶

Per una altra banda convé subratllar un cop més que, si bé hi ha nominalitzacions que tenen només una lectura predicativa (pensem en les estatives en general), la major part de les nominalitzacions eventives, i per tant de les nominalitzacions que apareixen en construccions de suport, són polisèmiques: el nom *pregunta*, per exemple, a més de poder referir-se a un acte de *preguntar*, pot tenir com a referent una proposició, i el nom *sol·licitud* pot fer referència a un acte de *sol·licitar* o a un objecte (el *full*).

Aquesta naturalesa ambigua entre signes nominals i verbals ha fet que en les classificacions de les nominalitzacions des d'un punt de vista semàntic, com veurem en els següents apartats, sovint hi conflueixin criteris de caràcter aspectual amb criteris més d'ordre conceptual. Com a conseqüència, hi ha classificacions que són estrictament aspectuals (Rigler (1989), mentre que en d'altres hi conviuen tots dos tipus de criteris (Starke (1989), Emorine (1992)).⁷

Quant al tipus d'aproximacions, convé distingir entre les caracteritzacions composicionals, les descomposicionals i les teories relacionals. En les teories

⁶ Alguns autors, com per exemple Grimshaw (1990), proposen una distinció entre noms eventius simples i complexos de la qual no ens farem ressò en el marc d'aquest treball. El rerafons teòric sobre el qual es fonamenta aquesta subclassificació el constitueix la distinció entre dos nivells de descripció semàntica independents (estructura lèxico-conceptual (LCS) i estructura argumental (AS)). Segons Grimshaw, els noms eventius simples denoten una eventualitat en el nivell de la LCS, però no tenen propietats de AS, mentre que els complexos sí que tenen propietats de AS.

⁷ Vegeu també Gross & Kiefer (2000).

composicionals, com la que és subjacent a Starke (1989) o Emorine (1992), s'assumeix que és possible definir exhaustivament el significat dels mots a partir d'un conjunt finit d'elements primitius. En la descomposició lèxica (Pustejovsky (1991a), en canvi, es pretén arribar a descriure el significat a partir d'una caracterització de l'estructura sublèxica. Per una altra banda, una teoria relacional de la semàntica lèxica parteix del pressupòsit que per explicar el significat de les paraules no és necessària una descomposició del significat en primitius, sempre que les paraules estiguin associades entre sí a través d'una xarxa de relacions definides d'una forma explícita. A partir d'una aproximació relacional com la que és subjacent a Wordnet, també és possible establir classificacions semàntiques basades en els diferents tipus de polisèmies (Buitelaar (1998)).

A 4.3 hem pogut observar que la combinatòria de nominalitzacions i verbs de suport es regeix només parcialment per uns criteris de compatibilitat en el nivell de l'estructura argumental. A través de la discussió de diferents propostes de classificacions semàntiques volem arribar a una caracterització de les nominalitzacions eventives des d'un punt de vista purament semàntic que, entre d'altres, contribueixi també a explicar la combinatòria amb verbs de suport.

4.4.1 Classificacions semàntiques

El fet que entre les nominalitzacions eventives es posin de manifest les mateixes oposicions aspectuals que entre els verbs, ha motivat que un dels conceptes clau en la tipificació de les nominalitzacions sigui el *tipus d'acció*, tal i com l'hem definit a (3.4.2). Efectivament, entre els noms que tenen una denotació eventiva retrobem totes les oposicions aspectuals que s'assumeixen tradicionalment entre els predicats verbals:

- (13)
- a. estats: *por, vergonya, paciència*
 - b. processos: *floració, difusió, envelliment*
 - c. realitzacions: *traducció, producció*
 - d. assoliments: *mort, decisió, arribada*

Per distingir entre les diferents classes, s'utilitzen generalment les mateixes proves que per als verbs.⁸ Els processos admeten modificadors duratius, mentre que els esdeveniments admeten modificadors de límit:

- (14) a. la difusió del missatge durant tota la campanya (*procés*)
 b. la traducció de la novel·la en sis mesos (*realització*)

Per la seva banda, els assoliments admeten adverbis de caràcter puntual del tipus *a tal hora*:

- (15) la mort de l'avi a mitja nit (*assoliment*)

I quant als estats, és evident que, com en el cas dels verbs, només admeten adverbis duratius no delimitats:

- (16) la por dels civils durant l'ocupació (*estat*)

Les diverses classificacions de nominalitzacions que s'han proposat a partir de la noció de tipus d'acció són variants d'aquesta classificació bàsica. Tanmateix, pel que fa a la manera com es caracteritzen les nocions, com ja dèiem en la introducció, tenim dos tipus d'aproximacions: les composicionals i les descomposicionals. Les primeres parteixen d'un conjunt de trets per a descriure les diferents categories (Verkuyl (1989),⁹ Starke (1989), Emorine (1992)); les aproximacions descomposicionals, en canvi, pretenen obtenir una caracterització de l'estructura sublèxica en la mesura que

⁸ Per posar en evidència aquest tipus d'oposicions, en alguns treballs (vegeu Gross & Kiefer (2000)) també s'ha utilitzat com a prova la combinabilitat de les nominalitzacions eventives amb determinats verbs aspectuals. Per exemple, en considerar la combinabilitat de les nominalitzacions amb els següents verbs aspectuals:

- i. *començar, continuar, durar, acabar*
 ii. *passar, produir-se, esdevenir-se*

es fa palès que mentre que els verbs de (i) només seleccionen esdeveniments duratius, els esdeveniments puntuals només admeten verbs del tipus de (ii). Tanmateix, sembla més adequat recórrer a proves de caràcter més general i que estiguin precisament deslligades d'allò que es pretén arribar a explicar.

assumeixen que aquesta determina les propietats gramaticals dels signe. En aquest darrer tipus d'aproximacions, hereves de la semàntica conceptual de Jackendoff (1990),¹⁰ s'inscriu d'una forma prototípica la proposta de Pustejovsky (1995) que presentarem amb detall al capítol 6. En els següents subapartats, en canvi, discutirem algunes de les propostes més rellevants en què s'ha intentat caracteritzar els diferents tipus de nominalitzacions a partir de trets semàntics.

4.4.1.1 Starke (1989)

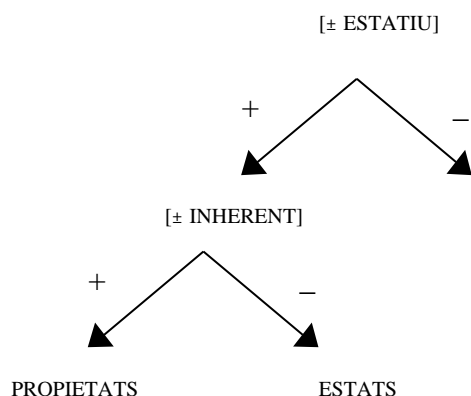
La proposta de Starke (1989) és un exemple prototípic del primer tipus d'aproximacions en la mesura que el seu objectiu és el d'arribar a determinar unes classes semàntiques de predicats a partir de l'aplicació d'un conjunt de trets semàntics. En el seu sistema, els trets semàntics s'apliquen de tal manera que una combinació de trets s'ha de distingir d'altres combinacions com a mínim en un tret. Quant al conjunt de trets, Starke combina en la seva proposta alguns dels trets usats tradicionalment per a la classificació dels verbs en tipus d'acció, amb d'altres més orientats a la semàntica del subjecte. Les classes semàntiques resultants s'apliquen als predicats en general, la qual cosa significa que en una construcció de suport, la confluència de dues classes semàntiques diferents aportades pel verb i el grup nominal respectivament, pot donar lloc a classes encara més específiques.

El tret inicial de la jerarquia [\pm STAT] permet dividir els predicats en dos grans grups: estatus i no estatus, que al seu torn, es van classificant en diferents subgrups en funció de si tenen o no un tret determinat. Els predicats [+STAT] es subdivideixen segons el tret [\pm INHERENT], de manera que els [+INHER] denoten propietats no limitades en el temps en relació amb el subjecte (per exemple, *talent*) i els [-INHER], en canvi, denoten estats limitats en el temps en relació amb el subjecte (per exemple, *gana*):

⁹ Com ja hem comentat en l'apartat dels verbs, Verkuyl (1989) proposa alternativament una classificació basada en els criteris de l'homogeneïtat i l'additivitat.

¹⁰ La proposta de Pustejovsky es pot considerar hereva de la semàntica de Jackendoff en el sentit que assumeix una estructura conceptual complexa. Tanmateix, com veurem al capítol 6, ambdues propostes difereixen en pressupòsits teòrics bàsics, com en el fet que Jackendoff assumeix un sol nivell de representació, mentre que en la proposta de Pustejovsky s'assumeix una representació estructurada amb diferents components.

(17)

Observem que la distinció que Starke proposa entre dos tipus de predicats estatus, es correspon amb la distinció formulada originàriament per Carlson (1977) entre predicats d'individu (*individual-level*) i d'estadi (*stage-level*). En termes de Carlson, predicats com *alt* o *intel·ligent* són concebuts com propietats que un individu conserva al llarg de la seva vida i que per tant l'identifiquen com a tal; aquests predicats són el que Carlson qualifica com a predicats d'individu. En canvi, els predicats d'estadi (com *cansat*, *content*) generalment no s'entenen com inherents a un individu, sinó que tenen un caràcter passatger. Lingüísticament aquesta distinció es manifesta, per exemple, en el fet que la forma de gerundi (progressiu) generalment només és aplicable als predicats d'estadi:

- (18) a. L'Anna s'està cansant
 b. ?L'Anna s'està tornant intel·ligent¹¹

En les nominalitzacions, aquesta distinció es manifesta també, per exemple, en el fet que determinats modificadors temporals només són possibles amb predicats d'estadi:

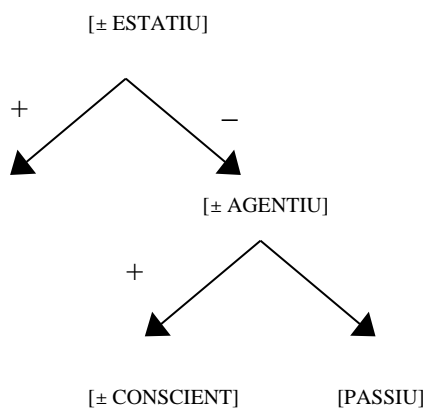
¹¹ Utilitzarem els signes ?, ??, * per indicar respectivament:
 ? = poc plausible semànticament
 ?? = molt poc plausible semànticament

- (19) a. la gana de la Maria a primera hora del matí
 b. ??la intel·ligència de la Maria a primera hora del matí
 a. el cansament de la Maria a resultes dels exàmens
 b. ??la intel·ligència de la Maria a resultes dels exàmens

La subclassificació de les nominalitzacions estatives que Starke proposa en la seva classificació, per tant, es fonamenta en una distinció que es fa palesa en els estats en general i que està teòricament justificada.

Per una altra banda, els predicats dinàmics ([-STAT]) es subdivideixen segons el tret [\pm AGENTIU]:

(20)

El tret [\pm AGENTIU] permet distingir els predicats dinàmics actius dels passius. Aquesta distinció, per tant, sembla estar motivada més sintàcticament que semànticament, ja que en definitiva caracteritza les construccions de suport que equivalen a una construcció de passiva. Possiblement aquesta subdivisió està condicionada també pel fet que aquest tipus de construccions són especialment freqüents en alemany que és la llengua objecte d'anàlisi en el treball de Starke. Una possible traducció més generalitzable a d'altres llengües consistiria a entendre la descripció d'aquest tret en termes de lligam entre categories sintàctiques i rols semàntics. És a dir, que el tret [+ AGENTIU] servís per a caracteritzar els predicats amb

* = agramatical

un subjecte agent (*esquiada*), i el [- AGENTIU] per a caracteritzar els predicats amb un subjecte lligat a un pacient o un tema (*arribada*).

Finalment, els predicats dinàmics actius es subclassifiquen mitjançant l'aplicació dels trets [\pm CONSCIENT], [\pm INTENCIONAT] i [\pm ORIENTAT AL SUBJ] en les tres classes semàntiques: PROCESSOS FISIOLÒGICS, PROCESSOS PSÍQUICS i ACCIONS.

Aquesta part de la subclassificació és possiblement la menys justificada. Els predicats marcats amb el tret [- CONSCIENT], que no és pròpiament un tret del predicat sinó del seu argument extern, poden tenir un subjecte [-ANIM], i en aquest cas el tret „conscient“, de fet, és irrellevant, o bé un subjecte [+ANIM], i en aquest cas es tracta de processos que no es reflecteixen necessàriament en la consciència del subjecte (*respirar*). El tret [+ CONSCIENT], per la seva banda, agrupa els processos psíquics — per tant amb un subjecte humà — que si bé no es realitzen conscientment, es reflecteixen en la consciència (*tenir por*). Tanmateix, inclús tenint en compte els mateixos exemples proposats per l'autora, aquesta oposició, no sembla motivar dues classes ben diferenciades entre sí:

- (21) a. in Furcht geraten
 `caure en pànic`
 b. im Schwitzen sein
 `estar en suor`

Com podem observar, els processos de (20) són difícilment diferenciables des del punt de vista de si són registrats per la consciència o no.

Els processos [+ CONSCIENT], per la seva banda, es divideixen en dos grups mitjançant el tret [\pm INTENCIONAT], de manera que [+ INTENCIONAT] caracteritza les accions en general (*menjar, córrer, treballar*) i [- INTENCIONAT] els processos psíquics. Aquesta oposició entre processos psíquics i altres activitats a partir del tret [\pm INTENCIONAT], tampoc sembla donar lloc a dues classes ben diferenciades, ja que és fàcil pensar tant en processos psíquics que requereixen una intenció, com en processos físics que no la requereixen.

Finalment, i com ja apunta la mateixa autora, els últims nodes, i especialment la classe de les accions, requeriria una especificació més detallada en termes aspectuals, per exemple, segons si són perfectives o no.

4.4.1.2 *Emorine (1992)*

Més en aquesta línia, en el seu treball, Emorine (1992) es proposa arribar a una classificació semàntica de les nominalitzacions basada fonamentalment en criteris temporals i aspectuals. A diferència de la classificació de Starke, que és pensada com una classificació dels predicats en general, la classificació de Emorine es presenta concretament com una classificació de les nominalitzacions. Tenint en compte, però, el caràcter eventiu d'aquestes nominalitzacions l'autora decideix partir de les classificacions verbals basades en la noció de tipus d'acció (vegeu (3.4.2)).

La seva contribució respecte a altres classificacions similars¹² consisteix especialment a combinar les classes resultants amb diferents tipus d'estructura argumental. D'aquesta manera, cada classe aspectual es divideix en subclasses segons el tipus de rols semàntics assignats als arguments. Reproduïm a continuació l'esquema bàsic de la seva proposta de classificació de les nominalitzacions en classes semàntiques a partir de criteris aspectuals i conceptuals:

¹² Vegeu, per exemple, la tipificació de Rigler (1989):

estàtic

		puntual	
dinàmic	duratiu	tèlic	acotat 0 acotat
		atèlic	0 acotat no acotat

(22)

	entitats		
		qualitats (Sq)	
			emocionals (See)
estatus			
	estats (Se)	intel·lectuals (Sei)	
Noms		físics (Sephy)	
		activitats (Dac)	
		resultatius (Dr)	
dinàmics		performatius (Dpa)	
		altres (Dau)	

Observem que també en aquesta classificació es reprèn la subdivisió dels estats en dos grups segons si són atemporals (qualitats) o delimitats en el temps (estats). Resulta sorprenent, tanmateix, que en aquest darrer grup es proposi una subdivisió — d'ordre conceptual — en tres classes que no té un paral·lel en les qualitats, ja que des d'un punt de vista conceptual aquesta subdivisió, en tot cas, sembla tan justificable entre els estats com entre les qualitats.¹³ Com veurem més endavant a través d'altres exemples, el motiu d'aquest no paral·lisme, rau en el fet que la classificació d'Emorine, tot i que es presenti com una classificació de caràcter general, està condicionada per allò que pretén explicar, i que és precisament la combinatòria amb verbs de suport. Concretament en el cas dels estats, el que motiva la tripartició en *intel·lectuals*, *emocionals* i *físics*, és el fet que cadascuna d'aquestes classes és seleccionada en francès o castellà — que són les dues llengües que s'analitzen en aquest treball — per altres variants lèxiques o aspectuals d'un mateix suport, mentre que en el cas dels estats aquesta tripartició no es justificaria a partir de la combinatòria amb diferents verbs de suport.

Argumentacions similars són les que porten l'autora a subdividir les quatre classes de nominalitzacions dinàmiques en altres subclasses; una subdivisió que obviarem aquí, pel fet que desestimem d'entrada qualsevol diferenciació feta en funció precisament d'allò que es pretén explicar. Sí que ens volem deturar breument, però, en la divisió

¹³ Pensem, per exemple, en els noms *sensibilitat*, *talent*, *bellesa* que podríem classificar respectivament com a qualitats emocional, intel·lectual i física.

general dels predicats dinàmics, que com hem vist a Starke, és la que presenta més dificultats. Pel que fa en aquesta subclassificació, Emorine parteix bàsicament de la classificació elaborada per Giry-Schneider (1987). Tanmateix, en els criteris emprats per a definir les classes hi conflueixen nocions aspectuals amb d'altres que deriven més aviat del nostre coneixement del món. Aquest fet es posa especialment de relleu quan observem els exemples de cada classe.

La classe de les *activitats* es caracteritza a partir de les proves que se solen utilitzar per caracteritzar els *processos* (vegeu 4.4.1), de manera que en principi, l'oposició *activitats/* altres noms dinàmics sembla correspondre's amb l'oposició tradicional entre processos i esdeveniments. Tanmateix, quan observem els exemples d'activitats, veiem que es tracta majoritàriament de noms com *violí, pintura, psicologia*, que de fet només poden ser considerats activitats si ens acollim a una noció d'activitat més lligada al nostre coneixement del món que no pas a criteris aspectuals. De fet, aquest tipus de noms bàsicament només són interpretats com a processos en un context de suport, en la mesura que el verb força la interpretació del nom a favor d'una interpretació eventiva (23 a), ja que generalment, fora d'un context de suport solen tenir una denotació concreta (23b):

- (23) a. El meu nebot fa violí (*activitat*)
 b. El violí del meu nebot (*objecte*)

Com en els estats, també aquí constatem, per tant, que la caracterització de les classes no és independent del fenomen que s'intenta explicar, sinó que està determinada precisament pel fenomen de què intenta donar compte, és a dir, la combinatòria entre verbs de suport i nominalitzacions.

Per una altra banda, i precisament des d'aquest punt de vista, resulta especialment sorprenent la consideració dels noms performatius com a classe. Això és sorprenent en primer lloc perquè, com se sap, la classe dels predicats performatius està motivada més aviat des d'una perspectiva semàntico-pragmàtica, i no pas des d'una perspectiva aspectual, com ho estan — almenys parcialment — les classes que hem vist fins ara. I en segon lloc, ho és també perquè precisament els noms d'aquesta classe presenten una

gran variació pel que fa a la combinatòria amb verbs de suport, com es pot veure a través d'alguns dels exemples aportats per la mateixa autora:

- (24) a. información (dar)
 b. promesa (hacer)
 c. conversación (tener)

En termes generals, per tant, hem observat que tot i la intenció — explicitada per l'autora — d'arribar a una classificació de les nominalitzacions independent de les construccions en què apareixen,¹⁴ aquest objectiu no s'acaba de complir i el resultat no deixa de tenir un cert caràcter de classificació ad-hoc. Com hem vist, aquest caràcter es reflecteix en una certa heterogeneïtat quant als criteris emprats, així com en el fet que les proves no s'apliquen als noms en el nivell lèxic, sinó precisament als noms en un context de suport.

La classificació està subjecte, per tant, a l'objectiu d'arribar a predir quins verbs de suport combinen amb quines nominalitzacions¹⁵ la qual cosa, naturalment, li resta fiabilitat i validesa com a classificació general de les nominalitzacions aplicable en la descripció d'altres fenòmens.

¹⁴ En aquest sentit, la classificació de Emorine es presenta precisament com una alternativa al treball de G. Gross (1991) en què la construcció d'una classe es deriva a partir de la noció d'operador apropiat (*opérateur approprié*), que a Gross equival pràcticament a la noció de verb de suport.

¹⁵ Des d'aquest punt de vista, G. Gross (1996) argumenta que, en tot cas, si tenim en compte les variants lèxiques, seria més apropiat parlar de pro-verbs de suport i no de verbs concrets. Per als noms dels grups Dac (*activitats*) i Dr (*resultatius*), per exemple, a Emorine (1992) es postula el verb *fer* com a suport. Aquest és efectivament el suport més freqüent amb aquests tipus de noms, però com argumenta Gross cal comptar amb un bon nombre de variants lèxiques:

- (i) procedir a l'enderrocament
 practicar una operació
 cometre un assassinat
 exercir una pressió

4.4.1.3 *Conclusions*

Tot i les divergències — especialment en la subclassificació de les nominalitzacions dinàmiques — les classificacions de Starke i Emorine coincideixen, com hem vist, en la divisió general entre nominalitzacions dinàmiques i estatives, així com en la subclassificació d'aquestes darreres en estats i propietats, que com hem dit anteriorment ja fou introduïda per Carlson (1977).

Pel que fa a les nominalitzacions dinàmiques, les dues classificacions divergeixen força entre sí, però tanmateix en tots dos casos es fa palesa la necessitat de fer distincions més fines tant des del punt de vista aspectual com des del punt de vista de la polisèmia d'aquests noms. Per una banda, les proves aplicades generalment als predicats verbals posen en evidència que també en el cas de les nominalitzacions resulta rellevant una subclassificació dels esdeveniments en termes aspectuals:

- (25) a. *la traducció de la novel·la a les tres
 b. la traducció de la novel·la en dos mesos
 c. l'arribada del tren a les tres
 d. *l'arribada del tren en dos mesos

Per una altra banda, també es fa palesa la necessitat de distingir entre diferents tipus de polisèmies, ja que també el tipus de polisèmia sembla determinar les propietats gramaticals del signe:

- (26) a. l'examen de sobre la taula
 b. ?la pregunta de sobre la taula
 a. una pregunta molt llarga
 b. *una donació molt llarga

Pel que fa en aquest darrer aspecte, és a dir el de la polisèmia, serà interessant considerar el resultat assolit a Buitelaar (1998) a partir de la xarxa de relacions de Wordnet que discutirem en el següent apartat.

4.4.2 Aproximacions relacionals

De les propostes de classificació de les nominalitzacions que hem considerat a (4.4.1), especialment la de Starke s'inscriuria dintre de les aproximacions a la semàntica lèxica basades en primitius semàntics. Aquestes teories assumeixen que és possible definir exhaustivament el significat dels mots a partir d'un conjunt finit d'elements primitius (Jackendoff 1972). Per contraposició, una teoria relacional de la semàntica lèxica parteix del pressupòsit que per explicar el significat de les paraules no és necessària una descomposició del significat en primitius sempre que les paraules estiguin associades entre sí a través d'una xarxa de relacions definides d'una forma explícita. En una aproximació relacional, els mots no són hipotèticament reduïbles a altres unitats de significat, sinó que constitueixen les unitats d'anàlisi més petites. Les relacions entre mots, denominades sovint *postulats de significat*, fan explícites les possibles inferències entre els conceptes denotats per les paraules.

4.4.2.1 La classificació de les nominalitzacions en una aproximació relacional

A Wordnet (Miller 1990), que és una implementació estàndard en el marc de les aproximacions relacionals, els noms formen un sistema d'herència lèxica a partir de la relació d'hiperonímia-hiponímia que a Wordnet es representa mitjançant el símbol @→.¹⁶ Recordem que aquest és el tipus de relació subjacent també en les definicions de noms dels diccionaris convencionals.¹⁷ Tanmateix, aquestes relacions d'hiperonímia a Wordnet no han de ser pensades com a relacions entre mots concrets com en un

¹⁶ @→ és una relació semàntica transitiva i asimètrica que es llegeix com `ÉS-UN`o `ES-UN-TIPUS-DE`, és a dir que sempre té un sentit ascendent, cap a l'hiperònim.

¹⁷ La fórmula bàsica per a definir un nom consisteix en un hiperònim o nom genèric modificat per algun adjectiu o oració de relatiu, que descriuen la diferència d'aquesta instanciació respecte d'altres de la mateixa classe.

diccionari convencional, sinó com a relacions entre conceptes lexicalitzats, ja que hem de tenir en compte que els mots generalment denoten més d'un concepte.

Pel que fa a la forma com es pot organitzar una jerarquia en general, és a dir, al principi jeràrquic subjacent, en principi hi ha dues alternatives. La primera consisteix a assumir que tots els noms formen una única jerarquia; en aquest cas, el node superior, és a dir, el més genèric i els seus hipònims immediats han de ser semànticament molt vagues, per exemple amb un node primer com {entitat} que es subdivideix en {objecte} i {idea}. Aquesta opció fou desestimada a Wordnet pel fet que aquests conceptes tan abstractes vehiculen molt poca informació semàntica i és difícil pensar en mots que expressin conceptes tan generals.

La segona alternativa — que és la que s'adoptà finalment a Wordnet — consisteix a dividir els noms a partir d'un conjunt de primitius semàntics que constitueixen els nodes superiors de jerarquies independents. Donat que els trets que caracteritzen cada node superior són heretats per tots els seus hipònims, un node superior pot ser considerat com un primitiu semàntic que es retroba en tots els mots que conformen la jerarquia. Des d'aquest punt de vista, podem considerar que Wordnet, tot i ser una aproximació bàsicament relacional, adopta alguns aspectes composicionals. I com en qualsevol tractament composicional, també en aquest cas es planteja el problema de justificar quants i quins han de ser els primitius semàntics. Pel que respecte en aquesta qüestió, per als noms a Wordnet s'adoptà un conjunt de vint-i-cinc conceptes primitius dels quals reproduïm a (27) els més generals agrupats segons si denoten entitats concretes, abstraccions o atributs psicològics:¹⁸

(27)

Entity → *organism* → *animal, person, plant*
 → *object* → *artifact, natural object, substance*
 Abstraction → *attribute, quantity, relation, time*
 Psychological feature → *cognition, feeling, motivation*

¹⁸ Segons Miller (1998: 29), els 25 dominis lèxics foren seleccionats tenint en compte, entre d'altres, les possibles combinacions d'adjectiu-nom, és a dir, que no es tracta d'una classificació fonamentada conceptualment.

Malgrat les crítiques de què ha estat objecte des d'un punt de vista cognitiu,¹⁹ l'organització jeràrquica dels conceptes nominals de Wordnet permet donar compte, com veurem, d'alguns fenòmens lingüístics rellevants.

Les relacions d'hiperonímia posen en evidència, per exemple, que les restriccions de selecció que alguns verbs imposen sobre els seus complements s'estenen a tots els hipònims d'un concepte determinat, en tant que tots aquests hipònims comparteixen alguns components de significat.

Considerem, per exemple, alguns dels noms que poden ocupar la posició d'objecte directe del verb anglès *make* com a suport (*a decision, advances, a call, an effort, an estimate*, etc.):

- (28) *decision* @ → act, atr, psy
 call @ → act, art, com, psy
 effort @ → act
 estimate @ → act, com, psy

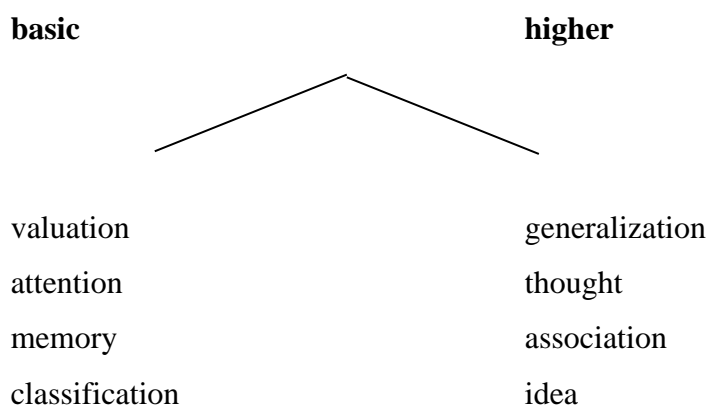
Les relacions d'hiperonímia ens permeten capturar — parcialment — un tipus d'associació entre aquests noms (tots són, entre d'altres, hipònims de *act*). A (28) es fa evident, per tant, que les associacions que es deriven del fet de compartir determinats components de significat constitueixen només una part de les associacions possibles entre mots.

En termes generals podem dir que Wordnet ofereix una bona explicació del que es coneix com a relacions paradigmàtiques, però no té en compte les relacions sintagmàtiques, o sigui, les relacions entre paraules amb un alt grau de co-ocorrència. L'associació d'algun tipus de representació per a cada nom sobre els contextos en què pot ser usat incrementaria considerablement la robustesa de la jerarquia de Wordnet, però això evidentment suposaria posar en relació les diferents jerarquies proposades per a noms, verbs i adjectius.

¹⁹ Més que l'existència de relacions hiponímiques entre conceptes lexicalitzats, el que s'ha posat en dubte és fins a quin punt les jerarquies lèxiques reflecteixen els processos cognitius a través dels quals aquestes relacions es realitzen en la ment dels humans; per a un recull d'aquest tipus d'objeccions vegeu Smith & Medin (1981).

Una interrelació d'aquest tipus contribuiria a donar compte, per exemple, de les relacions entre els mots que configuren el vocabulari d'un determinat camp del coneixement.²⁰ Aquest tipus d'informació, al seu torn, permetria justificar lingüísticament les subclassificacions dintre d'un mateix node que altrament no semblen estar justificades. Considerem en aquest sentit, per exemple, la subclassificació dels processos cognitius *cognitive process* (hipònims del primitiu *psychological feature*) en bàsics (*basic*) i superiors (*higher*):

(29)

En general, la classificació en una o l'altra subclasse no sembla justificar-se de cap manera; així, per exemple, resulta sorprenent que *association* es classifiqui com un procés cognitiu més complex que *valuation*. Per una altra banda, en canvi, entre els noms que es classifiquen en la classe dels processos cognitius superiors es perfila una divisió semànticament motivada entre processos agentius (29a) i no agentius (29b) que no queda reflectida en la jerarquia:

- (30) a. free association, explanation, conjecture, generalization
 b. thought, knowledge, intuition

²⁰ A Miller (1993) es fa referència, per exemple, a la dificultat de reunir a partir de Wordnet el vocabulari especialitzat relacionat amb un esport determinat; molts dels mots que solen coocórrer en una discussió sobre un determinat esport es troben dispersats a Wordnet sense cap lligam entre ells.

Una part dels dèficits quant a capacitat expressiva que podem constatar a Wordnet resideix, per tant, en la no consideració d'altres relacions a més de les d'hiperonímia, i especialment en el fet de no tenir en compte les relacions sintagmàtiques.

Una altra part, però, es deriva del fet que la relació que regeix l'organització jeràrquica no és, en realitat, prou diferenciada. En la pràctica, la relació @ → representa més d'una relació semàntica: en molts casos aquesta relació es llegeix com IS-A-KIND-OF (per exemple, *agreement* és un tipus de *speech act*), en d'altres casos, però, pot tenir una altra lectura (per exemple, *interpretation* és un tipus de *speech act* però en el sentit que n'és un resultat).²¹

Els casos especialment problemàtics, però, són aquells en què diverses interpretacions són accessibles paral·lelament. Considerem, per exemple, el nom *decisió*; a Wordnet aquest nom és hipònim, entre d'altres, dels nodes primitius *psychological feature* i *human action*, respecte al primer, però, la relació d'hiperonímia s'interpreta com a IS-A-KIND-OF, mentre que respecte al segon s'interpreta com IS-CREATED-AS-A-KIND-OF:

- (31) { *decision* } @ → { *cognitive content* } @ → { *psychological feature* }
 { *decision* } @ → { *choice act* } @ → { *human action* }

Observem, un cop més, com l'accessibilitat de totes dues interpretacions es posa de manifest lingüísticament a través de possibles modificadors:

- (32) una *decisió* important però precipitada

És obvi, per tant, que ens cal algun mecanisme que ens permeti relacionar els diferents hiperònims per tal de poder inferir que un nom com *decisió* és tant un contingut proposicional com un resultat d'un esdeveniment. Al mateix temps és fàcilment imaginable que la consideració d'aquest nou nivell de relacions ens permeti donar compte d'associacions entre mots que l'organització purament jeràrquica no permet explicar.

²¹ Aquestes relacions es corresponen amb el que a Pustejovsky (1995) s'anomenen quàlies "formal", "agentiva" i "tèlica" respectivament.

4.4.2.2 *El tractament de la polisèmia a partir d'una aproximació relacional*

El tipus de motivacions que acabem de comentar són les que portaren a Buitelaar (1998) a reconsiderar els resultats de Wordnet des de la perspectiva de les regularitats entre sentits. Concretament, a partir de les assignacions fetes a Wordnet, Buitelaar agrupa les unitats lèxiques que tenen els mateixos sentits i que per tant són polisèmiques de la mateixa forma. Els signes homònims, o sigui aquells que tenen diferents significats no relacionats entre si queden exempts de la classificació per tal com han de ser desambiguats en el lèxic. Els mots polisèmics, en canvi, reben una representació de tots els seus significats sistemàticament relacionats. L'objectiu, per tant, és arribar a un etiquetatge semàntic subespecificat a partir del qual es puguin derivar diferents interpretacions segons el context. Un exemple de polisèmia sistemàtica entre les nominalitzacions eventives, seria la classe formada per noms com *pregunta, resposta, observació*, etc. Totes aquestes nominalitzacions comparteixen el tret de tenir bàsicament dos significats: proposició /esdeveniment.

Malgrat aquestes nominalitzacions puguin diferir en alguns aspectes de la seva semàntica, com ara les propietats argumentals, és evident que el fet de tenir un mateix tipus de polisèmia farà que l'estructura de la seva representació semàntica sigui molt similar. Per a cada classe de polisèmia Buitelaar proposa concretament una representació semàntica subespecificada basant-se en la teoria del Lèxic Generatiu (Pustejovsky, 1995). Vegem a títol d'il·lustració algunes de les classes de polisèmia sistemàtica relacionades amb el camp semàntic de la *cognició* que han estat derivades per Buitelaar a partir de Wordnet:

- (33) (a) act - psychological: *admiration, envy, calculation, discrimination...*
 (b) act-psychological-communication: *observation, mistake, opinion...*
 (c) act - psychological - possession: *acquisition, deduction...*

Cada una d'aquestes classes està associada a un tipus semàntic subespecificat, a partir del qual és possible construir una interpretació específica segons el context. D'aquesta manera evitem tenir diverses entrades per a un mateix mot entre les quals caldria

escollir. És evident, per tant, que una aproximació d'aquest tipus comporta uns avantatges clars en comparació amb un etiquetatge semàntic tradicional.

Pel que fa a les classes de polisèmia concretes que es proposen a Buitelaar (1998), tenint en compte que han estat derivades a partir de l'organització jeràrquica de Wordnet, no ens ha d'estranyar que en molts casos semblin poc adequades. Aquesta manca d'adequació resulta, al nostre entendre, en primer lloc de l'extrema flexibilitat amb què són concebuts els nodes primitius de Wordnet. El fet que el conjunt de conceptes lexicalitzats que es declaren com a nodes primers de la jerarquia no hagi estat rigorosament definit, fa molt difícil que les assignacions posteriors siguin consistents. Si en aquesta dificultat bàsica hi sumem la manca de diferenciació que hem constatat més amunt en l'única relació que guia el camí fins els nodes terminals, és lògic que la derivació de classes polisèmiques a partir d'aquí doni uns resultats, si més no, sorprenents. Observem novament, a títol d'exemple, els noms eventius assignats a la classe (*act - psychological*). És obvi que des d'un punt de vista aspectual aquests noms pertanyerien a classes diferents; aquesta inconsistència rau d'entrada en el fet que conceptes com *act* o *state* no són concebuts a Wordnet com tipus d'acció en el sentit tradicional, sinó que són categories molt més laxes. Tampoc des d'un punt de vista conceptual, però, sembla justificada l'assignació de dos noms com *calculation* i *envy* a una mateixa classe semàntica, ja que si bé *calculation* pertany al camp dels actes cognitius, *envy* s'inscriuria més aviat en el domini de les emocions.

4.5 Sobre la combinatòria entre nominalitzacions i verbs de suport

Al llarg d'aquest capítol hem intentat oferir una caracterització de les nominalitzacions eventives, en part a través de la discussió de caracteritzacions existents, que fos independent de la seva ocurrència en un context determinat i que tingués una validesa general des del punt de vista lingüístic.

Un dels objectius era tanmateix, com dèiem a la introducció, comprovar si a partir d'aquesta caracterització és possible establir algun tipus de generalització quant a la combinatòria de determinats tipus de noms amb determinats verbs de suport.

En alguns casos hem fet alguna referència més o menys directa en aquest aspecte, en el sentit que efectivament és possible constatar algun tipus de correlació entre les propietats semàntiques de les nominalitzacions i les dels verbs de suport que les seleccionen. Tanmateix, per tal de fer explícita aquesta correlació volem fer un resum aquí dels diferents tipus de nominalitzacions establerts a partir de les seves propietats semàntiques considerant paral·lelament la combinatòria amb verbs de suport.

Quant a les propietats argumentals, hem vist que efectivament hi ha una tendència general pel que fa al nombre de posicions argumentals i que es tradueix en el fet que les nominalitzacions són seleccionades per verbs amb el mateix nombre d'arguments o un més. En relació amb les propietats relacionals hem vist també que, no només el nombre de posicions argumentals, sinó també les propietats temàtiques dels arguments són rellevants. Concretament hem comprovat que les propietats de l'argument extern del verb i les del nom, en general, han de ser compatibles.

Paral·lelament a les propietats relacionals, però, les propietats eventives semblen ser tant o més determinants en les possibilitats de combinatòria entre verbs de suport i nominalitzacions. Quant a les nominalitzacions estatives hem establert una subdivisió (propietats i estats) que es reflecteix efectivament en les possibilitats de combinació amb determinats verbs de suport. Nominalitzacions que denoten propietats com ara *talent*, *caràcter*, etc. combinen exclusivament amb verbs de suport estatius:

(34) tenir/posseir talent, caràcter

mentre que les altres nominalitzacions estatives (estats) com ara *maduresa*, *concentració*, *tranquil·litat*, *por*, etc. poden ser seleccionades tant per verbs estatius com per verbs dinàmics que aporten al predicat algun tipus d'informació aspectual:

(35) tenir (+ est) / assolir (- est) un estat de tranquil·litat, de concentració
 tenir (+est) / agafar (-est) por

Sembla força natural que això sigui així si pensem que les propietats, en tant que relacions intrínseques al subjecte del qual es prediquen, tendeixen a posseir-se d'una forma permanent. Per una altra banda, els estats, en tant que no són intrínsecs, poden

instaurar-se en un determinat moment o, al contrari, poden deixar d'existir. En termes lingüístics diríem que en la predicació d'un estat podem posar l'èmfasi en l'aspecte incoatiu (d'entrada en l'estat), en el duratiu (de permanència en l'estat) o en el terminatiu (de sortida de l'estat) i això fa que les nominalitzacions que denoten estats puguin combinar amb verbs de suport que aporten al predicat complex aquesta informació aspectual. Fixem-nos que efectivament els verbs dinàmics amb què combinen habitualment les nominalitzacions d'estat expressen en molts casos l'aspecte incoatiu d'entrada en l'estat:

- (36) a. agafar gana, por
 b. arribar a/assolir la maduresa, un estat de concentració
 c. caure en la temptació, en una depressió...

i en d'altres (menys) l'aspecte terminatiu:

- (37) perdre la paciència, la gana

Observem, a més, que la majoria d'aquestes nominalitzacions també poden combinar amb verbs de suport que expressen una relació causativa d'entrada en l'estat:

- (38) a. fer por
 b. posar ordre
 c. portar a la desesperació

De tot el que acabem de dir és possible extreure les següents generalitzacions en relació amb les nominalitzacions estatives:

- (39) — les nominalitzacions que denoten propietats sempre combinen amb verbs estatus

— les nominalitzacions que denoten estats poden combinar amb verbs estatus o bé amb verbs dinàmics que expressen els aspectes incoatiu, terminatiu, o causatiu.

Pel que fa als processos, podem observar un comportament molt similar al que hem observat en els estats, és a dir que en general són seleccionats per un verb de suport estatiu o bé per un verb dinàmic que aporta una determinada informació aspectual o denota una relació de causativitat:

- (40) a.(dur.)estar en floració, en ebullició, en promoció
 b.(inco.) arribar a la floració, a l'ebullició
 c.(caus) portar a ebullició, a la fama

El grup aparentment més heterogeni sembla ser el dels esdeveniments:

- (41) a. fer /començar/acabar una caminada
 b. prendre/*començar/*acabar una decisió
 c. donar una notícia

Tanmateix, una primera observació que podem fer és que aquest tipus de nominalitzacions són seleccionades per diferents verbs dinàmics. Entre les nominalitzacions dinàmiques retrobaríem, per tant, una de les generalitzacions que ja hem constatat entre les nominalitzacions estatives, i és que en principi el verb i el nom tendeixen a compartir un mateix tipus d'acció. Des d'una aproximació jeràrquica del lèxic com la que s'adopta a Wordnet aquest fet es reflectiria en el fet que en general, els noms i els verbs amb què combinen comparteixen un mateix node primitiu comú, és a dir que constitueixen un subtipus d'un tipus més general.

Per explicar completament les oposicions de (41) i concretament de (41c), però, hem de tenir en compte paral·lelament les tendències de compatibilitat generals que hem observat en relació amb les propietats d'estructura argumental a què ens referíem al principi d'aquest apartat. La consideració d'aquest aspecte contribuiria a explicar, per exemple, que un nom com *notícia* a (41c) combini amb el verb *donar*, pel fet que inclou

en la seva denotació un destinatari, i per tant hi ha un acte de transmissió subjacent que és seleccionat per un verb d'aquest mateix tipus. Resumint, una caracterització adequada de les nominalitzacions eventives ha de tenir en compte paral·lelament els diferents nivells de descripció.

Finalment, al llarg d'aquest capítol (4.4.2.1) també hem destacat la rellevància de la possible polisèmia dels noms eventius en el seu comportament lingüístic en general. Concretament ens hem referit al tipus de polisèmia sistemàtica (entre proposició i esdeveniment) que es fa palesa en noms com *pregunta*, *resposta*, *observació*. Tanmateix, tenint en compte que el verb de suport sempre selecciona la lectura eventiva del nom, és d'esperar que en un context de suport siguin especialment rellevants les polisèmies entre més d'una denotació eventiva. Efectivament, si observem el comportament d'algunes nominalitzacions derivades de verbs ergatius com *millora* o *floració* en contextos de suport, comprovarem que aquests noms poden ser seleccionats tant per verbs dinàmics com estatus:

- (42) a. tenir/fer una millora
b. tenir/fer una floració

Observem que en aquest cas, a diferència de (34), els diferents verbs de suport no són variants estilístiques o aspectuals, sinó que es tracta de verbs neutres que pertanyen a classes semàntiques completament diferents (estats i esdeveniments). El fet de poder ser seleccionades per verbs de suport diferents s'ha d'explicar, en aquests casos, a partir de la polisèmia de nominalitzacions com *millora* o *floració* entre dues lectures eventives: una de procés i una de resultat.

Aquestes dades fan palesa, per tant, la necessitat d'un tipus d'aproximació a la semàntica lèxica que a més de permetre expressar la possible interacció entre els diferents nivells d'informació semàntica, afronti el problema de la multiplicitat de significats de les paraules amb mecanismes més efectius que el simple llistat de significats.

Capítol 5

Revisió de propostes d'anàlisi anteriors

5.1 Introducció

Els treballs de què ens hem ocupat al capítol 2 tenien com a objectiu principal una caracterització de les construccions de suport basada en la seva delimitació respecte a altres construccions morfològicament similars. Es tractava més aviat de caracteritzacions, per dir-ho amb altres paraules, externes o superficials. La qüestió crucial en les construccions de suport, és a dir, com es generen, no era la motivació principal en aquests treballs de tipus descriptiu. A Helbig & Schenkel (1978), per exemple, ni tan sols es considera que el verb de suport i el nom formin una unitat complexa. En treballs posteriors d'aquest mateix tipus (Engel & Schumacher (1978), Sommerfeldt (1980), Yuan (1986)), ja s'apunta la idea que el verb i el grup nominal formen una unitat i és aquesta unitat com a predicat complex, la que determina l'estructura argumental. Sommerfeldt (1980), Götze (1973) i Starke (1975), per exemple, deriven l'estructura argumental de les construccions de suport a partir de l'estructura argumental del verb de base corresponent. A Yuan (1986), en canvi, s'adopta la perspectiva contrària i es proposa una classificació de construccions de suport a partir dels diferents marcs de complementació. Tanmateix, pel fet que no parteixen d'un marc teòric prou sòlid, tots aquests treballs es limiten a aportar dades sobre algunes preguntes relacionades amb el comportament de les construccions de suport com a predicats complexos i a establir classificacions, però no n'ofereixen pròpiament una anàlisi.

Qualsevol anàlisi sintàctico-semàntica de les construccions de suport ha de donar resposta bàsicament al problema d'haver de distingir entre un nucli sintàctic i un nucli semàntic. En el nivell sintàctic sembla indiscutible que el grup nominal que té el nom predicatiu com a nucli és subcategoritzat pel verb. En el nivell semàntic, en canvi, les propietats de l'estructura argumental semblen venir més determinades pel nom que no pas pel verb, si bé han de ser fins a un cert punt compatibles amb les propietats sintàctiques d'aquest últim. Bàsicament, la qüestió a la qual cal donar resposta és com

convergeixen les restriccions imposades pels dos components en el nivell semàntic. Aquesta qüestió es tradueix en preguntes com: quines propietats semàntiques conserva el verb de suport respecte a la seva variant plena? com es transfereixen les propietats semàntiques del nom al predicat complex? quin lloc ocupa i quin estatus té el mateix nucli predicatiu en l'estructura argumental resultant?

Aquestes preguntes han estat abordades des de marcs teòrics de base més sintàctica (Cattell (1984), Grimshaw & Mester (1988)), fins a aproximacions formals de base lexicalista (Krenn & Erbach (1994), Namer (1995), Kuhn (1994), Winhart (1995)) en les quals s'integren els diferents nivells de descripció, de manera que les relacions entre la sintaxi i la semàntica hi són fàcilment expressables.

Pel que fa als aspectes més interns de l'anàlisi, les diferents propostes que discutirem al llarg d'aquest capítol, es distingeixen bàsicament segons l'entitat semàntica que atorguen al verb i al nom. Quant al verb, és possible considerar que, a més de ser el nucli sintàctic, conserva algunes propietats semàntiques com ara la capacitat d'introduir arguments (Winhart 1995). En aquest cas, el verb de suport introdueix un argument que té, al seu torn, una estructura argumental que ha de ser coindexada amb la del verb. Aquesta solució, adoptada també per Namer (1995), coincideix bàsicament amb el tractament que es dona tradicionalment als verbs de control.

Tenint en compte, però, que en el cas dels verbs de suport, des d'un punt de vista semàntic, el nom constitueix el nucli del predicat d'una forma exclusiva, aquesta solució sembla contradir el principi, que ja fou observat per Grimshaw (1988), segons el qual un sintagma que assigna papers temàtics no pot ser al mateix temps un argument.

La solució alternativa consisteix a considerar que el verb de suport és, per ell mateix, semànticament buit, i que els arguments a nivell oracional reben papers temàtics només a través del verb, el qual ha absorbit — completament o parcialment — l'estructura argumental del nom. Aquest procés es basa en el mecanisme de la transferència d'arguments (*Argument Transfer*), segons el qual, el verb de suport rep arguments a través del nom amb el qual forma un predicat complex. Aquest mecanisme ha estat implementat, com veurem, en les propostes de Krenn & Erbach (1994) i Kuhn (1994).

5.2 Aproximacions de base sintàctica

5.2.1 Cattell (1984)

Des d'una perspectiva general, l'anàlisi de Cattell (1984) s'inscriu dintre de les aproximacions que defensen un fusió de predicats. El treball de Cattell es basa en el marc teòric de Recció i Lligam (*Government and Binding* (GB)) de Chomsky (1981), la qual cosa explica que la motivació principal en aquest treball sigui l'aparent violació de les construccions de suport, anomenades en el seu treball *composite predicate*,¹ d'un dels principis més importants (el Criteri-) de Recció i Lligam. Amb altres paraules, el tipus de plantejament adoptat està força determinat pel marc teòric de què es parteix.

Cattell il·lustra el problema que les construccions de suport plantegen des de la teoria de GB a partir dels següents exemples:

- (1) a. Harry made an offer of money to the police
b. Harry made the police an offer of money

Tant a (1a) com a (1b) el verb *make* sembla tenir un marc de subcategorització diferent al seu propi, ja que normalment aquest verb no pot seleccionar un objecte indirecte. Aquest fet evidencia, segons Cattell, l'existència d'un predicat complex, ja que en el sí de la construcció, el verb té una estructura de complementació que no pot generar per ell sol. Tenint en compte que el nom *offer*, segons Cattell, tampoc pot tenir un complement d'aquest tipus, l'única explicació possible, és que el verb i el nom en aquest cas formen un predicat complex. Aquest predicat genera d'alguna forma els mateixos complements que el verb base del nom; en el cas de (1) per tant, els mateixos complements que el verb *offer*, que efectivament és un verb amb "dative alternation":

- (2) a. Harry offered money to the police
b. Harry offered the police money

Des d'aquest punt de vista, l'objecte indirecte de (1b) es generaria com un complement del predicat complex que ha heretat l'estructura de complementació a través del nom derivat. Per tal de poder generalitzar que una construcció de suport sempre genera la mateixa estructura argumental que el verb de base, és a dir, el verb del qual ha derivat la nominalització, hauríem de poder aplicar el mateix tipus de raonament en el cas de (1a). Això és viable, com veiem a (2) en el cas de *offer*, però no ho és, en canvi en d'altres exemples:

- (3) a. John made a request to the authorities
 b.*John requested (something) to the authorities

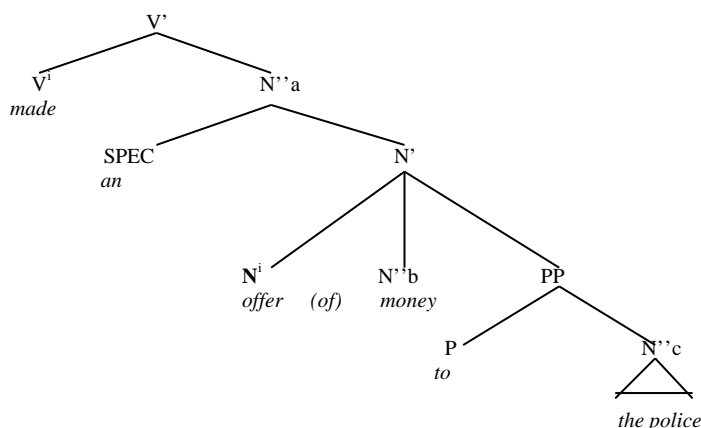
A (3) es posa en evidència que el predicat complex pot tenir un complement amb *to* (3a), mentre que el verb de base no admet cap tipus de complement indirecte (3b). Contràriament al que havíem suposat abans, en aquests casos hauríem d'assumir que el complement indirecte no és un complement del predicat complex, sinó exclusivament del nom.

Davant l'evidència que les propietats de subcategorització del predicat complex no són derivables de les propietats del verb de base, Cattell assumeix un tipus de metaentrada o entrada comuna per als verbs base i els noms derivats corresponents, en la qual s'expressaria una semàntica nuclear comuna a totes dues manifestacions categorials, però amb diferents assignacions de rols temàtics a funcions gramaticals, segons si el signe en qüestió es realitza com a nom o com a verb. En aquesta metaentrada, a més, caldria consignar per a la categoria nom, amb quin o quins verbs de suport pot formar un predicat complex. D'això darrer és possible inferir que en la proposta de Cattell s'assumeix que és impossible explicar per què alguns noms formen predicats complexos, per exemple, amb *make* i d'altres amb *give*, és a dir que la restringida commutabilitat dels dos components respon a una tria idiosincràtica i no és possible establir cap tipus de generalització sobre les restriccions de selecció lèxica.

¹ Malgrat la rellevància del treball d'aquest autor en el marc de la bibliografia anglesa dedicada a aquest tema, el terme que ha prevalgut en anglès és el de *light verb constructions* utilitzat originalment per

Aquest pressupòsit, en general, només permet dues alternatives: que sigui el verb o bé el nom el que especifiqui amb quins elements lèxics pot combinar. En aquest cas s'adopta l'alternativa que sembla menys costosa, és a dir, afegir aquesta informació en les entrades lèxiques dels noms.²

La primera condició que determinaria la formació d'un predicat complex seria, per tant, la presència d'un nom que manifestés aquesta possibilitat amb un (o més) verbs de suport. A més, però, la formació d'un predicat complex, en l'anàlisi de Catell, està restringida configuracionalment. Aquesta restricció es concreta en el fet que el sintagma nominal ha d'ocupar la posició més a la dreta dominada immediatament pel sintagma verbal que té el verb suport com a nucli. Vegem segons aquesta restricció com seria l'estructura arbòria corresponent al sintagma verbal de (1 a):

Un cop identificats (en aquest cas configuracionalment) els components d'un predicat complex, cal determinar l'estatus sintàctic i semàntic del sintagma nominal que té el nom predicatiu com a nucli. Aquesta és efectivament la qüestió crucial i més determinant de l'anàlisi. D'una banda, sintàcticament aquest element és subcategoritzat pel verb i ocupa la posició d'objecte directe. Semànticament, però, com a node predicatiu no pot constituir un argument del predicat de què forma part.

Per fer front en aquest problema Cattell fa extensiva a les construccions de suport la solució proposada per Chomsky (1981) per a les expressions idiomàtiques: els nuclis que subcategoritzen complements que no són arguments assignen en aquests complements el quasi rol #. D'acord amb aquesta solució, a (1a) el nom assignaria paper

Jespersen.

temàtic als dos arguments seus, però el verb no podria assignar paper temàtic al seu complement directe. Això no constitueix, però, com podria semblar, una violació del Criteri si considerem que el predicat no és només el verb sinó el predicat complet *make an offer* i que en aquests casos el Criteri es reinterpretaria en aquests termes:

- (4) a. Cada argument en la zona V' + N' té un i només un rol temàtic
 b. Cada rol temàtic del nom s'assignarà a un i només a un argument de la zona V' + N'

Des d'aquest punt de vista, interpretariem que a (1a) es satisfan els rols temàtics del predicat complex, que en aquest cas són els mateixos que els del nom.

A (1b), tanmateix, s'assignen els mateixos rols temàtics, però aquests ocupen posicions en l'arbre sintàctic que semblen infringir doblement el Criteri. D'una banda, el verb té un complement indirecte que no pot rebre paper temàtic, i de l'altra, el nom no té cap posició argumental a la qual pot assignar el paper de destinatari. La hipòtesi proposada per Cattell per explicar aquest fet és que els dos components d'un predicat complex tenen accés respectivament a l'entrada lèxica de l'altre component. A partir d'una metaentrada per a *offer* com la de (5), com que la posició (N', V') no és rellevant per la realització de *offer* com a nom, aquesta posició rebrà el paper temàtic de GOAL a través del nom. Les dues entrades lèxiques es fusionen per formar un predicat complex en el qual s'assignen els rols temàtics del nom i només aquests a qualsevol funció gramatical de les aportades pel verb o pel nom. L'entrada lèxica resultant de *make an offer* seria com la següent:

- (5) MAKE ... (AN) OFFER
MAKE:	THEME
	(N', V')
OFFER:	`R' GOAL
	(N', X') (PP, X')
	(N', V')

El verb no assigna rol temàtic al seu complement, però en aquesta posició sintàctica se li assigna el rol de GOAL a través del nom. Aquest rol, com que està assignat via *make*, no

² Com veurem, aquesta serà també la solució adoptada per Danlos & Namer (1995).

podrà ser assignat via *offer*, ja que una doble assignació violaria el Criteri . El resultat és que tant a (1a) com a (1b) es satisfà el Criteri respecte als rols aportats pel nom (que ara es considera que pertanyen a tot el predicat complex).

Resumint, en l'anàlisi de Cattell el verb subcategoritza i assigna marca de cas al SN en posició de complement directe, i els dos components, amb les seves respectives estructures argumentals convergeixen en una unitat en la qual els rols temàtics del nom poden ser assignats a qualsevol funció gramatical (del verb o del nom). D'aquesta manera, Cattell aconsegueix una anàlisi que preserva la validesa del Criteri a costa de permetre que l'assignació de papers temàtics sigui no local.

5.2.2 Grimshaw & Mester (1988)

La proposta de Grimshaw & Mester (1988) es presenta, en part, com una alternativa a les teories que assumeixen un sol predicat com la de Cattell i que comporten necessàriament una assignació temàtica no local. En l'aproximació de Grimshaw & Mester, tant el verb com el nom preserven la seva capacitat d'assignació temàtica, és a dir que la construcció de verb suport conté, de fet, dos predicats.

Segons Grimshaw, un verb de suport com el verb japonès *suru* és temàticament incomplet, la qual cosa implica que no pot assignar rols temàtics. Tot i ser el verb principal, la seva estructura argumental és més similar a la d'un auxiliar que a la d'un verb ple, en tant que a més de ser portador de la flexió verbal només pot assignar cas al seu complement directe. A (6) podem veure l'entrada lèxica corresponent al verb *suru*:

(6) *suru*, V; () <acc>

Com es pot observar, la llista d'arguments és buida, ja que el verb no pot assignar rols temàtics ni imposar cap tipus de restriccions semàntiques. El verb assigna cas acusatiu, però no ho fa a cap posició argumental.³

³ Observi's que aquest és el mateix tractament que es proposa a Bresnan (1982) per als verbs amb elevació d'objecte, en què el verb és analitzat com un functor que agafa un objecte directe que no es correspon amb cap dels seus arguments.

Per una altra banda, un verb com *suru* selecciona sintagmes nominals *transparentes*,⁴ és a dir, sintagmes amb noms nuclis que tenen capacitat d'assignació temàtica. Donats aquests pressupòsits quant al verb i al nom, en una construcció formada pel verb *suru* i un sintagma nominal, el nom sembla poder assignar rols temàtics fora de la projecció del sintagma nominal. Grimshaw argumenta, però, que això és només aparent, ja que els arguments a nivell oracional reben papers temàtics a través del verb, el qual ha absorbit — completament o parcialment — l'estructura argumental del nom.

Aquest procés es basa en el mecanisme de la transferència d'arguments (*Argument Transfer*), segons el qual, el verb de suport rep arguments a través del nom amb el qual forma un predicat complex. Això vol dir que en principi el verb de suport és buit, no especifica rols temàtics, i es converteix en un verb ple a través de la transferència d'arguments.

La transferència d'arguments del nom al verb constitueix, segons Grimshaw, un pressupòsit necessari per explicar l'estatus de no argument del sintagma nominal. Mitjançant la transferència, el sintagma nominal queda exempt de rebre rol temàtic, ja que els sintagmes nominals que assignen papers temàtics no necessiten ser marcats ells mateixos temàticament i això explica que efectivament no puguin ser un argument del verb. Aquest mateix mecanisme ha estat implementat, com veurem més endavant, en altres propostes basades en HPSG (Krenn & Erbach (1994), Namer (1995), Kuhn (1994)).

Des d'una perspectiva general podem dir que el tractament que Grimshaw proposa per al verb *suru* és molt similar al que tradicionalment reben els verbs d'elevació o els auxiliars. En tots aquests casos podem assumir que el verb principal incorpora els arguments de l'element que subcategoritza.⁵ Tanmateix, tenint en compte les tendències generals que hem observat al capítol anterior quant a la combinatòria entre verbs de suport i noms, sembla discutible que els verbs de suport en català o anglès, siguin semànticament tan buits com es pressuposa que ho és el verb japonès *suru*, del qual

⁴ Grimshaw adopta la posició de Anderson (1983) segons el qual, els noms concrets com *gos* o *cadira* difereixen dels noms abstractes en la seva capacitat d'assignar rols temàtics; només els noms abstractes que denoten processos tenen aquesta capacitat i poden ser nuclis del que Grimshaw anomena sintagmes nominals *transparentes* (*theta-transparent NP's*).

⁵ En el cas d'un auxiliar o un verb d'elevació l'element subcategoritzat seria un altre verb, mentre que en el cas d'un verb de suport seria un sintagma nominal.

parteix Grimshaw en la seva anàlisi. Segons les dades aportades per Grimshaw aquest verb no imposa cap mena de restricció semàntica al seu subjecte i pot combinar amb noms amb qualsevol nombre d'arguments i qualsevol tipus d'estructura argumental. En construccions com *take a walk* o *fer una volta*, en canvi, com vèiem al capítol anterior (4.5), tret de poques excepcions, el verb generalment selecciona noms amb una estructura argumental que és compatible amb la seva pròpia en el sentit que tenen el mateix nombre de posicions argumentals o una menys.

5.2.3 Everaert & Hollebrandse (1995)

Com s'observa a Everaert & Hollebrandse a partir d'exemples de l'holandès, l'anàlisi de Grimshaw pressuposaria que tots els verbs de suport són iguals, però evidentment, el sol fet que un mateix nom pugui tenir diferents realitzacions dels seus arguments temàtics amb diferents verbs de suport demostra que això no és així:

- (7) a. La Maria ha donat una empenta a en Joan
 b. En Joan ha rebut una empenta de la Maria

A (7) el nom té dos rols temàtics disponibles però evidentment és el verb el que determina a quines funcions gramaticals s'assignen i com es realitzen. Everaert & Hollebrandse (1995) expliquen aquesta propietat del verb com una propietat que el verb de suport conserva de la seva variant com a verb ple. Els autors argumenten a favor de distingir, com en altres treballs de representació lèxica (Jackendoff (1990)), entre dos nivells de representació: un nivell de descripció semàntica “profunda” — anomenada tradicionalment Lexical Conceptual Structure (LCS) — i el nivell de l'estructura argumental (AS) que es deriva del primer mitjançant determinats principis.

Una assumpció crucial en aquesta distinció és que la LCS no és assequible a les regles de la gramàtica, és a dir que la sintaxi només té accés a l'estructura argumental. La LCS conté només informació de naturalesa semàntica com ara les nocions d'*agent*, *goal*, *tema*, etc.; i la AS conté només informació de naturalesa sintàctica com ara el nombre de

posicions argumentals, el seu grau de prominència i el règim verbal.

La hipòtesi de Everaert & Hollebrandse a partir d'aquest pressupòsit teòric és que un verb de suport conserva la mateixa AS que la seva variant plena, però la seva LCS és incompleta. Malauradament aquesta idea no està desenvolupada en el seu treball i l'únic que s'apunta en una nota és que la LCS del verb suport es pressuposa incompleta respecte a la seva variant plena però no completament diferent o buida com en el cas de les expressions idiomàtiques.

L'anàlisi que proposarem en aquesta tesi, malgrat que en un altre model de representació (Pustejovsky 1995), es fa ressò parcialment d'aquesta mateixa idea, és a dir, que el verb conserva algunes de les seves propietats semàntiques. No compartirem, però, la implicació subjacent en el mecanisme que proposen (de la -identificació) que les propietats sintàctiques del verb i les propietats semàntiques del nom han de ser necessàriament complementàries per a permetre la formació d'una construcció de suport.

Everaert & Hollebrandse expliquen la fusió de verb i nom més que en termes d'una transferència de propietats del nom al verb, en termes d'un procés d'identificació de posicions argumentals dels dos elements que ve determinat pel verb. És a dir, que el verb especifica quina de les seves posicions argumentals s'identifica amb quina posició argumental del nom, i la posició argumental restant és ocupada pel mateix nom. Aquesta anàlisi pressuposa que el verb sempre té el nombre de posicions argumentals del nom més una, però aquest és un pressupòsit massa fort que no permetria explicar exemples com els següents:

- (8) a. La Maria ha fet una donació de llibres a la biblioteca
b. Juan ha dado una vuelta

A (8a) la posició argumental del nom que té assignat el paper temàtic de *destinatari* no es podria identificar amb cap posició argumental del verb, és a dir que el nom té més papers temàtics que aquells que el verb pot assumir. Per una altra banda (8b) és un exemple del cas contrari; en aquest cas el verb és sintàcticament un predicat triàdic i en canvi el nom només té un rol temàtic disponible.

És cert que els exemples de (8), com ja hem vist, constitueixen casos excepcionals

i que majoritàriament els requisits semàntics del nom s'adeqüen a les restriccions sintàctiques del verb, com hem vist al capítol 4. Aquesta adequació general, però, no sembla ser un criteri suficient per a explicar la generació de certes combinacions i no d'altres. Possiblement les restriccions tant semàntiques com sintàctiques dels verbs de suport siguin incompletes o subespecificades de manera que no sigui possible establir condicions tan fortes com la que es postula a Everaert & Hollebrandse. Per a tenir en compte aquesta hipòtesi, però, necessitarem unes eines descriptives més acurades que ens permetin, per exemple, fer distincions entre diferents tipus d'arguments (opcionals vs. obligatoris).

5.3 Propostes d'anàlisi basades en HPSG

De les representacions formals basades en un formalisme d'unificació ens interessa comentar especialment els treballs desenvolupats en el marc de HPSG (Pollard & Sag 1994), ja que és en aquest formalisme que basarem la nostra proposta.⁶ En descriure la sintaxi i la semàntica d'un objecte lingüístic paral·lelament, HPSG resulta ser un formalisme especialment adequat per a la descripció de les construccions de suport. A partir de la versió estàndard de HPSG tal i com es formula a Pollard & Sag (1994)⁷, Krenn & Erbach (1994) presenten una primera proposta d'anàlisi per a les construccions de suport que, tot i estar motivada especialment per a l'alemany, està formulada en termes prou generals com per ser adoptada en plantejaments multilingües. Les limitacions d'aquesta anàlisi ha motivat diverses propostes alternatives (Kuhn (1994), Namer (1995), Winhart (1995)) que intenten aportar solucions a alguns dels problemes que es deriven de l'anàlisi original de Krenn & Erbach (1994).

Com veurem, en aquests treballs posteriors, la part de descripció semàntica de HPSG es veu incrementada o substituïda per altres tipus de descripcions semàntiques

⁶ Per a altres propostes de formalització anteriors i que no comentarem en aquest treball vegeu la proposta que es desenvolupà en el si del projecte Eurotra (Copeland *et al.* 1991), la de Emorine (1992) escrita en una gramàtica categorial d'unificació, la de A. Derain (1989) en una gramàtica categorial del francès (FDP) o la d'Abeillé (1991) que dóna una representació en TAG (Tree Adjoining Grammar) de les construccions de verb suport.

⁷ En aquest i els següents apartats pressuposem un coneixement de la representació bàsica dels signes lingüístics en la gramàtica de HPSG tal i com es formula Pollard & Sag (1994).

més elaborades, com ara la semàntica eventiva (Kuhn (1994)) o la *Diskursrepräsentationstheorie* (DRT) de Kamp (Winhart (1995)). Això no és d'estranyar, tenint en compte que HPSG no ha incorporat en la seva pròpia teoria semàntica algunes aportacions importants dels estudis de semàntica formal com ara la inclusió de variables sobre eventualitats.

Començarem presentant la proposta d'anàlisi original de Krenn & Erbach (1994), per passar a discutir a continuació algunes de les anàlisis alternatives més rellevants que s'han presentat posteriorment.

5.3.1 Krenn & Erbach (1994)

L'anàlisi de Krenn & Erbach (1994) reflecteix a grans trets les observacions més rellevants que hem fet fins ara en relació amb les construccions de suport. Els autors assumeixen que la semàntica de la construcció de suport prové bàsicament de la part nominal i el verb de suport aporta simplement informació sobre temps, causativitat i Aktionsart, és a dir que el verb de suport pràcticament no contribueix a la semàntica de l'oració exceptuant la informació aspectual.

Quant al nom, en tractar-se d'un nom predicatiu, i per tant amb una estructura argumental, el seu tipus de descripció semàntica no pot ser *nom-obj* com per als noms concrets, sinó de tipus *psoa* com per als verbs. A (9) podem veure l'entrada lèxica corresponent a un nom predicatiu biargumental com *por*:

(9) *por*

PHON	$\langle por \rangle$	
	HEAD	<i>noun</i> [PRD +]
CAT	SUBCAT $\langle (NP \quad) (PP \quad) \rangle$	
		1 2
SYNSEM LOC	RELN	<i>por</i>
CONT	EXPERIENCER	1
	<i>psoa</i> PHENOMENON	2

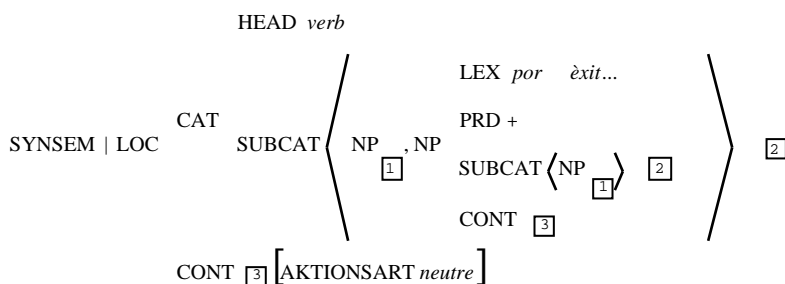
word

Per als verbs que poden exercir una funció de suport, Krenn & Erbach assumeixen la necessitat de tenir dues entrades lèxiques diferents. Aquesta necessitat ve determinada pel fet que en la seva lectura de suport el verb especifica unes restriccions determinades sobre el seu complement que no especifica en la seva lectura com a verb ple. Aquestes restriccions es concreten en el fet que el verb combina amb un sintagma nominal que té com a nucli un nom predicatiu, l'argument extern del qual es coindexa semànticament amb el subjecte del verb. Per una altra banda, la resta d'arguments no realitzats del nom s'afegeix a la llista de subcategorització del verb de suport.⁸ Vegem com es concreta el que acabem de dir en l'entrada lèxica corresponent a la lectura de suport d'un verb com *tenir*:

(10) *tenir*

⁸ Recordem que aquesta incorporació d'arguments està motivada pel fet que en una construcció de suport els arguments del nom predicatiu es poden moure a la part frontal de l'oració (i), mentre que amb un verb ple això no és possible (ii):

- (i) L'Oriol té por de la Maria
De qui té por l'Oriol?
- (ii) L'Oriol entén la por de la Maria
* De qui entén la por l'Oriol?

PHON *tenir*

Com veiem a (10), els verbs de suport hereten pràcticament tota la informació semàntica del nom predicatiu per al qual subcategoritzen. La transferència de la informació semàntica es codifica mitjançant la coindexació de la semàntica de l'objecte lingüístic en posició de complement directe i el valor de la semàntica del verb (). L'única informació que poden afegir els verbs per ells mateixos és informació relativa a la Aktionsart o a una relació de causativitat.

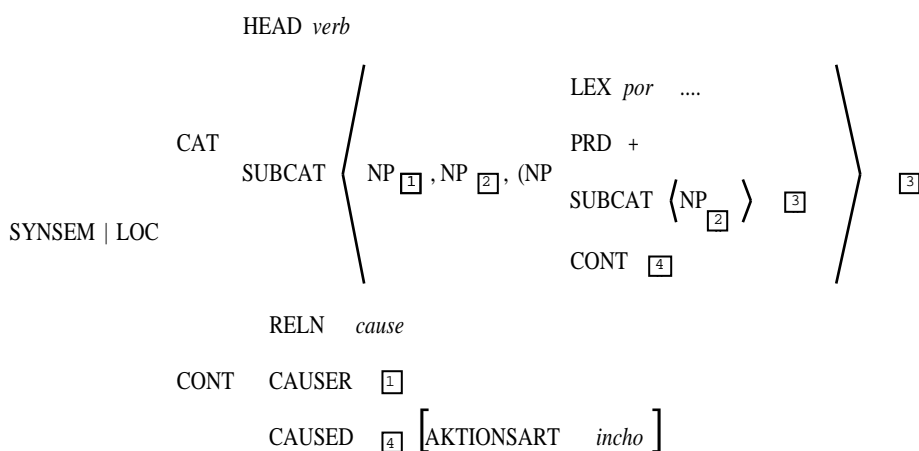
Krenn & Erbach assumeixen una mateixa anàlisi per als verbs de suport neutres i per a aquells que introdueixen alguna variant aspectual (incoativa, terminativa o continuativa). L'única diferència entre la representació semàntica d'un verb de suport neutre i la d'un verb que aporta informació aspectual com *kommen* en un context com

(11) *ins Schwitzen kommen* 'començar a suar'

residiria en el fet que en aquest últim el valor de l'atribut AKTIONSART seria *incoatiu*.

Per una altra banda, en canvi, els verbs que poden fer de suports causatius tenen una contribució més important en la semàntica global de la construcció. En aquest cas Krenn & Erbach assumeixen que el verb introdueix per ell mateix una relació (CAUSE) amb dues posicions argumentals: una per a l'argument extern (CAUSER) i l'altra per a la cosa causada (CAUSED). El valor semàntic d'aquest segon argument és heretat del nom predicatiu, és a dir que la informació semàntica del nom s'introdueix dintre de l'atribut CAUSED. A (12) reproduïm a títol d'exemple l'entrada corresponent al verb *fer* com a verb de suport causatiu⁹ en una oració com *L'Oriol fa por a la Maria*:

⁹ El verb *fer* pot tenir dues realitzacions: com a verb de suport neutre i com a verb de suport causatiu, per a les quals a Krenn & Erbach es proposen dues entrades diferents.

(12) *fer* (causatiu)PHON *fer*

Observem que sintàcticament, una construcció causativa comporta l'addició d'una posició argumental; en aquest cas, el subjecte del nom predicatiu no està coindexat semànticament amb el subjecte del verb, sinó que es converteix, segons el verb, en un complement directe o indirecte.

La diferència més rellevant, però, és en el nivell semàntic, ja que en aquest cas podem dir que el verb és semànticament ple i el nom predicatiu té un estatus d'argument dintre la relació denotada pel verb; es tracta, per tant, d'una predicació secundària.

Pel que fa a les construccions de suport no causatives, a partir de l'anàlisi de Krenn & Erbach obtenim una representació semàntica comparable a la de la construcció verbal corresponent. Això fa que en el cas d'una divergència categorial es pugui arribar a una traducció igualment correcta i que per tant aquesta proposta pugui ser integrada d'una forma natural en un sistema de traducció automàtica. Considerem, per exemple, la representació semàntica d'una construcció en català com *tenir èxit* i la seva traducció a l'anglès mitjançant el verb *succeed*. En combinar una representació del tipus de (*por*) per al nom *èxit* amb la corresponent per al verb de suport *tenir* (10), obtenim una representació semàntica de *tenir èxit* equivalent a la semàntica del verb anglès *succeed*:

(13) *succeed*

RELN *succeed*

EXPER [1]

THEME

Tot i constituir una proposta vàlida en els diferents aspectes que hem comentat, la proposta de Krenn & Erbach, com ja s'observa a Kuhn (1994), presenta algunes limitacions, entre les quals, una de les més importants és possiblement el fet que el verb subcategoritzi per lexemes concrets.

Com hem vist a (10), en l'entrada d'un verb de suport es pressuposa un tret LEX(ema) en el qual s'especifiquen els noms predicatius que poden formar una construcció de suport amb el verb en qüestió. El pressupòsit teòric subjacent en aquesta solució és que donat un nom predicatiu, en general, no és predictable amb quin verb pot formar una construcció de suport.¹⁰ En realitat, els mateixos autors suggereixen la possibilitat de tractar la selecció lèxica a partir de la semàntica,¹¹ però les limitacions formals de l'aparell descriptiu, pel que respecta a la semàntica, fan que optin per una selecció lexemàtica. El cost computacional d'aquesta solució és fàcil d'imaginar si pensem, per exemple, en el nombre de noms que poden formar construccions de suport amb un verb com *tenir* i que caldria consignar en una llista de disjuncions. Per una altra banda, no cal dir que una solució d'aquest tipus seria lingüísticament poc adequada en tant que no dóna compte de les tendències de selecció que hem observat al capítol 4.¹² A més de la qüestió de la selecció, en el tractament de Krenn & Erbach, com s'assenyala a Kuhn,¹³ es fan paleses altres limitacions entre les quals volem destacar la qüestió de la modificació.

Al marge de les qüestions que suscita el fenomen de la modificació concretament en les construccions de suport, és prou conegut que en la formulació estàndard de HPSG no s'havien desenvolupat mecanismes expressius adequats per a la representació de les relacions de modificació en la semàntica verbal. La solució estàndard en aquest problema, que retrobem en diverses propostes, es basa en la implementació de la semàntica

¹⁰ Aquesta opció està òbviament motivada per les limitacions formals evidents en la descripció semàntica de HPSG, però possiblement també pel fet que Krenn & Erbach tracten paral·lelament les construccions de suport i les expressions idiomàtiques.

¹¹ Vegeu Krenn & Erbach (1994:379).

¹² A més dels desavantatges que acabem d'esmentar, des d'un punt de vista merament formal, com comentarem més endavant, aquesta opció comporta la violació del Principi de Localitat (Locality Principle) de HPSG, segons el qual un signe només pot subcategoritzar per objectes de tipus SYNSEM.

¹³ A més d'aquesta limitació l'autor fa evident que la proposta de Krenn & Erbach només permet tractar un subconjunt de les construccions de suport, és a dir, les construccions actives sense determinant. El problema resideix en el fet que en HPSG estàndard els determinants són subcategoritzats pel nom i com a conseqüència ocupen la primera posició de la llista de subcategorització, la qual cosa suposa una dificultat per a la coindexació dels subjectes del verb i el nom predicatiu. Vegeu Kuhn (1995:34).

eventiva a la representació semàntica bàsica de HPSG. Aquest pas es va traduir en la introducció d'un índex que quantifica existencialment sobre el conjunt de les eventualitats i que està lligat per un argument eventiu de l'estructura argumental. El fet de disposar d'un paràmetre referencial per als signes verbals ens permet expressar fàcilment les possibles restriccions sobre el predicat com ara la negació, l'aspecte i especialment els modificadors, que s'especifiquen, coindexats amb l'argument referencial, en el conjunt de restriccions.

Posteriorment, aquesta solució s'ha fet extensiva no només a la representació dels verbs sinó també a la representació dels noms predicatius.¹⁴ De fet, totes les propostes alternatives a l'anàlisi estàndard de Krenn & Erbach que comentarem en la part restant d'aquest capítol es fan ressò d'aquesta adaptació de la semàntica eventiva a la representació semàntica dels noms predicatius.

Ara bé, en el cas de les construccions de suport, el fenomen de la modificació presenta unes peculiaritats que requereixen una explicació adequada. La presència de modificadors o quantificadors pot donar lloc concretament, com s'observa a Krenn & Erbach, a les tres possibilitats que resumim a continuació:

(A) Construccions de suport en què no hi ha diferències d'interpretació entre si el modificador està lligat al nom o al verb de suport:

- (14) a. Aquest any la buguenvíl·lea està en floració constant
b. Aquest any la buguenvíl·lea està constantment en floració

(B) Construccions de suport en què el nom no admet modificadors en tant que sembla haver perdut la seva capacitat referencial:

- (15) a. La nova llei sobre l'avortament va entrar en vigor més tard que en d'altres països
b. La nova llei sobre l'avortament va entrar en vigor (*retardat) respecte a altres països

¹⁴ Vegeu la representació per als noms predicatius proposada a Badia & Colominas (1997) en la qual es presenta una implementació de les idees de la semàntica eventiva a la representació semàntica d'aquests noms. Aquesta implementació es concreta en el fet que un nom predicatiu introdueix una variable que, en la lectura predicativa del nom, estaria lligada a l'argument eventiu a l'igual que ocorre amb un verb.

(C) Construccions de suport en què obtenim dues interpretacions diferents segons si el nom predicatiu és modificat per un adjectiu (com (16a)) o si és el verb de suport el que és modificat per un adverbi (com (16b)):

- (16) a. En Joan ha pres una decisió definitiva
 b. En Joan ha pres definitivament una decisió

Una variant d'aquest darrer cas són les construccions amb dos modificadors que restringeixen respectivament la denotació del nom i la del verb:

- (17) L'equip directiu ha pres ràpidament una decisió clara

Si partim d'una anàlisi en què la semàntica de la construcció de suport s'equipara completament a la semàntica del nom predicatiu — com a Krenn & Erbach (1994) — seria d'esperar que en tots els casos es donés la possibilitat que hem consignat a (A). De fet, el que resulta sorprenent és que, com s'exemplifica a (C), el nom i la construcció global siguin accessibles independentment.

Observem, però, que la diferència entre aquestes construccions i les construccions del tipus (A) està motivada bàsicament pel fet que a (C) el nom predicatiu és polisèmic i conserva aquesta polisèmia en la construcció de suport. Concretament, a més de la seva lectura predicativa, el nom *decisió* conserva la seva lectura com a proposició. En equiparar la semàntica de la construcció a la semàntica del nom, aquesta lectura, en la proposta de Krenn & Erbach deixa de ser accessible.

En exemples com els de (A), en canvi, el nom té una única lectura predicativa que és la seleccionada pel verb i conflueix amb la denotació d'aquest. Això fa que qualsevol modificador, ja sigui del verb o del nom, restringeixi semànticament la denotació de tots dos elements.

Resumint, hem vist que Krenn & Erbach distingeixen entre dos tipus de construccions de suport, causatives i no causatives, per a les quals proposen respectivament dues representacions semàntiques diferents. En les construccions causatives el verb introdueix per ell mateix una relació amb dues posicions argumentals:

una per a l'argument extern i l'altra per a la relació causada. El valor semàntic d'aquest segon argument es coindexa amb la informació semàntica del nom. En les construccions no causatives el resultat de l'anàlisi prové bàsicament de la semàntica del nom, mentre que el verb afegeix, eventualment, informació sobre Aktionsart.

El principal avantatge de l'anàlisi de Krenn & Erbach és el d'arribar a una representació semàntica comparable a la de la construcció verbal corresponent, des d'aquest punt de vista la proposta seria adequada per a ser implementada en un sistema de traducció automàtica.

Quant a les limitacions, hem destacat la manca d'adequació (tant des d'un punt de vista computacional com lingüístic) d'una selecció lexemàtica del nom per part del verb, així com la manca de mecanismes expressius adequats per a la representació de les diferents relacions de modificació.

5.3.2 Kuhn (1994)

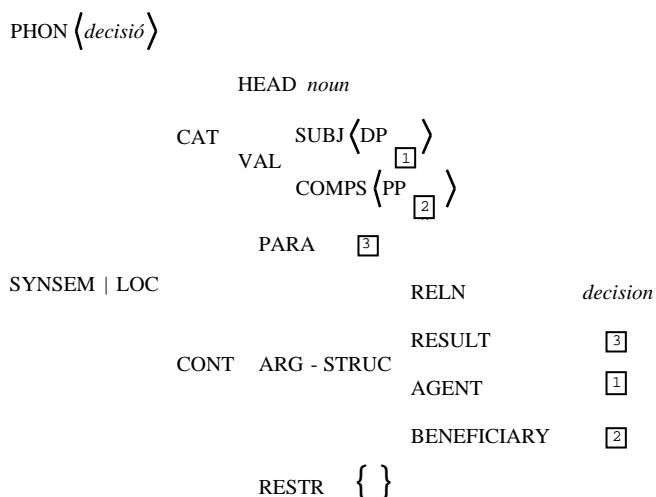
En la seva proposta de representació, Kuhn (1994) intenta donar resposta a alguns dels problemes i limitacions de l'anàlisi de Krenn & Erbach que hem comentat en la secció anterior. Dels diferents aspectes que caracteritzen la seva anàlisi ens interessa destacar aquí aquells que estan relacionats amb el fenomen de la modificació.

La proposta de Kuhn integra la implementació d'una semàntica eventiva per a la representació dels verbs i els noms predicatius. L'autor suggereix una representació bàsica diferent en cada cas, segons si els noms tenen el que ell anomena capacitat referencial. En el cas d'un nom amb capacitat referencial com *decisió*, obtenim una única representació com la de (18) en què l'índex referencial està lligat a un argument de resultat¹⁵:

(18) *decisió*

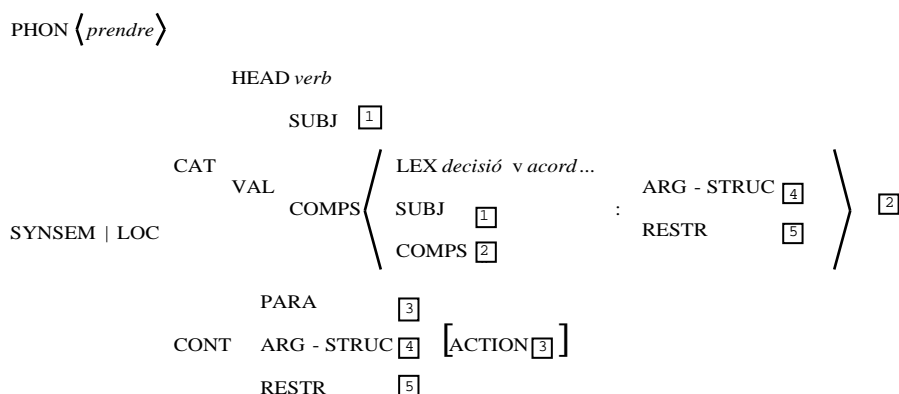
¹⁵ En aquesta proposta, com comentarem més avall, no sembla tenir-se en compte el fet que un nom com *decisió* no denota en tots els casos un resultat, és a dir una proposició, sinó que també pot tenir una lectura esdevenimental i això tant en un context de construcció de suport com en un altre context:

- a. La decisió d'en Joan ha estat precipitada (eventiva)
- b. b. La decisió d'en Joan ha estat encertada (referencial)

Un verb de suport, per la seva banda, subcategoriza, com a Krenn & Erbach, per un nom predicatiu, la llista de subcategorització del qual està en part coindexada amb la llista del verb. Semànticament, el verb hereta l'estructura argumental del nom, però, d'acord amb les idees de la semàntica eventiva, aporta un argument propi que és l'argument eventiu (ACTION) lligat pel paràmetre sobre eventualitats. A (19) podem veure l'entrada simplificada corresponent a un verb de suport com *prendre*:

(19) *prendre*

Observem que el nom i el verb de suport tenen arguments referencials diferents; en el nom, el paràmetre està coindexat amb l'argument RESULT, mentre que l'índex introduït pel verb ho està amb l'argument ACTION. Això fa que la semàntica de la construcció de suport resultant tingui una estructura eventiva complexa que permet modificar d'una

forma adequada les seves parts independentment. D'aquesta manera, la representació semàntica bàsica d'una oració com la de (20) seria com la que podem veure a (21), en què l'adjectiu *clara*, com a modificador de *decisió* pot accedir a l'argument RESULT de la relació i introduir una restricció sobre aquest índex, mentre que l'adverbi *ràpidament* modifica el verb de suport *prendre*, l'argument referencial del qual està coindexat amb el rol ACTION de la relació:

(20) L'equip directiu ha pres ràpidament una decisió clara

(21)

PARA	□			
		RELN	<i>decisió</i>	
ARG-STRUC		ACTION	□ ₁	
		RESULT	□ ₂	
		AGENT	□ ₅	
RESTR		RELN	<i>ràpidament</i>	RELN <i>clara</i>
		INST	□ ₁	INST □ ₂

Per una altra banda, per a les construccions de suport amb noms igualment referencials, en què no hi ha cap diferència d'interpretació entre si es modifica el nom o el verb, Kuhn proposa una representació en què el verb de suport adopta el paràmetre referencial del nom. I finalment, els noms que no tenen capacitat referencial no introdueixen en la proposta de Kuhn cap tipus de paràmetre, de manera que la construcció de suport té una estructura eventiva simple; només el verb pot ser modificat, però el nom no pot ser restringit per cap modificador.

Aquesta solució comporta una duplictat d'entrades lèxiques d'aquest darrer tipus de noms, ja que l'entrada corresponent a la construcció de suport no pot ser utilitzada en altres contextos, pel fet que li manca un argument referencial.

En termes generals, si comparem la proposta de Kuhn amb la de Krenn & Erbach es fa evident que la introducció d'un índex referencial per a eventualitats, ofereix unes possibilitats descriptives molt importants en relació amb el fenomen de la modificació. El que tanmateix sembla discutible és la divisió proposada per Kuhn entre noms referencials i noms no referencials. Aquesta divisió, que en Kuhn es fonamenta en la possibilitat que el nom té de ser restringit o no per un modificador en un context de

suport, s'explica, com veurem, d'una forma més natural a partir de les propietats de polisèmia dels noms, independentment de la seva aparició en un context de suport.

En principi hem d'assumir que qualsevol nom predicatiu que forma part d'una construcció de suport té una denotació eventiva que és la que és seleccionada pel verb de suport. Aquest és, com ja hem dit en diferents ocasions, un dels requisits bàsics en la generació del que anomenem una construcció de suport. Des d'aquest punt de vista, sembla incorrecte pressuposar que l'entrada de (18) corresponent al nom *decisió* com a resultat sigui la seleccionada per un verb de suport. L'entrada lèxica de (18) correspon a la lectura de *decisió* com a resultat, però, com ja hem vist a (20) el nom *decisió* pot tenir dues lectures accessibles independentment per diferents modificadors, i aquesta polisèmia és intrínseca al nom *decisió* independentment de si apareix en un context de suport o no:

(22) una *decisió* clara però precipitada

Sembla evident els dos adjectius *clara* i *precipitada* no restringeixen el mateix tipus de denotació; en el primer cas l'adjectiu modifica el contingut de la *decisió*, mentre que en el segon restringeix la *decisió* com a acte, i aquesta lectura no sembla accessible a partir de la representació de (18).

El fet de tenir en compte la polisèmia d'un nom com *decisió* significaria la inclusió a (18) d'un argument eventiu addicional. Observem que d'aquesta manera obtindríem una mateixa representació per a les construccions amb noms polisèmics com *decisió*, o no polisèmics com *floració*, que es corresponen, en termes de Kuhn, amb aquells en què no hi ha cap diferència d'interpretació entre si es modifica el nom o el verb.

Finalment, el fet que en alguns casos la denotació del nom deixi de ser accessible d'una forma independent, té a veure, des del nostre punt de vista, amb el fet que la construcció ha sofert una procés de lexicalització més intens i s'ha convertit pràcticament en una expressió idiomàtica. Si considerem, que el conjunt de les construccions de suport formen un continu entre les expressions lliures i les expressions idiomàtiques, aquestes construccions pràcticament fixades que no admeten cap

commutabilitat dels seus elements ni una modificació independent dels seus elements se situarien en l'extrem oposat al que ocupa, per exemple, una construcció com *prendre una decisió*. Això fa que el seu estatus com a construcció de suport sigui en molts casos discutible.

Resumint, l'aportació més rellevant de la proposta de Kuhn respecte de la representació estàndard proposada per Krenn & Erbach rau en la introducció d'un índex referencial per a eventualitats tant per als verbs com per als noms. Aquesta ampliació en la descripció semàntica, ofereix, com hem vist, unes possibilitats expressives rellevants en relació amb el fenomen de la modificació també en el cas de les construccions de suport. Per una altra banda, també hem pogut observar que una descripció de la semàntica lèxica en la qual es tingui en compte la possible polisèmia dels noms predicatius ens permetria arribar a una única representació bàsica. Quant a les restriccions de selecció, en tant que no constitueix un dels objectius del treball, a Kuhn s'adopta la mateixa estratègia que a Krenn & Erbach — és a dir una selecció lexemàtica — tot i que l'autor fa explícita la necessitat d'arribar a una solució més satisfactòria en aquest sentit.¹⁶

5.3.3 Winhart¹⁷ (1995)

La representació semàntica proposada a Winhart (1995) es presenta també com una alternativa a la representació bàsica de Krenn & Erbach. En aquest cas, però, l'objectiu principal és el d'oferir una alternativa que no suposi una violació del Principi de Localitat (*Locality Principle*). Com ja hem vist a (5.3.1), en la proposta de Krenn & Erbach, el verb de suport subcategoritzava per un objecte de tipus *signe* a través de l'atribut LEXEM. Aquesta possibilitat venia determinada, en part, per l'intent d'oferir un tractament similar tant per a les construccions més productives com per a les més fixades, en què un complement és pràcticament obligatori. Aquesta opció, però, feia

¹⁶ Vegeu Kuhn (1994:31).

¹⁷ La proposta d'anàlisi que es presenta a Winhart (1995) s'integra en el marc del projecte alemany *Verbmobil*. *Verbmobil* és un projecte finançat pel Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft, Forschung und Technologie (BMBF) en el qual hi col·laboren 23 universitats alemanyes i que té com a objectiu la implementació d'un sistema que permeti traduir la veu de l'alemany a l'anglès i al japonès, i viceversa.

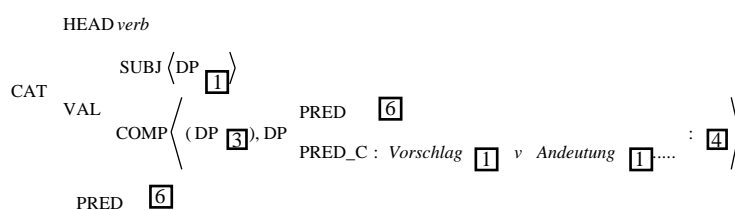
necessària una reformulació d'un dels principis bàsics de la teoria: el *Locality Principle*. Recordem que segons aquest principi un signe només pot subcategoritzar per estructures de tipus SYNSEM.

Per evitar aquest problema, a Winhart (1995), el verb subcategoritza en la sintaxi per un tipus semàntic, és a dir que és en la semàntica, on l'estructura argumental d'un dels arguments del verb s'ha de coincidir amb l'estructura argumental del mateix verb. Observi's, però, que això pressuposa que el verb introdueix posicions argumentals (encara que subespecificades), i que una d'aquestes posicions argumentals és ocupada pel mateix nom predicatiu.

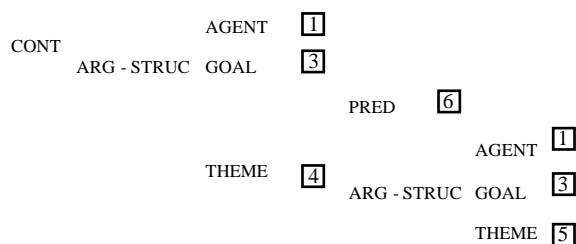
Per tal d'il·lustrar el que acabem de dir, reproduïm a (23) l'entrada corresponent al verb *machen* que hem adaptat per a més claredat¹⁸ al tipus de representació de HPSG:

(23) *machen*

PHON $\langle \text{machen} \rangle$

SYNSEM|LOC

¹⁸ La proposta de Winhart integra, de fet, una implementació de les idees de DRT a HPSG, de la qual prescindim completament a (22), per tal com no és rellevant per als aspectes de la proposta que ens interessa discutir; vegeu al respecte Winhart (1995:18).

Fixem-nos que el valor de PRED està subespecificat, és a dir que, pel que fa a la relació denotada, el verb és semànticament buit, i s'especificarà en funció de quin nom s'instancii. En aquest aspecte, la proposta de Winhart és assimilable a la de Kuhn i a l'original de Krenn & Erbach.

En allò que difereix fonamentalment la representació de (23) de les que hem vist a (10) i (19), és en el fet que aquí no hi ha pròpiament una transferència d'arguments. El verb introdueix per ell mateix uns arguments que s'han de lligar als arguments del nom. A diferència del que es suggeria a Krenn & Erbach, els arguments no coindexats del nom predicatiu romanen dependents del nom. Aquest és el cas de l'argument temàtic de *Vorschlag* que no es podria coindexar amb el segon argument del verb per tal com aquesta posició ja està ocupada pel mateix nom predicatiu. El fet d'assignar una estructura argumental al verb i de forçar la coindexació dels seus arguments amb els del nom pot resultar en alguns casos una condició massa poc flexible. Observi's que en aquest sentit Winhart recorre a l'estratègia d'assignar l'estatus d'opcionalitat a certs arguments, com ara a un tercer argument en el cas d'un verb diàdic com *machen*.

El més rellevant de la proposta de Winhart, però, és el fet que en ella s'atribueix al nom predicatiu un estatus d'argument. Des d'aquest punt de vista, la representació de (23) és molt similar al tipus d'anàlisi que se sol aplicar als verbs de control.¹⁹ Una solució d'aquest tipus sembla contradir el principi, segons el qual un sintagma que assigna papers temàtics no pot ser al mateix temps un argument. Efectivament, des d'un punt de vista semàntic resulta difícil distingir quina és la possible denotació dels paràmetres lligats als arguments tema del verb (4) i del nom (5) respectivament.

5.3.4 Namer²⁰ (1995)

La proposta de Namer (1995)²¹ es distingeix de les tres que hem comentat fins ara fonamentalment pel fet que la seva anàlisi no es centra en el verb, sinó en el nom. En

¹⁹ Vegeu Sag & Pollard (1991).

²⁰ Aquesta proposta fou presentada en el marc del projecte MLAP 93-15 finançat per la Comunitat Europea, l'objectiu fonamental del qual consistia a reescriure les especificacions lingüístiques a què s'havia arribat en el marc del projecte EUROTRA (1978-92) en un format d'estructures de trets.

²¹ Proposada originalment a Jörgensen & Samvelian (1993) i a Namer & Schmidt (1993) i inspirada en el treball realitzat al LADL (Laboratoire d'Automatique Documentaire et Linguistique).

aquest cas és el nom el que selecciona els possibles verbs de suport amb què pot combinar. Les motivacions per a aquesta opció, segons l'autora, es deriven simplement del fet que aquesta solució resulta més rentable, ja que donat un nom predicatiu, el nombre de verbs de suport amb què pot combinar és molt menor que a l'inrevés.

Aquest argument, si bé és cert, no té en compte consideracions lingüístiques com ara el sol fet que un plantejament d'aquest tipus s'oposa al que s'adopta tradicionalment per als verbs en general.

En l'aproximació de Namer, el valor dels verbs de suport que es poden associar a un nom és considerat una propietat intrínseca del nom en qüestió. Formalment, i per tal d'evitar una disjunció de valors, Namer adopta una solució similar a la proposada per Rieder et al. (1995) per a tractar l'alternança de realitzacions sintàctiques dels arguments d'un predicat.

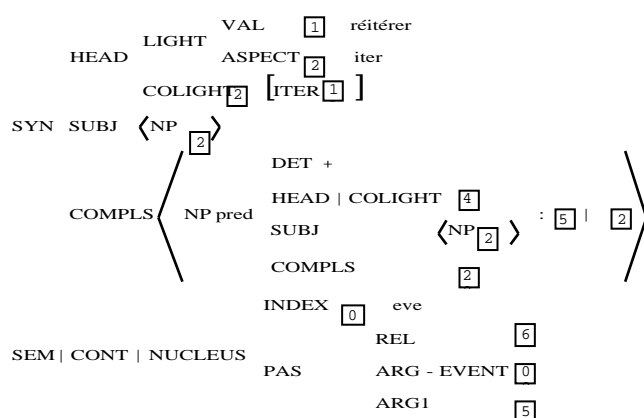
Per tal d'il·lustrar la seva anàlisi reproduïm a (24) l'entrada lèxica corresponent a un nom com *critique*:

(24) *critique*

		NEUTRAL	<i>faire</i>
		ITER	<i>réitérer</i>
HEAD COLIGHTV	DUR		<i>none</i>
	TERM		<i>none</i>
SYNT	ICNHO		<i>none</i>
SUBJ	⟨ NP [de] 1 ⟩		
COMPS	⟨ NP [à] 2 ⟩		
	INDEX	0	<i>eve</i>
	REL		<i>critique</i>
SEM CONT NUC	ARG - EVE	0	
	PAS		
	ARG1	1	
	ARG2	2	

Un nom com *critique* selecciona un subjecte i un complement que són respectivament l'agent (ARG1) i l'objecte (ARG2) de la *crítica*. A més, observem que mitjançant el tret nuclear COLIGHTV s'especifiquen els possibles valors del verb de suport associat al nom. Aquesta informació, en combinar amb la informació aspectual que s'afegeix a qualsevol verb (v. trets LIGHT i COLIGHT a (25)), permetrà que *critique* formi una construcció de suport amb un verb que tingui la informació de denotar l'aspecte iteratiu, com per exemple, *réitérer* :

(25) *réitérer*

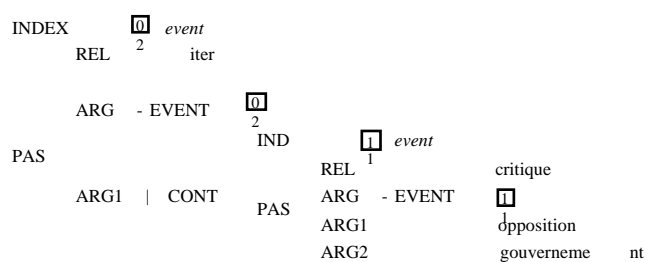

Des d'un punt de vista sintàctic, aquesta representació fa ús, com a Krenn & Erbach, del mecanisme de l'herència d'arguments. Des d'un punt de vista semàntic, però, la representació de (25) té més punts en comú amb l'anàlisi que a Krenn & Erbach es proposa per a les construccions causatives que no pas amb la que es proposa per a les construccions de suport en general.

Observem, en primer lloc, que, com en les construccions causatives, el verb introdueix una relació semàntica. En aquest cas la relació es correspon amb el valor aspectual del verb, que a (25) es tradueix concretament en una relació d'iterativitat. Aquesta relació és en tots els casos monoargumental, de manera que la semàntica del

nom s'introdueix en un segon nivell com a valor de l'únic argument de la relació denotada pel verb. Els arguments del nom, per tant, segons aquesta representació, no passen a ser-ho del verb sinó d'un argument d'aquest. Com a conseqüència, el verb de suport i el nom introdueixen dues variables diferents, o dit amb d'altres paraules, en l'aproximació de Namer, una construcció de suport s'analitza com dues predicacions diferents. Per tal de veure més clarament el que acabem de dir, observem la representació semàntica corresponent a una oració sencera com *l'opposition réitére ses critiques au gouvernement* tal i com es presenta a Namer (1995):

(26)

El fet de tenir dues predicacions diferents sembla plausible en el cas de les construccions de suport en què el verb introdueix una informació aspectual. Efectivament, no podem pensar que la semàntica de *reiterar una crítica* sigui equivalent al contingut semàntic aportat exclusivament pel nom. En aquests casos el verb introdueix efectivament una relació diferent a la relació introduïda pel nom. El que no sembla gens lògic és que el valor d'aquesta relació sigui un tipus de Aktionsart, ja que òbviament aquest és un concepte de naturalesa diferent a la d'una relació com *crítica*. Aquesta inadequació es fa encara més palesa en el cas de les construccions en què el verb es limita a aportar informació gramatical. En aquests casos, el verb introdueix, segons Namer, una relació que té com a valor NEUTRE. D'una banda és difícil de concebre l'estatus d'una relació NEUTRE en una ontologia de relacions; de l'altra, però, si entenem *neutre* com a mancat de contingut semàntic, en aquests casos sembla que l'anàlisi més natural ha de ser del

tipus que es proposa a Krenn & Erbach o Kuhn, és a dir, permetent que el verb hereti tota la semàntica del nom, en lloc d'introduir una predicació secundària.

Resumint, l'anàlisi proposada per Namer sembla adequada a gran trets per a construccions de suport en què el verb aporta algun tipus d'informació aspectual. Tanmateix fora desitjable trobar alternatives més adequades a la solució d'introduir un tipus d'Aktionsart com a valor de la relació. En aquest sentit resulta molt avantatjós, com veurem al capítol 7, disposar d'un aparell descriptiu que ens permeti accedir a l'estructura interna de les eventualitats.

5.3.5 Conclusions

La majoria de les propostes d'anàlisi que hem comentat — a excepció de la proposta de Namer — coincideixen a centrar-se en el verb de suport, és a dir, que és el verb el que selecciona determinats noms predicatius. Aquesta sembla ser, de fet, l'opció més natural en tant que no només permet un tractament homogeni per a tots els signes verbals sinó que a més està en consonància amb el tractament que donem generalment a altres estructures predicatives de la llengua.²²

Pel fet de no disposar fins ara de cap generalització sobre les relacions de selecció, en totes les propostes existents fins ara s'opta per una selecció lexemàtica. En algunes ocasions aquesta opció es justifica a través d'exemples en què la tria sembla ser purament idiosincràtica (vegeu Krenn & Erbach (1994: 380) i Kuhn(1994: 31)).

Tanmateix, com ja hem comentat en diverses ocasions, les construccions de suport s'ubiquen en un continu que va des d'expressions pràcticament idiomàtiques que no permeten cap tipus de modificació i que obeeixen a una tria idiosincràtica fins a construccions molt productives que naturalment no poden ser llistades en el lèxic. Com hem vist al capítol 4, en les construccions de suport més productives, la selecció està clarament motivada semànticament. Una representació adequada de les construccions de suport hauria de poder donar compte d'aquestes generalitzacions, sense ambicionar, evidentment, una solució exhaustiva. Degut al fet que, com hem pogut observar al capítol

4, en les motivacions semàntiques que semblen regir les combinacions més productives el nivell de descripció eventiu té un paper determinant, la possibilitat de capturar aquestes generalitzacions en una representació formal depèn en gran part de la possibilitat de disposar d'un aparell descriptiu adequat. En aquest sentit, necessitem un aparell descriptiu que ens permeti fer distincions més acurades en el nivell eventiu (distincions entre diferents tipus d'acció i la possible interacció entre aquest tipus d'informació i la informació aspectual). A més, com hem vist, les generalitzacions sobre la combinatòria s'expliquen per una interacció de les propietats eventives amb altres propietats semàntiques com ara les propietats d'estructura argumental, per tant l'aparell descriptiu que escollim també ens ha de permetre capturar aspectes de la semàntica lèxica d'un signe que es desprenen de la interacció entre els diferents nivells de descripció semàntica.

Quant a la descripció semàntica dels noms predicatius s'ha fet palesa la necessitat de tenir en compte la possible polisèmia. Si bé en una construcció de suport el verb sempre selecciona la lectura predicativa del nom, exemples com (19) demostren que el nom conserva les seves altres possibles lectures. En aquest sentit es fan evidents les limitacions d'un enfocament en què els diferents significats es conceben com diferents entrades lèxiques d'un signe.

Al llarg d'aquesta discussió sobre propostes precedents també hem pogut constatar la necessitat de distingir entre construccions de suport en què el verb aporta informació semàntica (verbs causatius i aspectuals) i construccions de suport en què el verb no modifica la informació semàntica aportada pel nom. Des d'un punt de vista semàntic aquesta diferència es posaria de manifest en el fet que en el segon cas, donada una ontologia de tipus de relacions, el verb i el nom estarien en una relació de menys a més especificació dintre d'una mateix tipus semàntic, mentre que en el segon pertanyarien a tipus semàntics diferents. Formalment, aquesta diferència s'ha de traduir en dos tipus de representacions diferents. Per a les construccions no aspectuals adoptarem bàsicament una representació del tipus que es proposa a Kuhn, és a dir, amb un sola predicació el contingut de la qual prové bàsicament del nom, mentre que per a les construccions en què el verb modifica aspectualment l'eventualitat denotada pel nom,

²² La concepció alternativa, és a dir, que els noms codifiquen respectivament els verbs de suport possibles, pot semblar en alguns casos més "econòmica" en comparació amb una selecció lexemàtica per

adoptarem una aproximació més similar a la que es proposa a Namer o Winhart, és a dir, amb una predicació secundària.

Capítol 6

Presentació del marc teòric

6.1 Introducció

Després de la presentació i l'anàlisi de dades (capítols 3 i 4) i de la revisió de tractaments existents fins ara (capítol 5) passarem a presentar el marc teòric escollit. A 6.2 en discutirem els requisits lingüístics i formals per tal de permetre una anàlisi adequada dels fenòmens observats als capítols 3 i 4. A continuació (6.3) passarem a presentar el model teòric de *Head-driven Phrase Structure Grammar* (a partir d'ara HPSG) de Pollard i Sag (1987, 1994) enriquit amb el tractament semàntic de *The Generative Lexicon* (a partir d'ara GL) (Pustejovsky, 1995). L'estructura de representació bàsica que acabem adoptant (6.4) difereix lleugerament de la representació bàsica proposada per Pustejovsky en el nivell de descripció de l'estructura eventiva així com en la introducció de la noció de prominència de quàlies. A 6.4 discutirem aquestes modificacions al fil d'una revisió crítica d'algunes de les darreres aportacions realitzades dins del marc de GL.

6.2 El marc teòric: requisits lingüístics i formals

Pel que fa al nivell de descripció del fenomen lingüístic, el model teòric que escollim bàsicament ha de permetre una representació adequada dels fenòmens analitzats, tot superant les limitacions que hem detectat en els tractaments existents fins ara. I pel que fa als requisits formals, el tipus de descripcions haurien de ser prou úniques i exactes per tal de ser aplicables computacionalment.

Les dades lingüístiques analitzades fins ara, fan palès que el fenomen de les construccions de suport té repercussions especialment en la interfície entre la sintaxi i la semàntica.

D'una banda, evidentment és la sintaxi, i més concretament les propietats de subcategorització les que determinen la selecció, per part del verb, d'un sintagma

nominal o preposicional en posició d'objecte.

De l'altra, però, les dades mostren que aquesta selecció està sotmesa a unes restriccions que són de naturalesa clarament semàntica i que el lligam entre elements subcategoritzats i arguments semàntics en aquests casos es regeix per uns principis propis que cal explicar.

Aquests condicionants fan que ens decantem per un model de descripció lingüística com HPSG (Pollard i Sag 1994), en què les diferents propietats del signe lingüístic es contempen en paral·lel i són descrites amb el mateix aparell conceptual. A HPSG la informació dels diferents nivells de descripció s'expressa en una estructura de trets de tipus *signe*, la qual cosa fa que puguem expressar sense dificultats la interacció entre la sintaxi i la semàntica. Tanmateix, com ja hem esmentat al capítol anterior, la capacitat expressiva de l'aparell de descripció semàntica no està prou desenvolupat per donar compte del tipus de fenòmens que volem modelar. Les limitacions expressives de la semàntica de HPSG es posen de manifest, pel que fa al fenomen de les construccions de suport, especialment en dos aspectes.

En primer lloc, en la impossibilitat de fer especificacions sobre les propietats eventives dels signes. Com hem comentat al capítol 4, una propietat eventiva com és l'aspecte determina la presència de certs modificadors o també, com en el nostre cas, la selecció de determinades classes d'arguments. De fet, la descripció semàntica de HPSG es redueix pràcticament als aspectes relacionals (arguments) i no contempla la informació eventiva ni altres aspectes de la semàntica lèxica. Això fa pràcticament inviable l'expressió d'un dels aspectes que més ens interessin, i que és el tipus de restriccions semàntiques subjacents en la coocurrència de verbs i nominalitzacions en les construccions de suport.

En segon lloc, la semàntica de HPSG no disposa de mecanismes formals adequats per a representar les relacions horitzontals entre entrades lèxiques. Aquest fet, en el nostre cas, també es tradueix en una limitació important, ja que no permet tractar adequadament la polisèmia que hem constatat tant en els verbs com en les nominalitzacions i que es reflecteix significativament, per exemple, en les possibilitats de modificació. A HPSG, la polisèmia s'expressa mitjançant la multiplicació d'entrades lèxiques. Aquest mecanisme fa que la selecció d'una interpretació determinada exclogui

les altres possibles. A més, com que les relacions entre entrades lèxiques en el pla horitzontal s'estableixen mitjançant regles lèxiques, la selecció d'una interpretació no es pot fer dependent de la informació contextual, com succeeix en la interpretació d'un verb com a suport, que ve determinat, com hem vist, per la presència d'un nom amb unes característiques semàntiques concretes.

Per descriure adequadament el fenomen que és objecte d'aquest treball, necessitem un sistema de representació de la semàntica lèxica que bàsicament acompleixi dos requisits: una descripció del contingut lèxic des de diferents aspectes que inclogui la possibilitat de distingir entre diferents tipus d'eventualitats, i un tractament de la polisèmia mitjançant la subespecificació, que ens permeti obviar l'ús de regles lèxiques.

En aquest sentit, la nostra proposta incorpora a la representació bàsica del signe de HPSG, la proposta de tractament de la informació semàntica de GL de Pustejovsky (1991, 1995), que presentarem breument en la següent secció. De moment, veiem en què consisteix la incorporació de GL a la representació bàsica del signe que es proposa a HPSG.

6.2.1 La incorporació de GL a HPSG

La incorporació de l'aparell de descripció semàntica de GL en una estructura de CONTENT d'un signe predicatiu, tal i com es preveu a HPSG, per bé que adaptat als pressupòsits de la semàntica eventiva, resulta en una estructura com la següent:

(1)

```

          CAT: category
            IND          index
          ARGSTRUC
SYNSEM LOC CONT RESTR EVENTSTRUC
                   QUALIA

```

La implementació de la semàntica eventiva ja havia comportat una extensió de la representació semàntica bàsica de HPSG. Aquest pas es va traduir en la introducció d'un índex que quantifica existencialment sobre el conjunt de les eventualitats i que està lligat

per un argument eventiu de l'estructura argumental seguint la idea original de Davidson (1967). El fet de disposar d'un paràmetre referencial ens permet expressar fàcilment les possibles restriccions sobre el predicat com ara la negació i especialment els modificadors, que s'especifiquen, coindexats amb l'argument referencial, en el conjunt de restriccions.

Com es pot veure a (1), en incorporar la proposta de GL, l'estructura resultant ha estat modificada en dos aspectes: d'una banda hem assimilat l'atribut ARGSTRUC de HPSG al nivell de descripció de l'estructura argumental ARGSTR de GL, en el qual simplement s'especifiquen els arguments participants en la relació denotada. A l'atribut ARGSTRUC de HPSG es declarava també l'eventualitat i el valor de la relació denotada. Aquesta informació s'especifica ara respectivament en dos nous atributs: l'estructura eventiva (EVENTSTRUC), que és el nivell de descripció de les propietats eventives, i l'estructura de quàlies (QUALIA), que, com hem dit més amunt, representa el nivell central de descripció semàntica dels objectes lingüístics. De l'altra banda, per tant, l'estructura original ha estat ampliada amb la inclusió de dos nous nivells de representació.

La inclusió d'un nivell de descripció on és possible declarar la informació relativa al tipus d'eventualitat i a la seva estructura interna és, sens dubte, un avantatge especialment rellevant en la representació dels signes predicatius. Aquesta possibilitat representa clarament un pas endavant important respecte a les representacions anteriors basades en HPSG, en què les eventualitats estaven simplement lligades per una variable. Un altre avantatge important de l'adopció de GL, rau en la introducció d'un nivell de descripció com el de la QUALIA. La QUALIA representa les diferents vessants des de les quals és possible definir el significat d'un mot a través de les relacions entre les (sub)eventualitats i els arguments (v. 6.3.1.3).

Quant als requisits formals, HPSG es caracteritza per l'austeritat d'eines expressives, és a dir, per la simplicitat, i per la declarativitat. Tant un aspecte com l'altre són requisits indispensables de qualsevol llenguatge informàtic preparat per a codificar la informació lingüística. A més, HPSG s'adequa perfectament a una possible aplicació en un sistema computacional, en tant que utilitza eines i mecanismes de representació estàndard en els camps de la representació del coneixement o de la informàtica. L'ús de

les estructures de trets (matrius d'atribut-valor) con a sistema del seu domini informacional, o la manipulació de la informació mitjançant l'operació de la unificació en són dos exemples. Per una altra banda, resulta especialment avantatjós que a GL també s'adopti un enfocament basat en estructures de trets per a representar els objectes semàntics i es serveixi del mecanisme de la unificació per a relacionar informació lingüística.

6.3 Introducció a *The Generative Lexicon* (GL)

The Generative Lexicon (GL) (Pustejovsky 1991; 1995) és una teoria de semàntica lèxica que afronta el problema de la multiplicitat de significats de les paraules amb mecanismes molt més efectius que el simple llistat de significats. L'objectiu fonamental de la teoria és arribar a una caracterització formal del significat dels mots que doni compte de l'ús "creatiu" de les paraules i els conceptes en nous contextos. Com sabem, la multiplicitat de significats i per extensió l'aspecte generatiu, és a dir, la possibilitat de generar sempre nous significats, constitueix el gran repte de qualsevol teoria de semàntica lèxica. El que fa tan difícil aquesta tasca és precisament el problema de l'ambigüitat lèxica, ja que totes les paraules són ambigües fins a un cert punt, i fins i tot els mots que semblen tenir un únic significat, poden tenir múltiples interpretacions en diferents contextos. Des d'aquest punt de vista, GL és la primera teoria formal que parteix d'una visió generativista del significat lingüístic.

La contribució de GL al tractament de la semàntica lèxica es dona bàsicament en dos nivells: en primer lloc, proporciona una sèrie d'eines teòriques que tenen un alt poder descriptiu per a la semàntica de les peces lèxiques; en segon lloc, aporta un conjunt de mecanismes generatius que permeten donar compte de l'ús creatiu del llenguatge, és a dir, de com es generen nous sentits lèxics a partir de la composició de la informació en un context donat. Un benefici afegit, especialment d'aquest segon nivell, és la possibilitat de poder formular una sèrie de generalitzacions importants sobre el lèxic, que altrament no podrien ser capturades.

Quant a les eines representacionals o descriptives, és crucial en GL l'assumpció

que les peces lèxiques tenen una estructura interna. Amb altres paraules, que més que un conjunt no estructurat d'especificacions sobre categories sintàctiques i primitius semàntics, les unitats lèxiques aporten una informació estructurada de tipus “presintàctic” basada en tipus semàntics.

L'assumpció que les peces lèxiques tenen una estructura interna, no és pròpia i exclusiva de la teoria de GL. De fet, una representació com la de l'estructura argumental ja pot ser considerada una mínima especificació semàntica (Grimshaw 1990). La perspectiva adoptada a GL, però, és més pròxima a models com el de les estructures conceptuals de Jackendoff (Jackendoff 1990), en què les representacions lèxiques conformen un ric sistema de relacions semàntiques. Tanmateix, GL difereix d'aquest tipus d'aproximacions en alguns aspectes bàsics.

A més del fet, que ja hem esmentat més amunt, de no partir d'un conjunt de primitius semàntics, la informació sobre la semàntica lèxica s'estructura en més d'un nivell de representació.¹ Concretament, l'aparell teòric per representar la semàntica lèxica a GL estructura la informació en tres nivells de descripció diferents: l'estructura argumental (ARGSTR), l'estructura eventiva (EVENTSTR), i l'estructura de quàlies (QUALIA), que discutirem en la propera subsecció.

6.3.1 Nivells de representació

6.3.1.1 Estructura argumental

En el nivell de l'estructura argumental es consigna la informació sobre el nombre i el tipus d'arguments que intervenen en la semàntica de l'entitat. En qualsevol descripció de l'estructura argumental es plantegen dues qüestions fonamentals. La primera fa referència a l'estatus dels arguments, és a dir, a la necessitat de distingir entre arguments obligatoris i opcionals. Segons Pustejovsky, la distinció assumida tradicionalment entre arguments (obligatoris sintàcticament) i modificadors (opcionals sintàcticament) resulta massa vaga per donar compte de certs arguments, que si bé estan implicats en la

¹Aquesta és un dels aspectes més importants que diferencien aquesta teoria de la semàntica conceptual proposada per Jackendoff (1990) en què s'assumeix un únic nivell.

predicació bàsica, no es realitzen necessàriament en la superfície. Per això a GL es distingeixen tres tipus d'arguments segons el paper que tenen en la representació del predicat:

— **Arguments reals (True Arguments)**

Són els arguments que es realitzen obligatòriament en l'estructura sintàctica.

— **Arguments per defecte (Default Arguments)**

Són arguments que participen en l'expressió lògica del predicat, però que no són sintàcticament obligatoris.

— **Arguments encoberts (Shadow Arguments)**

Són arguments incorporats semànticament al significat del predicat, però que només poden ser expressats mitjançant un subtipus semàntic. Observem, com a exemple, la inadequació semàntica dels exemples (a) dels següents parells:

- (2) a. (al.) ! Martin geigt mit einer Geige
 'Martin toca el violí amb un violí'
 b. (al.) Martin geigt mit einer alten Geige
 'Martin toca el violí amb un violí vell'

- (3) a. ! El conferenciant va donar una conferència
 b. El conferenciant va donar una bona conferència

A (2) el verb ja incorpora el seu complement directe, de manera que la seva explicitació només és semànticament adequada en cas que sigui més específica, és a dir que faci referència a un tipus concret de *violí*. A (3) passa quelcom similar, amb la diferència que en aquest cas és la nominalització agentiva la que incorpora en el seu significat la denotació del complement directe.

— I, per últim, hi hauria els **modificadors reals (True Adjuncts)**, que restringeixen la

denotació del predicat però no formen part de la semàntica lèxica del mot.

La distinció entre arguments reals i arguments per defecte resulta especialment adequada per a tractar els arguments dels noms, ja que com sabem, les restriccions sobre l'expressió dels arguments en els noms són molt més laxes que en els verbs.

L'altra qüestió fonamental que es planteja en la descripció de l'estructura argumental és la necessitat d'explicar com estan lligats els arguments a les diferents posicions sintàctiques. Aquesta qüestió fou abordada originalment per Williams (1981) mitjançant la distinció entre arguments externs i interns, que correspon en el pla sintàctic a la distinció entre subjecte i altres complements. En aquesta mateixa línia, les teories de linking (Jackendoff (1972, 1987), Grimshaw (1987)) usen els conceptes de rol temàtic i jerarquia temàtica per descriure la relació entre rols temàtics i funcions gramaticals.

A GL, en el nivell d'estructura argumental, els arguments no estan lligats a cap posició sintàctica ni a cap rol temàtic. Aquest lligam només s'estableix en el nivell de representació de quàlia en la mesura que els arguments estan implicats en relacions concretes. Donat que un mateix argument pot participar en més d'una relació (en més d'un rol de quàlia), com a conseqüència, pot assumir en cada rol de quàlia un paper temàtic diferent. Aquest resultat, que pot ser interpretat com una violació del Criteri- , porta a Pustejovsky a evitar l'ús de papers temàtics. Observem, però, que en lloc de papers temàtics, a GL s'assumeix un sistema d'arguments ordenat, com el que hem heretat de la concepció subjacent en la lògica de predicats. En un sistema d'aquest tipus, si bé no es fa ús de papers temàtics, els arguments estan lligats a funcions sintàctiques a través de la seva posició numèrica, i concretament, segons el seu grau d'obliquïtat, del menys al més oblic, és a dir, del més directe o del que té més proximitat lògica amb el predicat al més llunyà.

En la nostra proposta de representació els arguments declarats en l'estructura argumental estan mínimament restringits, però en les predicacions de la quàlia, els arguments estan lligats a rols temàtics concrets ja que aquesta informació, com veurem, té en alguns casos una rellevància especial.

6.3.1.2 Estructura eventiva

Pel que fa a l'estructura eventiva, a GL s'adopta la tradició derivada de Vendler (1967) que divideix les eventualitats, enteses com a entitats primitives, en *activities* (processos), *states* (estats) i *transitions* (transicions). És a dir, que d'entrada ens permet fer distincions entre els signes predicatius segons el tipus d'eventualitat que denoten. D'acord amb les idees de la semàntica eventiva (Davidson, 1967; Parsons, 1990), les eventualitats s'interpreten com a termes singulars que ocupen una posició argumental més en la llista de paràmetres d'un predicat.

Tanmateix, en front d'una estructura atòmica de l'estructura eventiva, a GL s'argumenta la necessitat de poder fer distincions més acurades en la descripció de les eventualitats. Aquesta necessitat ja havia estat apuntada, per exemple, a Moens & Steedman (1988) amb la proposta d'introduir una noció d'event complex (*nucleus*) entès com l'associació d'una *culmination* (culminació) precedida d'un procés preparatori (*preparatory process*) i un estat conseqüent (*consequent state*), que permetés explicar alguns dels fenòmens relacionats amb els canvis de categoria temporal o aspectual.²

Fent-se ressò de la noció de *nucleus*, introduïda per Moens & Steedman, Pustejovsky proposa una estructura eventiva ampliada (*extended event structure*) que ens permet donar compte de les propietats que configuren internament les eventualitats. Formalment, una estructura eventiva ampliada és un tuple $\langle E, \prec, \circ, \subseteq, * \rangle$, en el qual E representa el conjunt d'eventualitats, \prec és un ordre parcial de *part-de*, \prec és un ordre parcial estricte, \circ significa sobreposició, \subseteq significa inclusió, i $*$ designa el "nucli" de l'eventualitat. A partir d'aquests elements, una estructura eventiva complexa pot ser definida segons tres tipus diferents de relacions temporals entre subevents:

- a) "exhaustive ordered part of", \prec . Segons aquesta relació, les dues subeventualitats estan ordenades temporalment, de manera que la primera precedeix la segona, cada una és part lògica de l'estructura complexa, i cap altra subeventualitat

² Una de les motivacions més importants per entendre les eventualitats com a objectes semàntics complexos és la de permetre lligar determinats arguments o modificadors a diferents components de l'estructura eventiva. Aquesta possibilitat, precisament en el cas de les construccions de suport amb informació aspectual tindrà, com veurem, unes conseqüències teòriques importants.

forma part de l'estructura eventiva. Aquesta estructura eventiva correspon generalment a predicats causatius com *trencar*.

- b) “*exhaustive overlap part of*”, \circ . En aquesta estructura eventiva les dues subeventualitats són completament simultànies. Un exemple d'aquest tipus de relació el trobem en el verb *acompanyar*.
- c) “*exhaustive ordered overlap*”, \circ , $<$. Finalment, també podem trobar un tipus d'estructura eventiva amb dues subeventualitats bàsicament simultànies, però en què una comença abans que l'altra. Un exemple paradigmàtic d'aquest tipus d'estructura eventiva és el verb *caminar*.

Aquesta informació estructural, tanmateix, no és suficient per capturar distincions lèxiques relacionades amb la relativa rellevància de les subeventualitats. Per tal de donar compte d'aquest tipus de fenòmens, Pustejovsky introdueix la noció de nucli eventiu (*event headedness*). D'aquesta manera, en una estructura eventiva complexa, les dues subeventualitats no només estan ordenades segons l'ordre de precedència temporal, sinó també segons les seves propietats nuclears. Cal tenir en compte que en una estructura eventiva pot ser nuclear una de les dues subeventualitats, totes dues o cap de les dues. Aquesta darrera possibilitat és la que correspon generalment als verbs polisèmics, permetent d'aquesta manera que una determinada subeventualitat s'especifiqui com a nuclear en funció del context. En afegir aquesta especificació sobre el nucli eventiu a les tres relacions temporals que hem comentat més amunt, obtenim dotze representacions d'estructura eventiva possible.³

Segons la proposta original de Pustejovsky (1995) l'estructura eventiva bàsica d'un esdeveniment donava lloc a la següent representació:

³ Vegeu Pustejovsky (1995:73).

(4)

```

EVENTSTR
  EVENT 1  e1
  EVENT 2  e2
  RESTR    < oae
  HEAD

```

L'estructura de (4) subsumiria qualsevol esdeveniment en què les dues subeventualitats estan ordenades temporalment. Donat que el nucli està subespecificat es pot tractar tant d'una realització com d'un assoliment. En el primer cas el nucli seria la primera subeventualitat (*e1 process*) i en el segon cas el nucli seria la segona subeventualitat (*e2 state*); és a dir que els diferents tipus d'esdeveniments es distingeixen segons la seva estructura interna. Quant a la denotació, observem que en el primer cas (realitzacions) podríem dir que el signe fa referència a *e1*, però en el segon hauríem de poder expressar que fa referència a tota l'eventualitat. Tenint en compte el que acabem de dir i que en la nostra implementació de GL a HPSG el tipus de denotació ha d'aparèixer com a valor de l'atribut INDEX, hem optat per modificar la representació de l'estructura eventiva afegint un nou atribut (EVENT) el qual pot tenir com a valor tant una subeventualitat com tot l'esdeveniment. D'aquesta manera, la informació eventiva es representa en la nostra proposta mitjançant la següent estructura:

(5)

```

EVENT
  EVENT1
  EVENT2
EVENTSTR
  STRUC
  RESTR
  HEAD

```

Finalment, a GL, l'estructura eventiva està estretament relacionada amb l'estructura argumental. Concretament, les especificacions sobre l'estructura eventiva i sobre l'estructura argumental es posen en relació en un nou nivell de descripció que és l'estructura de quàlies (QUALIA STRUCTURE). En l'estructura de quàlies, que comentarem a continuació, s'expliciten les relacions entre els dos nivells de representació que hem comentat, com es pot veure esquemàticament a continuació:

(6)

ARGSTRUC	[ARG 1]
EVENTSTRUC	[E1 event e1]
		REL	P
QUALIA	Q _{rol}	ARG1	
		EVENT	e1

6.3.1.3 Estructura de quàlies

L'estructura de quàlies constitueix una eina per caracteritzar la semàntica lèxica de cada mot des de diferents vessants. Aquesta estructura es concreta en quatre rols o principis generals, a partir dels quals podem entendre o construir un concepte: el rol FORMAL, que especifica les propietats de l'entitat que la distingeixen de la resta d'entitats; el rol CONSTITUTIU, que expressa la relació entre l'entitat i les parts que la componen; el rol AGENTIU, que expressa com s'ha originat l'entitat, i el rol TÈLIC, que n'expressa la finalitat.

L'estructura de quàlies pot ser entesa com una sintaxi per construir el significat dels mots. Des d'aquest punt de vista, cada rol de quàlia pot ser interpretat com un element independent d'aquesta sintaxi que ens permet caracteritzar la semàntica constitutiva dels mots. Ara bé, el que anomenem semàntica constitutiva no sempre és fàcilment delimitable del coneixement del món, ja sigui enciclopèdic o pragmàtic, que el parlant utilitza en un ús del llenguatge. Amb altres paraules, no sempre és fàcil distingir el que és informació semàntica del que no ho és. Generalment, el principi metodològic per a distingir la informació que forma part intrínseca de la semàntica lèxica de la que no en forma part, consisteix a veure si un determinat component de significat té conseqüències gramaticals. A (7), per exemple, podem veure de quina forma la informació semàntica determina la possibilitat d'admetre determinats tipus d'arguments:

- (7) a. començar una novel·la
 b. començar una traducció
 c. !començar un arbre

El que es posa en evidència a (7) és que el verb *començar*, per la seva semàntica, requereix necessàriament un argument intern amb una dimensió temporal, ja que no és possible *començar* res que no s'esdevingui en el temps. Donat que, en principi, els tres noms de (7) denoten un individu en el món, i no pas una eventualitat, (per bé que *traducció* té també una lectura de procés), per explicar les dades de (7), i concretament l'adeqüació de (a) i (b) enfront de la inadeqüació semàntica de (c), hem de suposar que en els dos primers casos el verb accedeix per metonímia a un tipus d'informació que no és disponible en el cas de (c). Generalment podem assumir que una *novel·la* s'origina perquè hi ha algú que l'escriu (AGENTIU) i que té com a finalitat el fet que algú la pugui llegir (TÈLIC); i unes pressuposicions similars es podrien fer de la denotació de *traducció*. El significat d'*arbre*, en canvi, no es defineix mitjançant cap predicat sobre la forma en què s'origina o la finalitat que té, sinó simplement a través de totes aquelles característiques que el distingeixen de la resta d'entitats i a través de les relacions (en els eixos paradigmàtic i sintagmàtic) que estableix amb altres signes (hiponímia/hiperonímia, sinonímia etc.).

Tenint en compte tot el que acabem de dir, l'adeqüació semàntica de (a) i (b) s'explicaria per la possibilitat que té el verb d'accedir metonímicament a una interpretació eventiva del complement, que es correspondria en tots dos casos amb els predicats *llegir* (TÈLIC) i *escriure* (AGENTIU). A (c), en canvi, el verb no troba aquesta possibilitat i és això el que motiva la inadeqüació semàntica del sintagma verbal.

Dit amb altres paraules, en la representació semàntica de *llibre* i *traducció*, la informació sobre la forma com s'ha originat l'entitat i la seva finalitat, és una informació semàntica constitutiva del signe en tant que té repercussions en la sintaxi. En el cas d'*arbre*, en canvi, aquest tipus d'informació no és pertinent. En termes generals, per tant, la informació inclosa en l'estructura de quàlia, així com la seva rellevància, no és sempre la mateixa, sinó que depèn del tipus d'objecte lingüístic descrit.

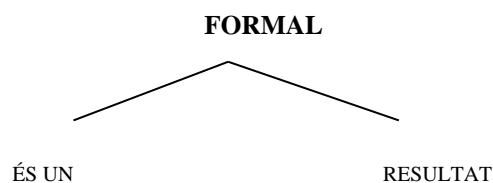
En la secció 6.4 abordarem amb més detall aquesta qüestió i discutirem el paper

de la prominència de rols com a component de la sintaxi de les quàlies. A continuació veurem quin tipus d'informació es consigna en cada dimensió de l'estructura de quàlia i fins a quin punt és possible distingir subtipus en cada una d'aquestes dimensions.

El rol FORMAL

El rol FORMAL aporta la informació que permet distingir una entitat de la resta. El tipus d'informació codificada depèn en gran part del tipus de signe. En el cas dels signes no eventius com els noms concrets, generalment, en el rol FORMAL es fa referència a l'individu especificat en l'estructura argumental, o sigui que el valor de FORMAL és un individu. Si es tracta, però, de noms relacionals, a FORMAL s'expressarà precisament el contingut relacional del nom. En el cas dels signes eventius com els verbs, el valor del rol FORMAL dependrà de si, per exemple es tracta d'un verb que expressa un procés passiu com *dormir* o causatiu com *construir*. En el primer cas, el rol FORMAL expressaria la informació que *dormir* és una relació entre un individu animat i una eventualitat (un procés), i en el segon cas expressaria l'estat final resultant de l'acció de *construir*. En síntesi, podem distingir dos tipus de rol FORMAL:

(5)

El rol CONSTITUTIU

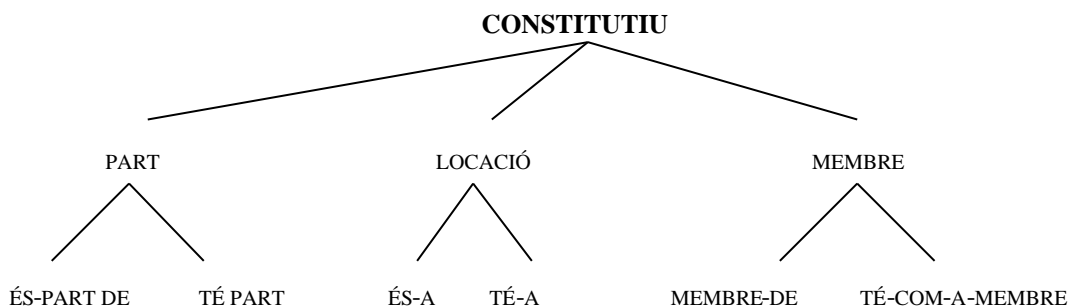
El rol CONSTITUTIU pot expressar tota una sèrie de relacions sobre la constitució interna d'un objecte (material, parts, dimensions etc.). La relació paradigmàtica subjacent en el valor d'aquest rol és la de *part-de*; a més, però, la informació codificada en aquesta dimensió permet expressar, per exemple, la relació semàntica implícita en determinades classes de compostos, com ara *Käsekuchen* ('pastís de formatge') o *Linsensuppe* ('sopa de llentíes') en alemany.

A més de fer referència a les parts o al material d'un objecte, el rol CONSTITUTIU

també defineix un objecte que forma part lògica d'una relació, per exemple, *compra* i *venda* formen part d'una *transacció*, és a dir que el valor d'aquest rol de quàlia pot ser també rellevant en el cas dels signes amb una denotació eventiva.

A Pustejovsky (1998) es distingeixen les següents relacions constitutives:

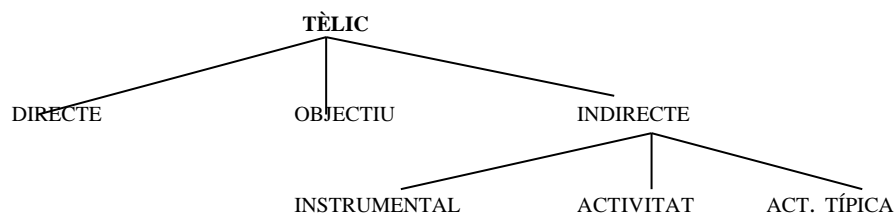
(6)

El rol TÈLIC

El rol TÈLIC fa referència a la finalitat pròpia de l'entitat. A Pustejovsky (1995) ja es distingien dos tipus de TÈLIC que obeïen a diferents propietats configuracionals d'eventualitats i arguments: DIRECTE o INDIRECTE, segons si l'entitat definida era l'objecte o el subjecte de l'activitat especificada en el TÈLIC. A Pustejovsky (1998) aquesta tipificació de rols TÈLICS s'amplia amb el TÈLIC OBJECTIU (PURPOSE) que és el tipus associat als verbs. Al seu torn, el TÈLIC INDIRECTE té tres subtipus segons si l'entitat és un instrument (*pinzell* en relació a *pintar*), un nom agentiu (*pianista* en relació a *tocar*) o l'activitat típica de l'entitat (*volar* respecte *ocell*):

(7)

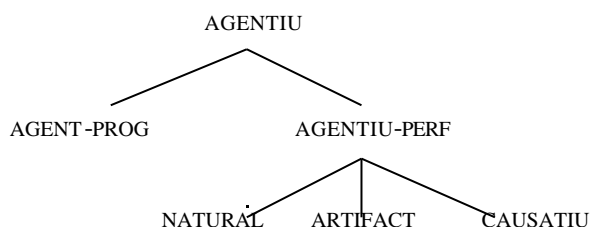

El rol AGENTIU

El rol AGENTIU fa referència a la manera com s'ha originat l'entitat. En principi es distingeixen dos tipus de rols AGENTIU, segons si l'eventualitat denotada té propietats

temporals o persistents. Aquesta distinció ve motivada pel fet que amb determinats noms, el rol AGENTIU denota una eventualitat que té una lectura progressiva (*vianant, oient*), mentre que amb d'altres introdueix una eventualitat amb una interpretació perfectiva, de manera que totes les altres propietats que caracteritzen la unitat lèxica són dependents de la prèvia culminació de l'eventualitat agentiva. Els AGENTIUS PERFECTIUS es divideixen al seu torn en tres subtipus, segons si l'entitat descrita és una eventualitat complexa (AGENTIU CAUSATIU), una entitat concreta natural (NATURAL) o un artefacte (ARTIFACT):

(8)

A Pustejovsky (1998), la tipificació dels diferents rols va lligada, a més, a una distinció entre rols forts i febles de la qual ens farem ressò sota la noció de prominència de rols de què tractarem en la següent subsecció. Tot i que a Pustejovsky (1998) no es desenvolupin les conseqüències formals del fet de distingir entre diferents tipus de rols en cada dimensió de la quàlia, és evident que aquestes distincions han de contribuir a una tipificació més acurada d'estructures de quàlia.

6.3.1.4 Prominència entre els rols de quàlia

A Pustejovsky (1995) ja s'apuntava la idea que l'estructura interna de la quàlia estava determinada pel tipus de concepte descrit, és a dir, que no tots els rols de quàlia eren igualment rellevants en la descripció de tots els conceptes. Amb altres paraules, el que s'estava apuntant era que l'estructura de quàlia ens permet diferenciar categories o conceptes que, ordenats segons el seu grau de complexitat, permetrien dissenyar una ontologia lèxica fonamentada metafísicament. A Pustejovsky (1998) aquesta intuïció es concreta en una distinció bàsica entre tres tipus de categories: naturals, funcionals i

complexes. Aquesta subclassificació es creua amb la divisió conceptual bàsica en tres dominis: entitats, qualitats i eventualitats.

Els tipus naturals o simples són els elements bàsics a partir dels quals es genera recursivament la construcció de conceptes. En principi, tots els tipus d'entitats que integren la nostra ontologia, excepte les eventualitats complexes, poden ser tipus simples. En la distinció entre entitats naturals i artefactes, que és una de les distincions categorials més fortes en la tradició filosòfica occidental, les entitats que són tipus naturals es correspondrien aproximadament amb les entitats naturals. Pustejovsky argumenta, basant-se en la idea aristotèlica que la substància és primer (primer que la qualitat o la funció), que el que distingeix bàsicament els tipus naturals dels funcionals és la intencionalitat pròpia d'aquests darrers. A nivell de la representació de quàlia, aquesta intencionalitat dels artefactes s'expressa formalment en la presència addicional d'un rol AGENTIU o TÈLIC, mentre que en un tipus natural, que denota una entitat que no és resultat d'un acte de creació humà i per tant està mancada d'intencionalitat, només s'especifica el rol FORMAL i/o el CONSTITUTIU.

Seguint el mateix tipus de raonament que hem seguit per als noms concrets, cal suposar que noms com *talent*, *envelliment*, *intuïció* són exemples de noms abstractes de tipus simple, ja que són conceptes mancats d'intencionalitat. Fixem-nos que es tracta bàsicament de noms estatus, de la mateixa manera que entre els signes verbals els estats constitueixen els tipus naturals per excel·lència.⁴

Per oposició als tipus naturals, que es defineixen en funció dels seus aspectes formals (intrínsecs, primaris, necessaris), els tipus funcionals o unificats estan marcats per algun tipus d'intencionalitat, que ens permet crear conceptes més específics. Un tipus unificat es crea recursivament combinant un tipus simple o un altre tipus unificat amb elements addicionals de l'estructura de quàlia, i concretament el rol AGENTIU o TÈLIC. Són exemples de tipus unificats artefactes com *ordinador* o *clau* que es defineixen intencionalment per referència a l'agentivitat o la tel·licitat, i les eventualitats que denoten processos com *esquiada*, *envelliment*.

⁴ En aquest punt discrepem completament de l'estratègia adoptada a Pustejovsky que consisteix a classificar els predicats segons el tipus dels participants. D'acord amb aquesta suposició els tipus de predicats que resulten a partir de les relacions que podem establir entre entitats de tipus natural, són al seu

Finalment, els tipus complexos semblen denotar tipus contradictoris. Per exemple un *llibre* denota un objecte físic i la informació que conté al mateix temps; una *conclusió* denota una eventualitat i una proposició. El que és interessant en aquests casos és que els dos sentits no estan relacionats d'una forma arbitrària, sinó d'una forma específica i generalitzable. L'estructura profunda que relaciona o connecta els dos sentits de la polisèmia lògica és el que Pustejovsky anomena *dot object*, la semàntica del qual ve determinada per la relació existent entre els diferents elements. Entre els signes que denoten eventualitats, la majoria dels esdeveniments són tipus complexos en la mesura que la denotació eventiva bàsica conviu generalment amb una altra denotació de tipus no eventiu.

La noció de prominència de rols de quàlia amb què ampliarem la nostra proposta de representació té unes motivacions similars a les de la distinció entre tipus naturals i funcionals que acabem de presentar.

Bàsicament, la intuïció és que no tots els signes tenen una quàlia estructurada de la mateixa manera, o dit amb altres paraules, que en cada classe de signes hi ha un/ uns rols determinats que són més prominents que els altres. En el cas dels tipus naturals, és a dir, d'aquells que es defineixen exclusivament a partir del rol FORMAL,⁵ aquest és el rol prominent per defecte. En el cas dels funcionals, en canvi, el/els rols prominents seran aquells pel quals es defineix funcionalment el concepte; així, per exemple, un nom com *anàlisi* té un rol AGENTIU prominent, mentre que un nom de transferència com *consell* té addicionalment un rol TÈLIC prominent.

Des d'un punt de vista formal, la prominència d'un determinat rol s'implementarà en la nostra proposta de representació mitjançant un nou atribut (PROMINENCE) en cada rol, al qual s'assignarà un valor bolean (+/-).

La prominència posa de relleu un aspecte determinat de la informació semàntica d'un mot. Com veurem al llarg dels propers capítols, en el cas dels signes amb una denotació eventiva, les propietats de prominència de la quàlia solen anar lligades a les propietats nuclears de l'estructura eventiva, de manera que el/els rols en què apareix una

torn de tipus natural. Com a conseqüència, verbs amb unes propietats semàntiques completament diferents com *morir*, *tocar*, *donar* haurien de ser considerats de tipus simple.

⁵ En el cas dels signes que ens ocupen – nominalitzacions eventives i verbs – el rol constitutiu és generalment irrellevant.

subeventualitat nuclear és el rol prominent.

Tenint en compte que en la noció de prominència de la quàlia es posen de relleu les propietats semàntiques bàsiques del signe, no és d'estranyar que aquesta noció ens permeti explicar i vehicular restriccions de selecció entre signes. Concretament i pel que fa a les construccions que són objecte d'estudi, la noció de prominència de rols de quàlia ens permetrà donar compte de les restriccions subjacents en la selecció de determinats tipus de nominalitzacions per part dels verbs de suport, tal i com veurem al llarg dels dos capítols següents.⁶

6.3.1.5 Projectió de la quàlia a la sintaxi

Generalment, la projectió de la semàntica a la sintaxi es basa en l'estructura argumental d'una unitat lèxica, de manera que el primer argument (o argument extern) de la relació es lliga amb la posició del subjecte, i el segon (o argument intern) es lliga a la posició d'objecte. Al mateix temps, la noció d'argument sol anar lligada a la de rol temàtic amb la qual s'expressa el contingut semàntic dels individus que participen en l'eventualitat.

Com ja hem comentat en descriure el nivell de l'estructura argumental, a GL els arguments només es lliguen a una funció sintàctica determinada en la mesura que participen en un rol de la quàlia. Per la mateixa raó, donat que en una representació de quàlia, un mateix argument pot aparèixer en diferents relacions amb diferents rols temàtics, a GL no es parla pròpiament d'assignació de rols temàtics. El contingut semàntic d'un argument es deriva del seu tipus semàntic, tal i com s'especifica a l'estructura argumental, i de la seva posició en un dels rols de quàlia.

Considerem, per exemple, l'estructura de quàlia bàsica corresponent a un verb que pot tenir una lectura causativa i una altra d'inerativa:

(9)

$$\begin{array}{l}
 \text{ARGSTR} = \begin{array}{l} \text{ARG1} = x \\ \text{ARG2} = y \\ \text{E1} = e1 \end{array} \\
 \text{EVENTSTR} = \begin{array}{l} \text{Es} = e2 \\ \text{RESTR} = \alpha(e1, e2) \end{array} \\
 \text{QUALIA} = \begin{array}{l} \text{Qj} = P(e2, y) \\ \text{Qi} = R(e1, x, y) \end{array}
 \end{array}$$

⁶ Per a la rellevància de la noció de prominència en la composició de noms i adjectius vegeu Badia & Saurí (2000).

Si no disposem de cap mecanisme que restringeixi les possibilitats de projecció tenim dues realitzacions sintàctiques possibles:

- (10) a. $Q(e1, x, y) \rightarrow x: \text{SUBJ}, y: \text{OBJ}$
 b. $P(e2, y) \rightarrow y: \text{SUBJ}$

Aquestes dues realitzacions sintàctiques serien adequades per als verbs ergatius com *enfonsar*, que poden tenir una realització causativa (14a) i una d'inergativa (14b):

- (11) a. El nen ha enfonsat la barqueta
 b. La barqueta s'ha enfonsat

Tanmateix, no ho serien per a verbs causatius no polisèmics com *construir*, ja que en aquest cas l'estructura (10b) no seria projectable a la sintaxi.

Per a restringir les possibilitats de projecció a la sintaxi a GL es fa ús de la noció de *event headedness* (nucli eventiu) que hem comentat més amunt en presentar els tipus d'estructures eventives complexes. Les estructures amb un nucli eventiu (*head*) permeten restringir el conjunt de les quàlies projectables a la sintaxi en aquelles relacions que inclouen el subevent nucli. És a dir que si no especifiquem cap nucli, l'estructura es correspon amb un predicat polisèmic que, com a tal, admet diferents realitzacions sintàctiques. En canvi, si especifiquem un nucli, el conjunt de quàlies projectables queda restringit, com es mostra en les dues estructures de (12) corresponents respectivament a les lectures causativa i inergativa:

- (12) (a) AGENTIU * : $Q(e1, x, y) \rightarrow x: \text{SUBJ}, y: \text{OBJ}$
 FORMAL : $P(e2, y) \rightarrow \text{encobert}$
 (b) AGENTIU: $Q(e1, x, y) \rightarrow \text{encobert}$
 FORMAL * : $P(e2, y) \rightarrow y: \text{SUBJ}$

6.3.2 Mecanismes generatius

Els mecanismes generatius que s'apliquen al tipus de representacions lèxiques que acabem de presentar són la coerció de tipus (*Type Coercion*), el lligam selectiu (*Selective Binding*) i la co-composició (*Co-composition*), que comentarem breument a continuació.

Coerció de tipus (Type Coercion)

La noció de coerció de tipus es deriva d'observacions similars a les que van motivar les operacions de desplaçament de tipus (*type shifting*) (Klein and Sag, 1995), tot i que, com a mecanisme, difereix en alguns aspectes del *type shifting*.

Recordem, que el que motivà la introducció de les operacions de *type shifting* fou la necessitat de permetre que una expressió canviés de tipus segons el context. Considerem els següents exemples:

- (13) a. En Joan vol una cervesa
b. En Joan vol beure una cervesa

En el tractament estàndard de *type shifting*, s'assumia que un predicat com *voler* té dues formes, una de les quals és la bàsica i l'altra, la “desplaçada” (*shifted*) amb un postulat de significat associat que garanteix la interpretació correcta. Des d'aquest punt de vista, és el verb el que contribueix al canvi de tipus, i és en aquest aspecte que el mecanisme de coerció de tipus difereix bàsicament de les operacions de *type shifting*.

Des de la perspectiva de la coerció de tipus, no és el verb el que canvia de tipus, sinó el complement: si el complement no és del tipus requerit pel verb, tret que contingui en la seva representació una expressió del tipus apropiat, la composició falla. El que canvia, és el tipus sintàctic del complement, i les diferents realitzacions sintàctiques del complement s'expliquen per la semàntica del mateix complement. Considerem altre cop alguns exemples amb el verb *començar*:

- (14) a. En Joan ha començat a escriure un llibre (*eventualitat*)
 b. En Joan ha començat una nova traducció (*individu/eventualitat*)
 c. En Joan ha començat una nova novel·la (*individu*)

Com ja hem comentat a la secció anterior, el verb *començar* requereix un complement de tipus eventiu, és a dir un *esdeveniment*. Aquesta restricció fa que a (b) el verb seleccioni la lectura eventiva de la nominalització *traducció*. En termes de GL, també en el cas de (c) el sintagma nominal *una nova novel·la* és interpretat com una eventualitat, que, sense una informació contextual més específica, interpretariem com l'eventualitat de *llegir* o *escriure*.

El verb accedeix en aquesta eventualitat a través de l'estructura de quàlia del nom, que permet reconstruir una lectura eventiva per metonímia i això no és possible amb noms que no permeten la reconstrucció d'una eventualitat, com els noms que denoten entitats naturals:

- (15) *En Joan ha començat una planta

Des d'un punt de vista formal, en aquests casos, l'aplicació funcional amb coerció de tipus fallaria. És fàcil d'imaginar que el mecanisme de la coerció de tipus permet reduir considerablement el nombre d'entrades lèxiques en la mesura que cada verb s'associa amb un únic tipus semàntic, que al seu torn pot tenir diferents relacions sintàctiques: unes de canòniques i d'altres a través de la coerció de tipus del seu complement

Lligam selectiu (Selective Binding)

Aquest mecanisme permet seleccionar només una part del significat d'un mot. La seva aplicació permet tractar, entre d'altres, el problema de la polisèmia dels adjectius. Considerem els següents exemples extrets de Pustejovsky (1995:127):

- (16) a. un cotxe ràpid
 b. un conductor ràpid
 c. un mecanògraf ràpid

Noti's que la interpretació de l'adjectiu *ràpid* en context depèn de la semàntica del nucli. Efectivament, a (19) l'adjectiu *ràpid* significa 'que va ràpid' (a), 'que condueix ràpid' (b) o 'que escriu a màquina ràpid' (c), segons el nom amb què combina. El tractament proposat a GL per tractar aquest tipus de polisèmia consisteix a forçar una interpretació eventiva del nom modificat, per part de l'adjectiu. Concretament el que fa el mecanisme del lligam selectiu a (19) és forçar l'adjectiu a predicar no sobre tota l'entitat (denotada pel nom), sinó sobre el nivell de quàlia adequat a les seves restriccions de selecció. D'aquesta forma, GL ofereix, entre d'altres, un tractament elegant de l'ús no intersectiu d'adjectius predicatius.

Co-composició (Co-composition)

El mecanisme de la co-composició s'aplica sobre formes semànticament subespecificades, i que superficialment admeten més d'una aplicació funcional. L'exemple estàndard en la literatura és la polisèmia de verbs com *bake* que poden tenir una interpretació de creació o de canvi d'estat:

- (17) a. John baked a cake (creació)
 b. John baked the potatoes (canvi d'estat)

A Pustejovsky (1995) s'equipara una estructura com la de (20) amb les estructures resultatives de l'anglès (21) que també són ambigües entre una lectura de *procés* i una de *transició*:

- (18) a. John hammered the metal (*procés*)
 b. John hammered the metal flat (*resultat*)

Per tal d'obviar la necessitat de codificar les dues formes com a entrades lèxiques separades, Pustejovsky proposa una anàlisi en què el complement aporta informació que li permet actuar sobre el verb, concretament prenent-lo com a argument i canviant el seu tipus eventiu.

El pressupòsit bàsic, per tant, és que un verb com *bake* només té un sentit

(*procés*) i que les altres lectures es deriven mitjançant el mecanisme de co-composició amb els seus arguments:

(19) *bake*

EVENTSTR = E1 = process
 Head = e1
 ARG1 = x anim - ind
 FORM = physobj
 ARGSTR = ARG2 = y mass
 FORM = physobj
 QUALIA = [QUALIA = [AGENTIVE = bake_act (e1, x, y)]]

Paral·lelament es pressuposa que la quàlia de *cake* fa referència al verb *bake* en el seu rol AGENTIU, és a dir, coespecificant el verb:

(20) *cake*

ARGSTR = ARG1 = x : food_ind
 D - ARG1 = y : mass
 CONST = y
 QUALIA = FORMAL = x
 TELIC = eat(e2, z, x)
 AGENTIVE = bake (e1, w, y)

Donades aquestes representacions lèxiques, la semàntica global del SV *bake a cake*, un cop efectuada l'aplicació funcional, resulta d'una operació que Pustejovsky anomena *QUALIA unification* (v. definició formal a Pustejovsky, 1995: 124). Observem que el mecanisme que permet aquesta unificació de quàlies, que dóna lloc a un sentit “derivat” del verb, és el fet que verb i complement estiguin en una relació de co-especificació. Per a això, el que hem fet és traslladar una part del pes semàntic al SN. Des d'aquest punt de vista, sembla que en aquests casos el verb no és per ell mateix polisèmic, sinó que adquireix nous significats en combinar amb complements que el co-especifiquen. Dit amb d'altres paraules, la lectura de “creació” del verb *bake*, no existeix lèxicament, sinó només a nivell de sintagma (amb determinats complements).

Observem que el que caracteritza els fenòmens que poden ser analitzats mitjançant el mecanisme de co-composició és el fet que en ells no hi ha realment una

operació de canvi de tipus (com en la coerció de tipus), sinó que es fa un ús de la informació de quàlia per especificar el sentit del verb en un context determinat. Aquesta idea s'adiu completament amb les intuïcions que apuntàvem respecte als verbs de suport quan els descrivíem com a semànticament molt pobres. Tal i com veurem al capítol 8 la nostra anàlisi de les construccions de suport es basarà en una variant del mecanisme de co-composició en la mesura que assumirem que en una construcció d'aquest tipus la semàntica global del sintagma verbal es deriva de la unificació de quàlies del verb i el nom en la mesura que la quàlia del nom satisfà les restriccions semàntiques imposades pel verb.

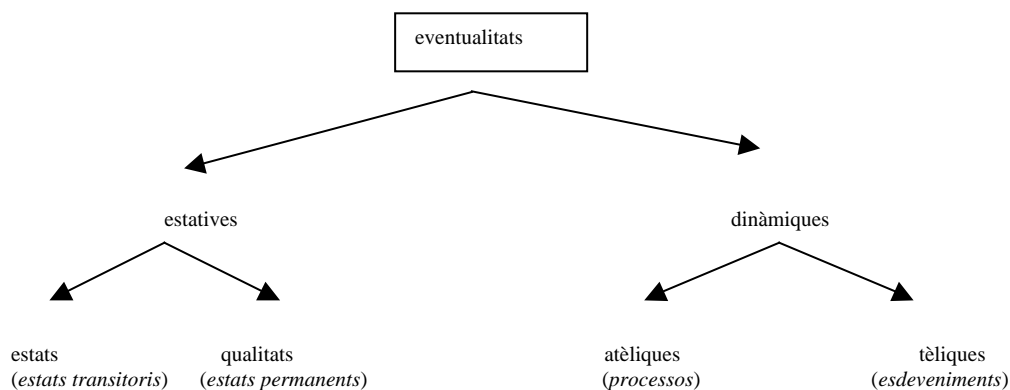
Capítol 7

La representació semàntica dels noms eventius

7.1 Introducció

En aquest capítol abordarem la representació semàntica dels noms amb una denotació eventiva a partir del model de GL. En la mateixa línia que els tractaments proposats fins ara (vegeu capítol 4 (4.4.1)), en principi partim d'una classificació d'aquests noms segons el tipus d'eventualitat en termes de Aktionsart. Des d'aquest punt de vista, l'ontologia bàsica que pressuposem subjacent en qualsevol tipus de predicació, al marge de la seva forma morfològica és la següent:¹

(1)

La classificació de (1) ens permetrà explicar, com veurem, una part important de les dades de què volem donar compte.

D'una banda, com veurem a (7.2), la subclassificació dels estats en transitoris i permanents (en la línia introduïda originàriament per Carlson (1977) entre predicats *stage-level* (de nivell d'estadi) i *individual-level* (de nivell d'estadi) permetrà explicar un comportament diferent entre els noms estatus en relació amb els verbs de suport.

¹ Fixem-nos que es tracta bàsicament de la classificació proposada per Mourelatos (1978,1981) amb excepció de la subdivisió de les eventualitats estatives (en *estats passatgers* i *estats permanents*) que està en la línia de la distinció original de Carlson (1977) entre predicats *individual level* i *stage level*.

Per una altra banda, la distinció entre processos i esdeveniments, si bé en un primer moment no sembla ser massa rellevant per a les dades que volem explicar, en la mesura que coincideix a grans trets amb la distinció entre noms dinàmics no polisèmics i polisèmics, també resultarà explicativa, com veurem, del fet que determinats noms dinàmics admetin ser seleccionats per més d'un tipus de verb de suport.

Tanmateix, com discutirem a (7.5), la subclassificació bipartita dels esdeveniments assumida generalment en termes aspectuals entre *realitzacions* i *assoliments* sembla no ser prou informativa com per donar compte d'altres diferències que hem constatat en el comportament dels noms dinàmics en relació amb els verbs de suport. Amb altres paraules, una subclassificació dels esdeveniments que només té en compte les propietats aspectuals es revela tan insuficient per explicar el conjunt de dades de què volem donar compte com una subclassificació basada únicament en les propietats argumentals (vegeu capítol 4 (4.3)). Com es desprèn de les dades analitzades als capítols 3 i 4, sembla del tot evident que el criteri subjacent en la combinatòria entre verbs de suport i nominalitzacions rau precisament en la interfície entre les propietats de l'estructura eventiva i de l'estructura argumental.

Des d'aquest punt de vista, el model teòric de Pustejovsky que hem presentat al capítol anterior resulta especialment avantatjós en la mesura que incorpora un nivell de representació aglutinador (l'estructura de quàlies) en el qual es conjuminen les informacions provinents de l'estructura eventiva i de l'estructura argumental. La interacció entre aquests dos nivells de descripció determina la presència i la prominència de determinats rols de quàlia que dona lloc a una nova subclassificació tripartita dels esdeveniments en: agentius (7.5.2), no agentius (7.5.3), i de transferència (7.5.4) que ens permetrà explicar adequadament aquelles dades que amb una classificació de base purament argumental o aspectual no podríem capturar.

7.2 Estats

D'acord amb la naturalesa no agentiva dels estats, l'estructura de quàlia bàsica que descriu un nom estatiu consta d'un sol rol FORMAL (per defecte prominent) en el qual es descriu la relació que té com a mínim un participant lligat a un proto-pacient, com es mostra a continuació:

(2) Estructura de quàlia bàsica corresponent a un *estat*

	RELATION	R
	PROTO - PATIENT	
QUALIA FORMAL	EVENT	$\boxed{e1}$ state
	PROMIN	+

Tanmateix, com hem vist al capítol 3, les dades motiven una distinció entre dos tipus d'estats: els estats amb tendència a ser permanents (*elegància*), i els estats amb tendència a ser passatgers (*por*). Aquesta distinció entre el que anomenem *estats permanents* i *estats transitoris* està en la mateixa línia que la distinció introduïda originàriament per Carlson (1977) entre predicats *stage-level* (de nivell d'estadi) i *individual-level* (de nivell individual). El comportament diferent d'aquests dos tipus d'estats en relació amb els verbs de suport és una evidència més que s'afegeix a la llista de dades presentades en diferents treballs en els quals es suggereix que els estats no constitueixen una classe aspectual homogènia.² Des de la perspectiva adoptada en aquest treball la diferència bàsica entre un *estat transitori* i un *estat permanent* rau en el fet que en el primer cas hi ha una referència implícita a una situació que ha motivat l'entrada en l'estat, mentre que en el segon cas aquesta referència implícita no existeix.³

Assumim que un *estat transitori* com *por*, per exemple, en tant que passatger, ha estat motivat per una situació determinada, mentre que un *estat permanent* com *elegància* o *talent* és considerat inherent a l'individu del qual es predica.

En una aproximació com la de GL, les possibilitats descriptives de la quàlia permeten representar aquesta distinció d'una forma natural mitjançant la presència, en el cas dels *estats transitoris*, d'un rol agentiu addicional, en el qual es pot consignar la informació relativa a la situació que ha causat l'entrada en l'estat. Observem, paral·lelament, que aquesta diferència es reflecteix també en l'estructura argumental d'aquest dos tipus de nominalitzacions estatives. Un nom que denota un *estat*

² A Marín Gálvez (2000: 57) trobem una llista exhaustiva de treballs en què es defensa la conveniència d'aquesta distinció: Dowty (1979), Luján (1980, 1981), Benett et al. (1990)...

³ Vegeu antecedents d'aquesta idea a De Miguel (1992, 1999).

permanent com *elegància* generalment té un sol argument⁴ que en la predicació del rol FORMAL estarà associat al rol temàtic de *proto-pacient* com podem veure en la següent representació semàntica corresponent al nom *elegància*:

(3) *elegància*

INDEX	<i>e1</i>		
ARGSTR	D - ARG2 =	1	<i>top</i>
		EVENT =	<i>e1</i> <i>state</i>
	EVSTR	EVENT	<i>e1</i>
CONT	STRUC	RESTR	
		HEAD	<i>e1</i>
RESTR		RELATION	elegant
	QUALIA FORMAL	PROTO - PATIENT	1
		EVENT	<i>e1</i>
		PROMIN	+

Observi's que en el nivell de l'estructura argumental fem ús del tractament proposat per Pustejovsky per als arguments lògicament implicats en la semàntica del predicat, però sintàcticament opcionals (v. 6.3.1.1): l'únic argument del nom és *default*, ja que no ha de ser necessàriament realitzat sintàcticament. Aquest argument, a més, no té cap mena de restricció semàntica per tal com la qualitat d'*elegant* pot ser predicada indistintament tant d'un individu com d'una eventualitat. Finalment, l'índex està lligat a l'estat, que per naturalesa no té estructura interna, i la quàlia inclou un sol rol FORMAL en el qual s'explicita el contingut semàntic de la relació.

Un estat passatger, en canvi, generalment és biargumental, és a dir que, a més d'un argument intern lligat al rol de *proto-pacient*, pot tenir un argument extern:

⁴ En alguns contextos, el nom *elegància*, així com molts altres pertanyents a la seva classe, poden tenir una realització amb un segon argument, que sembla anar lligada a una interpretació semàntica diferent:

- (i) Va tenir l'elegància **de no dir-ho**
- (ii) Va tenir la intel·ligència **de no respondre**

- (4) a. la por de l'Oriol a les aranyes
 b. el neguit de la mare pel futur dels fills

Observem, a més, que molts d'aquests noms forcen una interpretació eventiva del seu argument extern. Al marge de la seva realització superficial, és a dir, encara que aquesta sigui, com a (3), un sintagma nominal, aquest tipus de predicacions impliquen una reconstrucció del seu argument extern com a eventualitat, i concretament com una eventualitat en la qual es posen en relació les realitzacions superficials de tots dos arguments. Per dir-ho en termes més concrets i aplicant el que acabem de dir a l'exemple de (4a), l'argument *les aranyes* només pot ser entès com a causa de l'estat de *por* en la mesura que participa en una eventualitat o situació en el món (per exemple de *veure*) que posa en relació *les aranyes* i *l'Oriol*. Des d'aquest punt de vista, aquests noms que denoten estats passatgers poden ser considerats el correlat nominal dels verbs tradicionalment anomenats *experiencer predicates* com *bore*, *anger* etc. De forma anàloga a l'anàlisi que Pustejovsky proposa per a aquests verbs (1998:208), els estats passatgers poden ser analitzats com predicats que seleccionen una predicació en posició d'argument extern, tal i com podem veure en la següent representació semàntica corresponent a un nom com *por*:

Fixem-nos però, que en aquests exemples, el segon argument realitzat com a sintagma preposicional sembla inscriure el concepte en el temps i permetre'n una interpretació més com a estat transitori que permanent.

(5) *por*

INDEX			e_1
ARGSTR	D - ARG1	2	$[Q(3, e_2)]$
	D - ARG2	3	<i>human</i>
	EVENT	e_1	<i>state</i>
	EVENT1	e_1	<i>state</i>
EVSTR	D - EVENT1	e_2	<i>event</i>
STRUC	RESTR	e_2	$< \alpha$ e_1
	HEAD	e_1	
CONT	RELATION		por
RESTR	FORMAL	PROTO - PATIENT	3
		EVENT	e_1
		PROMIN	+
QUALIA	RELATION		Q exp_act
		PROTO - PATIENT	3
	AGENTIVE	THEME	2
		D - EVENT	e_2
		PROMIN	-

Tanmateix, i a diferència d'un verb d'experiència com *frighten*, un estat passatger no fa referència, per ell mateix, a l'eventualitat causant, o sigui que aquesta eventualitat, com veiem a (5), s'introdueix com a eventualitat *default*. El fet que la subeventualitat lligada a la predicació agentiva sigui de tipus *default* ens permet expressar que es tracta d'una eventualitat implícita en la denotació de l'estat, a la qual el nom, tanmateix, per ell mateix no hi té accés directament. Per una altra banda, i en relació amb les construccions de suport, la introducció d'una eventualitat *default*, i consegüentment d'una quàlia agentiva implícita, ens permetrà explicar d'una forma natural el fet que un estat transitori com *por*, a més de verbs de suport estatus, pugui ser seleccionat per verbs causatius (6b), i que això, en canvi, no sigui possible amb estats permanents (6b')

- (6) a. X té por, X té neguit
 a'. X té talent, té paciència, té capacitat
 b. Y fa por a X, Y fa neguit a X
 b'. * Y fa talent a X, * Y fa paciència a X, *Y fa capacitat a X

Hem distingit, per tant, dos tipus d'estats amb unes propietats eventives i argumentals. Les diferències en aquests dos nivells de representació es reflecteixen en dues estructures de quàlia lleugerament diferents: la representació semàntica dels estats transitoris, a diferència de la dels estats permanents, incorpora, a més d'un rol FORMAL, un rol AGENTIU amb una predicació *default*.

7.3 Processos

Per oposició als estats, els processos, o les eventualitats dinàmiques en general, s'originen i tenen lloc en el temps. Són exemples paradigmàtics de processos, nominalitzacions com *esquiada* o *llegida*, derivades de predicats dinàmics atèlics, que permeten fer referència a una situació i no inclouen en el seu significat cap informació relativa a la durada de l'activitat ni a un punt de culminació. Un nom com *esquiada* denota un acte d'*esquiar* i no implica cap canvi d'estat en el participant únic de la relació, és a dir que no culmina en cap situació nova. D'acord amb aquesta caracterització, l'estructura de quàlia bàsica que descriu un procés inclou un únic rol AGENTIU (per defecte, prominent):

(7) Estructura de quàlia bàsica corresponent a un *procés*

	RELATION	R
	ARG1	
QUALIA AGENTIU	EVENT	$e1$ <i>process</i>
	PROMIN	+

Evidentment, sí que és imaginable que una *esquiada* culmini en un canvi de lloc de l'argument extern, o que una *llegida* culmini en un nou estat de coneixement del seu subjecte; tanmateix, la referència a aquest nou estat no forma part intrínsecament del significat del nom, com és el cas, clarament, en predicats tèlics de redescrípció o creació com *traducció* o *construcció*. La representació semàntica d'un procés agentiu com *esquiada* inclouria, per tant, una estructura eventiva simple amb un sol procés lligat a un rol AGENTIU, com es mostra a (8):

(8) *esquiada*

INDEX	<i>e1</i>				
		ARGSTR	[D - ARG1	2]
			EVENT	<i>e1</i>	<i>process</i>
		EVSTR		EVENT	
CONT		STRUC	RESTR		
				HEAD	<i>e1</i>
RESTR				RELATION	esquiar
		QUALIA	AGENT	AGENT	2
				EVENT	<i>e1</i>
				PROMIN	+

La referència a una eventualitat simple no és tan evident, però, en el cas d'altres noms que denoten processos (com *envelliment*) que impliquen en la seva denotació una transformació progressiva del seu argument i que tenen punts de culminació relatius. En el camp de les predicacions verbals, Dowty (1979) es refereix amb el terme *degree achievements* (assoliments de grau) a verbs com *allargar*, *refredar*, *assecar* que tenen unes característiques molt similars en aquests noms, en la mesura que segons els tests estàndard (Vendler (1967); Dowty (1979)) presenten propietats tant tèliques com atèliques.⁵ La inconsistència aspectual d'aquests predicats explica amb escreix la manca de consistència en les definicions que d'aquests noms trobem en alguns diccionaris tradicionals. El nom *envelliment*, per exemple, és definit al diccionari DIEC (1995) com un procés, mentre que altres noms amb les mateixes propietats semàntiques (*erosió*), es defineixen com un esdeveniment.⁶ Aquest tipus d'inconsistències són degudes, molt

⁵ La hipòtesi inicial de Dowty de tractar aquestes predicacions com un tipus d'assoliments ha estat discutida en un treball de Hay *et al.* (1999) en el qual els autors demostren que la (a)telicitat i el fet de tenir un tema incremental són dues propietats semàntiques independents. Alternativament, Hay *et al.* proposen una anàlisi que permet una lectura tèlica o atèlica en funció del context immediat, l'estructura escalar inherent al predicat de base i el coneixement extralingüístic.

⁶ Altres exemples d'aquest tipus d'inconsistència els podem observar a *dialectalització* o *aculturació* que tenen una única accepció com a processos, en front de *lexicalització* o *floració* que tenen una accepció com a procés i una altra com a resultat.

probablement, al caràcter un tant ambigu entre procés i esdeveniment que podem constatar en aquests predicats de transformació que no resulten, tanmateix, en un objecte diferent ni en un canvi d'estat final. Tot i que, com veiem a (9), en alguns casos l'aplicació de proves utilitzades tradicionalment per distingir entre processos i esdeveniments no doni un resultat unívoc, assumirem que noms com *envelliment* denoten processos de transformació que no inclouen un punt de culminació final.

- (9) a. L'envelliment de l'avi durant/ ?en un mes
 b. L'erosió de la superfície terrestre durant dos anys/en dos anys

Des d'un punt de vista formal, assumirem que la semàntica d'aquests processos de transformació s'expressa mitjançant la introducció d'un estat *default* que és conseqüència del procés inicial i bàsicament és simultani amb aquest, és a dir que totes dues eventualitats estan en una relació de *simultaneïtat ordenada* (v. 6.3.1.2 *exhaustive ordered overlap*). El procés, que és el nucli eventiu, constitueix, com a (8), la predicació de la quàlia agentiva. L'estat simultàniament conseqüent, en canvi, està implicat en la relació d'un rol FORMAL, com podem veure en la següent representació semàntica corresponent a un nom com *envelliment*:

(10) *envelliment*

	INDEX		e_1	
	ARGSTR	[D - ARG1	e_2]	
		EVENT	e_1	<i>process</i>
		EVENT1	e_1	
	EVSTR	D - EVENT	e_2	<i>state</i>
	STRUC	RESTR		$e_1 \prec \circ\alpha e_2$
		HEAD	e_1	
CONT		RELATION		envellir
	RESTR	PATIENT	e_2	
		AGENTIU	EVENT	e_1
		PROMIN		+
	QUALIA	RELATION		envellir_resultat
		PATIENT	e_2	
	FORMAL	EVENT	e_2	
		PROMIN		-

Observem que, donat que l'estat és *default*, la subeventualitat prominent és evidentment el procés i que és en aquesta eventualitat que està lligat l'índex. L'estructura de quàlia de (10) es correspon, per tant, igual que la de (8), a l'estructura bàsica que descriu un procés.

7.4 Nominalitzacions polisèmiques

Com hem dit en la introducció d'aquest capítol, algunes nominalitzacions es caracteritzen pel fet de tenir més d'una denotació, és a dir, pel fet de ser polisèmiques.

Com ja hem vist a 6.3, en el marc de GL els signes polisèmics són concebuts com a objectes polièdrics, és a dir, com a objectes amb diferents cares que poden ser interpretades separatament o conjuntament. Les diverses interpretacions són contemplades com aspectes diferents d'una mateixa entitat que es representa mitjançant una entrada subespecificada. Aquesta meta-entrada s'identifica tècnicament com a

‘tipus dual’ (*dotted object*). Un tipus dual es basa en un paradigma lèxico-conceptual (*lcp*) en el qual es descriu una relació semàntica prototípica entre dues accepcions possibles. De la mateixa manera que en els noms concrets s’identifiquen relacions semàntiques prototípiques com ara objecte físic/element informatiu (per exemple a *llibre*), en els noms predicatius també identifiquem relacions prototípiques a partir de la denotació bàsica. Una d’aquestes relacions és, per exemple, la d’eventualitat /proposició que es lexicalitza en noms com *creença* o *pregunta* que poden denotar respectivament tant un estat o un procés com una proposició,

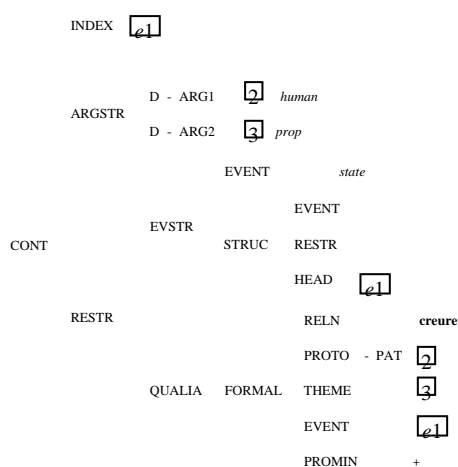
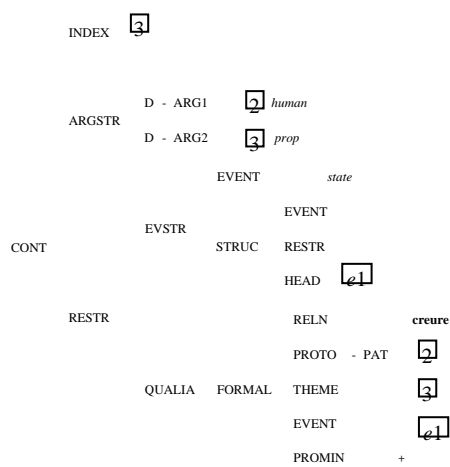
- (11) a. La creença d’en Joan en els seus mots (*estat*)
 b. La creença d’en Joan que les coses canviaran (*proposició*)
 c. La pregunta d’en Joan durant la meua intervenció (*procés*)
 d. La pregunta d’en Joan sobre les teories aspectuals (*proposició*)

i que responen respectivament als següents paradigmes lèxico-conceptual (*lcp*):

- (12)
 state•proposition_lcp = { state•proposition, state, proposition }
 process•result_lcp = { process•result, process, result }

En la nostra proposta de representació, la selecció d’una denotació concreta es vehicula mitjançant l’índex, és a dir que en la lectura eventiva, l’índex està lligat a l’eventualitat prominent, mentre que en la lectura no eventiva l’índex està lligat a l’argument que denota la proposició resultant. Les representacions de (13) mostren, a títol d’exemple, les dues interpretacions possibles d’un nom com *creença* depenent del context:

(13)

creença (estat)*creença* (proposició)

El que ens interessa destacar en relació amb els verbs de suport és que en el cas de noms polisèmics entre una lectura eventiva i una de no eventiva com els de (13), evidentment només la primera és rellevant per a la formació d'una construcció de suport en la mesura que en una construcció d'aquest tipus el nom ha de tenir necessàriament una interpretació eventiva.

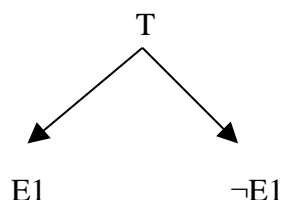
En el cas de nominalitzacions amb dues denotacions eventives, en canvi, totes dues interpretacions són rellevants i això motiva, com veurem a (7.5.5), la possibilitat per a aquests noms de ser seleccionats per més d'un tipus de verb de suport.

7.5 Esdeveniments

Enfront dels processos, que no aporten cap tipus d'informació sobre l'extensió temporal de l'activitat, els esdeveniments es caracteritzen per ser tèlics, és a dir, per incorporar en la seva denotació un punt de culminació. Des d'una aproximació descomposicional com la de Pustejovsky, que parteix de l'assumpte que el significat lèxic està altament estructurat, la denotació d'un esdeveniment es descomposa mínimament en una **oposició**. A diferència d'un estat o un procés (que no expressen cap oposició), un

esdeveniment expressa l'oposició d'un predicat, com s'il·lustra a (14) en què E és una variable sobre qualsevol tipus d'eventualitat:⁷

(14)

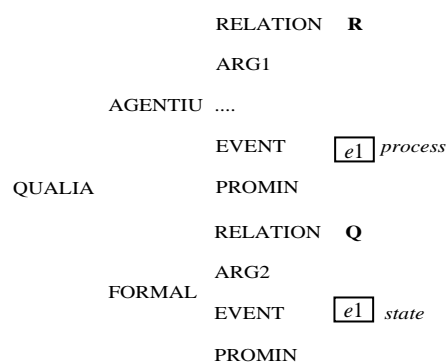

Exemples de noms predicatius que denoten esdeveniments són:

anàlisi, pregunta, decisió, mort, descobriment, resposta, empenta

Aquesta oposició subjacent es reflecteix en una estructura eventiva que es descomposa en dues subeventualitats i en una estructura de quàlia que té com a mínim dos rols, un AGENTIU i un FORMAL, en què s'expressen les predicacions corresponents a cada subeventualitat. D'acord amb aquesta caracterització, l'estructura de quàlia bàsica d'un esdeveniment és la següent:

(15)

A partir d'aquesta estructura bàsica, les propietats internes de l'estructura eventiva, així com les propietats argumentals de la relació concreta determinen la prominència d'uns rols de quàlia concrets donant lloc a la subclassificació que presentem en la següent secció.

⁷ Pustejovsky (1991) estableix una equivalència lògica entre l'expressió d'una oposició de termes i

7.5.1 La subclassificació dels esdeveniments

En el marc de les predicacions verbals, tot i que alguns autors s'hi manifesten en contra,⁸ generalment, com hem vist a 3.4 s'assumeix una subclassificació dels esdeveniments de base aspectual entre *realitzacions* i *assoliments*.⁹

En el cas dels verbs, s'han anat elaborant una sèrie de proves¹⁰ per tal d'establir d'una forma precisa els límits entre aquestes dues classes aspectuals que, amb tot, com podem comprovar,¹¹ aglutinen predicats de classes semàntiques ben diferents. En el cas dels noms, la distinció entre aquestes dues classes resulta encara menys evident, en tant que la major part de les proves utilitzades tradicionalment per als predicats verbals no són directament aplicables.

La intuïció subjacent en aquesta subclassificació és que les *realitzacions* denoten activitats que culminen en un punt final (en la modificació d'una entitat, en la creació d'una de nova, etc.) però d'una forma gradual, mentre que en els *assoliments*, en canvi, el procés només pot ser interpretat com a acomplert. Una prova rellevant que validaria aquesta intuïció en el cas dels noms és el fet que les *realitzacions* admeten ser seleccionades per verbs aspectuals (*començar*, *acabar*) o modificades per adjunts de grau (16), mentre que els assoliments (*decisió*) difícilment admeten aquests contextos (17):

- (16) a. començar una anàlisi/una correcció/una pregunta
b. una anàlisi/una correcció/una pregunta a mitges

l'operador *become* de Dowty (1979:140).

⁸ Mourelatos (1978) creu que aquesta distinció pot respondre a qüestions de tipus pragmàtic però no és motivada lingüísticament. També en el treball de R. Marín (2000) sobre el component aspectual de la predicació hem de suposar, encara que no es digui explícitament, que l'autor creu que aquesta distinció no és rellevant, o almenys, no ho és, podem pensar, per a explicar les dades de què vol donar compte. Alternativament, Marín proposa distingir els esdeveniments segons si són d'argument no afectat (*interpretar una sonata*), o de canvi; aquests últims al seu torn es subdivideixen en predicats de tema incremental (*fer una casa*) o de canvi d'estat (*obrir una porta*).

⁹ Vegeu Dowty (1979), Pustejovsky (1991).

¹⁰ Vegeu els treballs de Kenny (1963), Vendler (1967), Lakoff (1970), Dowty (1979).

¹¹ Vegeu Dowty (1979: 59-60).

- (17) a. *començar una arribada/ una mort/un descobriment
 b. * una arribada/una mort/un descobriment a mitges

En els predicats de (17), el canvi d'estat no és gradual com en els de (16), sinó que és instantani. En el model descriptiu de GL, aquesta distinció de base aspectual entre realitzacions i assoliments s'expressa mitjançant la informació sobre la prominència de subeventualitats. L'estructura eventiva de tots dos tipus de classes aspectuals és configuracionalment idèntica, però la subeventualitat prominent és respectivament el procés inicial o el resultat:

- (18) a. $e1$ (realització) = $e2^*$ process < $e3$ state
 b. $e1$ (assoliment) = $e2$ process < $e3^*$ state

Paral·lelament en aquesta distinció de tipus aspectual, assumim que el tipus de denotació de les realitzacions i dels assoliments també és diferent. Molts dels noms que denoten realitzacions tenen dues interpretacions possibles, una d'eventiva i una de resultat, i segons el context, és possible fer referència a cada una de les dues lectures per separat:¹²

- (19) a. l'anàlisi d'aquestes dades ha estat costosa (*procés*)
 b. ja he lliurat l'anàlisi d'aquestes dades (*resultat*)

és a dir, que formalment representarien el següent tipus de *lcp*:

- (20) process • result_lcp = { process • result, process, result }

En el cas dels assoliments, en canvi, no sembla possible una interpretació eventiva del

¹² A Pustejovsky (1995:170) es suggereix una tercera lectura d'aquest tipus de noms que es correspondria amb la interpretació de l'objecte dual com a tal, és dir, a les dues lectures simultàniament. Entenem que (i) és un possible equivalent en català del mateix exemple proposat per Pustejovsky:

(i) L'anàlisi d'aquestes dades ha estat enllestida en pocs dies (*procés*•*resultat*)

Tanmateix, creiem que en general resulta molt difícil distingir aquesta interpretació de la interpretació com a *procés* exemplificada a (19a), per la qual cosa hem decidit obviar-la.

procés inicial. Pensem, per exemple en el nom *mort*; la denotació d'un nom d'aquest tipus correspon a tot l'esdeveniment, és a dir, al procés com a culminat:

(21) la mort de l'avi a mitja nit (*esdeveniment*)

Pel que fa al tipus de denotació assumirem, per tant, que en una realització l'èmfasi de la interpretació recau sobre el procés inicial, mentre que en un assoliment l'èmfasi de la interpretació recau sobre tot l'esdeveniment.

Tanmateix, les diferències d'ordre aspectual no semblen constituir l'únic criteri que motivaria una subclassificació dels esdeveniments. Fixem-nos que, de fet, aquesta distinció coocorre amb altres factors diferencials que poden ser tant o més rellevants. D'entrada, i assumint que la prominència d'un determinat rol de quàlia està en funció de quin sigui el nucli eventiu, el fet que a (18a) la primera subeventualitat sigui prominent comporta la prominència del rol AGENTIU, mentre que en la representació semàntica dels noms amb una estructura eventiva com la de (18b), el rol de quàlia prominent serà el FORMAL.¹³ Aquesta diferència coincideix amb el fet que una bona part dels assoliments són predicats no agentius, en el sentit que el seu argument extern no és un agent, sinó més aviat un tema (*mort, naixement, arribada, intuïció*). De fet, i responent a les dades, en alguns casos¹⁴ s'ha proposat la distinció agentiu/no agentiu com a criteri per a determinar els límits entre ambdues classes aspectuals.¹⁵ Tot i que no manquen exemples que s'escapen en aquesta generalització,¹⁶ també aquí ens inclinem més per una subclassificació dels esdeveniments en termes de agentiu/no agentiu que no pas en termes purament aspectuals en la mesura que aquesta distinció permet explicar més

¹³ Pel que fa en aquest aspecte continuem assumint la hipòtesi de Pustejovsky (1995), és a dir que la subeventualitat prominent determina per sí sola l'aspecte semàntic sobre el qual recau l'èmfasi de la interpretació. Tanmateix, la nostra intuïció és que a més de la prominència d'una determinada subeventualitat, hi ha altres factors, com ara els papers temàtics als quals estan lligats els arguments, que interactuen en la determinació de la prominència d'un rol de quàlia determinat. Esperem que aquest punt obtingui una solució més definitiva en treballs posteriors.

¹⁴ Vegeu Pustejovsky (1991:59).

¹⁵ Alternativament, a Dowty (1979) la classe dels assoliments es presenta com a coextensiva amb els predicats incoatius.

¹⁶ Pensem, per exemple, en noms com *descobriment*; des del punt de vista aspectual el classificaríem com a *assoliment* i en canvi més aviat ens inclinàriem a considerar que en la seva representació de quàlia el rol prominent és l'agentiu i no pas el formal. Aquest tipus d'inconsistències posen en evidència, com dèiem a la Nota 13 que la prominència dels rols de quàlia, no poden venir determinats exclusivament per la prominència d'ordre aspectual.

adequadament les dades de què volem donar compte.¹⁷ D'aquesta manera, assumirem una primera subclassificació dels esdeveniments no en termes aspectuals com fins ara, sinó en termes de si són agentius o no agentius. Formalment, les estructures de quàlia bàsiques que descriuen aquests dos tipus d'esdeveniments són com les següents:

(22)

(a) esdeveniments agentius

	RELATION	R
	AGENT	
AGENTIU	
	EVENT	<i>process</i>
QUALIA	PROMIN	+
	RELATION	Q
	THEME	
FORMAL	EVENT	<i>state</i>
	PROMIN	-

(b) esdeveniments no agentius

	RELATION	R
	AGENT	
AGENTIU	
	EVENT	<i>process</i>
QUALIA	PROMIN	-
	RELATION	Q
	THEME	
FORMAL	EVENT	<i>state</i>
	PROMIN	+

Fixem-nos que en comparació amb (15), les estructures de (22) són més específiques en tant que inclouen informació sobre la prominència d'un rol de quàlia concret i sobre el rol temàtic lligat a l'argument en posició de subjecte.

La consideració en paral·lel de les propietats eventives i argumentals ens permet addicionalment, caracteritzar una tercera subclasse d'esdeveniments (que anomenarem de *transferència*) que donarà compte del comportament d'alguns d'aquests noms en relació amb els verbs de suport. Per oposició a *anàlisi* o *mort*, noms com *resposta* o *empenta* denoten un tipus de predicat que estableix una relació (generalment de transferència o comunicació) entre dos (*cop*) o tres arguments (*resposta*) un dels quals està lligat al rol de *destinatari* al qual va dirigida l'acció. Els predicats de transferència es caracteritzen per implicar una predicació relacional (més d'un argument) en cada subeventualitat i generalment tenen aquesta estructura:

(23) process (e1, X, Y) < state (e2, Z, X)

En tant que totes dues predicacions estan relacionades per un argument comú i totes dues s'han de complir per tal que es compleixi un acte de transferència, aquests noms

¹⁷ Recordem que majoritàriament aquest tipus de noms són seleccionats per un verb estatiu.

tenen una estructura eventiva amb una doble prominència:

$$(24) \quad e1 = e2^* > e3^*$$

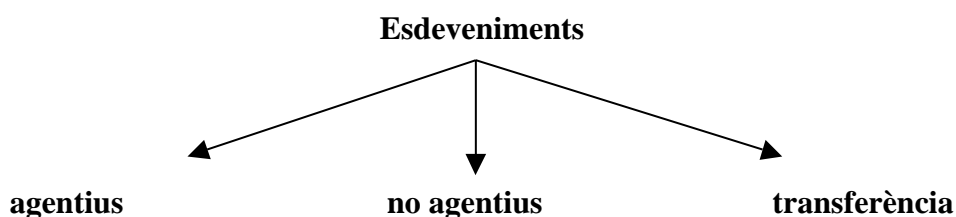
Com a conseqüència d'aquesta estructura interna, aquest tipus de predicacions comparteixen amb els assoliments el fet que en la seva lectura eventiva fan referència necessàriament a tot l'esdeveniment i no només a la subeventualitat inicial d'aquest. Pensem, per exemple, en la denotació de *resposta* com a predicat; un acte de *respondre*, encara que sigui incomplet, implica tant l'acte d'enunciació com la transferència de l'enunciat a un tercer participant. Aquest tret, que assumim com a propi dels actes de *transferència* en general, s'expressa formalment en la prominència de les dues subeventualitats implicades en les relacions dels rols AGENTIU i TÈLIC respectivament expressant d'aquesta forma l'agentivitat i la telicitat inherent d'aquest tipus de predicats com podem veure a (25) que s'afegiria com un tercer subtipus d'esdeveniments a les estructures de (22):

(25) esdeveniments de transferència

		RELATION	R
		AGENT	$\boxed{1}$
	AGENTIU	THEME	$\boxed{2}$
		EVENT	$\boxed{e1}$ <i>process</i>
		PROMIN	+
		RELATION	exists
		THEME	$\boxed{2}$
QUALIA	FORMAL	EVENT	$\boxed{e2}$ <i>state</i>
		PROMIN	-
		RELATION	R
		GOAL	$\boxed{3}$
	TELIC	THEME	$\boxed{2}$
		EVENT	$\boxed{e2}$ <i>state</i>
		PROMIN	+

En resum, hem vist que les diferents propietats internes de l'estructura eventiva (i concretament les propietats de prominència d'una determinada subeventualitat) estan associades a unes diferències tant en el nivell argumental com en el tipus de denotació.

Des d'aquest punt de vista, el nostre model descriptiu, en tant que incorpora un nivell de descripció (quàlia) en què es conjunquen les informacions de tipus aspectual i argumental, resulta especialment adequat per a capturar una subclassificació dels esdeveniments basada en la interacció d'aquests dos nivells de descripció tal i com es resumeix en el següent esquema:

A continuació veurem amb més detall alguns exemples d'aquests tres tipus d'esdeveniments.

7.5.2 Esdeveniments agentius

Els noms que denoten esdeveniments agentius solen ser polisèmics entre dues lectures eventives (v. 7.5.5.) o entre una denotació eventiva i una de no eventiva. Bàsicament, però, la representació semàntica d'aquests noms és molt similar, ja que en tots ells, com hem dit en el subapartat anterior, la interpretació eventiva es correspon amb un procés i la interpretació resultant (en el cas de ser no eventiva) es correspon respectivament amb l'entitat redescrita, creada o modificada. Considerem, de forma paradigmàtica, un nom de redescrípció com *anàlisi*. Els predicats verbals d'aquesta classe semàntica han estat estudiats per Badia & Saurí (2000), que proposen una representació en el model de GL de la qual ens farem ressò aquí per a la representació de les nominalitzacions corresponents. Com s'observa a Badia & Saurí (2000), en aquest tipus de predicats, el procés inicial (expressat en el rol AGENTIU) resulta en un objecte diferent de l'expressat per l'argument intern del nom:

(26) l'anàlisi de les dades (com a resultat) les dades

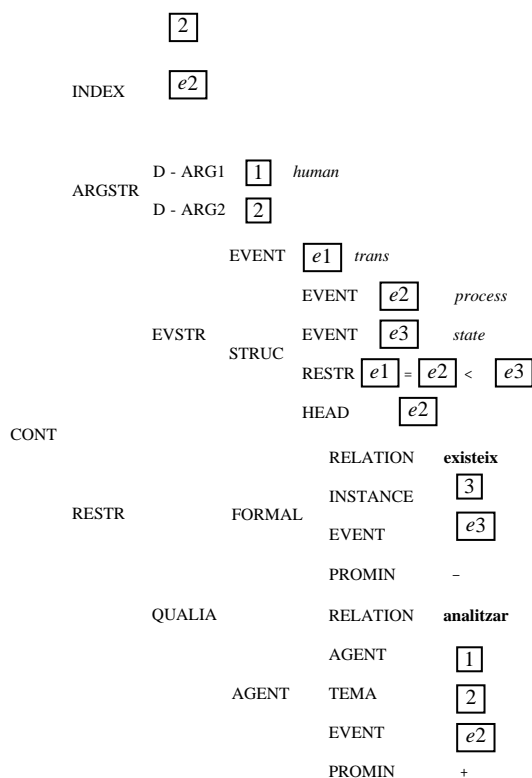
A diferència dels verbs, però, les nominalitzacions d'aquests predicats, en la seva lectura de resultat, fan referència exclusivament a l'estat d'existència d'una nova

entitat.¹⁸

A (27) presentem la representació corresponent a la lectura eventiva del nom *anàlisi*. Observem que tècnicament la selecció d'aquesta lectura es descriu lligant l'índex referencial al procés (e2), que és la subeventualitat prominent. En la lectura no eventiva, l'índex estaria lligat a l'argument de FORMAL (3), ja que en aquesta interpretació el nom fa referència exclusivament a la nova entitat creada.¹⁹

¹⁸ És per aquest motiu, que en la representació de (19) no s'inclouen dues relacions de FORMAL corresponents respectivament a la semàntica de l'objecte analitzat i de l'objecte resultant de l'anàlisi, com es proposa a Badia & Saurí (2000) per als verbs d'aquest tipus.

¹⁹ En cas que acceptéssim una tercera interpretació de l'objecte dual com a tal, l'índex estaria lligat a tot l'esdeveniment (e1), recollint d'aquesta manera la informació expressada tant al rol FORMAL com l'AGENTIU.

(27) *anàlisi*

Deixant de banda el tipus de predicació concret, la representació de (27), bàsicament s'adequaria a altres classes semàntiques (nominalitzacions de transformació (*correcció*), o de creació (*declaració*, *pregunta*)) que comparteixen el mateix tipus de quàlia.

7.5.3 Esdeveniments no agentius

Com hem dit a 7.5.1, en la seva lectura eventiva, els assoliments només poden ser entesos com a acomplerts. Per això mateix, en cas de ser polisèmics, els assoliments són lexicalitzacions bàsicament del següent paradigma conceptual:

(28) $\text{transition} \bullet \text{result_lcp} = \{ \text{transition} \bullet \text{result}, \text{transition}, \text{result} \}$

A (29) reproduïm la representació semàntica corresponent al nom *intuïció* en la seva lectura predicativa en la qual veiem que l'índex està lligat a l'eventualitat complexa (e1):

(29) *intuïció*

INDEX			e1
ARGSTR	D - ARG1	1	<i>human</i>
	D - ARG2	2	<i>proposition</i>
	EVENT	e1	<i>transition</i>
	EVENT1	e2	<i>process</i>
EVSTR	EVENT2	e3	<i>state</i>
	STRUC	RESTR	e1 = e2 < e3
CONT		HEAD	e3
		RELATION	existir
RESTR	FORMAL	THEME	2
		EVENT	e3
		PROMIN	+
QUALIA		RELATION	acte_intuir
	AGENT	PATIENT	1
		EVENT	e2
		PROMIN	-

En la lectura no eventiva les propietats de prominència de l'estructura eventiva seran exactament les mateixes, amb l'única diferència que l'índex estarà lligat a la proposició resultant especificada com a argument del rol FORMAL (2). Com a conseqüència d'això, en aquesta lectura, com veurem al següent capítol, el nom no podria ser seleccionat per un verb de suport.

7.5.4 Esdeveniments de transferència

Finalment volem centrar la nostra atenció en algunes nominalitzacions de transferència. Nominalitzacions com *cop* o *resposta* són exemples d'un tipus de predicat que estableix una relació (generalment de transferència o comunicació) entre dos (*cop*) o tres arguments (*resposta*), un dels quals està lligat al rol de destinatari al qual va dirigida l'acció. Des d'un punt de vista eventiu alguns d'aquests predicats comparteixen amb les realitzacions el fet de denotar activitats que culminen en un estat final d'una forma gradual:

- (30) a. començar una resposta
b. una resposta a mitges

Un nom com *resposta*, igual que un nom com *anàlisi*, denota un predicat amb una estructura escalar, la qual cosa fa possible que sigui seleccionat per un verb aspectual. Per una altra banda, però, en la seva lectura eventiva, la denotació de *resposta* no s'esgota en el procés inicial, sinó que implica les dues subeventualitats per igual. Des d'aquest punt de vista, les nominalitzacions de transferència comparteixen amb els assoliments el fet que en la seva lectura eventiva fan referència necessàriament a tot l'esdeveniment i no només a la subeventualitat inicial d'aquest. Pensem, per exemple, en la denotació de *resposta* com a predicat; un acte de *respondre*, encara que sigui incomplet, implica tant l'acte d'enunciació com la transferència de l'enunciat a un tercer participant. Aquest tret, que assumim com a propi dels actes de *transferència* en general, s'expressa formalment en la prominència de les dues subeventualitats, que en aquest cas estan implicades en les relacions dels rols AGENTIU i TÈLIC respectivament expressant d'aquesta forma l'agentivitat i la telicitat inherent d'aquest tipus d'actes tal i com es mostra en la següent representació semàntica corresponent al nom *resposta*:

(31) *resposta*

	INDEX	e1	
	D - ARG1	1 <i>human</i>	
ARGSTR	D - ARG2	2 <i>prop</i>	
	D - ARG3	3 <i>human</i>	
	EVENT	e1 <i>trans</i>	
	EVENT	e2 <i>process</i>	
EVSTR	EVENT	e3 <i>state</i>	
STRUC	RESTR	e1 = e2 < e3	
	HEAD	e2 , e3	
	RELATION	acte_de_parla	
	AGENT	1	
CONT	AGENT	THEME 2	
	EVENT	e2	
	PROMIN	+	
RESTR	RELATION	conèixer	
	GOAL	3	
QUALIA TELIC	THEME	2	
	EVENT	e3	
	PROMIN	+	
	RELATION	exists	
	FORMAL	THEME 2	
	EVENT	e3	
	PROM	-	

Observem que en aquest cas l'índex està lligat a un esdeveniment que té una doble prominència ja que totes dues subeventualitats són igualment prominents; en la lectura no eventiva de *resposta*, en canvi, l'índex estaria lligat a la proposició resultant, que és l'argument de la quàlia FORMAL (2).

7.5.5. Esdeveniments subespecificats

A més dels tres tipus d'esdeveniments que acabem d'exemplificar, alguns esdeveniments no tenen una estructura eventiva especificada, en tant que poden tenir

més d'una lectura eventiva. La majoria d'aquestes nominalitzacions són derivades de verbs ergatius, és a dir, de verbs que poden tenir una lectura transitiva i una d'intransitiva.

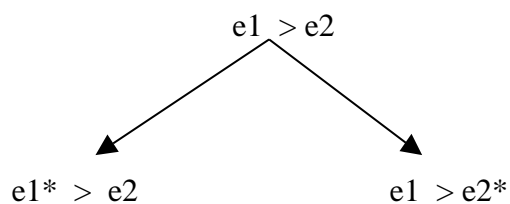
Considerem, per exemple, noms com *difusió*, *millora*, *integració*, o *desenvolupament*. L'esdeveniment denotat per aquest tipus de noms pot ser contemplat des de dues perspectives diferents: des de la perspectiva causativa (32-33a) i des de la perspectiva incoativa (32-33b).

- (32) a. La difusió de les dades per part del comitè executiu ha estat costosa.
b. La difusió de les dades ha estat molt àmplia.

- (33) a. La millora del servei és prioritària
b. La millora del servei és palpable en molts aspectes

En el primer cas (32a-33a), l'èmfasi de la interpretació recau sobre les circumstàncies del procés causant, mentre que en el segon (32b-33b) recau sobre algun punt de culminació del procés. Aquesta doble interpretació es tradueix en una estructura eventiva subespecificada que es concreta, en funció del context, en la prominència d'una subeventualitat determinada:

(34)

Tenint en compte les dades de (32) i com podem observar a (35), un nom com *difusió* inclou en la seva representació una quàlia AGENTIVA en la qual es fa referència al procés causat per un agent extern i una quàlia FORMAL en què es consigna el nou estat:

(35) *difusió*

INDEX

	ARGSTR	D - ARG1	1	<i>human</i>
		D - ARG	2	<i>top</i>
		EVENT	e1	<i>trans</i>
		EVENT	e2	<i>process</i>
	EVSTR	EVENT	e3	<i>state</i>
	STRUC	RESTR	e1 = e2 < e3	
		HEAD		
CONT		RELATION		existeix
		TEMA	2	
	RESTR	FORMAL	EVENT	e2
		PROMIN		
	QUALIA	RELATION		difondre
		AGENT	1	
	AGENTIVE	TEMA	2	
		EVENT	e1	
		PROMIN		

Fixem-nos que en aquest cas l'índex no està lligat a cap subeventualitat, pel fet que la lectura eventiva concreta vindrà determinada pel context, i que conseqüentment els trets de prominència en la quàlia també estan subespecificats. És aquesta naturalesa indeterminada la que explicarà la possibilitat que aquest tipus de nominalitzacions sovint puguin ser seleccionades per verbs de suport amb propietats eventives diferents:

- (36) a. tenir una gran difusió
b. fer una gran difusió

Donat que l'estructura del nom és subespecificada, i que l'índex pot estar lligat tant al procés com a l'estat resultant, un nom amb aquestes característiques pot ser seleccionat tant per un verb dinàmic com per un verb estatiu, especificant-se en cada cas segons els requeriments del verb.

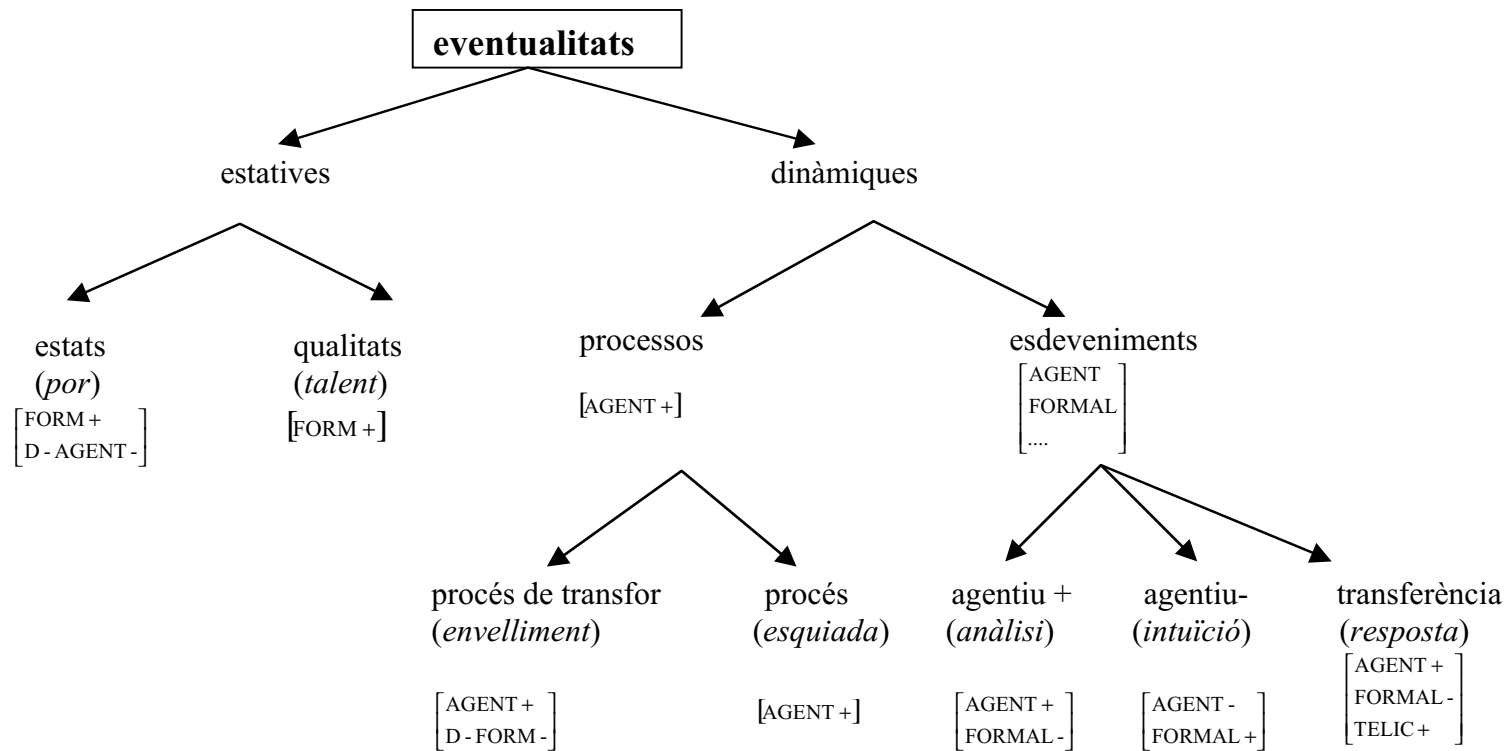
7.6 Conclusions

Aquesta revisió dels tipus de nominalitzacions eventives ens ha permès veure que la classificació semàntica de què hem partit inicialment tenint en compte només les propietats aspectuals és ampliable a classes més específiques si considerem paral·lelament altres aspectes de la semàntica lèxica. Des d'aquest punt de vista hem constatat que un model descriptiu com el de GL en què és possible accedir a l'estructura interna de les eventualitats ens permet capturar aspectes que altrament difícilment podríem expressar. Els avantatges més importants en aquest sentit s'han posat de manifest en la subclassificació dels esdeveniments segons les propietats de prominència i d'estructura argumental que es reflecteixen en diferents subtipus d'estructures de quàlia tal i com es resumeix en el quadre de (37).

Com veurem en el proper capítol, aquesta subclassificació resultarà especialment avantatjosa per explicar les dades relatives a la selecció lèxica entre nominalitzacions dinàmiques i verbs de suport. Altres avantatges derivats del fet de disposar d'un nivell de descripció com el de la quàlia és la possibilitat de fer referència a informació no declarada, o no accessible a la sintaxi. Un exemple del primer cas el constitueixen els arguments no declarats en l'estructura argumental en el cas dels predicats de redescrípció, mentre que per una altra banda, la possibilitat d'introduir eventualitats *default* ens ha permès distingir entre dos subtipus d'estats i de processos.

Quant a la selecció del tipus de denotació també hem pogut comprovar que la reestructuració de la informació eventiva en dos atributs (EVENT i STRUC) resulta especialment avantatjosa en tant que ens permet accedir, en el cas dels esdeveniments, a una subeventualitat o a tota l'eventualitat complexa. Finalment, un altre aspecte rellevant que la nostra proposta de representació permet capturar és el de la polisèmia. Pel que fa a les dades que pretenem explicar aquesta possibilitat resulta especialment rellevant en el cas de noms polisèmics entre dues lectures eventives, ja que aquesta propietat es manifesta en la possibilitat d'aquests noms de poder ser seleccionats per més d'un verb de suport.

(37) Classificació semàntica de les nominalitzacions eventives

Capítol 8

Verbs de suport i construccions de suport

8.1 Introducció

Després de presentar i discutir la classificació i la representació semàntica dels diferents tipus de nominalitzacions eventives, en aquest capítol considerarem la representació semàntica dels verbs de suport i de les construccions resultants.

En primer lloc volem fer palès que, pel que fa a la semàntica, per als predicats verbals assumim la mateixa classificació subjacent que hem assumit per a les predicacions nominals i que reproduïem al quadre de (37). Tanmateix, un dels primers aspectes que caldrà tenir en compte en el cas dels verbs és el de la seva doble interpretació com a verbs plens i com a verbs de suport que considerarem com a dues lectures derivades d'una mateixa metaentrada comú (8.2). Pel que fa al seu ús com a verbs de suport, la hipòtesi sostinguda al llarg d'aquesta tesi ha estat que la selecció lèxica de les nominalitzacions, ben lluny de ser arbitrària, respon a motivacions de naturalesa semàntica. A 8.3 veurem com aquestes restriccions es concreten en la nostra anàlisi en el fet que el verb requereix un complement predicatiu amb un tipus de quàlia bàsicament igual al seu propi. Més enllà d'això, però, els verbs de suport requereixen una especificació de la seva pròpia semàntica a través del nom. Com veurem a 8.3, aquest requeriment s'expressa a través d'una nova versió del mecanisme de coespecificació (v. 6.3.2), és a dir, mitjançant la unificació de les quàlies.

En comparació amb aquesta anàlisi, veurem que el tipus de restriccions imposades per un verb de suport sobre el seu complement predicatiu són completament diferents d'aquelles que imposa un verb aspectual (8.4). A la llum d'aquestes diferències, les construccions en què el verb aporta una determinada informació aspectual es revela com un tipus de construcció clarament diferent del que analitzem com a construcció de suport. El capítol clourà, a partir de 8.5, amb una exemplificació de construccions de suport prototipus de les diferents classes de predicats.

8.2 Verbs de suport *versus* verbs plens

La nostra proposta d'anàlisi per als verbs de suport parteix del supòsit que aquests verbs s'especifiquen, segons el context, en dues entrades corresponents a la lectura com a verb de suport, tal i com l'hem definida al capítol 3, o com a verb ple. És a dir, que totes dues realitzacions parteixen d'una metaentrada comú que pot ser més o menys especificada. Tanmateix, en cada una d'aquestes lectures, el verb imposa unes restriccions de selecció bàsicament diferents sobre el seu complement directe.

Per a verbs com *fer*, *tenir*, *donar*, *prendre*, que en la seva funció de suport són bàsicament especificats pel nom, aquesta metaentrada ha de ser especialment subespecificada. La informació semàntica aportada pel verb es redueix en aquests casos a les propietats d'estructura eventiva i a determinades restriccions semàntiques sobre el seu argument extern. Les especificacions sobre altres arguments i sobre com es concreten les relacions entre arguments i (sub)eventualitats en la quàlia són dependents del nom, i per tant, han de ser subespecificades com podem veure a (1):

(1) Entrada subespecificada bàsica d'un verb de suport

CAT	VAL	SUBJ (NP) [1]	
		COMPS <NP [2]	
	INDEX	[e1]event	
		ARGSTR	ARG1 [1]
			...
CONT	RESTR	EVSTR [α]	
		QUALIA []:	[4]

El que distingeix bàsicament les dues representacions que es deriven de (1) és el fet que, en un ús ple, la semàntica de (1) s'especifica segons les propietats del verb en qüestió, mentre que com a suport, la semàntica del verb s'especifica en funció de la semàntica del seu complement predicatiu. Com hem vist a partir de les dades, en la seva funció de suport, verbs com *fer*, *tenir* o *donar* seleccionen noms que, des del punt de vista semàntic, són lexicalitzacions més específiques del mateix tipus d'eventualitat que el verb. Efectivament, si considerem que *fer*, *tenir* i *donar* són respectivament predicats prototípics d'esdeveniments agentius (de creació, de modificació etc.), d'estats i de

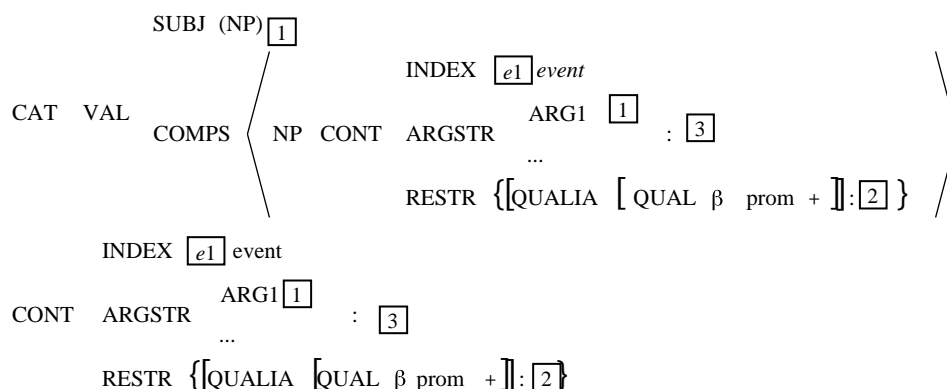
transferències, com je hem vist a través de les dades, les nominalitzacions que solen formar construccions de suport amb aquests verbs són respectivament subtipus de cada un d'aquests tipus semàntics:

(2)

actes de creació (<i>fer</i>)	estats (<i>tenir</i>)	actes de transferència (<i>donar</i>)
<i>traducció</i>	<i>por</i>	<i>resposta</i>
<i>anàlisi</i>	<i>vergonya</i>	<i>empenta</i>
<i>caminada</i>	<i>talent</i>	<i>cop</i>

Sembla evident que *traducció*, com a activitat, és un tipus més específic d'un *acte de creació*, que *por* és un tipus d'estat i *resposta* és un tipus d'acte de transferència. En la seva funció de suport, el verb, per tant, selecciona un complement predicatiu amb unes característiques semàntiques similars a les seves pròpies però més específiques. Aquestes restriccions semàntiques es vehicularan en la nostra proposta de representació a través de la quàlia, i més concretament a través de les propietats de prominència dintre d'aquesta estructura, en el sentit que un verb de suport requereix que el seu complement tingui la o les mateixes quàlies prominents. En la nostra proposta aquestes restriccions es consignen en la llista de subcategorització del verb tal i com podem veure en la següent entrada prototipus d'un verb de suport:

(3) Representació bàsica d'un verb de suport

De la representació de (3) ens interessa destacar especialment dos aspectes. Observem, en primer lloc, que el verb requereix que el valor de l'índex del nom que subcategoritza

estigui lligat a un objecte de tipus eventiu i que aquesta eventualitat sigui coreferencial amb l'eventualitat lligada pel seu índex. Notem que això no implica que les dues estructures eventives hagin de ser idèntiques, ja que per exemple, com hem vist al capítol anterior, tant en un procés com en determinats esdeveniments l'índex estarà lligat a un procés. La coindexació sí que expressa, però, el fet que el nom i el verb fan referència a **una mateixa eventualitat**, és a dir que les dues eventualitats, la denotada pel nom i pel verb, han d'unificar. Des d'aquest punt de vista, el nom, en aquests casos, no pot ser considerat un argument del verb, ja que no podem concebre una eventualitat que és participant de si mateixa. És per aquest motiu que, en l'estructura argumental, el verb només especifica un argument extern coindexat amb l'argument extern del nom; la resta d'arguments li vindran donats pel nom a través de la unificació de les dues estructures de trets corresponents a la semàntica (CONTENT).

En segon lloc, observem que la relació d'especificació a què ens referíem a (2) es vehicula a (3) a través de la quàlia: el verb requereix un nom predicatiu amb una estructura de quàlia que tingui les mateixes qualitats de prominència que les seves i que unifiqui amb la seva informació de quàlia. Com a resultat d'aquesta unificació, la informació semàntica del verb s'especificarà a través del nom, és a dir que, de fet, la representació de (3) es pot expressar més simplificadament de la següent forma:

(4) Estructura bàsica corresponent a un verb de suport

$$\begin{array}{l} \text{CAT VAL} \quad \text{SUBJ (NP)} \\ \quad \quad \quad \text{COMPS } \langle \text{NP} \left[\text{CONT} \mid \text{QUALIA} \mid \text{QUAL } \beta + \text{prom} \right] : \boxed{5} \rangle \end{array}$$

$$\begin{array}{l} \text{INDEX } \boxed{e1} \\ \text{CONT ARGSTR} \quad \text{ARG1 } \boxed{1} \quad \quad \quad : \boxed{5} \\ \quad \quad \quad \dots \\ \text{RESTR} \quad \text{EVSTR} \\ \quad \quad \quad \text{QUALIA} \mid \text{QUAL } \beta + \text{prom} \end{array}$$

Notem d'entrada, que el verb de suport requereix que la denotació del nom complement sigui de tipus eventiu. Quan aquest no sigui de tipus eventiu o sigui d'un tipus eventiu no compatible amb el del verb, la unificació fallarà i en aquest cas s'intentarà l'aplicació

funcional a partir de l'entrada corresponent com a verb ple.

Com dèiem a la introducció, des d'un punt de vista formal, la nostra proposta per a expressar la formació d'una construcció de suport es basa en una variant del mecanisme de co-composició. Recordem que aquest mecanisme s'aplica sobre formes semànticament subespecificades i que superficialment admeten més d'una aplicació funcional. El que caracteritza els fenòmens que poden ser analitzats mitjançant la co-composició és el fet que en ells no hi ha realment una operació de canvi de tipus (com en la coerció de tipus), sinó que es fa un ús de la informació de quàlia del complement per especificar el sentit del verb en un context determinat.

El que distingeix, tanmateix, la nostra anàlisi del mecanisme de co-composició tal i com es formula a Pustejovsky (1995: 122) és el fet que en el cas de les construccions de suport no podem parlar pròpiament d'una relació de co-especificació entre el nom i el verb, o de selecció mútua, ja que els noms no especifiquen el tipus de verb suport amb què combinen ni hi fan referència de cap manera. Des d'aquest punt de vista, les construccions de suport no serien tan diferents de les construccions lliures, ja que, com en aquestes, és el verb el que imposa totes les especificacions. A més, en el cas de les construccions de suport és la identitat del rol de quàlia prominent i no la identitat de determinats valors de quàlia, com en els exemples de co-composició de Pustejovsky (1995:122-127), la que legitima la unificació de la semàntica de tots dos elements que expressem formalment mitjançant la coindexació (índex 5).

El resultat d'aquesta unificació és, com veurem a través de l'exemplificació amb els diferents tipus de verbs, una representació semàntica en el nivell del sintagma verbal, estructuralment idèntica a una forma lèxica.

8.3 Verbs de suport *versus* verbs aspectuals

Com vèiem al capítol 3, a més de verbs tipus *fer* o *tenir*, tradicionalment s'agrupen sota la denominació de verbs de suport, altres verbs que aporten una determinada informació aspectual a la construcció resultant com *començar*, *agafar*. Com comprovarem a continuació, però, aquests verbs no admeten una anàlisi del tipus que acabem de proposar per als verbs de suport.

Observem, en primer lloc, que aquests verbs no mantenen una relació de +/-

especificitat respecte als noms que seleccionen. En aquests casos, l'eventualitat denotada pel verb i la denotada pel nom poden ser de tipus aspectuals completament diferents,

- (5) a. La Marta agafa (*esdeveniment*) por (*estat*)
 b. En Joan comença l'esquiada (*procés*)
 c. En Joan comença la traducció (*esdeveniment agentiu*)

tot i que les possibilitats de selecció estan mínimament restringides:¹

- (6) *començar un cop, una intuïció (*assoliment*)

El fet que en aquests casos el verb i el nom denotin dues eventualitats diferents fa que la representació d'aquests verbs difereixi considerablement de la que hem presentat a (3) per als verbs que considerarem pròpiament de suport.

Cal tenir en compte que, donat que el verb denota una eventualitat independent, en estructures com les de (5)-(6) el nom és un complement predicatiu que té estatus d'argument, és a dir que l'eventualitat del nom s'insereix en la construcció resultant com una segona predicació. Des d'aquest punt de vista, les construccions amb un verb aspectual no es distingirien de qualsevol predicat verbal lliure.

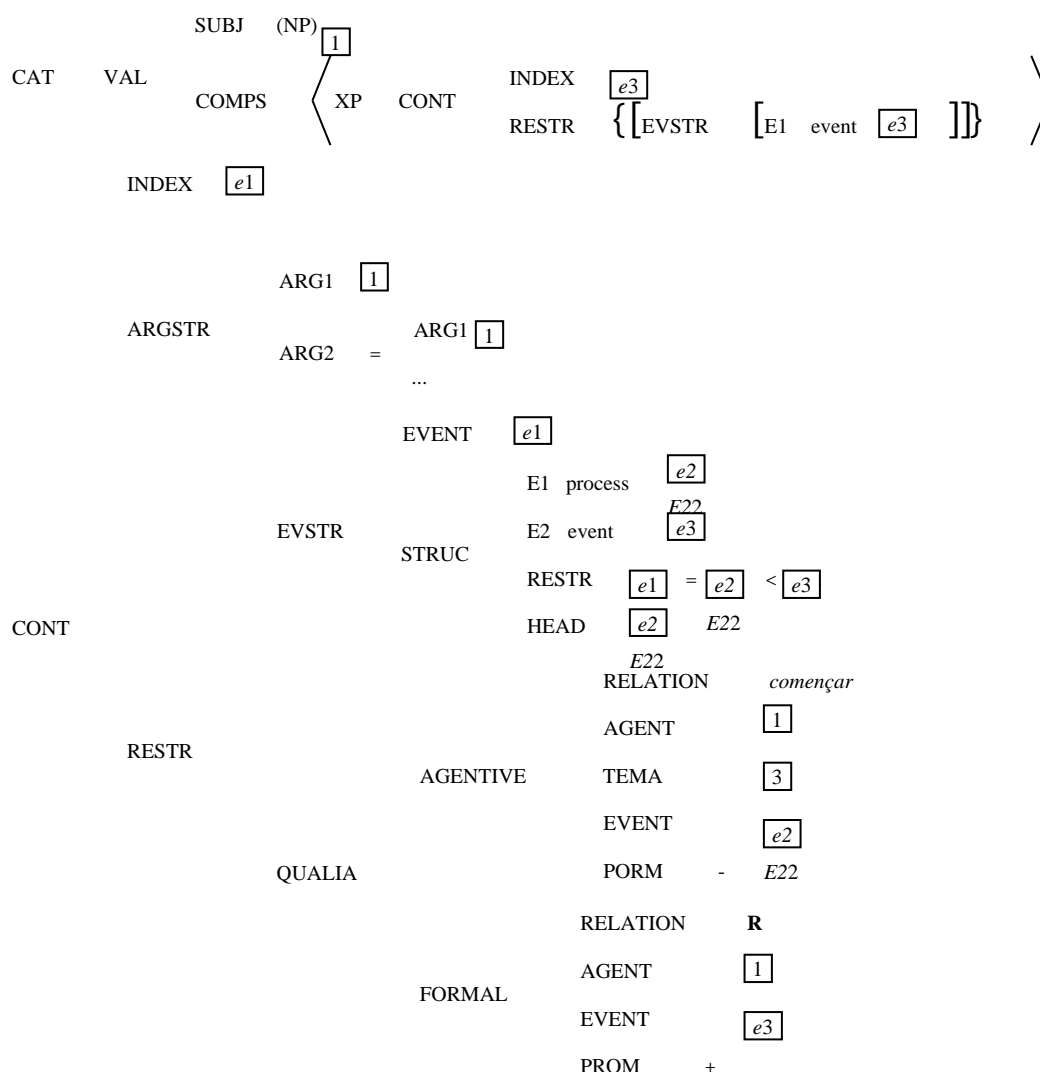
Sí que és propi, en canvi, d'un verb aspectual el fet de requerir un complement amb una denotació eventiva de la qual el verb en destaca un estadi concret. En aquest sentit, una qüestió crucial en la representació d'aquests verbs resideix en com expressar la relació existent entre les eventualitats denotades pel verb i el nom respectivament. Tant a (5) com a (6) es fa evident que el verb i el nom estan lligats a dues eventualitats diferents però tanmateix relacionades entre sí en el sentit que el verb fa referència a l'inici de l'eventualitat denotada pel nom. Per poder expressar aquesta informació necessitem poder accedir a aspectes interns de l'eventualitat. Des d'un plantejament atomista de l'estructura eventiva, en què les eventualitats estan lligades a una única variable, aquest tipus d'informació s'hauria d'expressar de forma independent

¹ De fet sembla ben natural que els verbs que aporten informació aspectual no seleccionin noms que denoten assoliments, ja que aquests esdeveniments, com hem vist al capítol 7 només poden ser concebuts com a acomplerts i, per tant, no és possible destacar-ne una fase determinada.

mitjançant la introducció d'un nou nivell de descripció. Aquesta solució, a part d'augmentar la complexitat formal, des d'un punt de vista lingüístic tampoc no resultaria gaire elegant en tant que ens obligaria a tractar per separat aspectes estretament relacionats entre ells d'una forma natural.

En el model de representació semàntica de GL els fenòmens relacionats amb l'aspecte poden ser tractats, almenys parcialment, amb el mateix aparell descriptiu de què ens servim per tractar qualsevol altre fenomen relacionat amb l'estructura eventiva, com podem veure a través de la següent representació bàsica per a un verb aspectual com *començar* segons l'anàlisi que a Pustejovsky (1995: 198-208) es proposa per a aquests verbs:

(7)

Observem, en primer lloc, que l'índex del complement subcategoritzat està lligat a una eventualitat ($e3$). Aquesta eventualitat és subespecificada ja que, com veïem a (5), pot ser de diferents tipus; fixem-nos, però que, en qualsevol cas és correferent amb la segona eventualitat de l'estructura eventiva introduïda pel verb. D'aquesta manera s'expressa en aquesta anàlisi que l'esdeveniment denotat pel verb fa referència a l'inici de l'eventualitat denotada pel nom.² Tanmateix, el nom ocupa, com en qualsevol

² Una possible objecció en aquesta anàlisi recauria sobre la naturalesa de la predicació del rol AGENTIU; amb altres paraules, a què fa referència l'acte de *començar*. De fet, si *x comença a ballar*, això implica que *x balla*, i no hi ha cap altre procés previ. Aquest tipus d'observacions ens fan pensar en les limitacions d'una descomposició binària de les eventualitats. Si bé aquesta descomposició resulta suficient i explicativa en molts casos, potser paral·lelament necessitaríem un altre tipus de descomposició temporal més fina per poder expressar la referència als diferents estadis d'una eventualitat. En aquest sentit, seria

construcció lliure, una posició en l'estructura argumental del verb, i el seu contingut semàntic s'incorporaria com una informació més en el conjunt de restriccions.

En principi, altres verbs com *agafar* que poden expressar igualment l'aspecte incoatiu d'una eventualitat tindrien una representació similar. Tanmateix, si comparem sintagmes verbals formats a partir dels verbs *començar* i *agafar* observarem que hi ha una distribució quant al tipus d'eventualitat seleccionat pel verb:³

- (8) a. començar una caminada, una traducció
 b. *començar la por, la gana
 c. agafar por, gana
 d. *agafar una caminada, una traducció

La distribució dels verbs *començar* i *agafar* quant al tipus semàntic del complement que seleccionen sembla córrer paral·lela a l'ús d'aquests dos verbs com a verbs de control i d'elevació respectivament: *començar* apareix preferentment en construccions de control i seleccionant processos, mentre que *agafar* apareix preferentment en construccions d'elevació i seleccionant estats.⁴

A més de les diferències que acabem de constatar, un verb com *agafar* es distingeix pel fet de tenir una lectura pròpia com a verb ple amb sintagmes nominals que tenen una denotació de tipus individu. Entenent, però, que el verb fa referència a l'inici d'un nou estat com a conseqüència d'un procés previ i que aquest estat pot ser específicament de *possessió d'una entitat* o bé més general, aquesta doble interpretació es podria representar mitjançant una metaentrada comú a partir de la qual es podrien derivar les dues lectures.

desitjable que en futurs treballs s'estudiés la possibilitat d'introduir un nou atribut temporal en el nivell de descripció eventiu.

³ Notem que entre els verbs que expressen l'aspecte terminatiu de l'eventualitat denotada pel nom (*acabar*, *perdre*), podem observar una distribució paral·lela quant al tipus d'eventualitats seleccionades:

(i) acabar una caminada, una traducció (*processos*)

*acabar la por, la gana

(ii) perdre la por, la gana (*estats*)

*perdre una caminada, una traducció

⁴ Una de les proves utilitzades per Perlmutter (1979) per a distingir un verb de control és la de poder ser insertat com a complement d'un verb del tipus *forçar*. L'aplicació d'aquest test als verbs *començar* i *agafar* ens inclinaria a pensar que en el primer cas es tracta d'una construcció de control i en el segon, en canvi, d'elevació:

(i) La Maria ha forçat en Joan a començar la traducció

(ii) * La Maria ha forçat en Joan a agafar por

8.4 Exemplificació de verbs i construccions de suport

8.5.1 Verbs estatus

El prototipus de verb de suport estatiu en el qual centrarem la nostra anàlisi és el verb *tenir*. Per tal de permetre la seva realització com a verb ple o com a verb de suport, és a dir, que pugui seleccionar un complement que denoti un individu o una eventualitat, la meta-entrada d'un verb estatiu com *tenir* només introduiria l'argument en posició de subjecte:

(9) *tenir*

CAT	VAL	SUBJ	(NP)	[1]	
		COMPS	<(NP)>	[2]	
	INDEX			[e1]	
	ARGSTR	ARG1	[1]	<i>top</i>	
		...			
CONT		EVSTR	[E1	[e1	<i>state</i>]
	RESTR	QUALIA	FORMAL		REL tenir
					PROTO - PATIENT
					[1]
				
					EVENT [e1]

Observem que la quàlia és parcialment subespecificada: el rol temàtic lligat a l'únic argument especificat és el més general possible per tal de permetre'n una especificació més concreta segons el context lingüístic. Aquest argument, que és l'únic especificat, participa en la relació estativa denotada pel verb. Com a verb ple, el segon complement es realitzaria com a argument del verb i la representació corresponent, per exemple, a *tenir una casa* seria com la següent:

(10) *tenir una casa*

HEAD	sv						
CAT	VAL	SUBJ (NP) [1]					
	COMPS	< >					
INDEX							
ARGSTR	ARG 1	[1] <i>top</i>					
	ARG 2	[2]					
CONT	EVSTR	EVENT [e1] <i>state</i>					
	STRUCT	[]			INDEX	[2]	
RESTR			REL tenir		RESTR	QUALIA FORMAL	RELATION casa
	QUALIA	FORMAL	POSSESSOR [1]				INSTANCE [2]
			TEMA [2]			
			EVENT [e1]				

Fixem-nos que el verb s'ha especificat com a verb de possessió i la informació semàntica de l'objecte directe simplement s'ha inserit com a valor del segon argument del verb en el conjunt de restriccions.

En la seva interpretació de suport (11), en canvi, el verb selecciona sintagmes nominals predicatius amb un rol FORMAL prominent, és a dir, amb unes propietats de prominència iguals que les seves:

(11)

HEAD	v						
CAT	VAL	SUBJ (NP) [1]					
	COMPS	< NP [CONT [QUALIA [FORMAL PROM +]]: [3]] >					
INDEX		[e1]					
ARGSTR	ARG1	[1] <i>entity</i>					
	...	1					
CONT	EVSTR	[E1 [e1] <i>state</i>]					
			REL tenir				: [3]
RESTR	QUALIA	FORMAL	PROTO - PATIENT [1]				
						
			EVENT [e1]				
			PROM +				

Les restriccions semàntiques imposades pel verb sobre el sintagma nominal que ocupa la posició d'objecte es codifiquen en la sintaxi: la seva semàntica ha d'unificar amb la del verb.

Noti's que el fet d'imposar que l'estructura de quàlia tingui un rol FORMAL prominent no exclou la possibilitat que tingui altres rols o que sigui una estructura subespecificada respecte a la prominència. Concretament, a partir de la representació de (11), el verb *tenir* podria seleccionar nominalitzacions amb les següents estructures de quàlia:

(12)

a.	b.	c.	d.
(<i>talent</i>)	(<i>por</i>)	(<i>mort</i>)	(<i>desenvolupament</i>)
[FORM +]	FORM + D-AGENT-	FORM + AGENT -	FORM D-AGENT

Fixem-nos que la representació de (11) llicenciaria la formació de construccions de suport amb aquest tipus de nominalitzacions, però no, en canvi, amb nominalitzacions que introdueixen una eventualitat dinàmica amb un rol AGENTIU prominent. Aquest darrer tipus de nominalitzacions, en no satisfer les restriccions semàntiques imposades pel verb, serien seleccionades per l'entrada del verb *tenir* com a verb ple; això vol dir que el resultat de l'aplicació funcional en exemples com (13) seria analitzat correctament com un sintagma verbal normal.

- (13) a. tenir una traducció
b. tenir una proposta

Vegem finalment, per oposició a (10), quina seria la representació resultant en una construcció de suport com *tenir por* :

(16) *tenir por*

HEAD	sv		
CAT	SUBJ (NP)	[1]	
VAL	COMPS	< >	
INDEX		[e1]	
ARGSTR	ARG1	[1] <i>human</i>	
	D - ARG2	[2] <i>top</i>	
	EVENT	[e1] <i>state</i>	
	D - EVENT	[e2] <i>event</i>	
EVSTR	STRUCT RESTR	[e2] < [e1]	
	HEAD1	[e1]	
CONT	RELATION	P	
	AGENTIVE	PROTO - AGENT [2]	
RESTR		EVENT [e2]	
		PROMIN -	
	QUALIA	RELATION tenir_por	
		EXPER [1]	
	FORMAL	TEMA [2]	
		EVENT [e1]	
		PROMIN +	

Com a resultat de la composició semàntica, el sintagma nominal que a (11) apareixia a la llista de complements ha estat cancel·lat. En el nivell semàntic, la unificació del valor de la semàntica (CONTENT) ha resultat en una especificació de l'estructura de quàlia, i conseqüentment de les estructures argumental i eventiva. En el nivell de l'estructura argumental, la unificació ha especificat la informació aportada pel verb i n'ha afegit de nova: l'argument extern ha estat restringit a través del nom a + *animat* i ha rebut en la relació de FORMAL el paper temàtic d'un *experimentador*; el segon argument del nom, per la seva banda, s'ha afegit com a nou element en l'estructura argumental resultant. En el nivell de la quàlia, la relació ha estat restringida a una relació de *tenir_por*.

Observem que, a partir de la representació que proposem per al verb de suport, la representació semàntica resultant del sintagma *tenir por* seria, tant estructuralment com en el nivell del contingut, molt similar a la que pressuposaríem per a un verb equivalent com *témer*. Per una altra banda, des del punt de vista del nom, observem que la representació de (16) difereix de la representació que proposàvem per al nom *por* (capítol 7 (5)) bàsicament en el nivell sintàctic, és a dir, en el tipus de categoria gramatical i en l'obligatorietat de realització de l'argument extern.⁵ A més, però, des del punt de vista semàntic la representació resultant de la construcció de suport ens permet expressar adequadament una relació de modificació tant de tota la construcció com de la part nominal per separat.

8.5.2 Verbs dinàmics

Quant a les propietats aspectuals, els verbs de suport dinàmics que analitzarem com a prototipus (*fer, prendre, donar*) tenen en comú el fet que lèxicament, i segons les proves utilitzades tradicionalment per a distingir entre classes aspectuals, serien considerats esdeveniments (*agentius*).

Com a esdeveniments, la seva estructura eventiva està estructurada en dues subeventualitats. Per una altra banda, el caràcter agentiu d'aquests verbs es manifesta a nivell de la representació de quàlia a través de la presència, en tots ells, d'un rol AGENTIU prominent. A partir d'aquestes dades i d'acord amb l'anàlisi que proposem per als verbs de suport, tots aquests verbs seleccionen nominalitzacions que com a mínim aconsegueixen el requisit de tenir una quàlia agentiva prominent.⁶

Tanmateix, aquests tres tipus de verbs es distingeixen entre ells, com veurem a continuació, per determinades propietats internes de l'eventualitat que denoten, així com per les seves propietats d'estructura argumental. Aquestes diferències donen lloc a tres subtipus diferents de quàlia que, al seu torn, motiven en cada cas la selecció de classes més específiques dintre del conjunt de les nominalitzacions dinàmiques.

⁵ També en aquest cas sembla que fora convenient la incorporació d'informació temporal per tal de poder expressar que en el sintagma verbal la predicació de *por* ha passat a tenir una dimensió temporal.

⁶ Aquestes similituds permetrien explicar algunes alternances amb aquests verbs dintre d'una mateixa llengua, com les següents:

- (i) a. make a decision *vs* take a decision
- b. give a speech *vs* make a speech

Pel que fa a les propietats aspectuals, si considerem el comportament dels verbs *fer*, *prendre* i *donar* respecte a la possibilitat de ser modificats per adverbis temporals del tipus *en una hora*, veurem que en el primer es tracta d'una *realització*, mentre que els dos darrers denoten *assoliments*:

- (17) a. fer una cosa en una hora
 b. * prendre una cosa en una hora
 c. * donar una cosa en una hora

En tots tres casos hi ha una eventualitat que resulta en un canvi d'estat d'algun tipus, però en el primer es tracta d'un canvi d'estat gradual, mentre que en el segon i el tercer el canvi és concebut com instantani.⁷ Un altre test que posaria en evidència l'èmfasi en l'assoliment de l'estat final en el cas de *prendre* i *donar* és la impossibilitat de ser seleccionats com a complement d'un verb aspectual (18 a-b):

- (18) a.? començar a prendre una cosa
 b.? començar a donar una cosa
 c. començar a fer una cosa

Aquestes diferències, com ja hem vist amb les nominalitzacions, es reflecteixen en unes propietats de prominència diferents dintre de l'estructura eventiva:

- (19) e1* process < e2 state (*fer*)
 e1* process < e2 * state (*prendre, donar*)

En tant que tots tres són agentius, la primera eventualitat és prominent en tots tres, però les diferències aspectuals que acabem de constatar fan que a *prendre* i *donar* la segona subeventualitat també sigui nuclear.

Si paral·lelament tenim en compte les propietats argumentals d'aquests verbs, veurem que *prendre* i *donar* es caracteritzen — en front de *fer* — pel fet d'implicar un

⁷ És evident que aquesta assignació de tipus eventius per defecte pot ser modificada per la presència de determinats modificadors o simplement pel tipus de denotació del sintagma nominal; aquí ens estem referint, però, a les propietats lèxiques del verb.

predicat relacional en cada subeventualitat,

- (20) a. *fer* (e1, agent, tema) < existir (e2, tema)
 b. *prendre* (e1, agent, tema) < tenir (e2, tema, destinatari)
 c. *donar* (e1, agent, tema) < tenir (e2, tema, experimentador)

i que només quan tots dos predicats s'acompleixen, és a dir quan el *destinatari* o l'*experimentador* entren en un nou estat podem considerar que s'ha acomplert un acte de *prendre* o *donar* respectivament. Des d'una perspectiva més general, els verbs *donar* i *prendre* poden ser considerats verbs de transferència, en tant que en totes dues relacions l'argument *tema* passa a estar en un nou estat (de possessió). Les diferències de naturalesa aspectual i argumental a què ens acabem de referir, es reflecteixen a nivell de l'estructura de quàlia en el fet que els verbs tipus *fer* tenen un únic rol prominent, (l'AGENTIU), mentre que els verbs *prendre* i *donar* tenen una doble prominència en la quàlia: els rols AGENTIU i TÈLIC. Resumint, en principi distingirem entre dos tipus de verbs dinàmics que es representen respectivament mitjançant les següents estructures de quàlia:

(21)

(a) verbs de creació

	REL	
	AGENT	[1]
AGENTIVE	...	
	EVENT	[e1] process
	PROM	+
	REL	
	THEME	
FORMAL	EVENT	[e2] state
	PROM	-

(b) verbs de transferència

	REL	
	AGENT	[1]
AGENTIVE	THEME	[2]
	EVENT	[e1] process
	PROM	+
	REL	
	GOAL	
TELIC	THEME	[2]
	EVENT	[e2] state
	PROM	+

Per una altra banda, si comparem *prendre* i *donar* entre sí a la llum de la seva estructura argumental respectivament, veurem que a *donar* la segona predicació introdueix un

tercer participant al qual es dirigeix l'acció, mentre que a *prendre* l'acció es dirigeix al mateix participant que realitza l'acció. Això es deriva naturalment del fet que es tracta d'una predicació biargumental i triargumental respectivament:

(22) donar (e1, X, Y, Z)

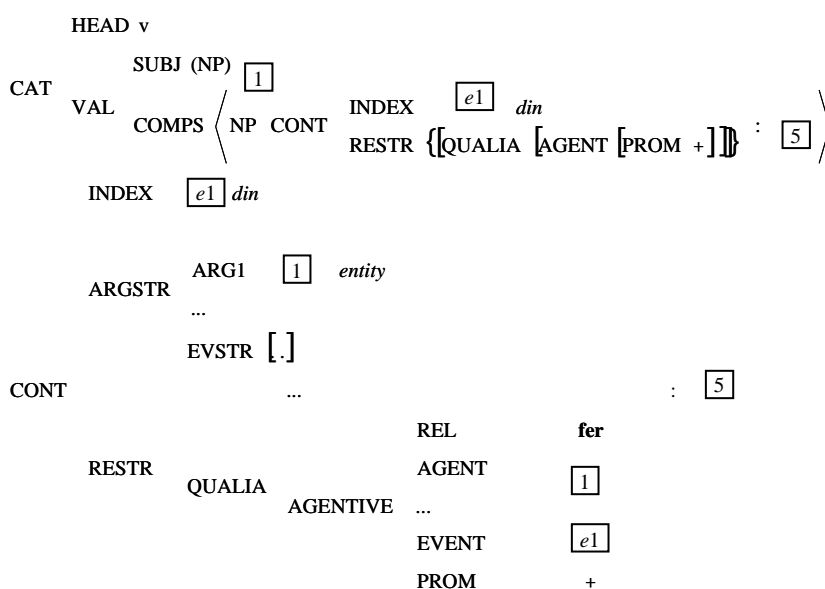
(23) prendre (e1, X, Y)

Aquesta diferència d'ordre argumental determina molt probablement el fet que aquests dos verbs, tot i compartir el fet de denotar *predicats de transferència*, seleccionin, tanmateix, nominalitzacions de tipus diferents. Concretament, com veurem a (8.5.2.2), si bé tots dos seleccionen noms amb un rol AGENTIU i un rol TÈLIC prominents, *donar* requereix adicionalment noms que tinguin un tercer argument *destinatari*. Aquest tipus de consideracions ens porten a subclassificar els esdeveniments de transferència segons si són bi- o triargumentals (amb un argument destinatari).

8.4.2.1 Esdeveniments de creació

Vegem a continuació la representació semàntica del verb *fer* com a verb de suport:

(24) *fer*

La representació de quàlia del verb *fer* està força subespecificada degut a l'alta dependència que el sintagma verbal resultant té de la semàntica dels noms amb què pot

formar construccions de suport. En qualsevol cas, però, el predicat resultant serà una eventualitat dinàmica, és a dir, amb un rol AGENTIU, ja que l'índex està lligat a una eventualitat d'aquest tipus. Fixem-nos que, com hem vist amb els verbs estatus, el verb de suport contribueix al predicat complex amb una informació eventiva i una estructura de quàlia semi-especificada, mentre que el nom hi contribueix aportant el contingut de la quàlia, és a dir, el significat lèxic. Les restriccions semàntiques que el verb imposa sobre el seu complement llicencien la formació de construccions de suport amb noms amb els següents tipus d'estructures de quàlia:

(25)

(a)	(b)	(c)	(d)
(<i>esquiada</i>)	(<i>envelliment</i>)	(<i>anàlisi</i>)	(<i>millora</i>)
[AGENT +]	AGENT + D - FORMAL -	AGENT + FORMAL -	AGENT FORMAL

o sigui, amb estructures que tenen o poden tenir un rol AGENTIU prominent. Recordem que (d), en ser subespecificada, era un dels tipus d'estructures eventives que podien ser seleccionades també per un verb estatiu (14). Observem, per tant, que la nostra anàlisi és prou flexible com per explicar el fet que noms amb una estructura eventiva subespecificada puguin aparèixer en construccions de suport amb verbs estatus o dinàmics.

Com succeïa amb la representació de la construcció *tenir por*, la representació final de la construcció de suport *fer una anàlisi* és molt similar a la que pressuposàrem per al verb *analitzar*, tret del fet que la semàntica de la construcció de suport inclou un rol FORMAL en el qual es consigna la informació relativa al resultat, de manera que la denotació no eventiva del nom continua essent accessible a través de l'atribut INSTANCE (3):

(26) *fer una anàlisi*

CAT	VAL	SUBJ (NP)	1	
		COMPS	$\langle \ \rangle$	
	INDEX		e2	
	ARGSTR	ARG1	1	<i>human</i>
		D - ARG 2	2	
		EVENT 1	e1	<i>transition</i>
			EVENT 1	e2 <i>process</i>
	EVSTR	EVENT 2	e3	<i>state</i>
	STRUCT	RESTR	e2	$< \alpha$ e3
		HEAD	e2	
CONT		RELATION		existeix
	RESTR	FORMAL	INSTANCE	3
			EVENT	e2
		PROMIN		-
	QUALIA	RELATION		analitzar
		AGENT	1	
	AGENTIVE	TEMA	2	
		EVENT	e1	
		PROMIN		+

Observem que la unificació de les quàlies del nom i el verb permet una especificació de la semàntica del verb a través del nom en tots els nivells de descripció. Un tractament d'aquest tipus comportaria, per tant, una reducció dràstica del nombre d'entrades lèxiques necessàries per a descriure els diferents significats d'un verb tan dependent del context com *fer*, ja que a partir d'una única entrada arribaríem a la interpretació correcta d'expressions amb significats tan diferents com *fer una caminada*, *fer repòs*, *fer un petó*, etc.

Per una altra banda, observem que la representació de (26) permetria un tractament adequat de possibles modificadors. En una oració com (27) en què el nom *anàlisi* és doblement modificat en les seves dues lectures, la lectura eventiva, que és la

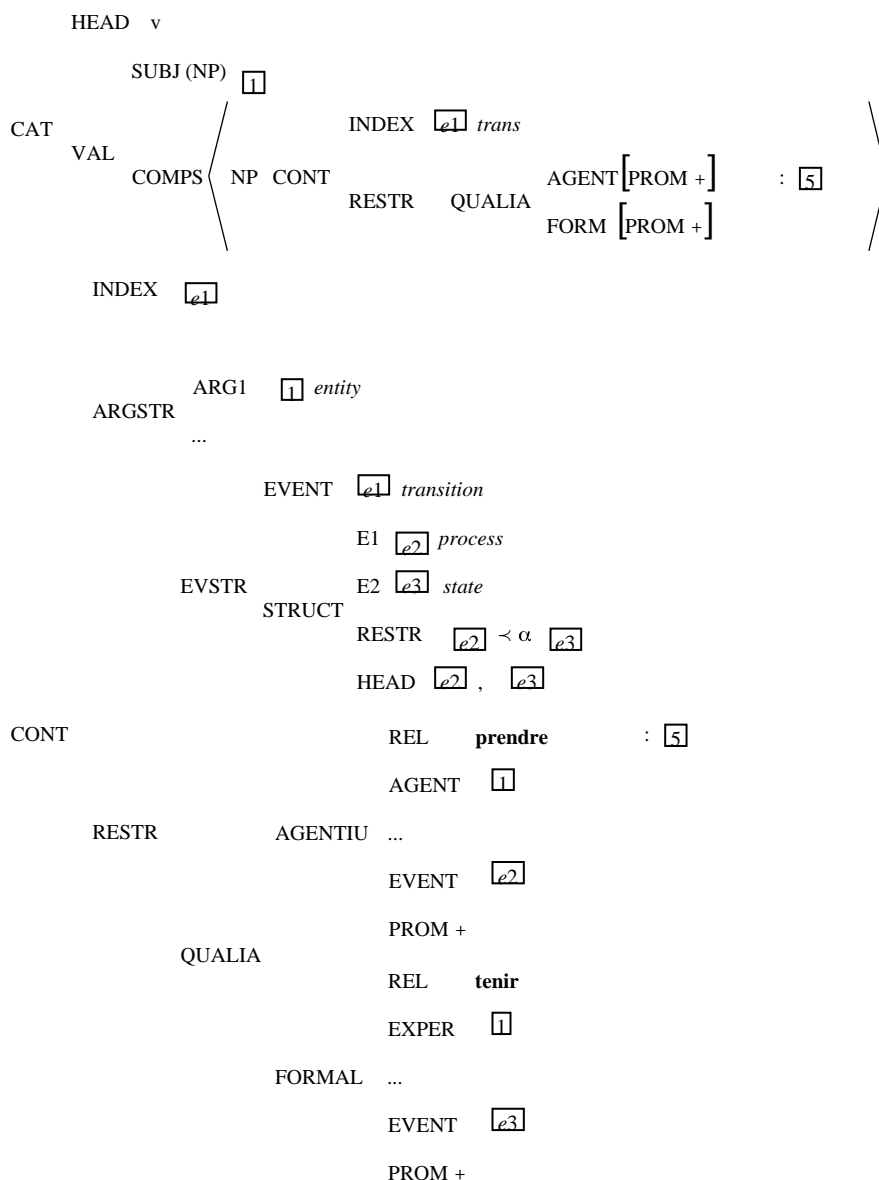
seleccionada pel verb de suport⁸, és accessible a través de l'índex de la construcció, mentre que la no eventiva, que és la modificada per l'adjectiu *excel·lent*, continua sent accessible a través de l'índex de l'argument del nom que feia referència al resultat.

(27) En Joan ha fet una anàlisi de les dades excel·lent en un temps rècord

8.4.2.2 Esdeveniments de transferència

Com dèiem a (8.4.2), l'estructura eventiva de *fer* és bàsicament igual que la de *donar* o la de *prendre*, en tant que tots tres verbs denoten esdeveniments, i per tant, tenen una estructura eventiva complexa. Tanmateix, la possibilitat d'accedir a aspectes interns de l'eventualitat ens ha permès detectar, en cada un d'aquests tres verbs, unes propietats eventives diferents. Com ja hem dit més amunt, la representació semàntica corresponent a un verb com *prendre* té una estructura de quàlia amb dos rols (AGENTIU i FORMAL) prominents, tal i com podem veure en la següent representació corresponent al verb *prendre*:

⁸ Recordem que en aquest aspecte ens distanciem del plantejament de Kuhn, ja que en la seva proposta

(28) *prendre*

D'una forma similar, un verb de transferència triargumental com *donar*, tindria una quàlia doblement prominent, amb la única diferència que introduiria un tercer complement *destinatari*. D'acord amb les seves propietats de quàlia, un verb d'aquest tipus selecciona noms amb un rol AGENTIU i un rol TÈLIC prominents. Considerem, per exemple, la representació resultant del sintagma *donar una resposta*:

l'índex del nom estava lligat a l'argument referencial.

(28) *donar una resposta*

	HEAD	sv		
CAT	VAL	SUBJ (NP)	[1]	
		COMPS	< >	
	INDEX		[1]	
	ARG1		[1] human	
ARGSTR	D - ARG2		[2] prop	
	D - ARG3		[3] human	
	EVENT1		[e1] transition	
	EVENT1		[e2] process	
EVSTR	EVENT2		[e3] state	
	SRUCT			
	RESTR		[e1] = [e2] < α [e3]	
	HEAD		[e2] , [e3]	
CONT				
	RELATION		acte_de_pa rla_de transfer	
	AGENT		[1]	
RESTR	AGENTIVE	THEME	[2]	
		EVENT	[e2]	
	PROMIN		+	
QUALIA				
	RELATION		tenir	
	EXPER		[3]	
	TELIC	THEME	[2]	
		EVENT	[e3]	
	PROMIN		+	

Com passava amb la representació de *fer una traducció*, la semàntica resultant és molt similar a la que podem pressuposar per a una forma lèxica equivalent com *respondre*, si exceptuem el fet que en la construcció de suport la realització dels arguments interns és opcional i el fet, encara més important, que la construcció de suport ens permet fer referència d'una forma independent al predicat nominal com vèiem a (27).

8.5 Conclusions

Per als predicats verbals hem assumit la mateixa classificació subjacent que per a les predicacions nominals i que reproduïem al quadre de (37) del capítol 7. La nostra anàlisi dels verbs de suport parteix del supòsit que aquests verbs s'especifiquen, segons el context, en dues entrades corresponents a la lectura com a verb de suport, o com a verb ple; és a dir, que totes dues realitzacions parteixen d'una metaentrada comú que serà, segons el cas, més o menys especificada.

Com hem pogut comprovar, en el seu ús de suport els verbs seleccionen nominalitzacions amb unes característiques semàntiques similars – més específiques – a les seves pròpies. Les restriccions semàntiques que els verbs de suport imposen sobre els seus complements són de naturalesa argumental i eventiva, i es vehiculen en la nostra proposta de representació a través de la quàlia, i més concretament a través de les propietats de prominència dintre d'aquesta estructura, en la mesura que pressuposem que aquestes propietats de prominència reflecteixen la interacció entre propietats argumentals i eventives. Concretament, hem vist que un verb de suport requereix un nom predicatiu amb una estructura de quàlia que té les mateixes qualitats de prominència que les seves. Com ja hem subratllat, aquestes restriccions a través de la prominència de quàlies es revelen com a suficientment restrictives i al mateix temps com a prou àmplies com per donar compte d'un gran nombre de dades.

Com a resultat de la unificació de quàlies entre la informació semàntica del verb i la del nom obtenim una representació semàntica en el nivell del sintagma verbal que és estructuralment idèntica a una forma lèxica equivalent. Naturalment una representació d'aquest tipus resulta especialment avantatjosa des d'una perspectiva multilingüal en la mesura que ens permet compensar possibles divergències categorials. També des d'un punt de vista monolingüe, però, és molt adequada en el sentit que, com hem vist, ens permet expressar adequadament una relació de modificació tant de tota la construcció com de la part nominal per separat.

Conclusions

Sota l'epígraf d'aquestes conclusions voldríem fer un breu repàs dels que són al nostre entendre els objectius més importants assolits en aquesta tesi, així com de les qüestions pendents que resten per resoldre. En primer lloc, la no correspondència entre el nucli sintàctic i el nucli semàntic planteja un problema d'anàlisi que va lligat a la prèvia detecció d'una construcció de suport per tal d'arribar a una interpretació correcta a nivell de l'oració.

Per una altra banda, la seva possible substitució per una forma lèxica (verb o còpula + adjectiu) genera, des del punt de vista contrastiu, diferències estructurals entre llengües que suposen un problema per a la traducció.

I finalment, la restringida commutabilitat dels seus elements fa necessària algun tipus de generalització sobre les restriccions de selecció lèxica especialment des del punt de vista de la generació.

Sens dubte una de les fites claus del treball és la d'haver arribat a una anàlisi sintàctico-semàntica de les construccions de suport que dona compte de les generalitzacions més importants que s'han fet paleses a través de les dades. Com hem vist al capítol 5, les anàlisis formals realitzades fins ara ja havien constituït un pas endavant important en aquest sentit. Tanmateix, un dels punts més destacables en l'anàlisi que presentem respecte d'aquestes propostes anteriors és el fet que aconseguim explicar les restriccions semàntiques subjacents en la selecció de les nominalitzacions. Les anàlisis existents fins ara es basaven en una selecció lèxica per part del verb de suport que resultava enormement costosa. Aquesta semblava, però, la única opció possible tenint en compte les limitacions dels sistemes de descripció de la semàntica lèxica dels quals es partia. El nivell de descripció de les quàlies, i concretament les propietats de prominència de determinats rols de quàlia, en tant que deriven de la interacció entre les propietats eventives i argumentals, es revela com una informació clau per a capturar generalitzacions que fins ara no semblaven capturables. En principi, aquest nivell de descripció aporta una nova perspectiva a la qüestió de la classificació de les predicacions des d'un punt de vista semàntic que està a cavall entre una taxonomia de base aspectual i una de base argumental. En aquest sentit, fora interessant contrastar en futurs treballs l'adequació d'una taxonomia d'aquest tipus per explicar altres

fenòmens relacionats amb la semàntica de les predicacions.

Un altre avantatge important de l'anàlisi proposada resideix en el fet de poder derivar les dues lectures possibles d'un verb de suport a partir d'una única metaentrada subespecificada. Aquesta possibilitat, a més de ser menys costosa computacionalment, també és més adequada des d'un punt de vista lingüístic en tant que, com hem vist, un verb en funció de suport conserva bàsicament les mateixes propietats que en el seu ús ple.

Tant en la representació semàntica de les nominalitzacions com en la dels verbs s'han posat clarament de manifest els avantatges d'una semàntica eventiva que no es defineix només a partir del tipus d'eventualitats, sinó també a partir de les propietats internes que configuren les diferents eventualitats. Aquesta aproximació ens ha permès arribar a un tipus de distincions que des d'una perspectiva atomista eren impossibles de capturar. Tanmateix, com hem vist en tractar dels verbs aspectuals, la integració de la temporalitat contribuiria a augmentar considerablement el poder expressiu d'una aproximació d'aquest tipus.

Addicionalment, com hem vist, les restriccions semàntiques imposades pels verbs de suport als seus possibles complements predicatius es concreten precisament en la compatibilitat entre les propietats de prominència de quàlies dels dos elements. Aquesta compatibilitat — que no suposa una igualtat — resulta ser prou restrictiva i al mateix temps prou flexible com per explicar les generalitzacions que es posen de manifest a través de les dades. En aquest sentit volem subratllar que, deixant de banda les excepcions, especialment justificables en aquest cas tenint en compte la naturalesa semi fixada de les construccions que hem estudiat, el treball apleix un dels seus objectius principals que era el d'arribar a formalitzar unes generalitzacions de base semàntica subjacents en la formació de construccions de suport. Paral·lelament, en arribar a representació semàntica en el nivell del sintagma verbal que és estructuralment idèntica a una forma lèxica equivalent la proposta d'anàlisi presentada resulta especialment adequada des d'una perspectiva multilingüal aconseguint d'aquesta manera satisfer el que havíem presentat com l'altre objectiu principal del treball.

Referències bibliogràfiques

- ACKERMAN, F ; WEBELHUTH, G. (1998), *A Theory of Predicates*. Stanford, CSLI Publications.
- ALONSO RAMOS, M. (1997), “Coocurrencia léxica y descripción lexicográfica del verbo DAR: hacia un tratamiento de los verbos soporte”, a: *Zeitschrift für romanische Philologie* 113.
- ALSINA, A. (1992), “On the Argument Structure of Causatives”, a: *Linguistic Inquiry*. MIT. 23, No.4, pp. 517-555.
- BADIA, T. ; VIDAL, J. (1991), “Una aplicación del concepto de Aktionsart a las nominalizaciones”, a: *Actas del Congreso de la Sociedad Española de Lingüística. XX Aniversario*. Tenerife, pp. 853-862.
- BADIA, T. (1994), *Aspectes del sintagma nominal en català des de la perspectiva de la traducció automàtica*. Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- BADIA, T. ; CARULLA, M. ; COLOMINAS C. (1994), “Representació de l'estructura argumental dels noms en formalismes d'estructures de trets”, a: Martín Vide (ed.), *Actas del X Congreso de lenguajes naturales y lenguajes formales*. Barcelona.
- BADIA, T. ; COLOMINAS, C. (1997), “The Predicate-Argument Structure”, a: *Sèrie Monografies*, 4, IULA, Universitat Pompeu Fabra, Barcelona.
- BADIA, T. ; SAURÍ, R. (1998), “The Representation of Syntactically Complements to Nouns”, a: *COLING-ACL'98. Workshop on the Computational Treatment of Nominals*. Montréal, pp. 1-10.
- BADIA, T. ; SAURÍ, R. (2000), “Enlarging HPSG with lexical semantics”, a: A. Gelbuck (Ed.) *Proceedings of CICLing-2000. Conference on Intelligent text processing and Computational Linguistics*. Mexico City, Mexico, pp. 101-122.
- BACH, E. (1986), “The Algebra of Events”, a: *Linguistics and Philosophy*, 9, pp 5-16.
- BAHR, B. I. (1977), *Untersuchungen zu den Typen von Funktionsverbgefügen und ihrer Abgrenzung gegen andere Arten der Nominalverbindung*. Dissertation. Bonn.
- BAKER, M. (ed.) (1998), *Routledge encyclopedia of translation studies*, London Routledge.
- BAUSCH, K. R. (1964), “Der Nominalstil in der Sicht der vergleichenden Linguistik”, a: *Mu* 74, pp. 223-36.
- BENSON, M. (1985), “Collocations and Idioms”, a: Ilson, R. *Dictionaries, Lexicography and Language Learning*. Oxford, Pergamon Institute of English.
- BENSON, M. ; BENSON, E. ; ILSON, R. (1986), *The BBI Combinatory Dictionary of English. A Guide to Word Combinations*. Amsterdam; Filadelfia, John Benjamins Publishing Company.

- BERGENHOLTZ, H. ; TARP, S. (1994), “Mehrworttermini und Kollokationen in Fachwörterbüchern”, a: Schaefer, B. ; Bergenholtz, H. (eds) *Fachlexikographie. Fachwissen und seine Repräsentation in Wörterbüchern*. Tübingen.
- BERGMANN, R. ; PAULY, P. (1983), *Neuhochdeutsch Arbeitsbuch zur Grammatik der deutschen Gegenwartssprache* Göttingen Vandenhoeck & Ruprecht.
- BREIDT, E. (1993), “Extraction of Collocations from Text Corpora: A feasibility Study for German”, a: *Proceedings of the First Workshop on Very Large Corpora*. Columbus OH: ACL.
- BRESNAN, J. (1982), *The Mental representation of grammatical relations*, MIT Press, Cambridge, MA.
- BRESSON, D. (1988), “Der nominale Teil in den Funktionsverbgefügen”, a: *Cahiers d’Etudes Germaniques* 14, Université de Provence. pp. 71-114.
- BRESSON, D. (1989), “La distribution du sens dans les locutions à verbe support”, a: *Travaux* 7, Cercle Linguistique d’Aix-en-Provence, pp- 57-72.
- BUITELAAR, P. (1998), *Systematic Polysemy and Underspecification*, (PH. D. Dissertation), Brandeis University.
- BUSA, F. (1996), *Compositionality and the Semantics of Nominals* (Ph. D. Dissertation), Brandeis University, Waltham, MA.
- BUSSMANN, H. (1983), *Lexikon der Sprachwissenschaft*, Kröner, Stuttgart.
- BÜTNER, G. (1997), *Untersuchungen zur Syntax und Semantik spanischer Funktionsverbgefüge*, a: Romanistische Linguistik, Heft 6, Freie Universität Berlin, Berlin.
- CARLSON, G. (1977), *Reference to kinds in English*. (PH. D. Dissertation), University of Massachusetts, Amherst, EUA.
- CATFORD (1965), *A linguistic theory of translation: an essay in applied linguistics*. London: Oxford University Press.
- CATTELL, R. (1984), *Composite Predicates in English*, Syntax and Semantics 17, Academic Press, New York.
- CHOMSKY, N. (1964), *Aspects of the theory of syntax*. Cambridge, Mass.: M.I.T. Press.
- CHOMSKY, N. (1981), *Lectures on government and binding*. Dordrecht, Foris Publications.
- CHURCH, K. ; HANKS, P. (1990), “Word association norms, mutual information and lexicography”, a: *Computational Linguistics* 16, p. 22-29.
- COLLINS COBUILD. Dictionary of phrasal verbs (1989), London [etc.] Collins.
- COLOMINAS, C. (1998), “Els enfocaments adoptats en traducció automàtica com a eina de reflexió en l’ensenyament de la traducció”, a: Actes del III Congrés Internacional sobre Traducció, Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra, 1998.

- DANIELS, K. (1963), *Substantivierungstendenzen in der deutschen Gegenwartssprache* Pädagogischer Verlag Schwann, Düsseldorf.
- DANLOS L. *et al.* (1990), "Support verbs and predicative nouns", a: Eurotra reference Manual 7.0.
- DANLOS, L. (1992), "Support verb constructions: Linguistic properties, representation, translation", a: *French Language Studies 2*, Gran Bretanya, pp. 1-32.
- DANLOS, L. ; SAMVELIAN, P. (1992), "Translation of the predicative element of a sentence: category switching, aspect and diathesis", a: *TMIMT-92, Proceedings of the Forth International Conference on Theoretical and Methodological Issues in Machine Translation*, Montréal: CWARC, 21-34.
- DAVIDSON, D. (1967), "The logical form of action sentences", a: RESCHER, N. (ed.), *The logic of Decision and Action*. Pittsburg University Press. Pittsburg. EUA.
- Diccionari de la Llengua Catalana (1993), Enciclopèdia Catalana.
- Diccionario de la Lengua Española, Real Academia Española (1995), Espasa Calpe.
- Dictionary of contemporary English (1988), Longman Group.
- DI SCIULLO, A. M. ; ROSEN, S. T. (1990), "Light and Semi-Light Verb Constructions", a: DZIWIWREK, K. *et al.* (eds.) *Grammatical Relations: A Cross-Theoretical Perspective*, Center for the Study of Language and Information, Stanford University, Stanford, pp. 109-125.
- DORR, B. J. (1994), "Machine Translation Divergences: A formal description and proposed solution", a: *Computational Linguistics*, Volume 20, Number 4, MIT Press.
- DOWTY, D. R. (1979), *Word Meaning and Montague Grammar*. Reidel Publishing Company, Dordrecht, Holanda.
- DRAS, M. ; JOHNSON, M. (1996), "Death and Lightness: Using Demographic Model to find Support Verbs", Microsoft Research Institute & Department of Computing, Australia.
- DUDEN Deutsches Universal Wörterbuch (1993-97), Langenscheidt KG.
- DUDEN (1984), *Grammatik der deutschen Gegenwartssprache*. Bibliographisches Institut, Mannheim, Alemanha.
- EMORINE, M. (1992), *Formalisation syntaxique et sémantique des constructions à verbes supports en français et en espagnol dans une grammaire catégorielle d'unification* (Tesi doctoral), Université Clermont- Ferrand 2.
- ENGELEN, B. (1968), "Zum System der Funktionsverbgefüge", a: *Wirkendes Wort* 5, pp. 289-303.
- ESAU, H. (1976), "Funktionsverbgefüge", a: *Folia Lingüística*, IX-1-4, Mouton, Den Haag.

- EVERAERT, M. ; Hollebrandse B. (1995), "The Lexical Representation of Light Verb Constructions", a: Ju Namkung (ed.), *Proceedings of the Twenty-First Annual Meeting of the Berkeley Linguistic Society*, Berkeley, 94-104.
- FILLMORE, CH. (1968), "The case for case", a: Bach, Emmon i Robert T. Harms (eds.). *Universals in linguistic theory.*, Holt, Rinehart and Winston, New York. EUA.
- FIRTH, J. R. (1957), *Papers in linguistics: 1934-1951*, Oxford University Press. London.
- GIRY-SCHNEIDER, J. (1987), *Les prédicats nominaux en français: les phrases simples à verbe support*, Driz, Genève.
- GIRY-SCHNEIDER, J. (1996), "La notion de modifieur obligatoire dans des phrases à verbe support *avoir* complexes", a: *Langages* nr. 121, Paris, Larousse pp.19-35.
- GÖTZE, L. (1973), *Knaurs Grammatik der deutschen Sprache Sprachsystem und Sprachgebrauch*, Droemer Knaur, Munic.
- GREFENSTETTE, G. ; FONTANELLE, T. ; HEID, U. (1996), "The DECIDE Projekt: Multilingual Collocation Extraction", a: *Proceedings of the Euralex International Congress*, Göteborg.
- GRIMSHAW, J. (1990), *Argument structure*, Linguistic Inquiry Monographs 18, Cambridge, MA, MIT Press.
- GRIMSHAW, J. ; MESTER, A. (1988), "Light Verb and theta- Marking", a: *Linguistic Inquiry*, Vol. 19, Núm 2, MIT, 205-232.
- GROSS, G. (1996), "Prédicats nominaux et compatibilité aspectuelle", a: *Langages* 121, París, Larousse, pp. 54-73.
- GROSS, G. ; KIEFER, F. (2000), "La structure événementielle des substantifs", a: *Folia lingüística*, Vol. 29, Mouton de Gruyter, Berlin.
- GROSS, M. (1976), "Sur quelques groupes nominaux complexes", *Méthodes en grammaire française*, Chevalier et Gross eds. Klincksieck, Paris.
- GROSS, M. (1981), "Les bases empiriques de la notion de prédicat sémantique", a: *Langages* 63, Paris.
- GROSS, M. (1996), "Les verbes supports d'adjectifs et le passif", a: *Langages* nr. 121, París, Larousse, pp. 8-19.
- GÜNTHER, H.; PAPE, S. (1976), "Funktionsverbgefüge als Problem der Beschreibung komplexer Verben in der Valenztheorie", a: *Untersuchungen zur Verbvalenz*, Forschungsberichte des IDS, vol. 30. Tübingen, 92-128.
- HARRIS, Z. S. (1964), *Elementary Transformations*, TDAP 54, Philadelphia: University of Pennsylvania, a: *Papers in Structural Transformational Linguistics*, Dordrecht: Reidel, 1970: 482-532.
- HALLIDAY, M. A. Q. (1985), *An Introduction to functional grammar*, Edward Arnold, London.

- HAUSMANN, F. J. (1989), "Le dictionnaire de collocations", a: Hausmann, F. et al. (eds.) *Wörterbücher/Dictionaries/Dictionnaires*. Vol. 1. Berlin; Nova York: Walter de Gruyter, 1989.
- HEID, U. (1994), "On Ways Words work together. Topics in Lexical Combinatorics", a: Martin, W., Meijs, W., Moerland, M. Ten Pas, E., van Sterkenburg, P., Vossen, P. (eds.). *Euralex 1994, Proceedings*. Amsterdam, 226-257.
- HEID, U. (1996), "Using Lexical Functions for the Extraction of Collocations from Dictionaries", a: Wanner, L. *Lexical Functions in Lexicography and Natural Language Processing*, Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing, 115-146.
- HELBIG, G. (1984), "Probleme der Beschreibung von Funktionsverbgefügen im Deutschen", a: Gerhard Helbig: *Studien zur deutschen Syntax*. Vol. 2. Leipzig: Verlag Enzyklopädie, 163-188.
- HELBIG, G. (1979), *Wörterbuch zur Valenz und Distribution deutscher Verben*. Gerhard Helbig, Tübingen Max Niemeyer.
- HELBIG, G. ; BUSCHA , J. (1987), *Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht*. VEB Verlag Enzyklopädie. Leipzig. Alemanya.
- HERINGER, H. J. (1968), "Die Opposition von 'kommen' und 'bringen' als Funktionsverben", a: *Untersuchungen zur grammtischen Wertigkeit und Aktionsart*, Pädagogischer Verlag Schwann, Düsseldorf.
- HERRLITZ, W. (1973), *Funktionsverbgefüge vom Typ "in Erfahrung bringen"*, Niemeyer Verlag, Tübingen.
- Ibrahim, A. H. (1996), "Les supports: le terme, la notion et les approches", a: *Langages* 121, Paris, Larousse, pp. 3-8.
- ILGENFRITZ et al. (1989), *Langenscheidts Kontextwörterbuch Französisch-Deutsch*. Berlin, München: Langenscheidt.
- JACKENDOFF, R. (1972), *Semantic Interpretation in Generative Grammar*, MIT Press, Cambridge.
- JACKENDOFF, R. (1990), *Semantic Structures*, MIT Press, Cambridge.
- JESPersen, O. (1965), *A modern English Grammar on Historical Principles*, Londres.
- JÖRGENSEN ; SAMVELIAN (1993),
- KENNY, A. (1963), *Action, Emotion and Will*. Routledge & Kegan Paul, Londres, Regne Unit.
- KLEIN & SAG (1995)
- KOLB, H. (1962), "Sprache des Veranlassens: über analytische Kausativbildungen im modernen Deutsch", a: *Sprache im technischen Zeitalter*, 2.

- KOLLER, W. (1995), *Einführung in die Übersetzungswissenschaft*. Heidelberg [etc.] Quelle & Meyer.
- KRENN, B. & ERBACH, G. (1994), "Idioms and support verb constructions", a: Nerbonne/Netter/Pollard (1994), 365-396.
- KUHN, J. (1994), *Die Behandlung von Funktionsverbgefügen in einem HPSG-baiserten Übersetzungsansatz*, IMS, Universität Stuttgart.
- LAKOFF, G. (1970), *Irregularity in Syntax*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- LEVIN, B. (1993), *English Verb Classes and Alternations*, University of Chicago Press.
- LEVRIER, F. (1995), "Les phrases de structure N₀ être en X: problèmes de nominalisation et variantes aspectuelles", a: *Cahiers de Grammaire* 20, pp. 65-86, Toulouse, França.
- MALBLANC, A. (1968), *Stylistique comparée du français et de l'allemand essai de représentation linguistique comparée et étude de traduction*. Alfred Malblanc EDICIÓ: 5e ed. Rev.
- MANI, I. (1997), (Diss.) *The semantics of nominalizations: a study in decompositional semantics*, Washington, D.C.
- MARÍN GÁLVEZ, R. (2000), *El componente aspectual de la predicación*, (tesis doctoral), UAB (2001).
- MEL'CUK, I. A. (1996), "Lexical Functions: A Tool for the Description of Lexical Relations in a Lexicon", a: Wanner, L. *Lexical Functions in Lexicography and Natural Language Processing*. Amsterdam; Filadelfia: John Benjamins Publishing.
- MESLI, N. (1988), "Classification des verbes simples et composés de l'allemand fondée sur les Aktionsarten", a: *Cahiers d'Etudes Germaniques* 15, pp. 29-51.
- MESLI, N. (1991), "Analyse et Traduction Automatique de Constructions à Verbe Support dans les Formalisme CAT2", a *EUROTRA-D Working Papers*, 19, Saarbrücken.
- MILLER, G. (1993), 'Five papers on Wordnet' *Special Issue of International Journal of Lexicography*, 3(4).
- MOENS, M. ; STEEDMAN, M. (1988), "Temporal Ontology and Temporal Reference", a: *Computational Linguistics* 14: 15-28.
- MOURELATOS, A. (1978), "Events, processes and states", a: *Linguistics and Philosophy*, 2.
- NAMER, F. (1995), *Second Report on Support Verb Constructions*, MLAP 93-15, Deliverable D1.
- NIDA, E. A. ; TABER, CH. R. (1969), *The Theory and practice of translation*. Leiden for the United Bible Societies by E.J. Brill.
- OSTLER (1979),

- PARSONS, T. (1990), *Events in the Semantic of English*, MIT Press, Cambridge, MA.
- PERLMUTTER, D. V. (1979), *Studies in relational grammar*. Chicago, University of Chicago Press 1983-1990.
- PERSSON, I. (1975), *Das System der kausativen Funktionsverbgefüge. Eine semantisch-syntaktische Analyse einiger verwandter Konstruktionen*. Lund.
- PERSSON, I. (1981), "Das Funktionsverbgefüge mit dem Funktionsverb *finden*. Eine semantisch-syntaktische Analyse", a: *Deutsch als Fremdsprache* 18, 25-32.
- POLENZ, P. von (1963), *Funktionsverben im heutigen Deutsch. Sprache in einer rationalisierten Welt*. Wirkendes Wort 5. Düsseldorf.
- POLLARD, C. ; SAG, I. (1987), *Information-Based Syntax and Semantics, Volume 1: Fundamentals*. CSLI Lecture Notes Series No. 13. Standford: CSLI Publications.
- POLLARD, C. ; SAG, I. (1994), *An Information Based-Approach to Syntax and Semantics, Volum: Fundamentals*. Center for the Study of Language and Information. Standford, Calif. EUA.
- PUSTEJOVSKY, J. ; ANICK, P. (1988) "On the Semantic Interpretation of Nominals", a: *Proceedings of COLING-1988*, Budapest.
- PUSTEJOVSKY, J. (1991a), "The Generative Lexicon", a: *Computational Linguistics*, 17: 409-441.
- PUSTEJOVSKY, J. (1991b), "The Syntax of Event Structure", a: *Cognition* 41: 47-81.
- PUSTEJOVSKY, J. (1993), "Type Coercion and Lexical Selection", a: *Semantics and the Lexicon*, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, The Netherlands.
- PUSTEJOVSKY, J. ; Bouillon, P. (1995), "Logical Polysemy and Aspectual Coercion", a: *Journal of Semantics*, 12: 1-14.
- PUSTEJOVSKY, J. (1995), *The Generative Lexicon*, MIT Press, Cambridge, MA.
- PUSTEJOVSKY, J. (1999), *Type Construction and the Logic of Concepts*, Brandeis University.
- REINERS, L. (1993), *Stilfibel: Der sichere Weg zum guten Deutsch*, Deutscher Taschenbuch Verlag, München.
- RIGLER, E. (1989), "The *Aktionsart* and the argument structure of deverbal nouns", a: *Working Papers in Language Processing* Num. 7, University of Essex.
- ROTHKEGEL, A. (1969), "Funktionsverbgefüge als Gegenstand maschineller Sprachanalysen" *BLI* 17, 7-26.
- SADLER, L. ; MARKANTONATOU, S. (1996), *English Resultatives Revisited*.
- SALKOFF, M. (1990) "Automatic Translation of support verb constructions", *Proceedings of COLING-90*, vol. 3, Helsinki, 243-246.
- SANFILIPPO, A. (1991), "Thematic and Aspectual Information in Verb Semantics", *Belgian Journal of Linguistics*, 6.

- SEARLE'S (1995),
- SINCLAIR, R. J. (1991), *Corpus Concordance Collocations*. Oxford: Oxford University Press.
- SMADJA, F. et al. (1996), "Translating Collocations for Bilingual Lexicons: A Statistical Approach", a: *Computational Linguistics*.
- SMADJA, F. (1993), "Retrieving collocations from text: extract", a: *Computational Linguistics* 19/1, pp: 143-177.
- SMITH C. (1991), *The Parameter of aspect*, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, Boston.
- SMITH, E. & MEDIN, D. (1981), *Categories and concepts*, Cambridge, Mass: Harvard University Press.
- SOMMERFELDT, K-E. (1980), "Zur Valenz von Funktionsverbgefügen", a: *Deutsch als Fremdsprache* 17, pp. 294-297.
- STARKE, G. (1975), *Zum Einfluss von Funktionsverbgefügen auf den Satzbau im Deutschen*, *Deutsch als Fremdsprache* 12, pp. 157-163.
- STARKE, I. (1989), *Untersuchungen zur syntaktisch-semantischen Leistung von Funktionsverbgefügen im Deutschen (als Grundlage für eine automatische Analyse)*, *Studia Grammatica XXX*, Akademie-Verlag Berlin, 78-104.
- STEINITZ, R. (1977), "Zur Semantik und Syntax durativer, inchoativer und kausativer Verben", a *Linguistische Studien* 35, pp. 85-129.
- TANAKA, H. et al. (1992), "A Method of translating English delexical Structures into Japanese", a: *COLING-92*, Nantes.
- VENDLER, Z. (1967), *Linguistics and Philosophy*. Cornell University Press. Ithaca, New York, EUA.
- VERKUYL, H. (1989), "Aspectual Classes and Aspectual Composition", *Linguistics and Philosophy*, 12: 39-94.
- VINAY, J. P. (1990), *Stylistique comparée du français et de l'anglais méthode de traduction*, J.-P. Vinay, J. Darbelnet, EDICIÓN: Nouv. éd. rev. et corr. Paris Didier.
- WASOW, I. ; SAG, I. ; NUNBERG, G. (1982), "Idioms: an Interim Report", a: *Proceedings of the International Congress of Linguistics* 87-96 Tokyo.
- WILLIAMS, E. (1980), "Predication", a: *Linguistic Inquiry*, 11: 203-238.
- WINHART, H. (1995), "Semantische Auswertung und Transfer von Funktionsverbgefügen in VERBMOBIL", *Report* 78, Universität Tübingen.
- WOOD, M. W. (1986), *A definition of Idiom*. Bloomington, a: Indiana University Linguistics Club.

- YUAN, J. (1986), *Funktionsverbgefüge im heutigen Deutsch. Eine Analyse und Kontrastierung mit ihren chinesischen Entsprechungen*. Heidelberg: Groos (Col·lecció Groos 28).
- ZARCO, M. A. (1999), "Interlingual representation of complex predicates in a multilingual approach: the problem of lexical selection", a: *Predicative Forms in Natural Language and in lexical Knowledge Bases*, Ed. Patrik Saint-Dizier, Kluwer Academic Publishers.